

**ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU
BOSNE I HERCEGOVINE**

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

GLAVA I - OSNOVNA NAČELA

Član 1.

Predmet i primjena ovog zakona

Ovim zakonom utvrđuju se pravila krivičnog postupka po kojima je dužan postupati Sud Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud), Glavni tužitelj Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Tužitelj) i drugi učesnici u krivičnom postupku predviđeni ovim zakonom, kada postupaju u krivičnim stvarima.

Član 2.

Princip zakonitosti

- (1) Pravila utvrđena ovim zakonom trebaju osigurati da niko nevin ne bude osuđen, a da se učinitelju krivičnog djela izrekne krivičnopravna sankcija pod uvjetima propisanim u Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ BiH) i u drugim zakonima Bosne i Hercegovine u kojima su propisana krivična djela i u zakonom propisanom postupku.
- (2) Prije donošenja pravomoćne presude osumnjičeni, odnosno optuženi može biti ograničen u svojoj slobodi i drugim pravima samo pod uvjetima koje propisuje ovaj zakon.
- (3) Za krivična djela koja su u nadležnosti Suda samo taj sud može izreći krivičnopravnu sankciju u postupku koji je pokrenut i proveden po ovom zakonu, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 3.

Pretpostavka nevinosti i *in dubio pro reo*

- (1) Svako se smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegova krivnja.
- (2) Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog.

Član 4.

Ne bis in idem

Niko ne može biti ponovno suđen za djelo za koje je već bio suđen i za koje je donesena pravomoćna sudska odluka.

Član 5.

Prava osobe lišene slobode

- (1) Osoba lišena slobode mora se na maternjem jeziku ili jeziku koji razumije odmah obavijestiti o razlozima lišenja slobode i istovremeno poučiti da nije dužna dati iskaz, da ima pravo uzeti branitelja kojeg može sama izabrati, kao i o tome da ima pravo da njena obitelj, konzularni službenik strane države čiji je državljanin ili druga osoba koju ona odredi budu obaviješteni o njenom lišenju slobode.
- (2) Osobi koja je lišena slobode postaviti će se branitelj na njen zahtjev ako zbog svog imovnog stanja ne može snositi troškove odbrane.

**CRIMINAL PROCEDURE CODE
OF BOSNIA AND HERZEGOVINA**

PART ONE - BASIC PROVISIONS

CHAPTER I

BASIC PRINCIPLES

Article 1

Scope and Application of This Code

This Code shall set forth the rules of the criminal procedure that are mandatory for the proceedings of the Court of Bosnia and Herzegovina (hereinafter: the Court), the Chief Prosecutor of Bosnia and Herzegovina (hereinafter: the Prosecutor) and other participants in the criminal proceedings provided by this Code, when acting in criminal matters.

Article 2

Principle of Legality

(1) The rules set forth in this Code shall provide for an innocent person to be acquitted and for a perpetrator of an offense to be pronounced a criminal sanction in legally prescribed proceedings under the conditions provided by the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina (hereinafter: the Criminal Code) and other laws of the state of Bosnia and Herzegovina that prescribe criminal offenses.

(2) Prior to the rendering of a final verdict the freedom and other rights of the suspect or accused may be limited only under the conditions set forth in this Code.

(3) A criminal penalty with respect to the criminal offenses over which the Court has jurisdiction may be pronounced only by this Court in proceedings instituted and conducted in accordance with this Code, unless otherwise specified under this Code.

Article 3

Presumption of Innocence and In Dubio Pro Reo

(1) A person shall be considered innocent of a crime until guilt has been established by a final verdict.

(2) A doubt with respect to the existence of facts composing characteristics of a criminal offense or on which depends an application of certain provisions of criminal legislation shall be decided by the Court with a verdict and in a manner that is the most favorable for accused.

Article 4

Ne Bis in Idem

No person shall be tried again for the criminal offense he has been already tried for and for which the legally binding decision has been rendered.

Article 5

Rights of a Person Deprived of Liberty

(1) A person deprived of liberty must, in his native tongue or any other language that he understands, be immediately informed about reasons for his apprehension and instructed on the fact that he is not bound to make a statement, on his right to a defense attorney of his own choice as well as on the fact that his family, consular officer of the foreign state whose citizen he is, or other person designated by him shall be informed about his deprivation of liberty.

(2) A person deprived of liberty shall be appointed a defense attorney upon his request if according to his financial status he cannot pay the expenses of a defense.

<p style="text-align: center;">Član 6. Prava osumnjičenog, odnosno optuženog</p> <p>(1) Osumnjičeni već na prvom ispitivanju mora biti obaviješten o djelu za koje se tereti i o osnovama sumnje protiv njega.</p> <p>(2) Osumnjičenom, odnosno optuženom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.</p> <p>(3) Osumnjičeni, odnosno optuženi nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja.</p>	<p>Article 6 Rights of a Suspect or Accused</p> <p>(1) The suspect, on his first questioning, must be informed about the offense that he is charged with and grounds for suspicion against him.</p> <p>(2) The suspect or accused must be provided with an opportunity to make a statement regarding all the facts and evidence incriminating him and to present all facts and evidence in his favor.</p> <p>(3) The suspect or accused shall not be bound to present his defense or to answer questions posed to him.</p>
<p style="text-align: center;">Član 7. Pravo na odbranu</p> <p>(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo braniti se sam ili uz stručnu pomoć branitelja koga sam izabere.</p> <p>(2) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne uzme branitelja, postaviti će mu se branitelj kad je to određeno ovim zakonom.</p> <p>(3) Osumnjičenom, odnosno optuženom se mora osigurati dovoljno vremena za pripremanje odbrane.</p>	<p>Article 7 Right to Defense</p> <p>(1) The suspect or accused has a right to present his own defense or to defend himself with the professional aid of a defense attorney of his own choice.</p> <p>(2) If the suspect or accused does not have a defense attorney, a defense attorney shall be appointed to him in cases as stipulated by this Code.</p> <p>(3) The suspect or accused must be given sufficient time to prepare a defense.</p>
<p style="text-align: center;">Član 8. Jezik i pismo</p> <p>(1) U krivičnom postupku u ravnopravnoj su upotrebi službeni jezici Bosne i Hercegovine - bosanski, hrvatski i srpski jezik, kao i oba pisma - ćirilica i latinica.</p> <p>(2) Stranke, svjedoci i ostali učesnici u postupku imaju pravo služiti se svojim jezikom. Ako osoba ne razumije jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine, osigurati će se usmeno prevođenje onoga što ona, odnosno drugi iznose, kao i isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.</p> <p>(3) O pravima iz stava 2. ovog člana poučit će se prije prvog ispitivanja osobe iz stava 2. ovog člana koje se tih prava mogu odreći ako znaju jezik na kome se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da je data pouka i izjava učesnika na datu pouku.</p> <p>(4) Prevođenje obavlja sudski tumač.</p>	<p>Article 8 Language and Alphabet</p> <p>(1) The official languages of Bosnia and Herzegovina - the Bosnian language, the Croatian language and the Serbian language and both alphabets of Latin and Cyrillic, shall be in equal official use in criminal proceedings.</p> <p>(2) Parties, witnesses and other participants in the proceedings shall have the right to use their own language in the course of the proceedings. If such a participant does not understand one of the official languages of Bosnia and Herzegovina, provisions shall be made for oral interpretation of the testimony of that person and other persons and interpretation of official documents and identifications and other written pieces of evidence.</p> <p>(3) Any above-referenced individual shall be informed of the right referred to in Paragraph 2 of this Article prior to the first questioning and may waive such right if he knows the language in which the proceedings are being conducted. A note shall be made in the record that the participant has been so informed, and his response thereto shall also be noted.</p> <p>(4) Interpretation shall be performed by a Court interpreter.</p>
<p style="text-align: center;">Član 9. Upućivanje i dostavljanje pismena</p> <p>(1) Pozive, odluke i druga pismena upućuje Sud i drugi organi koji učestvuju u postupku na službenim jezicima iz člana 8. stava 1. ovog zakona.</p> <p>(2) Tužbe, žalbe i drugi podnesci dostavljaju se Sudu i drugim organima koji učestvuju u postupku na službenim jezicima iz člana 8. stava 1. ovog zakona.</p> <p>(3) Osobi koja je lišena slobode ili se nalazi u pritvoru, na izdržavanju kazne ili na obaveznom psihijatrijskom liječenju, odnosno obaveznom liječenju od ovisnosti, dostaviti će se i prevod pismena iz stava 1. i 2. ovog člana, na jeziku kojim se ta osoba služi u postupku.</p>	<p>Article 9 Sending and Delivery of Papers</p> <p>(1) The Court and other bodies participating in the proceedings shall issue summonses, decisions and other papers in the official languages referred to in Paragraph 1 of Article 8 of this Code.</p> <p>(2) Indictments, appeals, and other Court papers in the official languages referred to in Paragraph 1 of Article 8 shall be submitted to the Court and other bodies participating in the proceedings.</p> <p>(3) The person who is deprived of freedom or in custody, serving sentence or committed to mandatory psychiatric treatment or to mandatory rehabilitation for an addiction, shall also be delivered the translation of the papers referred to in Paragraphs 1 and 2 of this Article in the language used by the person in question in the proceedings.</p>
<p style="text-align: center;">Član 10. Zakonitost dokaza</p> <p>(1) Zabranjeno je od osumnjičenog, optuženog ili bilo koje druge osobe koja učestvuje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.</p> <p>(2) Sud ne može zasnovati svoju odluku na dokazima pribavljenim povredama ljudskih prava i sloboda propisanih ustavom i međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala, niti na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ovog zakona.</p>	<p>Article 10 Legally Invalid Evidence</p> <p>(1) It shall be forbidden to extort a confession or any other statement from the suspect, the accused or any other participant in the proceedings.</p> <p>(2) The Court may not base its decision on evidence obtained through violation of human rights and freedoms prescribed by the Constitution and international treaties ratified by Bosnia and Herzegovina, nor on evidence obtained through essential violation of this Code.</p>

(3) Sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su dobijeni na temelju dokaza iz stava 2. ovog člana.

Član 11.

Pravo na odštetu i rehabilitaciju

Osoba koja je neopravdano osuđena za krivično djelo ili je bez osnova lišena slobode ima pravo na rehabilitaciju, pravo na naknadu štete iz budžetskih sredstava, kao i druga prava utvrđena zakonom.

Član 12.

Pouka o pravima

Osumnjičenog, odnosno optuženog ili drugu osobu koja učestvuje u postupku koje bi iz neznanja mogle propustiti neku radnju u postupku, ili se iz neznanja ne bi koristili svojim pravima, Sud, Tužitelj i drugi organi koji učestvuju u postupku će poučiti o pravima koja im po ovom zakonu pripadaju i o posljedicama propuštanja radnje.

Član 13.

Pravo na suđenje bez odlaganja

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo da u najkraćem razumnom roku bude izveden pred Sud i da mu bude suđeno bez odlaganja.
- (2) Sud je dužan da postupak provede bez odugovlačenja i onemogućiti svaku zloupotrebu prava koja pripadaju osobama koje učestvuju u postupku.
- (3) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme.

Član 14.

Jednakost u postupanju

Sud, Tužitelj i drugi organi koji učestvuju u postupku dužni su s jednakom pažnjom da ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.

Član 15.

Slobodna ocjena dokaza

Pravo Suda, Tužitelja i drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da ocjenjuju postojanje ili nepostojanje činjenica nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.

Član 16.

Princip akuzatornosti

Krivični postupak se može pokrenuti i provesti samo po zahtjevu Tužitelja.

Član 17.

Princip legaliteta krivičnog gonjenja

Tužitelj je dužan poduzeti krivično gonjenje ako postoje dokazi da je učinjeno krivično djelo, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 18.

Posljedice pokretanja postupka

Kad je propisano da pokretanje krivičnog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava, ove posljedice, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, nastupaju potvrđivanjem optužnice.

(3) The Court may not base its decision on evidence derived from the evidence referred to in Paragraph 2 of this Article.

Article 11

Right to Compensation and Rehabilitation

A person who has been unjustifiably convicted of a criminal offense or deprived of freedom without cause shall have the right to non-material rehabilitation, compensation for damages from the budget, as well as other rights as stipulated by law.

Article 12

Instruction on Rights

The Court, Prosecutor and other bodies participating in the proceeding shall instruct a suspect or the accused or any other participants in the criminal proceedings, who could, out of ignorance, fail to carry out a certain action in the proceeding or fail to exercise his rights, on his rights under this Code and the consequences of such failure to act.

Article 13

Right to Trial without Delay

- (1) The suspect or accused shall be entitled to be brought before the Court in the shortest reasonable time period and to be tried without delay.
- (2) The Court shall also be bound to conduct the proceedings without delay and to prevent any abuse of the rights of any participant in the criminal proceedings.
- (3) The duration of custody must be reduced to the shortest necessary time.

Article 14

Equality of Arms

The Court, the Prosecutor and other bodies participating in the proceedings are bound to objectively study and establish with equal attention facts that are exculpatory as well as inculpatory for the suspect or the accused.

Article 15

Free Evaluation of Evidence

The right of the Court, Prosecutor and other bodies participating in the criminal proceedings to evaluate the existence or non-existence of facts shall not be related or limited to special formal evidentiary rules.

Article 16

Accusatory Principle

Criminal proceedings may only be initiated and conducted upon the request of the Prosecutor.

Article 17

Principle of Legality of Prosecution

The Prosecutor is obligated to initiate a prosecution if there is evidence that a criminal offense has been committed unless otherwise prescribed by this Code.

Article 18

Consequences of Initiation of the Proceedings

When it is prescribed that the initiation of criminal proceedings entails the restriction of certain rights, such restrictions, unless this Code specifies otherwise, shall commence when the indictment is confirmed.

Ako se radi o krivičnim djelima s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom, ove posljedice nastupaju od dana kad je donesena osuđujuća presuda, bez obzira je li postala pravomoćna.

Član 19. Prethodna pitanja

- (1) Ako primjena krivičnog zakona ovisi od prethodne odluke o kakvom pravnom pitanju za čije je odlučivanje nadležan sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, Sud kad suđi u krivičnom predmetu može sam odlučiti i o tom pitanju po odredbama koje važe za dokazivanje u krivičnom postupku. Odluka Suda o ovom pravnom pitanju ima učinak samo u krivičnom predmetu koji ovaj Sud raspravlja.
- (2) Ako je o takvom prethodnom pitanju već donio odluku sud u kojem drugom postupku ili neki drugi organ, takva odluka ne veže Sud u pogledu ocjene je li učinjeno određeno krivično djelo.

GLAVA II - ZNAČENJE IZRAZA

Član 20. Osnovni pojmovi

Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju slijedeće značenje:

- a) "Osumnjičeni" je osoba za koju postoje osnovi sumnje da je počinila krivično djelo,
- b) "Optuženi" je osoba protiv koje je jedna ili više tačaka u optužnici potvrđena,
- c) "Osuđeni" je osoba za koju je pravomoćnom odlukom utvrđeno da je krivično odgovorna za određeno krivično djelo.
- d) "Sudija za prethodni postupak" je sudija koji u toku istrage postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom,
- e) "Sudija za prethodno saslušanje" je sudija koji nakon podizanja optužnice postupa u slučajevima kada je to propisano ovim zakonom i koji ima ovlaštenja koja pripadaju sudiji za prethodni postupak,
- f) "Stranke" su Tužitelj i osumnjičeni, odnosno optuženi,
- g) "Ovlaštena službena osoba" je ona osoba koja ima odgovarajuća ovlaštenja unutar državne granične službe, policijskih organa Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sudske policije, kao i carinskih organa, organa finansijske policije, poreskih organa i organa vojne policije,
- h) "Oštećeni" je osoba kojoj je osobno ili imovinsko pravo krivičnim djelom povrijeđeno ili ugroženo,
- i) "Pravne osobe" su osobe koje su kao takve definirane u KZ BiH, uključujući: korporacije, preduzeća, udruženja, firme i partnerstva i druga privredna društva,
- j) "Istraga" obuhvata aktivnosti poduzete od strane Tužitelja ili ovlaštene službene osobe u skladu s ovim zakonom, uključujući prikupljanje i čuvanje izjava i dokaza,
- k) "Unakrsno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branitelja, koja nije pozvala svjedoka, odnosno vještaka,
- l) "Direktno ispitivanje" je ispitivanje svjedoka i vještaka od stranke, odnosno branitelja, koja je pozvala svjedoka, odnosno vještaka,

And for the criminal offenses for which the principal penalty prescribed is a fine or imprisonment up to five (5) years, those consequences shall commence as of the day the verdict of guilty is rendered, regardless of whether the verdict has become legally binding.

Article 19 Preliminary Issues

- (1) If application of the Criminal Code depends on a prior ruling on a point of law that falls under the jurisdiction of a Court in other proceedings, or within the jurisdiction of another body, the Court trying the criminal case may itself rule on that point in accordance with applicable provisions concerning the presentation of evidence in criminal proceedings of this Code. The Court's ruling on that point of law takes effect only with respect to the particular criminal case that the Court is trying.
- (2) If a Court in other proceedings or another body has already ruled on the prior point, such ruling shall not be binding on the Court with respect to its assessment of whether a particular criminal offense has been committed.

CHAPTER II DEFINITION OF TERMS

Article 20 Basic Terms

Unless otherwise provided under this Code, the particular terms used for purposes of this Code shall have the following meanings:

- a) The term "suspect" refers to a person with respect to whom there are grounds for suspicion that the person may have committed a criminal offense;
- b) The term "accused" refers to a person against whom one or more counts in an indictment have been confirmed;
- c) The term "convicted person" refers to a person pronounced criminally responsible for a particular criminal offense in a final verdict;
- d) "The preliminary proceeding judge" is a judge who, during the investigative procedure and after the indictment has been brought, acts in cases when prescribed by this Code;
- e) The term "preliminary hearing judge" refers to a judge who after filing of the indictment acts in cases as prescribed by this Code;
- f) The term "parties" refers to the Prosecutor and to a suspect or accused;
- g) The term "authorized official" refers to a person who has appropriate authority within the State Border Service, the Police bodies of the responsible ministries of interior of the Federation of Bosnia and Herzegovina, Republika Srpska and the Brčko District, Judicial police and customs bodies, financial police bodies, tax bodies and military police bodies;
- h) the term "injured party" refers to a person whose personal or property rights have been threatened or violated by a criminal offense;
- i) The term "Legal persons" refers to all persons as defined in the CPC BiH including: corporations, companies, associations, firms and partnerships and other business enterprises;
- j) The term "investigation" refers to all activities undertaken by the Prosecutor or by authorized officials in accordance with this Code, including the collection and preservation of information and evidence;
- k) The term "cross-examination" refers to the questioning of a witness or expert witness by the party or the defense attorney who has not called the witness or expert witness to testify;
- l) The term "direct examination" refers to the questioning of a witness or expert witness by the party or the defense attorney who called the witness or expert witness to testify;

- m) "Osnovana sumnja" je viši stepen sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno krivično djelo,
- n) "Zabilješke" i "spisi" su slova, riječi ili brojke ili njihov ekvivalent, zapisane rukopisom, otkucane pisačom mašinom, odštampane, fotokopirane, fotografirane, zabilježene magnetskim impulsima, mehanički ili elektronski ili nekim drugim oblikom sakupljanja podataka,
- o) "Fotografije" su fotografski, digitalni i rendgenski snimci, video trake i filmovi,
- p) "Original" je sam spis ili snimak ili sličan ekvivalent kojim se ostvaruje isto dejstvo od strane osobe koja ga piše, snima ili izdaje. "Original" fotografija uključuje negativ i sve kopije. Ako su podaci pohranjeni u kompjuteru ili sličnom uređaju za automatsku obradu podataka, original je i svaki odštampani primjerak ili okom vidljivi pohranjeni podatak,
- r) "Kopija" je preslikavanje originala ili matrice, uključujući uvećanja i umanjenja, mehaničkim ili elektronskim presnimavanjem, hemijskom reprodukcijom ili nekom drugom ekvivalentnom tehnikom kojom se precizno reprodukuje original,
- s) "Telekomunikacijska adresa" je svaki telefonski broj, linijski ili mobilni ili e-mail ili internet adresa koju posjeduje ili koristi određena osoba.

GLAVA III - PRAVNA POMOĆ I SLUŽBENA SARADNJA

Član 21.

Obaveza pružanja pravne pomoći i službena saradnja

- (1) Svi sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine dužni su da pruže pravnu pomoć Sudu.
- (2) Svi organi vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, dužni su službeno saradivati sa Sudom, Tužiteljem i drugim organima koji učestvuju u krivičnom postupku.

Član 22.

Pružanje pravne pomoći i službene saradnje

- (1) Sud Bosne i Hercegovine će uputiti zahtjev za pružanje pravne pomoći, odnosno za službenu saradnju nadležnom sudu, odnosno organu vlasti.
- (2) Pružanje pravne pomoći i službena saradnja sprovode se bez naknade.
- (3) Stav 1. i 2. ovog člana primjenjuju se i na zahtjeve koje je Tužitelj uputio prema tužilaštvu ili drugim organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

GLAVA IV - NADLEŽNOST SUDA

Odjeljak 1 - Stvarna nadležnost i sastav Suda

Član 23.

Stvarna nadležnost Suda

- (1) Sud je nadležan:
 - a) da sudi u prvom stepenu u krivičnim stvarima u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom,

- m) The term "grounded suspicion" refers to a higher degree of suspicion based on collected evidence leading to the conclusion that a criminal offense may have been committed;
- n) the terms "writings" and "recordings" refer to the contents of letters, words, or numbers, or their equivalent, generated by handwriting, typewriting, printing, photocopying, photographing, magnetic impulse recording, mechanical or electronic recording, or other form of data compilation;
- o) The term "photographs" refers to still and digital photographs, X-ray films, videotapes, and motion pictures;
- p) The term "original" refers to an actual writing, recording or similar counterpart intended to have the same effect by a person writing, recording or issuing it. An "original" of a photograph includes the negative or any copy therefrom. If data is stored on a computer or a similar automatic data processing device, any printout or other output readable by sight is considered an "original";
- q) The term "duplicate" refers to a copy generated by copying the original or matrix, including enlargements and miniatures, or by mechanical or electronic re-recording, or by chemical reproduction, or by other equivalent techniques that accurately reproduce the original;
- r) The term "telecommunication address" means any telephone number, either landline or cellular, or e-mail or internet address held or used by a person.

CHAPTER III

LEGAL ASSISTANCE AND OFFICIAL COOPERATION

Article 21

Legal Assistance and Official Cooperation

- (1) All Courts in the Federation of Bosnia and Herzegovina, Republika Srpska and Brčko District of Bosnia and Herzegovina shall be bound to provide legal assistance to the Court.
- (2) All authorities of the Federation of Bosnia and Herzegovina, Republika Srpska and Brčko District of Bosnia and Herzegovina shall be bound to maintain official cooperation with the Court, the Prosecutor and other bodies participating in criminal proceedings.

Article 22

Rendering Legal Assistance and Official Cooperation

- (1) The Court shall file a request for legal assistance or official cooperation with the competent Court or authority.
- (2) Such legal assistance or official cooperation shall be provided without compensation.
- (4) Paragraphs 1 and 2 of this Article shall be applied to requests issued by the Prosecutor to the Prosecutor's office or other authorities in the Federation of Bosnia and Herzegovina, Republika Srpska and Brčko District of Bosnia and Herzegovina.

CHAPTER IV

JURISDICTION OF THE COURT

Section 1 - MATERIAL JURISDICTION AND COMPOSITION OF THE COURT

Article 23

Material Jurisdiction of the Court

- (1) The Court shall have jurisdiction to:
 - a) adjudicate in first instance criminal matters within the scope of its material jurisdiction set forth by law;

- b) da odlučuje o žalbama protiv odluka donesenih u prvom stepenu,
- c) da odlučuje o ponavljanju krivičnog postupka u slučajevima propisanim ovim zakonom,
- d) da rješava sukob nadležnosti u krivičnim stvarima između sudova Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, kao i sudova entiteta i sudova Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,
- e) da odlučuje o pitanjima koja se tiču provođenja međunarodnih i međuentitetskih krivičnih propisa, uključujući i odnose s Interpolom i drugim međunarodnim policijskim organima, kao i o transferu osuđene osobe, izručenju i predaji osobe po zahtjevu bilo kojeg organa na teritoriji Bosne i Hercegovine, druge države, odnosno međunarodnog suda ili tribunala,
- f) da obavlja i druge poslove propisane zakonom.

- (2) Ako je ista osoba počinila više krivičnih djela, pa je za neka od tih djela nadležan Sud, a za neka drugi sudovi, prioritet ima suđenje pred Sudom.

**Član 24.
Sastav Suda**

- (1) U prvom stepenu sudi vijeće krivičnog odjeljenja Suda sastavljeno od trojice sudija.
- (2) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom sudi sudija pojedinac.
- (3) U drugom stepenu sudi vijeće apelacionog odjeljenja Suda sastavljeno od trojice sudija.
- (4) O zahtjevu za ponavljanje postupka odlučuje vijeće krivičnog odjeljenja sastavljeno od trojice sudija.
- (5) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, predsjednik Suda i predsjednik vijeća odlučuju u slučajevima predviđenim ovim zakonom.
- (6) U vijeću sastavljenom od trojice sudija Sud odlučuje o žalbama protiv rješenja kada je to određeno ovim zakonom i donosi druge odluke izvan glavnog pretresa.

Odjeljak 2 - Spajanje i razdvajanje postupka

**Član 25.
Spajanje postupka**

- (1) Sud će, po pravilu, odlučiti da se provede jedinstveni postupak i donese jedna presuda u slučaju kada je ista osoba optužena za više krivičnih djela ili kada je više osoba učestvovalo u izvršenju istog krivičnog djela.
- (2) Sud može odlučiti provesti jedinstveni postupak i donijeti jednu presudu i u slučaju kad je više osoba optuženo za više krivičnih djela, ali samo ako između izvršenih krivičnih djela postoji međusobna veza.
- (3) Sud može odlučiti provesti jedinstveni postupak i donijeti jednu presudu ako se pred ovim sudom vode odvojeni postupci protiv iste osobe za više krivičnih djela ili protiv više osoba za isto krivično djelo.
- (4) O spajanju postupka odlučuje rješenjem sudija, odnosno vijeće. Protiv rješenja kojim je određeno spajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za spajanje - nije dopuštena žalba.

**Član 26.
Razdvajanje postupka**

- (1) Sud može iz važnih razloga ili iz razloga cjelishodnosti do završetka glavnog pretresa odlučiti da se postupak za pojedina krivična djela ili protiv pojedinih optuženih razdvoji i posebno dovrši.

- b) decide appeals against first instance decisions;
- c) decide the reopening of criminal proceedings in such instances as provided for under this Code;
- d) decide any conflict of jurisdiction in criminal matters between courts of the Federation of Bosnia and Herzegovina and Republika Srpska and between courts of the Entities and the District of Brčko of Bosnia and Herzegovina;
- e) decide any issue relating to international and inter-Entity criminal law enforcement, including relations with Interpol and other international police institutions, such as decisions on the transfer of convicted persons, and on the extradition and surrender of persons, requested from any authority in the territory of Bosnia and Herzegovina, by foreign states or international courts or tribunals;
- f) carry out other tasks as stipulated by law.

- (2) If a person committed several offenses and if the Court is competent with respect to one or more of them, while other courts are competent for the other offenses, in that case the priority shall be given to the trial before the Court.

Article 24

Composition of the Court

- (1) The Panel of the Court's Criminal Division composed of three (3) judges shall adjudicate in first instance;
- (2) An individual judge shall try all criminal cases for which the principal punishment of a fine or an imprisonment sentence of up to five (5) years is prescribed by law.
- (3) In the second instance, the Court's Appellate Division shall adjudicate by way of a Panel composed of three (3) judges.
- (4) The Court's Criminal Division shall decide the request for reopening of the proceedings by way of a Panel composed of three (3) judges.
- (5) The preliminary proceedings judge, the preliminary hearing judge, the President of the Court and the Presiding Judge shall decide in the cases provided by this Code.
- (6) In the Panel composed of three (3) judges the Court shall decide appeals against decisions when prescribed by this Code and make other decisions outside the main trial.

Section 2 - SEPARATION AND JOINDER OF PROCEEDINGS

Article 25

Joinder of Proceedings

- (1) The Court shall decide, as a rule, to conduct joint proceedings and render a single verdict if the same person is charged for several criminal offenses, or if several persons participated in commission of the same criminal offense.
- (2) The Court may decide to conduct joint proceedings and render a single verdict even if several persons have been charged with several criminal offenses on the connection that there is a mutual relation between those criminal offenses.
- (3) The Court may decide to conduct joint proceedings and render a single verdict if, before the same Court, separate proceedings are currently conducted against the same person for several criminal offenses or against several persons for the same criminal offenses.
- (4) The judge or the Panel shall, by issuing a decision, decide on the joinder of the proceedings. No appeal shall be permissible against the decision ordering joinder of the proceedings or rejecting the motion for joinder of the proceedings.

Article 26

Separation of Proceedings

- (1) Before the main trial is completed the Court may, for important reasons or for reasons of purposefulness, decide to separate the proceedings for certain criminal offenses or against certain accused persons and complete them separately.

- (2) Rješenje o razdvajanju postupka donosi sudija, odnosno vijeće, po saslušanju stranaka i branitelja.
- (3) Protiv rješenja kojim je određeno razdvajanje postupka ili kojim je odbijen prijedlog za razdvajanje postupka nije dopuštena žalba.

Odjeljak 3 - Prenošnje vođenja postupka i posljedice nenadležnosti

Član 27. Prenošnje vođenja postupka

- (1) Ako postoje važni razlozi, Sud može vođenje postupka za krivično djelo iz svoje nadležnosti, prenijeti rješenjem sudu na čijem je području krivično djelo izvršeno ili pokušano. Vođenje postupka se može prenijeti najkasnije do zakazivanja glavnog pretresa.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana može se donijeti i na prijedlog stranaka ili branitelja za sva krivična djela iz nadležnosti Suda, izuzev za krivična djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine.

Član 28. Posljedice nenadležnosti

- (1) Sud je dužan paziti na svoju nadležnost i čim primjeti da nije nadležan oglasiti se nenadležnim i po pravomoćnosti rješenja ustupiti predmet nadležnom sudu, ali je dužan poduzeti one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.
- (2) Sud kome je predmet ustupljen dužan je provesti postupak i donijeti odluku.

GLAVA V - IZUZEĆE

Član 29. Razlozi za izuzeće

Sudija ne može vršiti sudijsku dužnost:

- a) ako je oštećen krivičnim djelom,
- b) ako mu je osumnjičeni odnosno optuženi, njegov branitelj, Tužitelj, oštećeni, njegov zakonski zastupnik ili punomoćnik, bračni odnosno vanbračni drug ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbini do drugog stepena,
- c) ako je s osumnjičenim, odnosno optuženim, njegovim braniteljem, Tužiteljem ili oštećenim u odnosu staratelja, staranika, usvojitelja, usvojenika, hranitelja ili hranjenika,
- d) ako je u istom krivičnom predmetu učestvovao kao sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje ili je postupao kao tužitelj, branitelj, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog ili je saslušan kao svjedok ili kao vještak,
- e) ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke koja se pobija pravnim lijekom,
- f) ako postoje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u njegovu nepristrasnost.

(2) The decision on separation of the proceedings shall be made by the judge or the Panel upon a hearing of the parties and the defense attorney.

(3) No appeal shall be permissible against the decision ordering separation of the proceedings or rejecting the motion for separation of the proceedings.

Section 3 - TRANSFER OF JURISDICTION AND CONSEQUENCES OF LACK OF JURISDICTION

Article 27 Transfer of Jurisdiction

(1) The Court may transfer conduct of the proceedings for a criminal offense falling within its jurisdiction to the competent Court in whose territory the offense was committed or attempted. The conduct of the proceedings may be transferred not later than the day the main trial is scheduled to begin.

(2) The decision in terms of Paragraph 1 of this Article may also be rendered on the motion of the parties or the defense attorney for all the offenses falling within the jurisdiction of the Court except for the offenses against the integrity of Bosnia and Herzegovina.

Article 28 Consequences of Lack of Jurisdiction

(1) The Court shall be cautious of its jurisdiction and as soon as it becomes aware that it is not competent, it shall issue a decision that it lacks jurisdiction and once such decision has taken legal effect, it shall forward the case to the competent court. However, it shall be bound to undertake those actions in the proceedings with respect to which a delay poses a risk.

(2) The Court to which the case is forwarded shall be bound to conduct proceedings and render a decision.

CHAPTER V

DISQUALIFICATION

Article 29 Reasons for Disqualification

A judge cannot perform his duties as judge if:

- a) he is personally injured by the offense;
- b) if the suspect or accused, his defense attorney, the Prosecutor, the injured party, his legal representative or power of attorney is his spouse or extramarital partner or direct blood relative to any degree whatsoever, and in a lateral line to the fourth degree, or relative by marriage to the second degree;
- c) if he is a guardian, ward, adoptive parent, adopted child, foster parent or foster child with respect to the suspect or accused, his defense attorney, the Prosecutor or the injured party;
- d) if he has participated in the same case as the preliminary proceeding judge or preliminary hearing judge or if he participated in the proceedings as prosecutor, defense attorney, his legal representative or power of attorney of the injured party or if he was heard as a witness or expert witness;
- e) if, in the same case, he participated in rendering a decision contested by a legal remedy;
- f) if circumstances exist that raise a reasonable suspicion as to his impartiality.

Član 30.

Izuzeće po zahtjevu stranke

- (1) Izuzeće predsjednika Suda i sudije može tražiti stranka ili branitelj.
- (2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti do početka glavnog pretresa, a ako se za razlog izuzeća iz člana 29. tačke a. do f. ovog zakona saznalo kasnije, zahtjev se podnosi odmah po saznanju.
- (3) Zahtjev za izuzeće sudije vijeća apelacionog odjeljenja stranka ili branitelj mogu podnijeti u žalbi ili u odgovoru na žalbu.
- (4) Stranke ili branitelj mogu tražiti izuzeće samo poimenično određenog sudije koji postupuje u predmetu.
- (5) Stranka ili branitelj dužni su u zahtjevu navesti okolnosti zbog kojih smatraju da postoji neki od zakonskih osnova za izuzeće. U zahtjevu se ne mogu ponovo navoditi razlozi koji su isticali u zahtjevu za izuzeće koji je ranije odbijen.

Član 31.

Postupak za izuzeće

- (1) Čim sazna za postojanje kojeg od razloga za izuzeće iz člana 29. tačke a. do e. ovog zakona, sudija je dužan prekinuti svaki rad na tom predmetu i o tome obavijestiti predsjednika Suda. Ako sudija smatra da postoje okolnosti iz člana 29. tačke f. ovog zakona, izvjestit će o tome predsjednika Suda.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, kao i u slučaju kada se radi o izuzeću predsjednika Suda - o njihovom izuzeću i zamjeni odlučuje opća sjednica Suda.

Član 32.

Odlučivanje po zahtjevu za izuzeće

- (1) O zahtjevu za izuzeće iz člana 30. ovog zakona odlučuje opća sjednica Suda.
- (2) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribavit će se izjava sudije, odnosno predsjednika Suda, a po potrebi provest će se i drugi izviđaji.
- (3) Protiv rješenja kojim se usvaja ili odbija zahtjev za izuzeće žalba nije dopuštena.
- (4) Ako je zahtjev za izuzeće iz člana 29. tačka f. ovog zakona podnesen poslije početka glavnog pretresa ili ako je postupljeno protivno odredbama člana 30. stava 4. i 5. ovog zakona, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi vijeće. U donošenju tog rješenja ne može učestvovati sudija čije se izuzeće traži. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dopuštena žalba.

Član 33.

Valjanost radnji poduzetih nakon podnošenja zahtjeva za izuzeće

Kad sudija sazna da je podnesen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je odmah obustaviti svaki rad na predmetu, a ako se radi o izuzeću iz člana 29. tačka f. ovog zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

Član 34.

Izuzeće Tužitelja i drugih učesnika u postupku

- (1) Odredbe o izuzeću sudije shodno se primjenjuju i na Tužitelja i osobe koje su na osnovu zakona ovlaštene da ga zastupaju u postupku, zapisničare, sudske tumače, stručne osobe, kao i na vještake, ako za njih nije što drugo određeno.

Article 30

Disqualification upon the Petition of the Parties

- (1) The parties and the defense attorney may seek disqualification of the President of the Court and of the judge.
- (2) The petition referred to in Paragraph 1 of this Article may be filed before the beginning of the main trial and if later the parties and the defense attorney learn of reasons for disqualification referred in Article 29 Item a) to f) of this Code, they can submit a petition as soon as they learn of these reasons.
- (3) The parties and defense attorney may file a petition for disqualification of a judge of the Panel of the Appellate Division in the appeal or in an answer to the appeal.
- (4) The parties or the defense attorney may seek to disqualify only a particular judge acting in the case.
- (5) In the petition, a party or defense attorney shall set forth the facts and circumstances justifying disqualification. The reasons stated in a previous petition for disqualification that was refused may not be included in the petition for disqualification.

Article 31

Disqualification Procedure

- (1) As soon as a judge learns of any of the reasons for his disqualification referred to in Article 29 Item a) to e) of this Code, he shall be bound to interrupt any work on the case and inform the President of the Court. If the judge believes that circumstances referred to in Article 29 Item f) exist, he shall inform the President of the Court accordingly.
- (2) The Court in plenary session shall decide on disqualification and replacement in the case referred to in Paragraph 1 of this Article as well as in the case of disqualification of the President of the Court.

Article 32

Decision on the Petition for Disqualification

- (1) The Court in plenary session shall decide the petition for disqualification referred to in Article 30 of this Code.
- (2) Before rendering a decision on disqualification, a statement shall be taken from the judge or President of the Court and if required other investigations shall be conducted.
- (3) No appeal shall be permissible against a decision upholding or rejecting the petition for disqualification.
- (4) If the petition for disqualification referred to in Article 29 Item f) of this Code was submitted after the beginning of the main trial or if actions were taken contrary to the provision of Article 30 Paragraph 4 or 5 of this Code, the petition shall be rejected in whole or in part. The decision rejecting the petition shall be issued by the Panel. The judge whose disqualification is required may not participate in the issuance of that decision. No appeal shall be permissible against the decision rejecting the petition.

Article 33

Validity of Actions Taken after Filing of the Petition for Disqualification

When a judge learns that a petition has been filed for his disqualification, he shall be bound immediately to cease all work on the case and, if the issue is disqualification referred to in Article 29 Item f) of this Code, until issuance of a decision upon the petition he may take only those actions whose delay poses a risk.

Article 34

Disqualification of the Prosecutor and Other Participants in the Proceedings

- (1) The provisions on disqualification of a judge shall accordingly be applied to the Prosecutor and persons authorized to represent the Prosecutor in the proceedings, record keepers, court interpreters and specialists as well as to expert witnesses, unless otherwise regulated.

- (2) Tužitelj odlučuje o izuzeću osoba koje su na osnovu zakona ovlaštene da ga zastupaju u krivičnom postupku. O izuzeću Tužitelja odlučuje kolegij Tužilaštva.
- (3) O izuzeću zapisničara, sudskog tumača, stručne osobe i vještaka odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudija.
- (4) Kada ovlaštene službene osobe preduzimaju istražne radnje na osnovu ovog zakona, o njihovom izuzeću odlučuje Tužitelj. Ako prilikom preduzimanja radnje učestvuje zapisničar, o njegovom izuzeću odlučuje službena osoba koja preduzima radnju.

GLAVA VI - TUŽITELJ

Član 35. Prava i dužnosti

- (1) Osnovno pravo i osnovna dužnost Tužitelja je otkrivanje i gonjenje učinitelja krivičnih djela koja su u nadležnosti Suda.
- (2) Tužitelj ima pravo i dužan je da:
- odmah po saznanju da postoje osnovi sumnje da je počinjeno krivično djelo preduzme potrebne mjere u cilju njegovog otkrivanja i sprovođenja istrage, pronalaženja osumnjičenog, rukovođenja i nadzora nad istragom, kao i radi upravljanja aktivnostima ovlaštenih službenih osoba vezanim za pronalaženje osumnjičenog i prikupljanje izjava i dokaza,
 - sprovede istragu u skladu s ovim zakonom,
 - daje imunitet u skladu s zakonom,
 - zahtijeva dostavljanje informacija od strane državnih organa, preduzeća, pravnih i fizičkih osoba u Bosni i Hercegovini,
 - izdaje pozive i naredbe i predlaže izdavanje poziva i naredbi u skladu s ovim zakonom,
 - naredi ovlaštenoj službenoj osobi da izvrši naredbu izdatu od strane Suda u skladu s ovim zakonom,
 - predlaže izdavanje kaznenog naloga u skladu s članom 334. ovog zakona,
 - podigne i zastupa optužnicu pred Sudom,
 - podnosi pravne lijekove,
 - obavlja i druge poslove određene zakonom.
- (3) U skladu sa stavom 1. i 2. ovog člana, svi organi koji učestvuju u istrazi dužni su da o svakoj poduzetoj radnji obavijeste Tužitelja i da postupe po svakom njegovom zahtjevu.

Član 36. Preduzimanje radnji

Tužitelj preduzima sve radnje u postupku za koje je po zakonu ovlašten sam ili preko osoba koje su na osnovu zakona obavezne da postupaju po njegovom zahtjevu u krivičnom postupku.

Član 37. Davanje uputstava

Za ostvarivanje svojih prava i dužnosti, Tužitelj može u konkretnim predmetima koja su u nadležnosti Suda davati potrebna uputstva tužilaštvima u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 38. Princip mutabiliteta

Tužitelj može odustati od gonjenja do završetka glavnog pretresa, a u postupku pred vijećem apelacionog odjeljenja - kada je to predviđeno ovim zakonom.

- (2) The Prosecutor shall decide the disqualification of persons who pursuant to the law are authorized to represent him in criminal proceedings. The Collegium of the Prosecutor's Office shall decide the disqualification of the Prosecutor.
- (3) The Panel, Presiding judge or judge shall decide the disqualification of record keepers, court interpreters and specialists as well as expert witnesses.
- (4) When authorized officials take investigative actions pursuant to this Code the Prosecutor shall decide their disqualification. An authorized official taking the actions shall decide the disqualification of the record keeper if the latter participates in such actions.

CHAPTER VI PROSECUTOR

Article 35 Rights and Duties

- (1) The basic right and the basic duty of the Prosecutor shall be the detection and prosecution of perpetrators of criminal offenses falling within the jurisdiction of the Court.
- (2) The Prosecutor shall have the following rights and duties:
- as soon as he becomes aware that there are grounds for suspicion that a criminal offense has been committed, to take necessary steps to discover it and investigate it, to identify the suspect(s), guide and supervise the investigation, as well as direct the activities of authorized officials pertaining to the identification of suspect(s) and the gathering of information and evidence;
 - to perform an investigation in accordance with this Code;
 - to grant immunity in accordance with the law;
 - to request information from governmental bodies, companies and physical and legal persons in Bosnia and Herzegovina;
 - to issue summonses and orders and to propose the issuance of summonses and orders as provided under this Code;
 - to order authorized officials to execute an order issued by the Court as provided by this Code;
 - to propose the issuance of a warrant for pronouncement of the sentence pursuant to Article 334 of this Code;
 - to issue and defend indictment before the Court;
 - to file legal remedies;
 - to perform other tasks as provided by law.
- (3) In accordance with Paragraphs 1 and 2 of this Article, all bodies participating in the investigative procedure are obligated to inform the Prosecutor on each undertaken action and to act in accordance with every Prosecutor's request.

Article 36 Taking Actions

The Prosecutor shall take all actions in the proceedings for which he is himself authorized by law or through the persons who are authorized pursuant to the law to act on his request in criminal proceedings.

Article 37 Giving Instructions

In order to exercise his rights and duties, the Prosecutor may, in concrete cases, give necessary instructions to the Prosecutor's offices in the Federation of Bosnia and Herzegovina, Republika Srpska and Brčko District of Bosnia and Herzegovina.

Article 38 Abandoning Prosecution

The Prosecutor may abandon prosecution before the end of a main trial or during the proceedings before the Panel of the Appellate Division when provided by this Code.

GLAVA VII – BRANITELJ

Član 39. Pravo na branitelja

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi može imati branitelja u toku cijelog postupka.
- (2) Za branitelja se može uzeti advokat pod uvjetima koji su propisani Zakonom o Sudu Bosne i Hercegovine.
- (3) Ukoliko osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne uzme branitelja, osumnjičenom, odnosno optuženom, osim ako se on tome izričito ne protivi, mogu branitelja uzeti njegov zakonski zastupnik, bračni odnosno vanbračni drug, krvni srodnik u pravoj liniji do bilo kog stepena, usvojitelj, usvojenik, brat, sestra ili hranitelj.
- (4) Branitelj mora predati punomoć za zastupanje prilikom preduzimanja prve radnje u postupku.

Član 40. Broj branitelja

- (1) Više osumnjičenih, odnosno optuženih mogu imati zajedničkog branitelja, osim ako branitelja postavlja Sud u skladu s čl. 45. i 46. ovog zakona.
- (2) Osumnjičeni, odnosno optuženi može imati više branitelja, ali samo jedan od njih će imati status glavnog branitelja, o čemu će se osumnjičeni, odnosno optuženi izjasniti. Smatra se da je odbrana obezbijedena kada u postupku učestvuje jedan od branitelja.

Član 41. Ko ne može biti branitelj

- (1) Branitelj ne može biti oštećeni, bračni odnosno vanbračni drug oštećenog ili Tužitelja, niti njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena.
- (2) Branitelj koji je pozvan kao svjedok, ne može biti branitelj u tom predmetu.
- (3) Branitelj ne može biti osoba koja je u istom predmetu postupala kao sudija ili Tužitelj.

Član 42. Isključenje branitelja iz postupka

- (1) Razlog za isključenje branitelja postoji i u pogledu osobe koja zloupotrebljava kontakt s osumnjičenim, odnosno optuženim koji je u pritvoru kako bi osumnjičeni, odnosno optuženi počinio krivično djelo ili ugrozio sigurnost ustanove u kojoj se pritvor izvršava.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana osumnjičeni, odnosno optuženi će se pozvati da u određenom roku uzme drugog branitelja.
- (3) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane sam ne uzme branitelja ili branitelja ne angažuju osobe iz člana 39. stava 3. ovog zakona, postupit će se na način predviđen u članu 45. stavu 4. ovog zakona.
- (4) U slučaju iz stava 2. i 3. ovog člana, novom branitelju će se ostaviti dovoljno vremena za pripremu odbrane osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (5) Za vrijeme trajanja isključenja, branitelj ne može braniti osumnjičenog, odnosno optuženog u drugom postupku. Branitelj ne može braniti druge osumnjičene, odnosno optužene u istom postupku, kao ni u razdvojenom postupku.

CHAPTER VII

DEFENSE ATTORNEY

Article 39

Right to a Defense Attorney

- (1) The suspect or accused shall be entitled to have a defense attorney throughout the course of the criminal proceedings.
- (2) Only a lawyer who fulfils the conditions set forth in the Law on the Court of Bosnia and Herzegovina may be engaged as a defense attorney.
- (3) If the suspect or accused does not himself hire a defense attorney, a defense attorney may be engaged for him by his legal representatives, spouse or extramarital partner, blood relatives in a direct line to any degree whatsoever, adoptive parents, adopted children, brothers, sisters or foster parents, if the suspect or the accused does not explicitly oppose it.
- (4) The defense attorney must submit his entry for appearance on the occasion of taking his first action in the proceedings.

Article 40

Number of Defense Attorneys

- (1) Several suspects or accused may have one common defense attorney unless the attorney has been appointed by the Court in accordance with Article 45 and Article 46 of this Code.
- (2) A suspect or accused may have more than one defense attorneys, but only one of them shall have the status of primary defense attorney, and the suspect or accused shall decide which one shall it be. It shall be considered that the defense is represented when one of the defense attorneys is participating in the proceedings.

Article 41

Persons who May Not Act as Defense Attorneys

- (1) An injured party, spouse or extramarital partner of the injured party or of the Prosecutor, or their blood relative in a direct line to whatever degree, in a lateral line to the fourth degree, or their relative by marriage to the second degree may not act as a defense attorney.
- (2) A person who has been duly summoned to the main trial as a witness may not act as a defense attorney.
- (3) A person who has acted as the judge or the Prosecutor in the instant case may not act as a defense attorney in the such case.

Article 42

Disqualification of a Defense Attorney

- (1) Grounds for disqualification shall also exist for a defense attorney misusing a contact with the suspect or accused in custody to the effect that the suspect or accused commits a criminal offense or threatens the security of a prison where custody takes place.
- (2) In the event referred to in Paragraph 1 of this Article, the suspect or accused shall be requested to hire another defense attorney within given deadline.
- (3) If the suspect or the accused in cases of mandatory defense fails to retain a defense attorney or the defense attorney fails to be retained by the persons referred to in Article 39 Paragraph 3 of this Code, the procedure provided under Paragraph 4 of Article 45 of this Code shall be followed.
- (4) In cases referred to in Paragraphs 2 and 3 of this Article, the new defense attorney shall be given enough time to prepare his defense for the suspect or the accused.
- (5) During the disqualification, the defense attorney shall not be allowed to defend the suspect or the accused in another proceeding. The defense attorney shall not be allowed to defend other suspects or accused persons in the same or in separated proceedings.

Član 43.
Postupak isključenja branitelja

- (1) Odluka o isključenju branitelja donosi se na posebnom saslušanju kome prisustvuju Tužitelj, osumnjičeni, odnosno optuženi, branitelj i predstavnik advokatske komore čiji je branitelj član.
- (2) Postupak isključenja se može provesti i bez branitelja ako je uredno pozvan i ako je u pozivu za saslušanje bio upozoren da će se postupak voditi i u njegovoj odsutnosti. O saslušanju se sastavlja zapisnik.

Član 44.
Rješenje o isključenju

- (1) Rješenje o isključenju iz člana 43. ovog zakona prije početka glavnog pretresa donosi vijeće (član 24. stav 6.), a na glavnom pretresu sudija, odnosno vijeće. U postupku pred vijećem apelacionog odjeljenja rješenje o isključenju branitelja donosi vijeće nadležno za odlučivanje u apelacionom postupku.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana žalba nije dopuštena.
- (3) Ako je branitelj isključen iz postupka, može mu se narediti da snosi troškove nastale zbog prekida ili odlaganja postupka.

Član 45.
Kada osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branitelja

- (1) Osumnjičeni mora imati branitelja već prilikom prvog ispitivanja ako je nijem ili gluh ili ako je osumnjičen za krivično djelo za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora.
- (2) Osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branitelja odmah nakon što mu je određen pritvor, za vrijeme dok pritvor traje.
- (3) Nakon podizanja optužnice za krivično djelo za koje se može izreći deset godina zatvora ili teža kazna, optuženi mora imati branitelja u vrijeme dostavljanja optužnice.
- (4) Ako osumnjičeni, odnosno optuženi u slučajevima obavezne odbrane ne uzme sam branitelja, ili branitelja ne angažuju osobe iz člana 39. stav 3. ovog zakona, branitelja će mu postaviti sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća. U ovom slučaju, osumnjičeni, odnosno optuženi ima pravo na branitelja do pravomoćnosti presude, a ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora – i u postupku po pravnom lijeku.
- (5) Branitelj će biti postavljen osumnjičenom, odnosno optuženom ako Sud utvrdi da je to zbog složenosti predmeta ili mentalnog stanja osumnjičenog, odnosno optuženog u interesu pravde.
- (6) U slučaju postavljanja branitelja, osumnjičeni, odnosno optuženi će se prvo pozvati da sam izabere branitelja sa predočene liste. Ukoliko osumnjičeni, odnosno optuženi sam ne izabere branitelja sa predočene liste, branitelja će postaviti Sud.

Član 46.
Postavljanje branitelja zbog slabog imovnog stanja

- (1) Kad ne postoje uvjeti za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtijevaju interesi pravičnosti bez obzira na propisanu kaznu, osumnjičenom, odnosno optuženom će se, na njegov zahtjev, postaviti branitelj, ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane.

Article 43
Procedure to Disqualify the Defense Attorney

- (1) The decision for disqualification of a defense attorney shall be issued at a separate hearing attended by the Prosecutor, the suspect or the accused, the defense attorney and a representative of the Bar Association, to which the defense attorney belongs.
- (2) The disqualification proceeding may also be conducted without the presence of the defense attorney, provided that the defense attorney has been duly summoned and that the summons to the hearing contains a statement warning the defense attorney that the proceeding shall be conducted even without his presence. Records shall be kept about the hearing.

Article 44
Decision on Disqualification

- (1) The decision on disqualification referred to in Article 43 of this Code shall prior to the commencement of the main trial be made by the Panel (Article 24 Paragraph 6), whereas at the main trial it shall be made by the judge or the Panel. In the proceeding before the Panel of the Appellate Division the decision on disqualification of the defense attorney shall be made by the Panel competent for ruling in the appellate proceedings.
- (2) No appeal shall be permissible against the decision referred to in Paragraph 1 of this Article.
- (3) If the defense attorney has been disqualified from the proceedings, he may be ordered to bear the costs generated as a result of the discontinuation of or delay in the proceedings.

Article 45
Mandatory Defense

- (1) A suspect shall have a defense attorney at the first questioning if he is mute or deaf or if he is suspected of a criminal offense for which a penalty of long-term imprisonment may be pronounced.
- (2) A suspect or accused must have a defense attorney immediately after he has been assigned to pretrial custody, throughout the pretrial custody.
- (3) After an indictment has been brought for a criminal offense for which a prison sentence of ten (10) years or more may be pronounced, the accused must have a defense attorney at the time of the delivery of the indictment.
- (4) If the suspect, or the accused in the case of a mandatory defense, does not retain a defense attorney himself, or if the persons referred to in Article 39, Paragraph 3, of this Code do not retain a defense attorney, the preliminary proceeding judge, preliminary hearing judge, the judge or the Presiding judge shall appoint him a defense attorney in the proceedings. In this case, the suspect or the accused shall have the right to a defense attorney until the verdict becomes final and, if a long-term imprisonment is pronounced for proceedings under legal remedies.
- (5) If the Court finds it necessary for the sake of justice, due to the complexity of the case or the mental condition of the suspect or the accused, it shall appoint an attorney for his defense.
- (6) In the case of appointing a defense attorney, the suspect or the accused shall be asked to select a defense attorney from the presented list himself. If the suspect or the accused does not select a defense attorney from the presented list himself, the defense attorney shall be appointed by the Court.

Article 46
Appointment of Defense Attorney for the Indigent Person

- (1) When conditions are not met for the mandatory defense, and the proceedings are conducted for an offense for which a prison sentence of three (3) years may be pronounced or more or when the interests of justice so require, regardless of the prescribed punishment, a defense attorney shall be assigned to the accused at his request if, due to an adverse financial situation, he is not able to pay the expenses of the defense.

- (2) Zahtjev za postavljanje branitelja iz stava 1. ovog člana može se podnijeti u toku cijelog krivičnog postupka. Branitelja postavlja sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća nakon što je osumnjičenom, odnosno optuženom prvo pružena prilika da sa predočene liste izabere branitelja.

Član 47.

Pravo branitelja da pregleda spise i dokumentaciju

- (1) U toku istrage, branitelj ima pravo da razmatra spise i razgleda pribavljene predmete koji idu u korist osumnjičenom. Ovo pravo se branitelju može uskratiti ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage.
- (2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, kada se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, Tužitelj će dostaviti sudiji za prethodni postupak, odnosno sudiji za prethodno saslušanje, dokaze radi obavještanja branitelja.
- (3) Nakon podizanja optužnice, branitelj osumnjičenog, odnosno optuženog ima pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće kao i Tužitelj dužni su, kada dođu u posjed novog dokaza ili bilo koje informacije ili činjenice koja može poslužiti kao dokaz na suđenju, staviti ih na uvid branitelju.
- (5) U slučaju iz stava 3. i 4. ovog člana, branitelj može izvršiti forokopiranje svih spisa i dokumenata.

Član 48.

Komunikacija osumnjičenog, odnosno optuženog s braniteljem

- (1) Ako se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru, ima pravo odmah komunicirati s braniteljem, usmeno ili pismeno.
- (2) Tokom razgovora osumnjičeni, odnosno optuženi i branitelj mogu biti promatrani, ali se ne smije slušati njihov razgovor.

Član 49.

Razrješenje postavljenog branitelja

- (1) Umjesto postavljenog branitelja, osumnjičeni, odnosno optuženi može sam uzeti drugog branitelja. U tom slučaju razriješit će se postavljeni branitelj.
- (2) Branitelj može tražiti da bude razriješen samo na način predviđen zakonom.
- (3) O razrješenju branitelja u slučaju iz stava 1. i 2. ovog člana odlučuje u toku istrage sudija za prethodni postupak, nakon podizanja optužnice - sudija za prethodno saslušanje, a u toku glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće. Protiv ove odluke nije dopuštena žalba.
- (4) Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće može, na traženje osumnjičenog, odnosno optuženog ili uz njegovu saglasnost razriješiti postavljenog branitelja koji neodgovorno vrši svoju dužnost. Umjesto razriješenog branitelja postaviti će se drugi branitelj. O razrješenju branitelja odmah će se obavijestiti advokatska komora čiji je član.

- (2) The request for appointment of a defense attorney referred to in Paragraph 1 of this Article may be filed at any time during the criminal proceedings. The preliminary proceeding judge, preliminary hearing judge, the judge or the Presiding judge shall appoint the defense attorney after the suspect or the accused was given an opportunity to select a defense attorney from the presented list.

Article 47

The Right of a Defense Attorney to Inspect Files and Documentation

- (1) During an investigation, the defense attorney has a right to inspect the files and obtained items that are in favor of the suspect. This right can be denied to the defense attorney if the disclosure of the files and items in question would endanger the purpose of the investigation.
- (2) Notwithstanding Paragraph 1 of this Article, when the suspect or the accused is in pre-trial custody, the Prosecutor shall submit the evidence to the preliminary proceeding judge or preliminary hearing judge for the purpose of informing the defense attorney.
- (3) After the indictment is issued the defense attorney of the suspect or accused has a right to inspect all files and evidence.
- (4) Upon obtaining any new piece of evidence or any information or facts that can serve as evidence at a trial, the preliminary proceedings judge, the judge or the Panel, as well as the Prosecutor, shall be bound to submit them for inspection to the defense attorney.
- (5) In cases referred to in Paragraphs 3 and 4 of this Article, the defense attorney may make copies of all files or documents.

Article 48

Communication of a Suspect or Accused with Defense Attorney

- (1) If the suspect or accused is in custody, he shall immediately be entitled to communicate with the defense attorney, orally or in writing.
- (2) During the conversation, the suspect or accused may be observed, but his conversation may not be heard.

Article 49

Dismissal of the Appointed Defense Attorney

- (1) The suspect or accused may retain another defense attorney on his own instead of the appointed defense attorney. In this case, the appointed defense attorney shall be dismissed.
- (2) A defense attorney may seek to withdraw from the case only as provided by law.
- (3) The dismissal of the defense attorney referred to in Paragraph 1 and Paragraph 2 of this Article shall be decided during investigation by the preliminary proceeding judge after the issuance of indictment by the preliminary hearing judge, whereas during the main trial by the judge trying the case or the Panel. No appeal shall be allowed against this decision.
- (4) The preliminary proceeding judge, the preliminary hearing judge, the judge or the Panel may, at the request of the suspect or accused or with his consent, dismiss a defense attorney who is not performing his duties properly. Another defense attorney shall be appointed instead of the dismissed defense attorney. The Bar Association to which the dismissed defense attorney belongs shall be informed immediately about the dismissal of the defense attorney.

Član 50.

Preduzimanje radnji od strane branitelja

- (1) Branitelj mora, zastupajući osumnjičenog, odnosno optuženog, preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica, prikupljanja dokaza koji idu u korist osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i zaštite njihovih prava.
- (2) Prava i dužnosti branitelja ne prestaju u slučaju opoziva punomoći, sve dok sudija, odnosno vijeće ne razriješi branitelja njegovih prava i dužnosti.

GLAVA VIII - RADNJE DOKAZIVANJA

Odjeljak 1 - Pretresanje stana, prostorija i osoba

Član 51.

Pretresanje stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari

- (1) Pretresanje stana i ostalih prostorija osumnjičenog, odnosno optuženog i drugih osoba, kao i njihovih pokretnih stvari izvan stana može se poduzeti samo onda ako ima dovoljno osnova za sumnju da se kod njih nalaze učinitelj, saučesnik, tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za postupak.
- (2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu odredbe stava 1. ovog člana, obuhvata i pretresanje kompjutera i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su s njima povezani. Na zahtjev Suda, osobe koje se koriste ovim uređajima dužne su omogućiti pristup, predati diskete, trake ili neki drugi oblik na kome su pohranjeni podaci, kao i pružiti potrebna obavještenja za upotrebu tih uređaja. Osoba koja odbije njihovu predaju, iako za to ne postoje razlozi iz člana 84. ovog zakona, može se kazniti prema odredbi člana 65. stav 5. ovog zakona.

Član 52.

Pretresanje osobe

- (1) Pretresanje osobe može se poduzeti kad je vjerovatno da je ta osoba počinila krivično djelo ili da će se pretresanjem pronaći predmeti ili tragovi važni za krivični postupak.
- (2) Pretresanje osobe obavlja osoba istog spola.

Član 53.

Naredba za pretresanje

- (1) Sud može izdati naredbu za pretresanje pod uvjetima propisanim ovim zakonom.
- (2) Naredbu za pretresanje može izdati Sud na zahtjev Tužitelja ili na zahtjev ovlaštenih službenih osoba koje su dobile odobrenje od Tužitelja.

Član 54.

Forma zahtjeva za pretresanje

Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u pismenoj ili usmenoj formi. Ako se zahtjev podnosi u pismenoj formi, mora biti sastavljen, potpisan i ovjeren na način kako je to određeno u članu 55. stav 1. ovog zakona. Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti u skladu s članom 56. ovog zakona.

Član 55.

Sadržaj zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje

- (1) Zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje mora sadržavati:

Article 50

Defense Attorney Actions

- (1) The defense attorney in representing a suspect or an accused must take all necessary steps aimed at establishment of facts and collection of evidence in favor of the suspect or accused as well as protection of his rights.
- (2) The rights and duties of the defense attorney shall not cease when his entry of appearance is withdrawn, until the trial judge or the Panel releases the defense attorney from his rights and duties.

CHAPTER VIII

ACTIONS AIMED AT OBTAINING EVIDENCE

Section 1 - SEARCH OF DWELLINGS OR OTHER PREMISES AND PERSONS

Article 51

Search of dwellings, other premises and personal property

- (1) A search of dwellings and other premises of the suspect, accused or other persons, as well as his personal property outside the dwelling may be conducted only when there are sufficient grounds for suspicion that the perpetrator, the accessory, traces of a criminal offense or objects relevant to the criminal proceedings might be found there.
- (2) Search of personal property pursuant to Paragraph 1 of this article shall include a search of the computer and similar devices for automated data processing connected with it. At the request of the Court, the person using such devices shall be obligated to allow access to them, to hand over diskettes and magnetic tapes or some other forms of saved data, as well as to provide necessary information concerning the use of the devices. A person, who refuses to do so, although there are no reasons for that referred to in Article 84 of this Code, may be punished under the provision of Article 65 Paragraph 5 of this Code.

Article 52

Search of Persons

- (1) The search of a person shall be permitted if it is likely that the person has committed a criminal offense or that through a search some objects or traces relevant to the criminal proceedings may be found with the person.
- (2) Search of a person shall be conducted by a person of the same sex.

Article 53

A Search Warrant

- (1) The Court may issue a search warrant under the conditions provided by this Code.
- (2) A search warrant may be issued by the Court on the request of the Prosecutor or on the request of authorized officials who have been approved by the Prosecutor.

Article 54

A Form of the Request for the Search Warrant

A request for the issuance of a search warrant may be submitted in writing or orally. If the request is submitted in writing, it must be drafted, signed and certified in the manner as defined in Article 55 Paragraph 1 of this Code. The request for the issuance of a search warrant may be submitted in accordance with Article 56 of this Code.

Article 55

Contents of the Request for a Search Warrant

- (1) The request for a search warrant must contain:

- a) naziv Suda, kao i ime i funkciju podnositelja zahtjeva,
- b) činjenice koje ukazuju na vjerovatnost da će se osobe, odnosno tragovi i predmeti navedeni u členu 51. stav 1. ovog zakona naći na označenom ili opisanom mjestu ili kod određene osobe,
- c) zahtjev da Sud izda naredbu za pretresanje radi pronalazjenja osobe ili oduzimanja predmeta,

(2) U zahtjevu se može predložiti:

- a) da se naredba za pretresanje izvrši u bilo koje vrijeme zato što postoji osnovana sumnja da pretresanje neće moći biti izvršeno u vremenskom periodu od 6 sati do 21 sata, da će se traženi predmeti skloniti ili uništiti ako se naredba ne izvrši odmah, kao i da će osoba koja se traži pobjeći ili počiniti drugo krivično djelo ili da može ugroziti bezbjednost ovlaštene službene osobe ili druge osobe ako se naredba ne izvrši odmah ili u vremenskom periodu od 21 sata do 6 sati.
- b) da ovlaštena službena osoba izvrši naredbu bez prethodne predaje naredbe ako postoji osnovana sumnja da se traženi predmeti mogu lahko i brzo uništiti ako se odmah ne oduzmu, da predaja naredbe može ugroziti bezbjednost ovlaštene službene ili druge osobe kao i da će osoba koju se traži počiniti drugo krivično djelo ili ugroziti bezbjednost ovlaštene službene ili druge osobe.

Član 56.

Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe

- (1) Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje može se podnijeti kada postoji opasnost od odlaganja. Usmeni zahtjev za izdavanje naredbe o pretresanju može se saopćiti sudiji za prethodni postupak i telefonom, radio-vezom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije.
- (2) Kad je podnešen usmeni zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje, sudija za prethodni postupak će dalji tok razgovora zabilježiti. U slučaju kada se koristi zvučni ili stenografski zapisnik, sudija za prethodni postupak je dužan dati zapisnik na prijepis, ovjeriti istovjetnost prijepisa i predati originalni zapisnik i prijepis Sudu u roku od 24 sata od izdavanja naredbe. U slučaju doslovnog bilježenja razgovora, sudija za prethodni postupak će potpisati kopiju zapisnika i predati je Sudu u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.

Član 57.

Izdavanje naredbe za pretresanje

- (1) Ako sudija za prethodni postupak ustanovi da je zahtjev za izdavanje naredbe za pretresanje opravdan, odobrit će zahtjev i izdati naredbu za pretresanje.
- (2) Kad sudija za prethodni postupak odluči da izda naredbu za pretresanje na osnovu usmenog zahtjeva, podnositelj takvog zahtjeva sam će sastaviti naredbu u skladu s članom 58. ovog zakona i pročitati će je u cjelini sudiji za prethodni postupak.

Član 58.

Sadržaj naredbe za pretresanje

Naredba za pretresanje sadrži:

- a) the name of the Court and the name and title of the applicant;
- b) facts indicating the likelihood that the persons, or traces and objects referred to in Article 51 Paragraph 1 of this Code shall be found at the designated or described place, or with a certain person;
- c) a request that the Court issue a search warrant in order to find the person in question or to forfeit the object.

(2) The request may also suggest that:

- a) the search warrant be made executable at any time of the day or night, because there is grounded suspicion that the search cannot be executed between the hours of 6:00 A.M. and 9:00 P.M., the property sought will be removed or destroyed if not seized immediately, or the person sought is likely to flee or commit another criminal offense or may endanger the safety of the executing authorized official or another person, if not seized immediately or between the hours of 9:00 P.M. and 6:00 A.M.;
- b) the executing authorized official execute the warrant without prior presentation of the warrant, when there is grounded suspicion to believe that the property sought may be easily and quickly destroyed if not seized immediately, the presentation of such warrant may endanger the safety of the executing authorized official or another person or the person sought is likely to commit another criminal offense or may endanger the safety of the executing authorized official or another person.

Article 56

Oral Request for a Search Warrant

- (1) An oral request for a search warrant may be filed when there is a risk of delay. An oral request for a search warrant may be communicated to a preliminary proceedings judge also by telephone, radio or other means of electronic communication.
- (2) Upon being advised that an oral request for a search warrant is being made, the preliminary proceedings judge shall record all of the remaining communication. If a voice recording device is used or a stenographic record made, the preliminary proceedings judge must have the record transcribed, certify to the accuracy of the transcription and file the original record and transcript with the Court within 24 hours of the issuance of the warrant. If longhand notes are taken, the judge shall sign a copy and file it with the Court within 24 hours of the issuance of the warrant.

Article 57

The Issuance of a Search Warrant

- (1) If the preliminary proceedings judge determines that the request for a search warrant is justified, he shall grant the request and issue a search warrant.
- (2) When the preliminary proceedings judge decides to issue a search warrant based upon an oral request, the applicant shall draft the warrant in accordance with Article 58 of this Code, and shall read it, verbatim, to the preliminary proceeding judge.

Article 58

Contents of a Search Warrant

A search warrant must contain:

- a) naziv Suda koji izdaje naredbu, osim kada se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva i potpis sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu,
- b) ako se naredba za pretresanje odobrava na osnovu usmenog zahtjeva, to će se navesti uz naznačenje imena sudije za prethodni postupak koji izdaje naredbu i vremena i mjesta izdavanja,
- c) ime, odjel ili rang ovlaštene osobe na koju se naredba odnosi,
- d) svrha pretresanja,
- e) opis osobe koju treba pronaći ili opis stvari koje su predmet pretresanja,
- f) određivanje ili opis mjesta, prostorija ili osoba koje se traže, s navođenjem adrese, vlasništva, imena ili sličnog za sigurno utvrđivanje identiteta,
- g) uputstvo da se naredba ima izvršiti između 6 sati i 21 sata ili ovlaštenje da se naredba može izvršiti u bilo koje vrijeme ako to Sud izričito odredi,
- h) ovlaštenje izvršitelju naredbe da može bez prethodne najave ući u prostorije koje se imaju pretresti ako to Sud izričito odredi,
- i) uputstvo da se naredba i oduzete stvari donesu u Sud bez odlaganja,
- j) pouku da osumnjičeni ima pravo obavijestiti branitelja i da se pretresanje može izvršiti i bez prisustva branitelja ako to zahtijevaju izuzetne okolnosti.

Član 59.

Vrijeme izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Naredba za pretresanje mora se izvršiti najkasnije 15 dana od izdavanja naredbe, nakon čega se, bez odlaganja, mora vratiti Sudu.
- (2) Naredba za pretresanje se može izvršiti bilo kojeg dana u sedmici. Naredba se može izvršiti samo u vremenskom periodu od 6 sati do 21 sata, osim ako u naredbi nije izričito dato ovlaštenje da se može izvršiti u bilo koje doba dana ili noći, u skladu s članom 55. stav 2. ovog zakona.

Član 60.

Postupak izvršenja naredbe za pretresanje

- (1) Prije početka pretresanja ovlaštena službena osoba mora dati obavještenje o svojoj funkciji i razlogu dolaska i predati naredbu za pretresanje osobi kod koje će se ili na kojoj će se izvršiti pretresanje. Ako je nakon toga ovlaštenoj službenoj osobi pristup uskraćen, može upotrijebiti silu u skladu sa zakonom.
- (2) Prilikom izvršavanja naredbe za pretresanje kojom se određuje pretresanje stana i drugih prostorija, ovlaštena službena osoba nije dužna obavijestiti bilo koga o svojoj funkciji i razlozima pretresanja, već može odmah ući u stan ili druge prostorije ako su prazni ili ako ovlaštena službena osoba opravdano smatra da su prazni ili ako je ovlaštena službena osoba naredbom izričito ovlaštena da uđe bez prethodne najave.
- (3) Korisnik stana i drugih prostorija pozvat će se da bude prisutan pretresanju, a ako je on odsutan - pozvat će se njegov zastupnik ili neko od odraslih članova domaćinstva ili susjeda. Ukoliko osoba kod koje se pretresanje ima izvršiti nije prisutna, naredba se ostavlja u prostoriji gdje se vrši pretresanje, a pretresanje se izvršava i bez njene prisutnosti.
- (4) Pretresanju stana, ostalih prostorija ili osobe prisutvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci. Pretresanju osobe prisustvuju svjedoci istog spola. Svjedoci će se prije početka pretresanja upozoriti da paze kako se pretresanje vrši, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržaj zapisnika nije tačan.

- a) the name of the issuing Court and, except where the search warrant has been obtained through an oral request, the signature of the preliminary proceedings judge who is issuing the warrant;
- b) where the search warrant has been obtained through an oral request, it shall so indicate and it shall state the name of the issuing judge and the time, date and place of issuance;
- c) the name, department or rank of the authorized official to whom it is addressed;
- d) a purpose of the search;
- e) a description of the person being sought or a description of the property that is the subject of the search;
- f) a description of the dwelling or other premises or person to be searched, by indicating the address, ownership, name or any other means essential for identification with certainty;
- g) a direction that the warrant be executed between hours of 6:00 A.M. and 9:00 P.M., or, where the Court has specifically so determined, an authorization for execution thereof at any time of the day;
- h) an authorization, where the Court has specifically determined, for the executing authorized official to enter the premises to be searched without giving prior notice;
- i) a direction that the warrant and any property seized pursuant thereto be delivered to the Court without delay;
- j) an instruction that the suspect is entitled to notify the defense attorney and that the search may be executed without the presence of the defense attorney if required by the extraordinary circumstances.

Article 59

Time of the Execution of a Search Warrant

- (1) A search warrant must be executed not later than 15 days from the day of its issuance and it must thereafter be returned to the Court without delay.
- (2) A search warrant may be executed on any day of the week. It may be executed only between the hours of 6:00 A.M. and 9:00 P.M., unless the warrant expressly authorizes execution thereof at any time of the day or night, as provided in Article 55 Paragraph 2 this Code.

Article 60

Procedure of the Execution of a Search Warrant

- (1) Prior to the commencement of a search an authorized official must give notice of his authority and of the purpose of his arrival and show the warrant to the person whose property is to be searched or who himself is to be searched. If the authorized official is not thereafter admitted, he may resort to use of force in accordance with the law.
- (2) In executing a search warrant that directs a search of a dwelling or other premises, an authorized official need not give notice to anyone of his authority and purpose, but may promptly enter the same, if such premises or vehicle is at the time unoccupied or reasonably believed by the authorized official to be unoccupied and if the search warrant expressly authorizes entry without notice.
- (3) The occupant of the dwelling or other premises shall be called to be present at the search, and if he is absent, his representative or an adult member of the household or a neighbor shall be called to be present. If the occupant of the dwelling or other premises is not present, the search warrant shall be left in the premise subject to search, and the search shall be conducted without the presence of the occupant.
- (4) A search of the dwelling or other premises or of the person shall be witnessed by two adult citizens. Witnesses of the same gender shall be present at the search of the person. Witnesses shall be instructed to pay attention as to how the search is conducted, and that they have the right to make comments before signing the record on the search if they believe that the content of the record is not truthful.

- (5) Prilikom vršenja pretresanja službenih prostorija pozvat će se njihov starješina ili rukovoditelj da bude prisutan pretresanju.
- (6) Ako se pretresanje mora poduzeti u vojnom objektu, pismena naredba o pretresanju dostavlja se vojnim vlastima, koje će odrediti najmanje jednu vojnu osobu da bude prisutna pretresanju.

Član 61.

Obaveze i ovlaštenja ovlaštene službene osobe

Prilikom izvršenja naredbe za pretresanje osoba, ovlaštena službena osoba mora dati obavještenje o svojoj funkciji i predati naredbu za pretresanje osobi na kojoj će se pretresanje izvršiti. Ovlaštena službena osoba može upotrijebiti silu u skladu sa zakonom.

Član 62.

Zapisnik o pretresanju

- (1) O svakom pretresanju stana, prostorije ili osobe sastavit će se zapisnik koji potpisuje osoba kod koje se ili na kojoj se vrši pretresanje i osobe čija je prisutnost obavezna. Prilikom vršenja pretresanja oduzet će se privremeno samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik će se unijeti i tačno opisati predmeti i isprave koje se oduzimaju, a to će se naznačiti i u potvrdi o oduzimanju predmeta koja će se odmah uručiti osobi kojoj su predmeti, odnosno isprave oduzete.
- (2) Ako se pri pretresanju stana, prostorije, odnosno osobe nađu predmeti koji nemaju veze s krivičnim djelom zbog kojeg je izdata naredba za pretresanje, ali upućuju na drugo krivično djelo, oni će se opisati u zapisniku i privremeno oduzeti, a o oduzimanju će se odmah izdati potvrda. O tome će se obavijestiti Tužitelj. Ti će se predmeti odmah vratiti ako Tužitelj ustanovi da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka, a ne postoji neki drugi zakonski osnov po kojem bi se ti predmeti imali oduzeti.
- (3) Predmeti upotrijebljeni kod pretresanja kompjutera i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka vratit će se nakon pretresanja njihovim korisnicima, ako nisu potrebni za daljnje vođenje krivičnog postupka. Osobni podaci pribavljeni pretresanjem mogu se koristiti samo u svrhe krivičnog postupka i izbrisat će se, bez odlaganja, kad ta svrha prestane.

Član 63.

Oduzimanje predmeta na osnovu naredbe za pretresanje

- (1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlaštena službena osoba će napisati i potpisati potvrdu u kojoj će navesti oduzete predmete i naziv Suda koji je izdao naredbu.
- (2) Ako je predmet privremeno oduzet od određene osobe, potvrda iz stava 1. ovog člana mora se uručiti toj osobi. Ako je predmet privremeno oduzet iz stana ili prostorije, takva potvrda mora se uručiti vlasniku, stanaru ili korisniku.
- (3) Nakon oduzimanja predmeta na osnovu naredbe za pretresanje, ovlaštena službena osoba mora, bez odlaganja, vratiti Sudu naredbu i predati predmete i spisak oduzetih predmeta.
- (4) Nakon prijema stvari oduzetih na osnovu naredbe za pretresanje, Sud će zadržati predmete pod nadzorom Suda do daljnje odluke ili odrediti da predmeti ostanu pod nadzorom podnositelja zahtjeva za izdavanje naredbe ili pod nadzorom ovlaštenog izvršitelja naredbe.

(5) In conducting a search of official premises, the manager or person in charge shall be called in to be present at the search.

(6) If a search is to be conducted in a military facility, a written search warrant shall be delivered to the military authority who shall assign at least one military person to be present at the search.

Article 61

Duties and authority of an Authorized Official

In executing a search warrant directing or authorizing the search of a person, an authorized official must give notice of his authority and purpose to the person and must produce the warrant or a copy thereof at person's request. The authorized official may use physical force in accordance with the law.

Article 62

Recording the Search

(1) A record shall be made regarding every search of dwellings or other premises or person, which shall be signed by the person whose dwellings or other premises or who is being searched, and the persons whose presence is mandatory. In executing a search, only those objects and documents shall be seized that relate to the purpose of the search in that individual case. The record shall include and clearly identify the objects and documents that are the subject of seizure, which shall be indicated in a receipt immediately to be given to the person from whom the objects or documents are being seized.

(2) If, during a search of dwellings or other premises or a person, objects are found that are unrelated to the criminal offense for which the search warrant was issued, but indicate another criminal offense, they shall be described in the record and temporarily seized and a receipt on the seizure shall be issued immediately. The Prosecutor shall be notified thereof. Those objects shall be returned immediately if the Prosecutor establishes that there are no grounds for initiating criminal proceedings, and there is no other legal ground for seizing the objects.

(3) The objects used in the search of the computer and similar electronic devices for automated data processing shall be returned to their users after the search, unless they are required for the further conduct of the criminal proceedings. Personal data obtained by the search may be used only for the purpose of the criminal proceedings and shall be deleted immediately after the purpose is fulfilled.

Article 63

Seizure of Objects under a Search Warrant

(1) Upon temporary seizure of objects pursuant to a search warrant, an authorized official must draft and sign a receipt indicating the objects seized and the name of the issuing Court.

(2) If an object has been temporarily seized from a person, the receipt referred to in Paragraph 1 of this Article must be given to that person. If an object has been seized from a dwelling or other premises, such receipt must be given to the owner, tenant or user, as applicable.

(3) Upon seizing objects pursuant to a search warrant, an authorized official must, without unnecessary delay, return to the Court the warrant and the property, and must file therewith a written inventory of the seized objects.

(4) Upon receiving objects seized pursuant to a search warrant, the Court shall either: retain it in the custody of the Court pending further disposition; or direct that it be held in the custody of the applicant for the warrant or of the authorized official who executed it.

Član 64.
Pretraganje bez naredbe

- (1) Ovlaštena službena osoba može ući u stan i druge prostorije bez naredbe i bez svjedoka i, po potrebi, izvršiti pretraganje ako stanar tog stana to želi, ako neko zove u pomoć, ako je potrebno uhvatiti učinitelja krivičnog djela koji je zatečen na djelu ili radi sigurnosti ljudi i imovine, ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi osoba koja se po naredbi Suda ima pritvoriti ili prinudno dovesti ili koja se tu sklonila od gonjenja.
- (2) Ovlaštena službena osoba može pretrasti osobu bez naredbe za pretraganje i bez prisutnosti svjedoka:
 - a) pri izvršenju naredbe o dovođenju,
 - b) prilikom lišenja slobode,
 - c) ako postoji sumnja da ta osoba posjeduje vatreno ili hladno oružje,
 - d) ako postoji sumnja da će sakriti, uništiti ili riješiti se predmeta koji se trebaju od njega oduzeti i upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku.
- (3) Nakon izvršenja pretraganja bez naredbe za pretraganje, ovlaštena službena osoba mora odmah podnijeti izvještaj Tužitelju, koji će o tome obavijestiti sudiju za prethodni postupak. Izvještaj mora sadržavati razloge pretraganja bez naredbe.

Odjeljak 2 - Privremeno oduzimanje predmeta i imovine

Član 65.
Naredba za oduzimanje predmeta

- (1) Predmeti koji se po KZ BiH imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku privremeno će se oduzeti i na osnovu sudske odluke će se obezbijediti njihovo čuvanje.
- (2) Naredbu za oduzimanje predmeta izdaje Sud, na prijedlog Tužitelja ili na prijedlog ovlaštene službene osobe koja je dobila odobrenje od Tužitelja.
- (3) Naredba za privremeno oduzimanje predmeta sadrži: naziv Suda, pravni osnov za privremeno oduzimanje predmeta, naznaka predmeta koji podliježu oduzimanju, ime osobe od koje se oduzimaju predmeti, mjesto oduzimanja predmeta, rok u kojem se predmeti trebaju oduzeti, i pouka o pravnom lijeku.
- (4) Oduzimanje predmeta vrši ovlaštena službena osoba na osnovu izdate naredbe.
- (5) Ko drži takve predmete, dužan ih je predati po naredbi Suda. Osoba koja ih odbije predati, može se kazniti do 50.000 KM, a u slučaju daljnjeg odbijanja - može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka krivičnog postupka, a najduže 90 dana. Na isti način postupit će se prema službenoj ili odgovornoj osobi u državnom organu ili pravnoj osobi.
- (6) Odredbe stava 5. ovog člana odnose se i na podatke pohranjene u kompjuteru ili sličnim uređajima za automatsku obradu podataka. Pri njihovom pribavljanju posebno će se voditi računa o propisima koji se odnose na čuvanje tajnosti određenih podataka.
- (7) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili je naređen zatvor odlučuje vijeće. Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.
- (8) Pri oduzimanju predmeta naznačit će se gdje su pronađeni i opisat će se, a, po potrebi, i na drugi način osigurati utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdat će se potvrda.

Article 64
Search without a Warrant

- (1) An authorized official may enter a dwelling or other premises without a warrant and without a witness and if necessary conduct a search if the tenant so desires, if someone calls for their help, if this is required to apprehend a suspect of a criminal offense who has been caught in the act, or for the sake of the safety of a person or property, if the person who is to be apprehended by the Court order is in the dwelling or other premises or if the person is hiding in the dwelling or in other premises.
- (2) An authorized official may search a person without a search warrant and without witnesses:
 - a) when executing an apprehension warrant;
 - b) when arresting the person;
 - c) when there is suspicion that the person possesses a firearm or knife;
 - d) when there is suspicion that he will conceal or destroy articles that are to be taken from him and used as evidence in criminal proceedings.
- (3) After an authorized official conducts a search without a search warrant, he must immediately submit a report to the Prosecutor, who shall inform the preliminary proceeding judge on that. The report shall state the reasons why the search was completed without a warrant.

Section 2 - SEIZURE OF OBJECTS AND PROPERTY

Article 65

Order for Seizure of Objects

- (1) Objects that are the subject of seizure pursuant to the Criminal Code or that may be used as evidence in the criminal proceedings shall be seized temporarily and their custody shall be secured pursuant to a Court decision.
- (2) The seizure warrant shall be issued by the preliminary proceedings judge on the motion of the Prosecutor or on the motion of authorized officials who have been approved by the Prosecutor.
- (3) The seizure warrant shall contain the name of the Court, legal grounds for undertaking the action of seizure of objects, indication of the objects that are subject to seizure, the name of persons from whom objects are to be seized, place where the objects are to be seized, a timeframe within which the objects are to be seized, and notification of the right of the affected person to a legal remedy.
- (4) The authorized official shall seize objects on the basis of the issued warrant.
- (5) Anyone in possession of such objects must turn them over at the request of the preliminary proceedings judge. A person who refuses to surrender articles may be fined in an amount up to 50.000 KM, and may be imprisoned if he persists in his refusal. Imprisonment shall last until the article is surrendered or until the end of criminal proceedings, but no longer than 90 days. An official or responsible person in a state body or a legal entity shall be dealt with in the same manner.
- (6) The provisions of Paragraph 5 of this Article shall also apply to the data stored in devices for automated or electronic data processing. In obtaining such data, special care shall be taken with respect to regulations governing the maintenance of confidentiality of certain data.
- (7) An appeal against a decision on fine or on imprisonment shall be decided by the Panel. An appeal against the decision on imprisonment shall not stay execution of the decision.
- (8) When articles are seized, a note shall be made of the place where they were found, and they shall be described, and if necessary, establishment of their identity shall also be provided for in some other manner. A receipt shall be issued for articles seized.

- (9) Mjere iz stava 5. i 6. ovog člana ne mogu se primijeniti prema osumnjičenom, odnosno optuženom niti osobama koje su oslobođene dužnosti svjedočenja.

Član 66.

Privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe

- (1) Predmeti iz člana 65. stav 1. ovog zakona mogu se privremeno oduzeti i bez naredbe Suda ukoliko postoji opasnost od odlaganja. Ukoliko se osoba koja se pretresa izričito usprotivi oduzimanju predmeta, Tužitelj će u roku od 72 sata od izvršenog pretresanja podnijeti zahtjev sudiji za prethodni postupak za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta.
- (2) Ukoliko sudija za prethodni postupak odbije zahtjev Tužitelja, oduzeti predmeti se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Privremeno oduzeti predmeti će se odmah vratiti osobi od koje su oduzeti.

Član 67.

Privremeno oduzimanje pisama, telegrama i drugih pošiljki

- (1) Privremeno se mogu oduzeti pisma, telegrami i druge pošiljke upućene osumnjičenom, odnosno optuženom ili one koje on odašilje, a koje se nalaze kod preduzeća i osoba koje vrše poslove pošte i telekomunikacija.
- (2) Pošiljke iz stava 1. ovog člana mogu se privremeno oduzeti ako postoje okolnosti zbog kojih se s osnovom može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz u postupku.
- (3) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki iz stava 1. ovog člana izdaje Sud, na prijedlog Tužitelja.
- (4) Naredbu za privremeno oduzimanje pošiljki može izdati i Tužitelj, ako postoji opasnost od odlaganja, s tim da ova naredba mora biti potvrđena od strane sudije za prethodni postupak u roku od 72 sata od privremenog oduzimanja pošiljki.
- (5) Ukoliko naredba ne bude potvrđena u smislu stava 4. ovog člana, te pošiljke se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.
- (6) Mjere poduzete u skladu s ovim članom ne mogu se primjenjivati na pisma, telegame i druge pošiljke razmijenjene između osumnjičenog, odnosno optuženog i njegovog branitelja.
- (7) Naredba iz stava 3. ovog člana sadrži: podatke o osumnjičenom, odnosno optuženom na kojeg se naredba odnosi, način izvršenja naredbe i vrijeme trajanja mjere, te preduzeće koje će izvršiti naredenu mjeru. Poduzete mjere mogu trajati najduže tri mjeseca, a iz važnih razloga sudija za prethodni postupak može produžiti trajanje ovih mjera za još tri mjeseca, s tim da će se poduzete mjere ukinuti čim prestanu razlozi za njihovo daljnje preduzimanje.
- (8) Ukoliko to interesi postupka dopuštaju, o poduzetim mjerama iz stava 1. ovog člana obavijestit će se osumnjičeni, odnosno optuženi protiv koga su primijenjene te mjere.
- (9) Izdate pošiljke otvara Tužitelj u prisutnosti dva svjedoka. Pri otvaranju će se paziti da se ne povrijedi pečat, a omoti i adresa će se sačuvati. O otvaranju će se sastaviti zapisnik.
- (10) Sadržaj pošiljke ili dijela pošiljke će se saopćiti osumnjičenom, odnosno optuženom, odnosno osobi kojoj je upućena, a dio pošiljke ili pošiljka predat će se toj osobi, osim ako, izuzetno, Tužitelj smatra da bi to imalo štetne posljedice za uspješno vođenje krivičnog postupka. Ako je osumnjičeni, odnosno optuženi odsutan, o upućenoj pošiljci obavijestit će se članovi njegove obitelji. Ako osumnjičeni, odnosno optuženi nakon toga ne zatraži predaju pošiljke, pošiljka će se vratiti pošiljatelju.

- (9) Forceful measures referred to in Paragraph 5 and 6 of this article may not be applied to the suspect or to persons who are exempt from the duty to testify.

Article 66

Seizure without the Seizure Warrant

(1) If there is a risk of delay, items referred to in Paragraph 1 of Article 65 of this Code may be seized even without the Court order. If the person affected by the search explicitly opposes the seizure of items, the Prosecutor shall, within 72 hours following the completion of the search, put forward to a preliminary proceedings judge a motion for a subsequent approval of the seizure of items.

(2) If the preliminary proceedings judge denies the Prosecutor's motion, the items seized may not be used as evidence in the criminal proceedings. The seized items shall be immediately returned to the person from whom they have been seized.

Article 67

Seizure of Mail and Telegrams and other Consignments

(1) Seizure may be performed with respect to the mail and telegrams that are addressed to or sent by the suspect or the accused and that are found with a company or persons engaged in postal and telecommunication activities.

(2) The seizure may also be performed with respect to the mail and telegrams referred to in Paragraph 1 of this Article when it can reasonably be expected that they shall serve as evidence in the proceedings.

(3) A seizure warrant for the temporary seizure of objects referred to in Paragraph 1 of this Article shall be issued by the preliminary proceedings judge on the motion of the Prosecutor.

(4) A warrant for the temporary seizure of objects may also be issued by the Prosecutor, should a delay pose a risk. Such warrant must, however, be confirmed by the preliminary proceedings judge within 72 hours following the seizure.

(5) If the warrant fails to be confirmed pursuant to the provision of the Paragraph 4 of this Article, the seized objects may not be used as evidence in the proceedings.

(6) The measures undertaken as provided under this Article shall not apply to the mail exchanged between the suspect or the accused and his or her defense attorney.

(7) A seizure warrant referred to in Paragraph 3 of this Article shall include: information on the suspect or the accused whom the warrant concerns, the manner of execution of the warrant and the duration of the measure, and the company that will execute the measure imposed. The measures taken may not last longer than three (3) months, but for an important reason, the preliminary proceedings judge may extend the measures for three (3) additional months. The measures taken shall, however, be terminated as soon as the reasons for taking them cease to exist.

(8) If the interests of the proceedings permit, the suspect or the accused who is the subject of the measures referred to in Paragraph 1 shall be informed of those measures taken.

(9) Mail delivered shall be opened by the Prosecutor in the presence of two witnesses. In opening the mail, care shall be taken not to break the seal and the packaging and the address shall be kept. A record shall be made regarding the opening.

(10) The content of a part of the mail or the mail, as applicable, shall be communicated to the suspect or the accused or the recipient, and a part of the mail or the mail shall be handed over to that person, unless the Prosecutor, exceptionally, considers the transfer to be detrimental to the success of the criminal proceedings. If the suspect or the accused is absent, his family members shall be notified of the mail delivery. If the suspect or the accused does not request the delivery of the mail thereafter, the mail shall be returned to the sender.

<p style="text-align: center;">Član 68.</p> <p>Popis privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije</p> <p>(1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta i dokumentacije, u zapisniku će se popisati privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija, i o tome izdati potvrda.</p> <p>(2) Ako popis predmeta i dokumentacije nije moguć, predmeti i dokumentacija će se staviti u omot i zapečatiti.</p> <p>(3) Predmet koji je oduzet od fizičke, odnosno pravne osobe ne može se prodati, pokloniti ili na drugi način njim raspolagati.</p>	<p>Article 68</p> <p>A Written Inventory of the Seized Objects</p> <p>(1) After the seizure of objects and documentation, an inventory list of the temporarily seized objects and documents shall be made and a receipt concerning the objects and documents seized shall be written.</p> <p>(2) If making an inventory list of objects and documentation is impossible, the objects and documentation shall be wrapped and sealed.</p> <p>(3) Objects seized from a physical person or legal person may not be sold, given as a gift or otherwise transferred.</p>
<p style="text-align: center;">Član 69.</p> <p style="text-align: center;">Pravo žalbe</p> <p>(1) Osoba od koje se privremeno oduzima predmet i dokumentacija ima pravo žalbe.</p> <p>(2) Žalba iz stava 1. ovog člana ne odlaže privremeno oduzimanje predmeta i dokumentacije.</p> <p>(3) Protiv odluke Suda kojom se vraćaju oduzeti predmeti ili dokumentacija, Tužitelj ima pravo podnijeti žalbu.</p>	<p>Article 69</p> <p>Right to Appeal</p> <p>(1) The person from whom objects or documentation are seized shall have the right to appeal.</p> <p>(2) The filing of an appeal referred to in Paragraph 1 of this Article shall not stay the temporary seizure of objects.</p> <p>(3) The appeal referred to in Paragraph 1 of this Article shall be decided by the Panel referred to in Article 24, Paragraph 6 of this Code.</p> <p>(4) The Prosecutor has a right to appeal against the decision of the Court by which the seized objects and documents are to be returned.</p>
<p style="text-align: center;">Član 70.</p> <p>Čuvanje privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije</p> <p>Privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija pohranjuju se u Sudu ili Sud na drugi način osigurava njihovo čuvanje.</p>	<p>Article 70</p> <p>Safekeeping of the Seized Objects and Documentation</p> <p>The seized objects and documentation shall be deposited with the Court, or the Court shall otherwise provide for their safekeeping.</p>
<p style="text-align: center;">Član 71.</p> <p>Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije</p> <p>(1) Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije vrši Tužitelj.</p> <p>(2) O otvaranju privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije Tužitelj je dužan obavijestiti osobu ili preduzeće od koje su predmeti oduzeti, sudiju za prethodni postupak i branitelja.</p> <p>(3) Pri otvaranju i pregledu oduzetih predmeta i dokumentacije mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlaštene osobe.</p>	<p>Article 71</p> <p>Opening and Inspection of the Seized Objects and Documents</p> <p>(1) The opening and inspection of the seized objects or documentation shall be done by the Prosecutor.</p> <p>(2) The Prosecutor shall be bound to notify the person or the business enterprise from which the objects were seized, the preliminary proceedings judge and the defense attorney about the opening of the seized objects or documentation.</p> <p>(3) When opening and inspecting the seized objects and documents, attention shall be paid that no unauthorized person gets the insight into their contents.</p>
<p style="text-align: center;">Član 72.</p> <p style="text-align: center;">Naredba banci ili drugoj pravnoj osobi</p> <p>(1) Ako postoje osnovi sumnje da je neka osoba počinila krivično djelo koje je povezano s dobivanjem imovinske koristi, Sud može, na osnovu prijedloga Tužitelja, narediti da banka ili druga pravna osoba koja vrši finansijsko poslovanje dostavi podatke o bankovnim depozitima i drugim finansijskim transakcijama i poslovima te osobe, kao i osoba za koje se osnovano vjeruje da su uključene u te finansijske transakcije ili poslove osumnjičenog, ako bi takvi podaci mogli biti dokaz u krivičnom postupku.</p> <p>(2) Sudija za prethodni postupak može, na prijedlog Tužitelja, narediti preduzimanje i drugih potrebnih radnji iz člana 116. ovog zakona kako bi se omogućilo utvrđivanje i pronalaženje nezakonito pribavljene imovine i prikupljanje dokaza o tome.</p> <p>(3) U hitnim slučajevima Tužitelj može odrediti mjere iz stava 1. ovog člana na osnovu naredbe. Tužitelj će dobijene podatke zapečatiti dok ne bude izdata sudska potvrda. O poduzetim mjerama, Tužitelj odmah obavještava sudiju za prethodni postupak koji može u roku od 72 sata izdati naredbu. Tužitelj će dobijene podatke zapečatiti dok ne bude izdata sudska naredba.</p>	<p>Article 72</p> <p>Order Issued to a Bank or to Another Legal Person</p> <p>(1) If there are grounds for suspicion that a person has committed a criminal offense related to acquisition of material gain, the preliminary proceedings judge may at the motion of the Prosecutor issue an order to a bank or another legal person performing financial operations to turn over information concerning the bank accounts of the suspect or of persons who are reasonably believed to be involved in the financial transactions or affairs of the suspect, if such information could be used as evidence in the criminal proceedings.</p> <p>(2) The preliminary proceedings judge may, on the motion of the Prosecutor, order that other necessary measures referred to in Article 116 of this Code be taken in order to enable the detection and finding of the illicitly gained property and collection of evidence thereupon.</p> <p>(3) In case of an emergency, any of the above mentioned measures may be ordered by the Prosecutor on the basis of an order. The Prosecutor shall immediately inform the preliminary proceedings judge who shall issue a court warrant within 72 hours. The Prosecutor shall seal the obtained information until the issuance of the court order.</p>

U slučaju da sudija za prethodni postupak ne izda naredbu, Tužitelj će podatke vratiti bez prethodnog otvaranja.

- (4) Sud može rješenjem narediti pravnoj ili fizičkoj osobi da privremeno obustavi izvršenje finansijske transakcije za koju postoji sumnja da predstavlja krivično djelo, ili da je namjenjena učinjenju krivičnog djela, da služi prikrivanju krivičnog djela ili prikrivanju dobiti ostvarene krivičnim djelom.
- (5) Rješenjem iz stava 4. ovoga člana Sud će odrediti da se finansijska sredstva namijenjena za transakciju iz stava 4. ovoga člana i gotovinski iznosi novca domaće i strane valute privremeno oduzmu prema članu 65. stav 1. ovog zakona, pohrane na poseban račun i čuvaju do okončanja postupka, odnosno dok se ne steknu uvjeti za njihovo vraćanje.
- (6) Protiv rješenja iz stava 4. ovoga člana žalbu mogu podnijeti Tužitelj, vlasnik finansijskih sredstava ili gotovinskog novca domaće i strane valute, osumnjičeni, odnosno optuženi, kao i pravna ili fizička osoba iz stava 4. i 5. ovog člana.

Član 73.

Privremeno oduzimanje imovine radi obezbjeđenja

- (1) Sud može u bilo koje vrijeme u toku postupka donijeti na prijedlog Tužitelja privremenu mjeru oduzimanja imovine koja se ima oduzeti po KZ BiH, mjeru zaplijene ili drugu neophodnu privremenu mjeru kako bi se spriječilo korištenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom.
- (2) Ovlaštena službena osoba može, kada postoji opasnost od odlaganja, privremeno oduzeti imovinu iz stava 1. ovog člana, zaplijeniti imovinu ili poduzeti druge neophodne privremene mjere kako bi se spriječilo bilo kakvo korištenje, otuđenje ili raspolaganje tom imovinom. O poduzetim mjerama ovlaštena službena osoba mora odmah obavijestiti Tužitelja, a poduzete mjere moraju biti odobrene od strane sudije za prethodni postupak u roku od 72 sata od preduzimanja mjera.
- (3) U slučaju da Sud uskrati odobrenje, poduzete mjere će se obustaviti, a oduzeti predmeti i imovina će biti odmah vraćeni osobi od koje su oduzeti.

Član 74.

Vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vratit će se vlasniku, odnosno držatelju, kada u toku postupka postane očigledno da njihovo zadržavanje nije u skladu s članom 65. ovog zakona, a ne postoje razlozi na njihovo oduzimanje (član 391).

Odjeljak 3 - Postupak sa sumnjivim stvarima

Član 75.

Oglašavanje sumnjivih stvari

- (1) Nađe li se kod osumnjičenog, odnosno optuženog tuđa stvar, a ne zna se čija je, organ koji vodi postupak opisat će tu stvar i opis objavit na oglasnoj tabli općine na čijem području osumnjičeni, odnosno optuženi ima prebivalište i na čijem je području krivično djelo učinjeno. U oglasu će se pozvati vlasnik da se javi organu koji vodi postupak u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa, jer će se inače stvar prodati. Novac dobijen prodajom je prihod budžeta Bosne i Hercegovine.

In case the preliminary proceedings judge fails to issue the said order, the Prosecutor shall be bound to return such information without accessing it.

- (4) The Court may issue a decision ordering a legal or physical person to temporarily suspend a financial transaction that is suspected to be a criminal offense or intended for the commission of the criminal offense, or suspected to serve as a disguise for a criminal offense or disguise of a gain obtained by a criminal offense.
- (5) The decision referred to in the previous Paragraph shall order that the financial resources designated for the transaction referred to in Paragraph 4 of this Article and cash amounts of domestic or foreign currency be temporarily seized pursuant to Article 65 Paragraph 1 of this Code and be deposited in a special account and kept until the end of the proceedings or until the conditions for their return are met.
- (6) An appeal may be filed against a decision referred to in Paragraph 4 of this Article by the Prosecutor, the owner of the cash in domestic or foreign currency, the suspect, the accused and the legal or physical person referred to in Paragraphs 4 and 5 of this Article.

Article 73

Temporary Seizure of Illicitly Gained Property and Arrest in Property

- (1) At any time during the proceedings, the Court may, upon the motion of the Prosecutor, issue a temporary measure seizing the illicitly gained property under the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina, arrest in property or shall take other necessary temporary measures to prevent any use, transfer or disposal of such property.
- (2) If there is a risk of delay, an authorized official may temporarily seize property referred to in Paragraph 1 of this Article, may carry out an arrest in property or take other necessary temporary measures to prevent any use, transfer or disposal of such property. An authorized official shall immediately inform the Prosecutor about the measures taken and the measures taken must be confirmed by the preliminary proceedings judge within 72 hours following the undertaking of the measures.
- (3) If the preliminary proceedings judge denies the approval, the measures taken shall be terminated and the objects or property seized returned immediately to the person from whom they have been seized.

Article 74

Return of the Seized Property

Objects that have been seized during the criminal proceedings shall be returned to the owner or possessor once it becomes evident during the proceedings that their retention runs contrary to Article 65 of this Code and that there are no reasons for their seizure (Article 391).

Section 3 - PROCEDURE OF DEALING WITH SUSPICIOUS OBJECTS

Article 75

Posted and Published Description of the Suspicious Objects

- (1) If another person's object is found with the suspect or the accused and it is not known to whom it belongs, the authorized body conducting the proceedings shall describe the object and post the description on the notice board of the municipality of the residence of the suspect or the accused and the municipality where the criminal offense has been committed. The notice shall invite the owner to come forward within one (1) year from the date of the posting; otherwise, the object will be sold. The proceeds from the sale shall be credited to the Bosnia and Herzegovina Budget.

- (2) Ako se radi o stvarima veće vrijednosti, objavljivanje se može izvršiti i putem dnevnog lista.
- (3) Ako je stvar podložna kvarenju ili je njeno čuvanje vezano sa znatnim troškovima, ona će se prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak, a novac predati na čuvanje u sudski depozit.
- (4) Po odredbi stava 3. ovog člana postupit će se i kad stvar pripada odbjeglom ili nepoznatom učinitelju krivičnog djela.

**Član 76.
Odlučivanje o sumnjivim stvarima**

- (1) Ako se u toku od jedne godine niko ne javi za stvari ili za novac dobijen od prodaje stvari, donijet će se rješenje da stvar postaje vlasništvo Bosne i Hercegovine, odnosno da je novac prihod budžeta Bosne i Hercegovine.
- (2) Vlasnik stvari ima pravo da u parnici traži povraćaj stvari ili novca dobijenog od prodaje stvari. Zastarijevanje ovog prava počinje teći od dana objavljivanja oglasa.

Odjeljak 4 - Ispitivanje osumnjičenog

**Član 77.
Poziv za ispitivanje**

- (1) Ispitivanje osumnjičenog u istrazi vrši Tužitelj.
- (2) Ispitivanje treba vršiti tako da se u punoj mjeri poštuje ličnost osumnjičenog. Prilikom ispitivanja osumnjičenog ne smije se upotrijebiti sila, prijetnja, prevara, narkotici ili druga sredstava koja mogu utjecati na slobodu odlučivanja i izražavanja volje prilikom davanja izjave ili priznanja.
- (3) Ako je postupljeno protivno odredbama ovog člana, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka.

**Član 78.
Pouka osumnjičenom o njegovim pravima**

- (1) Kad se osumnjičeni prvi put ispituje, pitat će se za ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko obiteljsko ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godina rođenja, koje je narodnosti i čiji je državljanin, jedinstveni matični broj građana državljanina Bosne i Hercegovine, čime se zanima, kakve su mu obiteljske prilike, je li pismen, kakve je škole završio, je li, gdje i kad služio vojsku odnosno ima li čin rezervnog vojnog starješine, vodi li se u vojnoj evidenciji i kod kojeg organa nadležnog za poslove odbrane, je li odlikovan, kakvog je imovnog stanja, je li, kad i zašto osuđivan, je li i kad je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo krivično djelo, a ako je maloljetan, ko mu je zakonski zastupnik. Osumnjičeni će se poučiti da je dužan odazvati se pozivu i odmah saopćiti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, a upozorit će se i na posljedice ako po tome ne postupi.
- (2) Na početku ispitivanja osumnjičenom će se saopćiti za koje krivično djelo se tereti i osnove sumnje protiv njega, a poučit će se i o sljedećim pravima:
 - a) da nije dužan iznijeti svoju odbranu niti odgovarati na postavljena pitanja,
 - b) da može uzeti branitelja po svom izboru koji može biti prisutan njegovom ispitivanju, kao i da ima pravo na branitelja bez naknade u slučajevima predviđenim ovim zakonom,

- (2) If the object is of high value, a description may also be published in a daily newspaper.
- (3) If the object is perishable or its safekeeping would entail significant costs, the object shall be sold pursuant to the provisions governing the judicial enforcement procedure and the proceeds shall be delivered for safekeeping to the Court.
- (4) The provision of Paragraph 3 of this Article shall also be applied when the object belongs to a runaway or an unknown perpetrator of a criminal offense.

**Article 76
Decisions on Suspicious Objects**

- (1) If, within one (1) year, no one comes forward as the owner of the object or of the proceeds from the sale of the object, a decision shall be taken that the object shall become property of Bosnia and Herzegovina or that the proceeds shall be credited to the Bosnia and Herzegovina Budget.
- (2) The owner of the object shall be entitled to request in civil proceedings to repossess the object or to possess the proceeds from the sale of the object. The statute of limitations with respect to this right shall start running from the date of the posting or publication, as appropriate.

Section 4 - QUESTIONING OF THE SUSPECT

**Article 77
Summoning the Suspect**

- (1) The suspect under investigation shall be questioned by the Prosecutor.
- (2) The questioning of the suspect must be done with full respect to the personal integrity of the suspect. During questioning of the suspect it shall be forbidden to use force, threat, fraud, narcotics or other means that may affect the freedom of decision-making and expression of will while giving a statement or confession.
- (3) If actions were taken contrary to the provisions of this Article, the decision of the Court may not be based on the statement of the suspect.

**Article 78
Instructing the Suspect on His Rights**

- (1) At the first questioning the suspect shall be asked the following questions: his name and surname; nickname if he has one; name and surname of his parents; maiden name of his mother; place of birth; place of residence; date, month and year of birth; ethnicity and citizenship; identification number of Bosnia and Herzegovina citizen; profession; family situation; is he literate; completed education; has he served in the army, and if so, when and where; whether he has a rank of a reserve officer; whether he is entered in the military records and if yes with which authority in charge of defense affairs; whether he has received a medal; financial situation; previous convictions and, if any, reasons for the conviction; if convicted whether he served the sentence and when; are there ongoing proceedings for some other criminal offense; and if he is a minor, who is his legal representative. The suspect shall be instructed to obey summonses and to inform the authorized officials immediately about every change of an address or intention to change his residence, and the suspect shall also be instructed about consequences if he does not act accordingly.
- (2) At the beginning of the questioning, the suspect shall be informed of the charge against him, the grounds for the charge and he shall be informed of the following rights:
 - a) the right not to present evidence or answer questions;
 - b) the right to retain a defense attorney of his choice who may be present at questioning and the right to a defense attorney at no cost in such cases as provided by this Code;

- c) da se može izjasniti o djelu koje mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist,
- d) da ima pravo u toku istrage razmatrati spise i razgledati pribavljene predmete koji mu idu u korist, osim ako je riječ o spisima i predmetima čije bi otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage,
- e) da ima pravo na besplatne usluge prevoditelja ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi prilikom ispitivanja.

- (3) Osumnjičeni se može dobrovoljno odreći prava navedenih u stavu 2. ovog člana, ali njegovo ispitivanje ne može započeti ukoliko se i dok se njegova izjava o odricanju ne zabilježi pismeno i dok ne bude potpisana od strane osumnjičenog. Osumnjičeni se ni pod kojim okolnostima ne može odreći prava na prisustvo branitelja ako je njegova odbrana obavezna u skladu s ovim zakonom.
- (4) U slučaju da se osumnjičeni odrekao prava da uzme branitelja, a kasnije izrazi želju da uzme branitelja, ispitivanje će se odmah prekinuti i ponovo će se nastaviti kada osumnjičeni dobije branitelja ili mu se branitelj postavi ili ako osumnjičeni izrazi želju da nastavi da odgovara na pitanja.
- (5) Ako se osumnjičeni dobrovoljno odrekne prava da ne odgovara na postavljena pitanja, mora mu se i u tom slučaju omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji mu idu u korist.
- (6) Ako je postupljeno protivno odredbama ovoga člana, na iskazu osumnjičenog ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 79.

Način ispitivanja osumnjičenog

- (1) O svakom ispitivanju osumnjičenog sačinjava se zapisnik. Bitni dijelovi iskaza unijet će se doslovno u zapisnik. Nakon što je zapisnik sačinjen, osumnjičenom će se pročitati zapisnik i predati kopija zapisnika.
- (2) Ispitivanje osumnjičenog u pravilu se snima na audio ili video traku, pod slijedećim uvjetima:
 - a) da je osumnjičeni obaviješten na jeziku koji govori i razumije da se ispitivanje snima na audio ili video traku,
 - b) u slučaju prekida ispitivanja, razlog i vrijeme prekida će se naznačiti u snimku, kao i vrijeme nastavljanja i zaključenja ispitivanja,
 - c) na kraju ispitivanja osumnjičeni će dobiti mogućnost da pojasni sve što je rekao i da doda sve što želi,
 - d) zapis s trake će se prepisati nakon završetka ispitivanja, a kopija prijepisa uručit će se osumnjičenom zajedno s kopijom snimljene trake ili ako je korištena aparatura za istovremeno pravljenje većeg broja snimaka, uručit će mu se jedna od originalno snimljenih traka,
 - e) pošto se napravi kopija originalne trake u svrhu prijepisa, originalno snimljena traka ili jedna od originalno snimljenih traka će se zapečatiti u prisustvu osumnjičenog, s ovjerom potpisa organa krivičnog postupka i osumnjičenog.

Član 80.

Ispitivanje preko tumača

Ispitivanje osumnjičenog obavit će se preko tumača u slučajevima iz člana 87. ovog zakona.

Odjeljak 5 - Saslušanje svjedoka

Član 81.

Poziv za saslušanje svjedoka

- c) the right to comment on the charges against him, and to present all facts and evidence in his favor;
- d) that during the investigation, he is entitled to study files and view the collected items in his favor unless the files and items concerned are such that their disclosure would endanger the aim of investigation;
- e) the right to an interpreter service at no cost if the suspect does not understand the language used for questioning.

(3) The suspect may voluntarily waive the rights stated in Paragraph 2 of this Article but his questioning may not commence unless his waiver has been recorded officially and signed by the suspect. To waive the right to a defense attorney shall not be possible for the suspect under any circumstances in case of a mandatory defense under this Code.

(4) In the case when the suspect has waived the right to a defense attorney, but later expressed his desire to retain one, the questioning shall be immediately suspended and shall resume when the suspect has retained or has been appointed a defense attorney, or if the suspect has expressed a wish to answer the questions.

(5) If the suspect has voluntarily waived the right not to answer the questions asked, he must be allowed to present views on all facts and evidence that speak in his favor.

(6) If any actions have been taken contrary to the provisions of this Article, the Court's decision may not be based on the statement of the suspect.

Article 79

Manner of Questioning of the Suspect

(1) A record shall be made on every questioning of the suspect. The important parts of the statement shall be entered in the record word for word. After the record has been completed, the record shall be read to the suspect and the copy of it shall be given to him.

(2) As a rule, a questioning of the suspect shall be audio or video recorded under the following conditions:

a) the suspect shall be informed in the language he speaks and shall understand that the questioning is being audio or video recorded;

b) if the questioning is adjourned, the reason and time of the adjournment shall be indicated in the record, as well as the time of resumption and the completion of the hearing;

c) at the end of the questioning, the suspect shall be allowed to explain whatever he has said and to add whatever he wants;

d) the tape record thus made shall be transcribed as soon as feasible after the completion of the questioning, and a copy of the transcript shall be handed to the suspect along with a copy of the tape recording, or if a device for making several records simultaneously was used, he shall be handed one of the originals;

e) once a copy of the original tape has been made for the purpose of making a transcript, the original tape or one of the originals shall be sealed off in the presence of the suspect and authenticated by the respective signatures of the authorized official and the suspect.

Article 80

Questioning through an Interpreter

The suspect shall be questioned through an interpreter in cases referred to in Article 87 of this Code.

Section 5 - EXAMINATION OF WITNESSES

Article 81

Summons to Examine Witnesses

- (1) Svjedoci se saslušavaju kada postoji vjerovatnoća da će svojim iskazom moći dati obavijesti o krivičnom djelu, učinitelju i o drugim važnim okolnostima.
- (2) Poziv za svjedočenje dostavlja Tužitelj, odnosno Sud. Pozivanje kao svjedoka maloljetne osobe koja nije navršila šesnaest godina života vrši se preko roditelja, odnosno zakanskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.
- (3) Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, bolnici ili na drugom mjestu.
- (4) U pozivu se svjedok obavještava da se poziva u svojstvu svjedoka, o mjestu i vremenu kada se treba odazvati pozivu, kao i o posljedicama neodazivanja pozivu.
- (5) Ukoliko se svjedok ne odazove pozivu, niti svoj izostanak opravda, Sud može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM ili narediti prinudno dovođenje.
- (6) Naredbu za dovođenje svjedoka izvršava sudska policija. Izuzetno, naredbu može izdati i Tužitelj ukoliko uredno pozvani svjedok ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, s tim da ovu naredbu mora odobriti sudija za prethodni postupak u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.
- (7) Ukoliko svjedok odbije da svjedoči, Sud može, na prijedlog Tužitelja, donijeti rješenje o kažnjavanju svjedoka novčanom kaznom do 30.000 KM. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje.
- (8) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna odlučuje vijeće (član 24. stav 6).

Član 82.

Osobe koje ne mogu biti saslušane kao svjedoci

Ne može se saslušati kao svjedok:

- a) osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok je nadležni organ ne oslobodi te dužnosti,
- b) branitelj osumnjičenog, odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu postale poznate u svojstvu branitelja,
- c) osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski službenik, odnosno ispovjednik, novinar u svrhu zaštite izvora informacija, advokat, bilježnik, liječnik, babica i dr.), osim ako je oslobođena te dužnosti posebnim propisom ili izjavom osobe u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne,
- d) maloljetna osoba koja s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobna shvatiti značaj prava da ne mora svjedočiti.

Član 83.

Osobe koje mogu odbiti svjedočenje

- (1) Svjedočenje mogu odbiti:
 - a) bračni, odnosno vanbračni drug osumnjičenog, odnosno optuženog,
 - b) srodnik osumnjičenog, odnosno optuženog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno i srodnici po tazbini do drugog stepena,
 - c) usvojenik i usvojitelj osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (2) Organ koji vodi postupak dužan je da osobe iz stava 1. ovog člana, prije njihovog saslušanja ili čim sazna za njihov odnos prema osumnjičenom, odnosno optuženom upozori da mogu odbiti svjedočenje. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.

- (1) Witnesses shall be heard when there is likelihood that their statements may provide information concerning the offense, perpetrator or any other important circumstances.
- (2) The Prosecutor or the Court shall serve the writ of summons. Any summoning of a minor under 16 as the witness shall be done through the parents or legal representative, except for the cases where this is not possible due to a need to act urgently, or other circumstances as the Prosecutor or the Court considers important.
- (3) Witnesses who cannot answer a summons because of age, illness or serious physical handicaps may be questioned at their residence, hospital or any other place.
- (4) Witnesses shall be notified in the summons of their being summoned as a witness, of where and when to appear upon being summoned, as well as what consequences shall follow if the witness fails to appear.
- (5) Should the witness fail to appear or justify his absence the Court may impose upon him a fine an amount up to 5.000 KM, or may order the apprehension of the witness.
- (6) The apprehension of a witness shall be performed by the Judicial Police. Exceptionally the order may be given by the Prosecutor if a duly summoned witness does not appear or justify his absence, provided that this order must be confirmed by the preliminary proceedings judge within 24 hours following the issuance of the order.
- (7) Should the witness refuse to testify, upon the proposal of the Prosecutor, the Court may issue a decision imposing on the witness a fine in an amount up to 30.000 KM. An appeal against this decision shall be allowed, but shall not stay the execution of the decision.
- (8) Appeals against a decision imposing a fine shall be decided by the Panel (Article 24, Paragraph 6).

Article 82

Persons Not To Be Heard As Witnesses

The following persons shall not be heard as witnesses:

- a) A person who by his statement would violate the duty of keeping state, military or official secrets until the competent body releases him from that duty;
- b) A defense attorney of the suspect or accused with respect to the facts that became known to him in his capacity as a defense attorney;
- c) A person who by his statement would violate the duty of keeping professional secrets, including the religious confessor, professional journalists for the purpose of protecting the information source, attorneys-at-law, notary, physician, midwife and others, unless he was released from that duty by a special regulation or statement of the person who benefits from the secret being kept;
- d) A minor who, in view of his age and mental development, is unable to comprehend the importance of his privilege not to testify.

Article 83

Persons Allowed to Refuse to Testify

(1) The following persons may refuse to testify:

- a) the spouse or the extramarital partner of the suspect or accused;
- b) any person who is a direct blood relative of the suspect or accused, related in the lateral line to and including the third degree, and relatives by marriage up to and including the second degree;
- c) an adopted child or adoptive parent of the suspect or accused.

(2) The authority conducting the proceedings must caution the persons referred to in Paragraph 1 of this Article, prior to their hearing or as soon as it learns about their relation to the accused, about the right to refuse to testify. The caution and answer must be entered in records.

- (3) Osoba koja može odbiti svjedočenje prema jednom od osumnjičenih, odnosno optuženih, može odbiti svjedočenje i prema ostalim osumnjičenim, odnosno optuženim, ako se njen iskaz prema prirodi stvari ne može ograničiti samo na ostale osumnjičene, odnosno optužene.
- (4) Ako je kao svjedok saslušana osoba koja može odbiti svjedočenje ili je saslušana osoba koja nije upozorena da može odbiti svjedočenje ili to upozorenje nije uneseno u zapisnik, na takvom iskazu se ne može zasnivati sudska odluka.

Član 84.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

- (1) Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju.
- (2) Svjedok koji koristi pravo iz stava 1. ovog člana, odgovorit će na ta pitanja ako mu se da imunitet.
- (3) Imunitet se daje odlukom Tužitelja.
- (4) Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio, neće se krivično goniti osim ako je dao lažni iskaz.
- (5) Svjedoku se može odlukom Suda za savjetnika odrediti advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.

Član 85.

Način saslušanja, suočenje i prepoznavanje

- (1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i u odsustvu drugih svjedoka.
- (2) U toku postupka svjedok se može suočiti s drugim svjedocima i osumnjičenim, odnosno optuženim.
- (3) Ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok osobu ili predmet, tražit će se od njega prvo da ih opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuju, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno s drugim njemu nepoznatim osobama, odnosno ako je to moguće - zajedno s predmetima iste vrste.

Član 86.

Tok saslušanja svjedoka

- (1) Svjedok je dužan odgovore davati usmeno.
- (2) Svjedok će se prethodno opomenuti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo.
- (3) Poslije toga svjedok će se pitati za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos s osumnjičenim, odnosno optuženim i oštećenim. Svjedok će se upozoriti da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijesti Sud.
- (4) Prilikom saslušanja maloljetne osobe, naročito ako je ona oštećena krivičnim djelom, postupit će se obazrivo, da saslušanje ne bi štetno utjecalo na psihičko stanje maloljetnika. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetne osobe izvršit će se uz pomoć pedagoga ili druge stručne osobe.
- (5) Oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno - na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.

(3) A person who has grounds to refuse to testify against one of the suspects or accused shall be relieved from the duty to testify against other codefendants if his testimony, by its nature, cannot be restricted solely to the other suspects or accused.

(4) If a witness has been heard whose testimony is inadmissible or the person testifying has not been cautioned thereof or the caution has not been entered into records, the Court decision shall not be based on such testimony.

Article 84

Right of the Witness to Refuse to Respond

(1) The witness shall be entitled to refuse to answer such questions with respect to which a truthful reply would result in the danger of bringing prosecution upon himself.

(2) The witnesses exercising the right referred to in to Paragraph 1 of this Article shall answer the same questions provided that immunity is granted to such witnesses.

(3) Immunity may be granted by the decision of the Prosecutor.

(4) The witness who has been granted immunity and is testifying as a result of the granted immunity shall not be prosecuted except in case of false testimony.

(5) A lawyer as the advisor may be assigned by the Court's decision to the witness during the hearing if it is obvious that the witness himself is not able to exercise his rights during the hearing and if his interests cannot be protected in some other manner.

Article 85

Method of Examination, Confrontation and Identification

(1) Witnesses shall be examined individually and in the absence of other witnesses.

(2) At all times during the proceedings, witnesses may be confronted with other witnesses or with the suspect or accused.

(3) If necessary to ascertain whether the witness knows the person or object, first the witness shall be required to describe him/her/it or to indicate distinctive signs, and then a line-up of persons shall follow, or the object shall be shown to the witness, if possible among objects of the same type.

Article 86

Course of the Examination of a Witness

(1) The witness must answer orally.

(2) Before examination, the witness shall be called upon to tell the truth and not to withhold anything and then he shall be cautioned that giving false testimony is criminal offense.

(3) Subsequently, the witness shall be asked the following questions: his name and surname, names of father and mother, occupation, residence, place and date of birth, and relation to the suspect, accused or injured party. The witness must also be cautioned that it is his duty to inform the Court regarding a change of address or residence.

(4) When hearing a minor and, in particular if the minor was victimized by the criminal offense, the participants in the proceedings shall be obligated to act with circumspection in order not to have an adverse effect on the minor's mental condition. If necessary, the minor shall be heard with assistance of a pedagogue or other professional.

(5) It shall not be allowed to ask an injured party about his sexual experience prior to commission of the criminal offense and if such a question has already been posed, the Court decision cannot be based on such statement.

- (6) S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje ili druge opravdane interese, svjedok se može saslušati putem tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka na način da mu stranke i branitelj mogu postavljati pitanja bez prisustva u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručna osoba.
- (7) Poslije općih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.
- (8) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.
- (9) Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu ponaosob saslušati i njihov će se odgovor unijeti u zapisnik. Istodobno se mogu suočiti samo dva svjedoka.
- (10) Oštećeni koji se sasluša kao svjedok pitat će se da li želi da u krivičnom postupku ostvaruje imovinskopravni zahtjev.

Član 87.

Saslušanje svjedoka preko tumača

- (1) Ako je svjedok gluh ili nijem, njegovo saslušanje vrši se preko tumača.
- (2) Ako je svjedok gluh, postaviti će mu se pitanja pismeno, a ako je nijem, pozvat će se da pismeno odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na ovaj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se s svjedokom može sporazumjeti.
- (3) Ako tumač nije ranije zaklet, položiti će zakletvu da će vjerno prenijeti pitanja koja se svjedoku upućuju i izjave koje on bude davao.

Član 88.

Zakletva, odnosno izjava svjedoka

- (1) Ako su ispunjeni uvjeti za saslušanje, Sud može zahtijevati od svjedoka da prije svjedočenja položi zakletvu, odnosno da izjavu.
- (2) Prije glavnog pretresa, svjedok može položiti zakletvu, odnosno dati izjavu, samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga neće moći doći na glavni pretres. Zakletva se polaže, odnosno izjava se daje, pred sudijom, odnosno predsjednikom vijeća. Razlog zbog kojeg je položena zakletva, odnosno data izjava, navest će se u zapisniku.
- (3) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: " Zaklinjem se - izjavljujem, da ću o svemu što pred Sudom budem pitan govoriti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prešutjeti".
- (4) Svjedok zakletvu polaže, odnosno izjavu daje, usmeno, čitanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon saslušanog sadržaja teksta zakletve, odnosno izjave, koju je pročitao sudija, odnosno predsjednik vijeća. Nijemi svjedoci koji znaju da čitaju i pišu potpisuju tekst zakletve, odnosno izjave, a gluhi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni da čitaju ni da pišu – zaklinju se, odnosno daju izjavu uz pomoć tumača.
- (5) Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi zakletvu, odnosno da izjavu, unijet će se u zapisnik.

(6) Given age, physical and mental condition, or other justified reasons the witness may be examined using technical means for transferring image and sound in such manner as to permit the parties and the defense attorney to ask questions although not in the same room as the witness. An expert person may be assigned for the purpose of the examination.

(7) After general questions the witness shall be invited to present everything that he knows about the case and then the witness shall be asked questions aimed at checking, supplementing and explaining his statement. When hearing the witness it shall be prohibited to practice deceit or ask any questions that already contain the desired answer.

(8) The witness shall be asked how does he know the facts he is testifying about.

(9) Witnesses may be confronted if their testimony disagrees with respect to important facts. The confronted witnesses shall be examined individually about each circumstance that their testimony disagrees about and their answer shall be entered into records. Only two witnesses at a time may be confronted.

(10) The injured party being examined as the witness shall be asked about his desires with respect to satisfaction of a property claim in the criminal proceedings.

Article 87

Examination of a Witness through Interpreter

(1) If a witness is deaf or mute, he shall be examined through the interpreter.

(2) If the witness is deaf the questions shall be asked in writing and if he is mute he shall be asked to answer in writing. If the hearing cannot be conducted in this manner then a person who can communicate with the witness shall be invited to be an interpreter.

(3) If the interpreter has not previously sworn the oath, the interpreter shall swear the oath that he shall literally communicate the questions to the witness as well as his testimony.

Article 88

Oath or Affirmation of a Witness

(1) The Court may request the witness to swear an oath or affirmation prior to testimony.

(2) Prior to the main trial, the witness may swear the oath or affirmation only if there is a fear that due to illness or other reasons he shall not appear at the main trial. The oath or affirmation shall be taken before the judge or the Presiding judge. The reason for swearing the oath or affirmation shall be entered into the records.

(3) The text of the oath or affirmation is as follows: "I swear/ I affirm that I shall speak the truth about everything I am going to be asked before this Court and that I shall withhold nothing known to me."

(4) The oath or affirmation shall be taken orally by reading its text or with a confirmation after the text of the oath or affirmation has been read by the judge or the Presiding judge. Mute witnesses who can read and write shall take the oath or affirmation by signing the text of the oath or affirmation, whereas deaf or mute witnesses who cannot read or write shall take the oath or affirmation through an interpreter.

(5) The refusal and reasons for refusal of the witness to take an oath or affirmation shall be entered into records.

Član 89.

Osobe koje ne polažu zakletvu, odnosno ne daju izjavu

Ne smiju se zaklinjati, odnosno davati izjavu osobe koje nisu punoljetne u trenutku saslušanja, za koje je dokazano ili za koje postoji osnovana sumnja da su učinile ili učestvovala u krivičnom djelu zbog koga se saslušavaju ili koje zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve, odnosno izjave.

Član 90.

Snimanje saslušanja svjedoka audio-vizuelnim sredstvima

Saslušanje svjedoka se može snimati audio-vizuelnim sredstvima u svim fazama postupka. Saslušanje se mora snimiti u slučajevima kada se radi o maloljetnim osobama koje nisu navršile šesnaest godina života i koje su oštećene krivičnim djelom, kao i ako postoje osnove za bojazan da se svjedok neće moći saslušati na glavnom pretresu.

Član 91.

Zaštićeni svjedok

Na položaj zaštićenog svjedoka u postupku pred Sudom, primjenjuju se odredbe posebnog zakona.

Odjeljak 6 - Uviđaj i rekonstrukcija

Član 92.

Preduzimanje uviđaja

Uviđaj se preduzima kada je za utvrđivanje neke važne činjenice u postupku potrebno neposredno opažanje.

Član 93.

Rekonstrukcija događaja

- (1) Radi provjeravanja izvedenih dokaza ili utvrđivanja činjenica koje su od značaja za razjašnjenje stvari, organ koji vodi postupak može odrediti rekonstrukciju događaja, koja se vrši tako što se ponavljaju radnje ili situacije u uvjetima pod kojima se prema izvedenim dokazima događaj desio. Ako su u iskazima pojedinih svjedoka ili osumnjičenih, odnosno optuženih radnje ili situacije različito prikazane, rekonstrukcija događaja će se, po pravilu, posebno izvršiti sa svakim od njih.
- (2) Rekonstrukcija se ne smije vršiti na način kojim se vrijeđa javni red i moral ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje ljudi.
- (3) Prilikom rekonstrukcije mogu se, po potrebi, ponovno izvesti pojedini dokazi.

Član 94.

Pomoć vještaka i stručne osobe

- (1) Uviđaj i rekonstrukcija događaja vrše se uz pomoć stručne osobe kriminalističko-tehničke ili druge struke, koja će pomoći u pronalaženju, osiguranju ili opisivanju tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, sačiniti skicu i fotodokumentaciju ili prikupiti i druge podatke.
- (2) Na uviđaj ili rekonstrukciju može se pozvati i vještak, ako bi njegova prisutnost bila od koristi za davanje nalaza i mišljenja.

Article 89

Individuals who may not take the Oath or Affirmation

The individuals who may not take the oath or affirmation are persons who are minors at the time of examination, those for whom it has been proved that there is a grounded suspicion that they have committed or participated in commission of an offense for which they are being examined or those who due to their mental condition are unable to comprehend the importance of the oath or affirmation.

Article 90

Recording of the Examination of Witnesses

The examination of witnesses may be recorded on audio-visual equipment at all stages in the proceedings. It must be recorded in case of minors under sixteen (16) years of age who were injured by the offense, and if there are grounds to fear that the witness cannot be examined at the main trial.

Article 91

Protected Witness

With respect to protected witnesses in the proceedings before the Court, the provisions of the special law shall be applied.

Section 6 - CRIME SCENE INVESTIGATION AND RECONSTRUCTION OF EVENTS

Article 92

Conducting a Crime Scene Investigation

A crime scene investigation shall be conducted when a direct observation is needed to establish relevant facts in the proceedings.

Article 93

Reconstruction of Events

- (1) In order to verify the evidence presented, or to establish facts that are important to clarify matters, the body in charge of the proceedings may order a reconstruction of the event. The reconstruction shall reproduce the actions or situations with the conditions under which the event occurred according to the evidence presented. If statements by individual witnesses or the suspects or the accused describing the actions or situations are inconsistent or contradictory, the reconstruction shall, as a rule, reproduce each version of events.
- (2) A reconstruction may not be performed in such a manner as to violate public peace and order or morality or endanger human life or health.
- (3) Certain evidence may be presented again if necessary during the reconstruction.

Article 94

Aid of an Expert Witness or a Specialist

- (1) A crime scene investigation or reconstruction shall be conducted with an aid of a specialist in criminalistics or some other discipline who shall assist in finding, protecting and describing traces, take certain measurements or photographs, or make sketches or photo-records or gather other data.
- (2) An expert witness may also be invited to the crime scene investigation or reconstruction if his presence would be useful for opinions and findings.

Odjeljak 7 - Vještačenje

Član 95. Određivanje vještačenja

Vještačenje se određuje kada za utvrđivanje ili ocjenu neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje osoba koje raspolazu potrebnim stručnim znanjem. Ako naučno, tehničko, ili druga stručna znanja mogu pomoći Sudu da ocijeni dokaze ili razjasni sporne činjenice, vještak kao posebna vrsta svjedoka može svjedočiti davanjem nalaza o činjenicama i mišljenja koje sadrži ocjenu o činjenicama.

Član 96. Naredba o vještačenju

- (1) Pismenu naredbu za vještačenje izdaje Tužitelj ili Sud. U naredbi će se navesti činjenice o kojima se vrši vještačenje.
- (2) Ako za određenu vrstu vještačenja postoji stručna ustanova ili se vještačenje može izvesti u okviru državnog organa, takva vještačenja, a posebno složenija, povjerit će se, po pravilu, takvoj ustanovi, odnosno organu. U tom slučaju, ta ustanova, odnosno organ određuje jednog ili više stručnjaka koji će izvršiti vještačenje.

Član 97. Dužnosti vještaka kojeg je odredio Tužitelj, odnosno Sud

Osoba koju Tužitelj, odnosno Sud odredi za vještaka dužna je Tužitelju, odnosno Sudu dostaviti svoj izvještaj koji sadrži sljedeće: dokaze koje je pregledao, obavljene testove, nalaz i mišljenje do kojeg je došao i sve druge relevantne podatke koje vještak smatra potrebnim za pravednu i objektivnu analizu. Vještak će detaljno obrazložiti kako je došao do određenog mišljenja.

Član 98. Ko ne može biti vještak

- (1) Za vještaka se ne može odrediti osoba koja ne može biti saslušana kao svjedok (član 82.) ili osoba koja je oslobođena od dužnosti svjedočenja (član 83.), kao ni osoba prema kojoj je krivično djelo učinjeno, a ako je takva osoba određena - na njenom nalazu i mišljenju ne može se zasnivati sudska odluka.
- (2) Razlog za izuzeće vještaka (član 34.) postoji i za osobu koja je zajedno s osumnjičenim, odnosno optuženim ili oštećenim u radnom odnosu u istom organu, preduzeću ili drugoj pravnoj osobi ili kod samostalnog privrednika, kao i za osobu koja je u radnom odnosu kod oštećenog ili osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (3) Za vještaka se neće uzeti osoba koja je saslušana kao svjedok.

Član 99. Postupak vještačenja

- (1) Vještačenjem rukovodi organ koji je naredio vještačenje. Prije početka vještačenja pozvat će se vještak da predmet vještačenja pažljivo razmotri, da tačno navede sve što zapazi i utvrdi i da svoje mišljenje iznese nepristrasno i u skladu s pravilima nauke i vještine. Posebno će se upozoriti da je lažno vještačenje krivično djelo.

Section 7 - EXPERT EVALUATION

Article 95 Ordering Expert Evaluation

Expert evaluation shall be ordered when the findings and opinion of a person possessing the necessary specialized knowledge are required to establish or evaluate some important facts. If scientific, technical or other specialized knowledge will assist the Court in understanding the evidence or determining a facts, an expert as a special witness may testify by providing his findings on the facts and opinion that contains the evaluation of the facts.

Article 96 Order for Expert Evaluation

- (1) Expert evaluation shall be requested in writing by the Prosecutor or Court. The request shall indicate the facts in regard of which the evaluation is conducted.
- (2) If there is a specialized institution for performing the particular kind of expert evaluation, or if the expert evaluation could be performed by a state body, such expert evaluation, especially if it is complicated, shall as a rule be assigned to that institution or body. The institution or body shall name one or more specialists who will make the expert evaluation.

Article 97 Duties of the Expert Witness Appointed by the Prosecutor or the Court

The expert selected by the Prosecutor or Court must present a report to the Prosecutor or Court that shall contain the evidence examined, the tests performed, the findings and opinion reached, and any other relevant information the expert considers necessary for a fair and objective analysis. The expert shall provide a detailed explanation of how he came to a particular opinion.

Article 98 Persons Who Cannot be engaged as Experts

- (1) A person shall not be engaged as an expert who may not testify as a witness (Article 82), who has been exempted from the duty to testify (Article 83), as well as the injured party. If nevertheless such person is engaged, the Court shall not base its decision on his findings and opinion.
- (2) Grounds for disqualification of experts (Article 34) also exist when the expert is employed in the same agency or business enterprise or other private legal entity as the suspect, the accused or injured party, or when the expert is employed by the suspect, the accused or the injured party.
- (3) As a rule, a person who has been questioned as a witness shall not be engaged as an expert.

Article 99 Expert Evaluation Procedure

- (1) The body ordering expert evaluation shall manage the expert evaluation. Before commencement of the presentation of expert testimony the expert shall be invited to carefully study the subject of his testimony, and shall precisely present everything he knows and finds, and shall be invited to present his opinion without bias and in conformity with the rules of his science or art. He shall be specifically warned that presentation of false testimony is a criminal offense.

- (2) Prilikom davanja nalaza i mišljenja o predmetu koji se pregleda, vještak će se oslanjati na dokaze na koje su mu ukazale ovlaštene službene osobe, Tužitelj ili Sud. Vještak može svjedočiti samo o činjenicama koje proizlaze iz njegovog neposrednog saznanja, osim ako se prilikom pripreme svog nalaza i mišljenja nije koristio informacijama na koje bi se opravdano oslanjali ostali stručnjaci iste struke.
- (3) Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i da razmatra spise. Vještak može predložiti da se izvedu dokazi ili pribave predmeti i podaci koji su od važnosti za davanje njegovog nalaza i mišljenja. Ako prisustvuje uviđaju, rekonstrukciji događaja ili drugoj istražnoj radnji, vještak može predložiti da se razjasne pojedine okolnosti ili da se osobi koja se saslušaava postave pojedina pitanja.

Član 100.

Pregledanje predmeta vještačenja

- (1) Vještak pregleda predmete vještačenja na mjestu gdje se oni nalaze, osim ako su za vještačenje potrebna dugotrajna ispitivanja ili ako se ispitivanja vrše u ustanovi, odnosno organu ili ako to zahtijevaju razlozi morala.
- (2) Ako je u okviru vještačenja potrebno izvršiti analizu neke materije, vještaku će se, ako je to moguće, staviti na raspolaganje samo dio te materije, a ostatak će se u potrebnoj količini sačuvati za slučaj naknadnih analiza.

Član 101.

Dostavljanje nalaza i mišljenja

Vještak dostavlja nalaz i mišljenje, kao i radni materijal, skice i zabilješke organu koji ga je odredio.

Član 102.

Vještačenje u stručnoj ustanovi ili državnom organu

- (1) Ako se vještačenje povjerava stručnoj ustanovi, odnosno organu, Tužitelj, odnosno Sud će upozoriti tu ustanovu ili organ koji vrši vještačenje da u davanju nalaza i mišljenja ne može učestvovati osoba iz člana 98. ovog zakona ili osoba za koju postoje razlozi za izuzeće od vještačenja predviđeni u ovom zakonu, a bit će upozoren i na posljedice davanja lažnog nalaza i mišljenja.
- (2) Stručnoj ustanovi, odnosno državnom organu stavit će se na raspolaganje materijal potreban za vještačenje, a ako je potrebno, postupit će se u skladu s postupkom određenim odredbom člana 99. ovog zakona.
- (3) Pismeni nalaz i mišljenje osoba koje su izvršile vještačenje dostavlja stručna ustanova, odnosno državni organ.

Član 103.

Obdukcija i ekshumacija leša

- (1) Pregled i obdukcija leša poduzet će se uvijek kad u nekom smrtnom slučaju postoji sumnja da se ne radi o prirodnoj smrti. Ako je leš već zakopan, odredit će se ekshumacija u cilju njegovog pregleda i obdukcije.
- (2) Pri obdukciji leša poduzet će se potrebne mjere da se ustanovi identitet leša i u tom cilju posebno će se opisati podaci o vanjskim i unutarnjim tjelesnim osobinama leša.

(2) An expert witness shall rely solely on evidence presented to him by authorized officials, the Prosecutor or the Court in forming opinions or inferences on the subject being examined. An expert witness may testify only as to a matter derived from first hand knowledge, unless the information he is relying on in forming his opinion and inferences, is the type of information reasonably relied on by other experts in the same field.

(3) An expert may be given clarifications, and he may also be allowed to examine the records. An expert may propose that evidence be presented or articles and data be obtained that are of relevance for the presentation of his findings and opinion. If he is present at a crime scene investigation, reconstruction, or other investigative proceeding, the expert may propose that certain circumstances be clarified or that certain questions be asked of the persons involved.

Article 100

Examination of Items Being Evaluated

(1) The expert shall examine the items being evaluated at the place where the evidence is stored, unless expert evaluation requires extended tests or if the tests are performed in institutions, or state bodies or if ethical considerations so require.

(2) If analysis of some substance must be performed for purposes of expert evaluation, only a portion of the substance shall be made available to the expert, if this is possible, while the remainder shall be set aside in the necessary amount against the possibility of subsequent analysis.

Article 101

Presentation of Opinion and Findings

The expert witness shall present his findings and opinion as well as worksheets, drawings, and notes to his appointing authority.

Article 102

Expert Evaluation in a Specialized Institution or State Body

(1) If a specialized institution or a body is commissioned to make the expert evaluation, the Court or the Prosecutor shall caution the institution or the body conducting the evaluation that persons who provide the findings and opinion may not include a person as referred to in Article 98 of this Code or a person for whom there are grounds for disqualification from expert evaluation as provided by this Code, and the Court or the Prosecutor shall warn them of the consequences of giving a false finding or opinion.

(2) The materials necessary for the expert evaluation shall be made available to the specialized institution or state agency; if necessary, the procedure described in the provision of Article 99 of this Code shall be followed.

(3) The specialized institution or state agency shall deliver a written finding and opinion by the persons who made the expert evaluation.

Article 103

Autopsy and Exhumation

(1) The examination and autopsy of the corpse shall be done if in a case of death there is suspicion that the death was not natural. If the corpse has already been buried, the exhumation of such corpse shall be ordered for the purpose of examination and autopsy.

(2) During the autopsy of a corpse, all the necessary measures of identification of a corpse shall be taken and to that end in particular the data on external and internal bodily characteristics of the corpse shall be described.

Član 104.

Obdukcija leša van specijalizirane medicinske ustanove

- (1) Specijalizirana medicinska ustanova vrši pregled i obdukciju leša.
- (2) Kad se vještačenje ne vrši u specijaliziranoj medicinskoj ustanovi, pregled i obdukciju leša vrši liječnik specijalista sudske medicine. Tim vještačenjem rukovodi Tužitelj i u zapisnik unosi nalaz i mišljenje vještaka.
- (3) Za vještaka se ne može odrediti liječnik koji je liječio umrlog. Međutim, liječnik koji je liječio umrlog može se saslušati kao svjedok, radi davanja razjašnjenja o toku i okolnostima bolesti umrlog.

Član 105.

Izvjestaj o pregledu i obdukciji

- (1) Vještak sudske medicine će u svom nalazu i mišljenju navesti uzrok i vrijeme kada je smrt nastupila.
- (2) Ako je na lešu nađena bilo kakva povreda, utvrdit će se da li je tu povredu nanio ko drugi i ako jeste, čime, na koji način, koliko vremena prije nego što je smrt nastupila i da li je ona prouzrokovala smrt. Ako je na lešu nađeno više povreda, utvrdit će se da li je svaka povreda nanjena istim sredstvom i koja je povreda prouzrokovala smrt, a ako je više smrtonosnih povreda, koja je od njih ili koje od njih su svojim zajedničkim djelovanjem bile uzrok smrti.
- (3) U slučaju iz stava 2. ovog člana naročito će se utvrditi da li je smrt prouzrokovana samom vrstom i općom prirodom povrede ili zbog osobnog svojstva ili naročitog stanja organizma povrijeđenog ili zbog slučajnih okolnosti ili okolnosti pod kojim je povreda nanijeta.
- (4) Vještak je dužan da obrati pažnju na nađeni biološki materijal (krv, pljuvačka, sperma, urin i dr.) i da ga opiše i sačuva za biološko vještačenje - ako ono bude određeno.

Član 106.

Pregled i obdukcija začetka i novorođenčeta

- (1) Pri pregledu i obdukciji začetka treba posebno utvrditi njegovu starost, sposobnost za vanmaterični život i uzrok smrti.
- (2) Pri pregledu i obdukciji leša novorođenčeta, posebno će se utvrditi da li je rođeno živo ili mrtvo, da li je bilo sposobno za život, koliko je dugo živjelo, kao i vrijeme i uzrok smrti.

Član 107.

Toksikološko ispitivanje

- (1) Ako postoji sumnja o trovanju, sumnjive materije koje su nađene u lešu ili na drugom mjestu će se uputiti na vještačenje ustanovi ili državnom organu koji vrše toksikološka ispitivanja.
- (2) Pri pregledu sumnjivih materija posebno će se utvrditi vrsta, količina i djelovanje nađenog otrova, a ako se radi o pregledu materija uzetih iz leša, po mogućnosti i količina upotrijebljenog otrova.

Član 108.

Vještačenje tjelesnih povreda

- (1) Vještačenje tjelesnih povreda vrši se, po pravilu, pregledom povrijeđenog, a ako to nije moguće ili nije potrebno - na osnovu medicinske dokumentacije ili drugih podataka u spisima.

Article 104

Autopsy outside a Specialized Medical Facility

- (1) Examination and autopsy of the body shall be performed by a specialized medical facility.
- (2) If an expert evaluation is not made in a specialized medical facility, examination and autopsy of a corpse shall be done by a physician-forensic specialist. The Prosecutor shall direct that expert evaluation and shall record the findings and opinion of the expert.
- (3) The physician who normally treated the deceased may not be given the task of performing the autopsy. However, the physician who treated the deceased may be questioned as a witness in order to provide an explanation on the course and the circumstances of the illness of the deceased.

Article 105

Forensic Report on Examination and Autopsy

- (1) A forensic pathologist shall include in his report the cause and estimated time of death.
- (2) Should any sort of injury be found on the corpse, it shall be ascertained whether that injury was caused by someone else, and if so, then by what means, in which manner, at what interval before death, and whether such injury is the cause of death. If several injuries have been found on the corpse, it shall be ascertained whether all of the injuries were inflicted by the same means and which injury caused death; if more than one injury could have been fatal, it shall be stated which one(s) were the cause of death.
- (3) In cases referred to in Paragraph 2 of this Article, it shall specifically be ascertained whether the death was caused by the type of injury and general nature of the injury or due to personal characteristics or specific conditions of the body of the deceased or by coincidence or circumstances under which the injury was inflicted.
- (4) The expert shall pay attention to discovered biological material, including blood, saliva, semen, and urine, to describe it and preserve it for biological evaluation if ordered.

Article 106

Examination and Autopsy of Fetus or Newborn Infant

- (1) In the examination and autopsy of a fetus, a specific determination shall be made as to the stage of pregnancy, the fetus' ability to live outside the uterus, and the cause of death.
- (2) In an examination and autopsy of the corpse of a newborn infant a specific determination shall be made as to whether the infant was born alive or stillborn, were it capable to live, how long the infant lived, and the time and cause of death.

Article 107

Toxicological Tests

- (1) If there is suspicion that a poisoning occurred, the suspicious substances found on the corpse or in another place shall be sent for expert evaluation to the institution or state body performing toxicological tests.
- (2) When examining suspicious substances the expert shall specifically ascertain the type, amount and effects of the discovered toxic substances and, if the substances taken from the body are being tested, if possible, the amount of that toxic substance.

Article 108

Expert Evaluation of Physical Injuries

- (1) Expert evaluation of physical injuries shall be done as a rule by examining the injured party. If it is not possible to examine the injured party or it is unnecessary, an expert evaluation shall be based on medical records or other available information.

- (2) Pošto tačno opiše povrede, vještak će dati mišljenje, naročito o vrsti i težini svake pojedine povrede i njihovom ukupnom djelovanju s obzirom na njihovu prirodu ili posebne okolnosti slučaja, kakvo djelovanje te povrede obično proizvode, a kakvo su u konkretnom slučaju proizvele i čime su povrede nanese i na koji način.

Član 109.

Tjelesni pregled i druge radnje

- (1) Tjelesni pregled poduzet će se i bez pristanka osumnjičenog, odnosno optuženog ako je potrebno da se utvrde činjenice važne za krivični postupak. Tjelesni pregled drugih osoba može se bez njihovog pristanka poduzeti samo onda ako se mora utvrditi da li se na njihovom tijelu nalazi određen trag ili posljedica krivičnog djela.
- (2) Uzimanje krvi i druge liječničke radnje koje se po pravilima medicinske nauke preduzimaju radi analize i utvrđivanja drugih važnih činjenica za krivični postupak, mogu se poduzeti i bez pristanka osobe koja se pregleda - ako zbog toga ne bi nastupila kakva šteta po njeno zdravlje.
- (3) Preduzimanje tjelesnog pregleda osumnjičenog, odnosno optuženog i druge radnje u vezi s tim naređuje Sud, a ako postoji opasnost od odlaganja – Tužitelj.
- (4) Nije dopušteno da se prema osumnjičenom, odnosno optuženom ili svjedoku primijene medicinske intervencije ili da im se daju takva sredstva kojima bi se utjecalo na njihovu volju pri davanju iskaza.
- (5) Ako je postupljeno protivno odredbama ovoga člana, na tako pribavljenom dokazu ne može se zasnivati sudska odluka.

Član 110.

Psihijatrijsko vještačenje

- (1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena uračunljivost osumnjičenog, odnosno optuženog, ili da je osumnjičeni, odnosno optuženi učinio krivično djelo zbog ovisnosti od alkohola ili opojnih droga, ili da zbog duševnih smetnji nije sposoban učestvovati u postupku, odredit će se psihijatrijsko vještačenje.
- (2) Ako se u toku istrage osumnjičeni dobrovoljno ne podvrgne psihijatrijskom pregledu radi vještačenja ili ako je prema mišljenju vještaka potrebno duže posmatranje, osumnjičeni će se poslati na psihijatrijski pregled, odnosno na posmatranje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu. Rješenje o tome donosi sudija za prethodni postupak na prijedlog Tužitelja. Posmatranje ne može trajati duže od dva mjeseca.
- (3) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje osumnjičenog, odnosno optuženog poremećeno, utvrdit će prirodu, vrstu, stepen i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je utjecaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvatanje i postupke osumnjičenog, odnosno optuženog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme učinjenja krivičnog djela.
- (4) Ako se u zdravstvenu ustanovu upućuje osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru, sudija će obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor, da bi se preduzele mjere potrebne za obezbjeđenje svrhe pritvora.
- (5) Vrijeme provedeno u zdravstvenoj ustanovi uračunat će se osumnjičenom, odnosno optuženom u pritvor, odnosno u kaznu, ako bude izrečena.

- (2) After providing a precise description of the injuries, the expert shall give his opinion, especially concerning the type and severity of each individual injury and their total effect in view of their nature or the specific circumstances of the case, the type of effect such injuries usually cause, the type of effect they have caused in this specific case, the means by which the injuries were inflicted and the manner of their infliction.

Article 109

Physical Examination of the Accused

- (1) A physical examination of a suspect or the accused shall be performed, even without his consent, if necessary to determine the facts important for criminal proceedings. A physical examination of other persons may be performed without their consent only when it has to be established that a specific trace or other consequence of a criminal offense may be found on their body.
- (2) In accordance with the rules of medical science, blood and other medical procedures may be taken for analysis and determination of other facts important to criminal proceedings even without the consent of the person being examined, if it would not pose any harm to the health of person examined.
- (3) A physical examination of the suspect or the accused shall be ordered by the Court, and if the delay poses a risk then it shall be ordered by the Prosecutor.
- (4) It shall be forbidden to perform a medical intervention on the suspect, accused or witness or to administer to them agents that would affect their will in giving testimony.
- (5) If actions are taken contrary to the provisions of this Article, the decision of the Court may not be based on the evidence obtained in this manner.

Article 110

Psychiatric Expert Evaluation

- (1) If a suspicion arises that the accountability of the suspect or the accused has diminished, or that the suspect or the accused has committed a criminal offense due to the drug or alcohol addiction, or that he is not capable to participate in the proceeding due to the mental disturbance, expert evaluations consisting of examination of the accused by a psychiatrist shall be ordered.
- (2) If during the investigation the suspect refuses to voluntarily undergo the psychiatric examination for the purpose of an expert witness evaluation or if according to the opinion of the expert witness an extended observation is required, the suspect shall be committed to the appropriate medical institution for the purpose of psychiatric examination. A decision to that effect shall be rendered by the preliminary proceedings judge on the motion of the Prosecutor. The observation may not exceed two (2) months.
- (3) Should experts establish that the mental condition of the suspect or accused is disturbed, they shall define the nature, type, degree and duration of the disorder and shall furnish their opinion concerning the type of influence this mental state has had and still has on the comprehension and actions of the accused as well as concerning whether and in what degree the disturbance of his mental state existed at the time when the criminal offense was committed.
- (4) If a suspect or accused who is in pretrial custody is sent to a medical institution, the judge shall inform that institution of the reasons why pretrial custody was ordered so that the necessary measures can be taken to achieve the purposes of custody.
- (5) The time, which a suspect or an accused spent in a medical institution, shall be included in the time of custody or credited against his sentence, should a sentence be pronounced.

<p style="text-align: center;">Član 111. Vještačenje poslovnih knjiga</p> <p>(1) Kad je potrebno da se preduzme vještačenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi postupak dužan je vještacima naznačiti u kom pravcu i u kom opsegu treba vršiti vještačenje i koje činjenice i okolnosti treba utvrditi.</p> <p>(2) Ako je za preduzimanje vještačenja poslovnih knjiga preduzeća, drugih pravnih osoba ili samostalnog privrednika nužno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi oko sređivanja knjigovodstva padaju na njihov teret.</p> <p>(3) Naredbu o sređivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na osnovu obrazloženog pismenog izvještaja vještaka kojem je naređeno vještačenje poslovnih knjiga. U naredbi će se naznačiti i iznos koji je pravna osoba, odnosno samostalni privrednik dužan položiti organu koji vodi postupak kao predujam za troškove oko sređivanja knjigovodstva.</p> <p>(4) Naplata troškova, ukoliko njihov iznos nije bio predujmljen, vrši se u korist organa koji je unaprijed isplatio troškove i nagradu vještacima.</p>	<p>Article 111 Audit of Business Books</p> <p>(1) If an audit of business books is required, the body before which the proceedings are conducted shall indicate to the auditors the line of inquiry and the scope of the audit and other facts and circumstances that are to be determined.</p> <p>(2) If the books of a business enterprise, other legal entity or an individual entrepreneur first need to be put in order before being audited, the costs of putting books in order shall be charged to their account.</p> <p>(3) The decision to put books in order shall be made by the authority conducting proceedings on the basis of the written documented report of the experts ordered to audit the business books. The decision shall also indicate the amount that the legal entity or the individual entrepreneur must deposit with that authority as an advance against the cost of putting its books in order.</p> <p>(4) The costs, if their amount has not been advanced, shall be collected and credited to the authority that has already paid the costs and compensated the experts.</p>
<p style="text-align: center;">Član 112. Analize dezoksiribonukleinske kiseline</p> <p>Analizu dezoksiribonukleinske kiseline (u daljem tekstu: DNK) može vršiti isključivo ustanova specijalizirana za ovu vrstu vještačenja.</p>	<p>Article 112 DNA Analysis</p> <p>DNA analysis may be made exclusively by an institution specialized in this type of expert evaluation.</p>
<p style="text-align: center;">Član 113. Kada se vrši analiza DNK</p> <p>Analiza DNK može se vršiti ukoliko je to neophodno potrebno za određivanje identiteta ili činjenice da li otkriveni tragovi materija potiču od osumnjičenog, odnosno optuženog ili oštećenog.</p>	<p>Article 113 When to Make a DNA analysis</p> <p>A DNA analysis may be performed insofar as these are required to establish identity or facts as to whether discovered trace substances originate from the suspect, the accused or the injured party.</p>
<p style="text-align: center;">Član 114. Korištenje rezultata analize DNK u drugim krivičnim postupcima</p> <p>U cilju utvrđivanja identiteta osumnjičenog, odnosno optuženog s njegovog tijela mogu se uzeti ćelije radi analize DNK. Podaci dobijeni na ovaj način mogu se koristiti i u drugim krivičnim postupcima protiv iste osobe.</p>	<p>Article 114 Use of DNA Analysis Results in Other Criminal Proceedings</p> <p>For the purpose of establishing the identity of the suspect or the accused, cells may be removed from his body in order to perform a DNA analysis. All data obtained thereby may be used in other criminal proceedings against the same person.</p>
<p style="text-align: center;">Član 115. Registar izvršenih analiza DNK i zaštita podataka</p> <p>(1) Sve izvršene analize DNK vode se u posebnom registru pri nadležnom ministarstvu u Bosni i Hercegovini.</p> <p>(2) Zaštita podataka dobijenih analizama iz stava 1. ovog člana uređuje se posebnim zakonom.</p>	<p>Article 115 Registry of DNA Analyses and Data Protection</p> <p>(1) All DNA analyses shall be kept in a special registry within the competent ministry in Bosnia and Herzegovina.</p> <p>(2) Protection of data obtained from the analyses referred to in Paragraph 1 of this Article shall be regulated under a separate law.</p>
<p style="text-align: center;">GLAVA IX – POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE</p>	<p>CHAPTER IX SPECIAL INVESTIGATIVE ACTIONS</p>
<p style="text-align: center;">Član 116. Vrste posebnih istražnih radnji i uvjeti za njihovu primjenu</p> <p>(1) Protiv osobe za koju postoje osnovi sumnje da je sama ili s drugim osobama učestvovala ili učestvuje u učinjenju krivičnog djela iz člana 117. ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama.</p>	<p>Article 116 Types of Special Investigative Actions and Conditions of Their Application</p> <p>(1) If evidence cannot be obtained in another way or its obtaining would be accompanied by disproportional difficulties, special investigative measures may be ordered against a person against whom there are grounds for suspicion that he has committed or has along with other persons taken part in committing or is participating in the commission of an offense referred to in Article 117 of this Code.</p>

- (2) Istražne radnje iz stava 1. ovog člana su:
- nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija,
 - pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka,
 - nadzor i tehničko snimanje prostorija,
 - tajno praćenje i tehničko snimanje osoba i predmeta,
 - prikriveni istražitelj i informator,
 - simulirani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine,
 - nadzirani prijevoz i isporuka predmeta krivičnog djela.
- (3) Istražne radnje iz stava 2. tačke a. ovog člana mogu se odrediti i prema osobi za koju postoje osnovi sumnje da učinitelju, odnosno od učinitelja krivičnog djela iz člana 117. ovog zakona prenosi informacije u vezi s krivičnim djelom, odnosno da učinitelj koristi njeno sredstvo telekomunikacije.
- (4) Na razgovore osobe iz stava 1. ovog člana i njenog branitelja shodno se primjenjuju odredbe o komunikaciji osumnjičenog i branitelja.
- (5) Pri izvršavanju istražnih radnji iz stava 2. tačke e. i f. ovog člana policijski organi ili druge osobe ne smiju preduzimati aktivnosti koje predstavljaju podstrekavanje na učinjenje krivičnog djela. Ako su takve aktivnosti poduzete, ta okolnost isključuje krivično gonjenje podstrekavane osobe za krivično djelo izvršeno u vezi s ovim radnjama.

Član 117.

Krivična djela za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje

Istražne radnje iz člana 116. stav 2. ovog zakona mogu se odrediti za krivična djela:

- protiv integriteta Bosne i Hercegovine,
- protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom,
- terorizma,
- za koja se prema zakonu može izreći kazna zatvora najmanje tri godine ili teža kazna.

Član 118.

Nadležnost za određivanje i trajanje istražnih radnji

- (1) Istražne radnje iz člana 116. stava 2. ovog zakona određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog Tužitelja koji sadrži: podatke o osobi protiv koje se radnja preduzima, osnove sumnje iz člana 116. stava 1. ili 3. ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog Tužitelja, kao i utvrđivanje trajanja naredene radnje.
- (2) Izuzetno, ako se pismena naredba ne može dobiti na vrijeme i ako postoji opasnost od odlaganja, može se započeti s izvršavanjem mjere iz člana 116. ovog zakona i na osnovu usmene naredbe sudije za prethodni postupak. Pismena naredba sudije za prethodni postupak mora biti pribavljena u roku od 24 sata od izdavanja usmene naredbe.

(2) Measures referred to in Paragraph 1 of this Article are as follows:

- surveillance and technical recording of telecommunications;
- access to the computer systems and computerized data processing;
- surveillance and technical recording of premises;
- covert following and technical recording of individuals and objects;
- use of undercover investigators and informants;
- simulated purchase of certain objects and simulated bribery;
- supervised transport and delivery of objects of criminal offense.

(3) Measures referred to in Item a) of Paragraph 2 of this Article may also be ordered against persons against whom there are grounds for suspicion that he will deliver to the perpetrator or will receive from the perpetrator of the offenses referred to in Article 117 of this Code information in relation to the offenses, or grounds for suspicion that the perpetrator uses a telecommunication device belonging to those persons.

(4) Provisions regarding the communication between the suspect and his or her defense attorney shall apply accordingly to the discourse between the person referred to in Paragraph 1 of this Article and his or her defense attorney.

(5) In executing the measures referred to in Items e) and f) of Paragraph 2 of this Article police authorities or other persons shall not undertake activities that constitute an incitement to commit a criminal offense. If nevertheless such activities are undertaken, this shall be an instance precluding the criminal prosecution against the incited person for a criminal offense committed in relation to those measures.

Article 117

Criminal Offenses as to Which Undercover Investigative Measures May Be Ordered

Measures referred to in Paragraph 2 of Article 116 of this Code may be ordered for following criminal offenses:

- criminal offenses against the integrity of Bosnia and Herzegovina;
- criminal offenses against humanity and values protected under international law;
- criminal offenses of terrorism;
- criminal offenses for which, pursuant to the law, a prison sentence of minimum of three (3) years or more may be pronounced.

Article 118

Competence to Order the Measures and the Duration of the Measures

(1) Measures referred to in Article 116 Paragraph 2 of this Code shall be ordered by the preliminary proceedings judge in an order upon the properly reasoned motion of the Prosecutor containing: the data on the person against which the measure is to be applied, the grounds for suspicion referred to in Paragraphs 1 or 3 of Article 116 of this Code, the reasons for its undertaking and other important circumstances necessitating the application of the measures, the reference to the type of required measure and the method of its implementation and the extent and duration of the measure. The order shall contain the same data as those featured in the Prosecutor's motion as well as ascertainment of the duration of the ordered measure.

(2) Exceptionally, if a written order cannot be received in due time and if delay poses a risk, the execution of a measure referred to in Article 116 of this Code may commence on the basis of a verbal order pronounced by the preliminary proceeding judge. The written order of the Court must be obtained within 24 hours following the issue of the verbal order.

- (3) Istražne radnje iz člana 116. stava 2. tačke a. do d. i g. ovog zakona mogu trajati najduže do mjesec dana, a iz posebno važnih razloga mogu se, na obrazloženi prijedlog Tužitelja, produžiti za još mjesec dana, s tim da mjere iz tačke a. do c. mogu trajati ukupno najduže šest mjeseci, a mjere iz tačke d. i g. ukupno najduže tri mjeseca. Zahtjev za radnju iz člana 116. stava 2. tačke f. ovog zakona se može odnositi samo na jednokratni akt, a zahtjev za svaku narednu radnju protiv iste osobe mora sadržavati razloge koji opravdavaju njenu upotrebu.
- (4) Naredba sudije za prethodni postupak kao i prijedlog Tužitelja iz stava 1. ovog člana čuvaju se u posebnom omotu. Tužitelj i sudija za prethodni postupak će sastavljanjem ili prijepisom zapisnika bez navođenja osobnih podataka prikrivenog istražitelja i informatora ili na drugi odgovarajući način, spriječiti da neovlaštene osobe, osumnjičeni i njegov branitelj otkriju identitet prikrivenog istražitelja i informatora.
- (5) Sudija za prethodni postupak mora pismenom naredbom, bez odlaganja, obustaviti izvršenje poduzetih radnji ako su prestali razlozi zbog kojih su radnje određene.
- (6) Naredbu iz stava 1. ovog člana izvršava policijski organ. Preduzeća koja vrše prenos informacija dužna su Tužitelju i policijskim organima omogućiti provođenje mjera iz člana 116. stava 2. tačke a. ovog zakona.

Član 119.

Materijal dobijen preduzimanjem radnji i obavještavanje o poduzetim radnjama

- (1) Po prestanku radnji iz člana 116. ovog zakona policijski organi moraju sve informacije, podatke i predmete dobijene poduzetim radnjama, kao i izvještaj o tome predati Tužitelju. Tužitelj je dužan dostaviti sudiji za prethodni postupak pismeni izvještaj o poduzetim radnjama. Na osnovu podnesenog izvještaja sudija za prethodni postupak provjerava da li je postupljeno po njegovoj naredbi.
- (2) Ako Tužitelj odustane od krivičnog gonjenja, odnosno ako informacije i podaci pribavljeni naređenim radnjama nisu potrebni za krivični postupak, uništiti će se pod nadzorom sudije za prethodni postupak, koji će o tome sastaviti posebni zapisnik. O preduzimanju radnji, razlozima za njihovo preduzimanje, informaciji da dobiveni materijal nije bio osnov za krivično gonjenje i da je uništen, pismeno se obavještava osoba protiv koje je neka od radnji iz člana 116. stava 2. ovog zakona bila poduzeta.
- (3) Sudija za prethodni postupak će, bez odlaganja, a nakon preduzimanja radnji iz člana 116. ovog zakona, obavijestiti osobu protiv koje je radnja bila poduzeta. Osoba protiv koje je mjera bila poduzeta može od Suda zatražiti ispitivanje zakonitosti naredbe i načina na koji je provedena mjera.
- (4) Podaci i informacije dobijeni preduzimanjem mjera iz stava 2. član 116. ovog zakona čuvaju se dok se čuva sudski spis.

(3) Measures referred to in Items a), through d) and g) of Paragraph 2 of Article 116 of this Code may last up to one (1) month, while on account of particularly important reasons the duration of such measures may upon the properly reasoned motion of the Prosecutor be prolonged for a term of another month, provided that the measures referred to in items a), b) and c) last up to six (6) months in total, while the measures referred to in items d) and g) last up to three (3) months in total. The motion as to the measure referred to in Item f) of Paragraph 2 of Article 116 may refer only to a single act, whereas the motion as to each subsequent measure against the same person must contain a statement of reasons justifying its application.

(4) The order of the preliminary proceeding judge and the motion of the Prosecutor referred to in Paragraph 1 of this Article shall be kept in a separate envelope. By compiling or transcribing the records without making references to the personal data therein about the undercover investigator and informant, or in another appropriate way, the Prosecutor and the preliminary proceedings judge shall prevent unauthorized officials as well as the suspect and his defense attorney from establishing the identity of the undercover investigator and of informant.

(5) By way of a written order the preliminary proceedings judge must suspend forthwith the execution of the undertaken measures if the reasons for previously ordering the measures have ceased to exist.

(6) The orders referred to in Paragraph 1 of this Article shall be executed by the police authorities. The companies performing the transmission of information shall be bound to enable the Prosecutor and police authorities to enforce the measures referred to in Item a) of Paragraph 2 of Article 116 of this Code.

Article 119

Materials Received through the Measures and Notification of the Measures Undertaken

(1) Upon the completion of the application of the measures referred to in Article 116 of this Code, all information, data and objects obtained through the application of the measures as well as a report must be submitted by police authorities to the Prosecutor. The Prosecutor shall be bound to provide the preliminary proceedings judge with a written report on the measures undertaken. On the basis of the submitted report the preliminary proceedings judge shall evaluate the compliance with his order.

(2) Should the Prosecutor refrain from prosecution, or should the data and information obtained through the application of the ordered measures not be needed for the criminal proceedings, they shall be destroyed under the supervision of the preliminary proceedings judge, of which event he shall make separate records. The person against whom any of the measures referred to in Article 116 Paragraph 2 of this Code were undertaken, shall be notified of the undertaking of the measures, the reasons for their undertaking, information stating that the received material did not constitute sufficient grounds for criminal prosecution and was thereafter destroyed.

(3) The preliminary proceedings judge shall forthwith and following the undertaking of the measures referred to under Article 116 of this Code inform the person against whom the measures were undertaken. That person may request from the Court a review of legality of the order and of the method by which the order was enforced.

(4) Data and information received through the undertaking of the measures referred to in Paragraph 2 of Article 116 of this Code shall be stored and kept as long as the court file is being kept.

Član 120.
“Slučajni nalazi”

Ne mogu se koristiti kao dokaz informacije i podaci dobijeni preduzimanjem radnji iz člana 116. ovog zakona ako se ne odnose na krivično djelo iz člana 117. ovog zakona.

Član 121.
Postupanje bez sudske naredbe ili izvan njezinog okvira

Ako su radnje iz člana 116. ovog zakona poduzete bez naredbe sudije za prethodni postupak ili u suprotnosti s njom, Sud na pribavljenim podacima ili dokazima ne može zasnivati svoju odluku.

Član 122.
Korištenje dokaza pribavljenih posebnim radnjama

Tehničke snimke, isprave i predmeti pribavljeni pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom mogu se koristiti kao dokazi u krivičnom postupku. Prikriveni istražitelj i informator iz člana 116. stava 2. tačke e. ovog zakona, kao i osobe koje su provele istražne radnje iz člana 116. stava 2. tačke f. ovog zakona mogu se saslušati kao svjedoci o toku provođenja radnji.

**GLAVA X - MJERE ZA OBEZBJEĐENJE PRISUSTVA
OSUMNJIČENOG, ODNOSNO OPTUŽENOG I
USPJEŠNO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA**

Odjeljak 1 - Zajedničke odredbe

Član 123.
Vrste mjera

- (1) Mjere koje se mogu poduzeti prema optuženom za osiguranje njegove prisutnosti i za uspješno vođenje krivičnog postupka jesu poziv, dovođenje, zabrana napuštanja boravišta, jamstvo i pritvor.
- (2) Prilikom odlučivanja koju će od navedenih mjera primjeniti, nadležni organ pridržavat će se uvjeta određenih za primjenu pojedinih mjera, vodeći računa da se ne primjenjuje teža mjera ako se ista svrha može postići blažom mjerom.
- (3) Ove mjere ukinut će se i po službenoj dužnosti odmah kad prestanu razlozi koji su ih izazvali, odnosno zamijenit će se drugom blažom mjerom kad za to nastupe uvjeti.
- (4) Odredbe ove glave shodno se primjenjuju i na osumnjičenog.

Odjeljak 2 - Poziv

Član 124.
Dostavljanje i sadržaj poziva

- (1) Prisutnost optuženog pri izvršenju radnji u krivičnom postupku osigurava se njegovim pozivanjem.
- (2) Pozivanje se vrši dostavljanjem zatvorenog pismenog poziva koji sadrži: naziv organa koji poziva, ime i prezime optuženog, naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret, mjesto gdje optuženi ima da dođe, dan i sat kad treba da dođe, označenje da se poziva u svojstvu optuženog i upozorenje da će u slučaju nedolaska biti prinudno doveden, da je dužan odmah obavijestiti Tužitelja, odnosno Sud o promjeni adrese, kao i o namjeri da promijeni boravište i službeni pečat i potpis Tužitelja, odnosno sudije koji poziva.

Article 120
“Incidental Findings”

No data or information received through the undertaking of actions referred to in Article 116 of this Code shall be used as evidence if they are not related to a criminal offense referred to in Article 117 of this Code.

Article 121
Acting Without the Court Order or Beyond Its Extent
If the measures referred to in Article 116 of this Code have been undertaken without the order of the preliminary proceedings judge or against the same, the Court cannot base its decision on the data or evidence thereby obtained.

Article 122
Admissibility of Evidence Obtained through the Undertaking of Special Measures
Technical recordings, documents and objects obtained as provided under the conditions and in the manner prescribed by this Code may be used as evidence in the criminal proceedings. The undercover investigator and informant referred to in Article 116 Paragraph 2 Item e) and the persons who have undertaken the measures referred to in Article 116 Paragraph 2 Item f) of this Code may be questioned as witnesses on the course of the undertaking of the measures.

**CHAPTER X
MEASURES TO GUARANTEE THE PRESENCE OF A
SUSPECT OR ACCUSED AND SUCCESSFUL CONDUCT
OF CRIMINAL PROCEEDINGS**

Section 1 - GENERAL PROVISIONS

Article 123
Types of Measures
(1) Measures that may be taken against the accused in order to secure his presence and successful conduct of the criminal proceedings shall be: summons, apprehension, house arrest, bail and custody.
(2) When deciding which of the above mentioned measures is to be applied, the competent body shall meet certain conditions for application of the measures, attempting not to apply more severe measure if the same effect can be achieved by application of a less severe measure.
(3) These measures shall also be cancelled ex officio immediately after the reasons for their application cease to exist, or they shall be replaced with a less severe measure when the conditions for it are created.
(4) The provision of this Chapter shall be applied to the suspect as well, as appropriate.

Section 2 - SUMMONS

Article 124
Service and Contents of Summons
(1) The presence of the suspect for the execution of an action in the criminal proceedings shall be ensured through the summons.
(2) A summons shall be served by delivering a sealed written summons containing the following: the name of the body issuing the summons, the first and last name of the accused, the criminal offense with which he is charged, the place where the accused is to appear, the date and hour when he is to appear, an indication that he is being summoned as accused, and a warning that he will be apprehended should he fail to appear, that he must immediately inform the Prosecutor or the Court of the change of the address and of the intention to change the residence, the official stamp, and the signature of the Prosecutor or the judge issuing the summons.

- (3) Kad se optuženi prvi put poziva, poučit će se u pozivu o pravu da uzme branitelja i da branitelj može biti prisutan njegovom saslušanju.
- (4) Kad se osumnjičeni prvi put poziva, poučit će se u pozivu o njegovim pravima u skladu s članom 78. ovog zakona. Do podizanja optužnice poziv osumnjičenom upućuje Tužitelj.
- (5) Ako optuženi nije u stanju odazvati se pozivu usljed bolesti ili druge neotklonjive smetnje, ispitat će se u mjestu gdje se nalazi ili će se osigurati njegov prijevoz do zgrade suda ili drugog mjesta gdje se radnja preduzima.

Odjeljak 3 - Dovodenje

Član 125. Naredba za dovođenje

- (1) Naredbu da se optuženi dovede može izdati Sud ako je donijeto rješenje o pritvoru ili ako uredno pozvani optuženi ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, ili ako se nije moglo izvršiti uredno dostavljanje poziva, a iz okolnosti očigledno proizlazi da optuženi izbjegava prijem poziva.
- (2) Izuzetno, u hitnim slučajevima, naredbu iz stava 1. ovog člana može izdati i Tužitelj ukoliko uredno pozvani osumnjičeni ne dođe a svoj izostanak ne opravda, s tim što ovu naredbu mora odobriti sudija za prethodni postupak u roku od 24 sata od izdavanja naredbe.
- (3) Naredbu za dovođenje izvršava sudska policija.
- (4) Naredba za dovođenje izdaje se pismeno. Naredba sadržava: ime i prezime optuženog koji se ima dostavi, naziv krivičnog djela koje mu se stavlja na teret uz navođenje odredbe krivičnog zakona, razlog zbog kojeg se naređuje dovođenje, službeni pečat i potpis sudije koji naređuje dovođenje.
- (5) Osoba kojoj je povjereno izvršenje naredbe predaje naredbu optuženom i poziva ga da pođe s njom. Ako optuženi to odbije, dovest će ga prinudno.

Odjeljak 4 - Zabrana napuštanja boravišta

Član 126. Mjere zabrane

- (1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi optuženi mogao pobjeći, sakriti se, otići u nepoznato mjesto ili u inostranstvo, Sud mu može obrazloženim rješenjem zabraniti da bez odobrenja napusti mjesto boravišta.
- (2) Uz mjeru iz stava 1. ovog člana optuženom može biti zabranjeno posjećivanje određenih mjesta ili sastajanje s određenim osobama ili naređeno da se povremeno javlja određenom organu ili privremeno oduzeta putna isprava ili vozačka dozvola, kao i zabranjeno preduzimanje određenih poslovnih aktivnosti.
- (3) Mjerama iz stava 1. i 2. ovog člana ne može se ograničiti pravo optuženog da komunicira sa svojim braniteljem.
- (4) Optuženi će se u rješenju o izricanju mjera iz stava 1. i 2. ovog člana upozoriti da se protiv njega može odrediti pritvor ako prekrši izrečene zabrane.
- (5) U toku istrage mjere iz stava 1. i 2. ovog člana određuje i ukida sudija za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice – sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa – taj sudija, odnosno predsjednik vijeća.

(3) The first time an accused is summoned, he shall be instructed of his right to engage a defense attorney who may be present at his questioning.

(4) The first time a suspect is summoned, in the summons he shall be informed about his rights as specified in Article 78 of this Code. Before the issuance of the indictment, the suspect shall be summoned by the Prosecutor.

(5) If the accused is unable to answer the summons because of illness or other impediment that cannot be removed, he shall be examined where he is or shall be provided transportation to the Courthouse or any other place where the proceeding is to be conducted.

Section 3 - APPREHENSION

Article 125 Order for Apprehension

(1) The Court may order the accused to be apprehended if a detention warrant has been issued or if the accused duly summoned has failed to appear without justification, or if the summons could not have been orderly serviced and the circumstances obviously indicate that the accused is evading service of summons.

(2) Exceptionally, in emergency cases, the order referred to in Paragraph 1 of this Article may be issued by the Prosecutor if the duly summoned suspect has without justification failed to appear provided that this order must be confirmed by the preliminary proceedings judge within 24 hours after issuance of the order.

(3) The order for apprehension shall be executed by the judicial police.

(4) The order shall be given in writing. The order shall contain: the name and last name of the accused who is to be apprehended, the criminal offense with which he is charged, the specific citation of the relevant criminal provisions, the grounds for ordering the person to be apprehended, the official stamp and the signature of the judge ordering the apprehension.

(5) The person authorized to execute the order shall hand the order to the accused and instruct the accused to follow him. If the accused refuses, he shall be apprehended by force.

Section 4 - HOUSE ARREST

Article 126 Prohibiting Measures

(1) In a reasoned decision, the Court may place the accused under house arrest if there are circumstances indicating that the accused might flee, hide or go to an unknown place or abroad.

(2) In addition to the measure referred to in Paragraph 1 of this Article the accused may be prohibited from visiting certain places or from meeting with certain persons or be ordered to report occasionally to a specified authority or his travel document or driver's license may be temporarily confiscated. The accused may also be prohibited from performing certain business activities.

(3) The measures referred to in Paragraphs 1 and 2 of this Article may not restrict the right of the accused to communicate with his defense attorney.

(4) The accused shall be warned in the decision imposing the measures referred to in Paragraphs 1 and 2 of this Article that he may be ordered into custody if he violates the prohibitions imposed.

(5) In the course of an investigation, the measures referred to in Paragraph 1 and 2 of this Article shall be ordered and revoked by the preliminary proceedings judge and after the issuance of an indictment – by a preliminary hearing judge and after the case has been referred to the judge or the Panel for the purpose of scheduling of the main trial – by that judge or the presiding judge.

- (6) Mjere iz stava 1. i 2. ovog člana mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravomoćnosti presude. Sudija za prethodni postupak sudija za prethodno saslušanje, ili sudija, odnosno predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primjenjena mjera još potrebna.
- (7) Protiv rješenja kojim se određuju, produžavaju ili ukidaju mjere iz stava 1. i 2. ovog člana stranke i branitelj mogu podnijeti žalbu, a Tužitelj i protiv rješenja kojim je njegov prijedlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 24. stav 6. ovog zakona u roku od tri dana od dana prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Odjeljak 5 - Jamstvo

Član 127.

Uvjeti za određivanje jamstva

Optuženi kojem se pritvor ima odrediti ili mu je pritvor već određen samo zbog bojazni da će pobjeći, može se ostaviti na slobodi, odnosno može se pustiti na slobodu ako on osobno ili ko drugi za njega pruži jamstvo da do kraja krivičnog postupka neće pobjeći, a sam optuženi obeća da se neće kriti i da bez odobrenja neće napustiti svoje boravište.

Član 128.

Sadržaj jamstva

- (1) Jamstvo uvijek glasi na novčani iznos koji se određuje s obzirom na težinu krivičnog djela, osobne i obiteljske prilike optuženog i imovno stanje osobe koja daje jamstvo.
- (2) Jamstvo se sastoji u polaganju gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti ili drugih pokretnih stvari veće vrijednosti koje se lahko mogu unovčiti i čuvati ili u stavljanju hipoteke za iznos jamstva na nepokretna dobra osobe koja daje jamstvo ili u osobnoj obavezi jednog ili više građana da će u slučaju bjekstva optuženog platiti utvrđeni iznos jamstva.
- (3) Osoba koja daje jamstvo mora dostaviti dokaze o svom imovnom stanju, porijeklu imovine, vlasništvu i posjedu nad imovinom koja se daje kao jamstvo.
- (4) Ako optuženi pobjegne, rješenjem će se odrediti da je vrijednost data kao jamstvo prihod budžeta Bosne i Hercegovine.

Član 129.

Prestanak jamstva

- (1) Optuženom će se i pored datog jamstva odrediti pritvor ako na uredan poziv ne dođe a izostanak ne opravda, ako se sprema za bjekstvo ili ako se protiv njega, pošto je ostavljen na slobodi, pojavi koji drugi zakonski osnov za pritvor.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, jamstvo se ukida. Položeni novčani iznos, dragocjenosti, papiri od vrijednosti ili druge pokretne stvari vraćaju se, a hipoteka se skida. Na isti način se postupa i kad se krivični postupak pravomoćno dovrši rješenjem o obustavi postupka ili presudom.
- (3) Ako je presudom izrečena kazna zatvora, jamstvo se ukida tek kad osuđeni počne izdržavati kaznu.

Član 130.

Rješenje o jamstvu

U toku istrage rješenje o jamstvu i o njegovom ukidanju donosi sudija za prethodni postupak, poslije podizanja optužnice –

(6) The measures referred to in Paragraphs 1 and 2 of this Article may last as long as they are needed, but no later than the date on which the verdict becomes legally binding. The preliminary proceedings judge, preliminary hearing judge, the judge, or the presiding judge must review every two (2) months whether the application of the measures is still needed.

(7) A decision ordering, extending or revoking the measures referred to in Paragraphs 1 and 2 of this Article may be appealed by the parties and the defense attorney, while the Prosecutor may also appeal a decision rejecting his motion for the application of the measure. An appeal shall be decided by the Panel referred to in Article 24, Paragraph 6 of this Code within three (3) days following the receipt of the appeal. An appeal shall not stay the execution of a decision.

Section 5 - BAIL

Article 127

Conditions for Posting Bail

An accused who is to be placed in custody or has already been placed in custody only for a flight risk may be allowed to remain at liberty or may be released if he personally or someone else on his behalf furnishes a surety that he will not flee before the end of the criminal proceedings and the accused himself pledges that he will not conceal himself and will not leave his residence without permission.

Article 128

The Contents of Bail

(1) Bail shall always be expressed as an amount of money that is set on the basis of the seriousness of the criminal offense, the personal and family circumstances of the accused, and the property situation of the person posting bail.

(2) Bail consists of depositing money, securities, valuables or other personal property of a large value that is easily marketable and easily maintained, or of placing a mortgage for the amount of bail on real estate of the person posting bail, or of a personal pledge of one or more individuals that they will pay the amount of bail that has been set should the accused flee.

(3) A person posting a bail shall submit evidence on his economic state, origin of the property and ownership of the property or possession of the property posted as bail.

(4) If the accused flees, a decision shall be issued ordering that the amount posted as bail shall be credited to the Budget of Bosnia and Herzegovina.

Article 129

Cancellation of Bail

(1) Notwithstanding the bail posted, the accused shall be placed in custody if without justification he fails to appear when duly summoned, if he is preparing to flee or if there occurs another legal ground for his custody after he has been released.

(2) In a case referred to in Paragraph 1 of this Article, the bail bond shall be cancelled. The money, valuables, securities or other personal property deposited shall be returned, and the mortgage shall be removed. The same procedure shall be followed when the criminal proceedings terminate with a legally binding decision to dismiss proceedings or with a verdict.

(3) If a prison sentence is pronounced in the verdict, the bail bond shall be cancelled only when the convicted person begins to serve the sentence.

Article 130

Decision on Bail

In the course of an investigation, a decision on bail and the cancellation of the bail shall be issued by the preliminary proceedings judge and after the issuance of an indictment –

sudija za prethodno saslušanje, a nakon dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa, taj sudija, odnosno predsjednik vijeća. Rješenje kojim se određuje jamstvo i rješenje kojim se jamstvo ukida donosi se po saslušanju Tužitelja.

Odjeljak 6 - Pritvor

Član 131.

Određivanje pritvora

- (1) Pritvor se može odrediti samo pod uvjetima propisanim u ovom zakonu i samo ako se ista svrha ne može ostvariti drugom mjerom.
- (2) Trajanje pritvora mora biti svedeno na najkraće nužno vrijeme. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, dužnost je svih organa koji učestvuju u krivičnom postupku i organa koji im pružaju pravnu pomoć da postupaju s posebnom hitnošću.
- (3) U toku cijelog postupka pritvor će se ukinuti čim prestanu razlozi na osnovu kojih je određen, a pritvorenik će se odmah pustiti na slobodu.

Član 132.

Razlozi za pritvor

- (1) Ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba učinila krivično djelo, pritvor joj se može odrediti:
 - a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva,
 - b) ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za krivični postupak ili ako naročite okolnosti ukazuju da će ometati krivični postupak utjecajem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače,
 - c) ako naročite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti krivično djelo ili da će dovršiti pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti, a za ta krivična djela može se izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna,
 - d) ako se radi o krivičnom djelu za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna, a usljed načina učinjenja ili posljedica krivičnog djela određivanje pritvora neophodno je za sigurnost građana ili imovine. U slučaju kada se radi o krivičnom djelu terorizma, smatra se da postoji pretpostavka, koja se može pobijati, da je ugrožena sigurnost građana i imovine.
- (2) U slučaju iz stava 1. tačke b. ovog člana, pritvor će se ukinuti čim se osiguraju dokazi zbog kojih je pritvor određen.

Član 133.

Opće pravo zadržavanja

Osobu zatečenu na učinjenju krivičnog djela svako može zadržati. Osoba koja je zadržana mora se odmah predati Sudu, Tužitelju ili najbližem policijskom organu, a ako se to ne može učiniti, mora se odmah obavijestiti jedan od tih organa.

Član 134.

Nadležnost za određivanje pritvora

- (1) Pritvor se određuje rješenjem Suda, a na prijedlog Tužitelja.
- (2) Rješenje o pritvoru sadrži: ime i prezime osobe koja se lišava slobode, krivično djelo koje joj se stavlja na teret, zakonski osnov za pritvor, obrazloženje, pouku o pravu na žalbu, službeni pečat i potpis sudije koji određuje pritvor.

by a preliminary hearing judge and after the case has been submitted to the judge or the Panel for the purpose of scheduling the main trial – by that judge or the presiding judge. A decision setting the bail and a decision cancelling the bail shall be taken following the hearing of the Prosecutor.

Section 6 - PRE-TRIAL CUSTODY

Article 131

Ordering Pre-trial Custody

- (1) Custody may be ordered only under the conditions prescribed by this Code and only if the same purpose cannot be achieved by another measure.
- (2) The duration of custody must be reduced to the shortest necessary time. It is the duty of all bodies participating in criminal proceedings and of agencies extending them legal aid to proceed with particular urgency if the suspect or the accused is in custody.
- (3) Throughout the proceedings, custody shall be terminated as soon as the grounds for which it was ordered cease to exist, and the person in custody shall be released immediately.

Article 132

Grounds for Pre-trial Custody

- (1) If there is a grounded suspicion that a person has committed a criminal offense, custody may be ordered against him:
 - a) if he hides or if other circumstances exist that suggest a possibility of flight;
 - b) if there is a justified fear to believe that he will destroy, conceal, alter or falsify evidence or clues important to the criminal proceedings or if particular circumstances indicate that he will hinder the inquiry by influencing witnesses, accessories or accomplices;
 - c) if particular circumstances justify a fear that he will repeat the criminal offense or complete the criminal offense or commit a threatened criminal offense, and for such criminal offenses a prison sentence of five (5) years may be pronounced or more;
 - d) if the criminal offense is punishable by a sentence of imprisonment of ten (10) years or more, where the manner of commission or the consequence of the criminal offense requires that custody be ordered for the reason of public or property security. If the criminal offense concerned is the criminal offense of the terrorism, it shall be considered that there is assumption, which could be disputed, that the safety of public and property is threatened.

- (2) In a case of Item b), Paragraph 1 of this Article, custody shall be cancelled once the evidence for which the custody was ordered has been secured.

Article 133

General Right to RESTRICT THE MOVEMENT

A person caught committing a criminal offense may be restricted in his movement by any other person. The person who is so restricted must be immediately turned over to the Court, Prosecutor or to the nearest police authority, and if this may not be done, the Court, Prosecutor or the police must be notified about it immediately.

Article 134

Competence for Ordering Custody

- (1) Custody shall be ordered by a decision of the Court and on the motion of the Prosecutor.
- (2) A decision on custody shall contain: the first and last name of the person being taken into custody, the criminal offense he with which is charged, the legal basis for custody, explanation, instruction as to the right of appeal, the official seal and the signature of the judge ordering custody.

- (3) Rješenje o pritvoru predaje se osobi na koju se odnosi u času pritvaranja. U spisima se mora naznačiti sat lišenja slobode i sat predaje rješenja.
- (4) Protiv rješenja o pritvoru pritvorena osoba može podnijeti žalbu vijeću (član 24. stav 6.) u roku od 24 sata od prijema rješenja. Ako se pritvorena osoba prvi put ispituje po isteku ovog roka, može podnijeti žalbu prilikom tog ispitivanja. Žalba s prijepisom zapisnika o ispitivanju, ako je pritvorena osoba ispitana, i rješenje o pritvoru dostavljaju se odmah vijeću. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (5) Ako sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje, ne prihvati prijedlog Tužitelja o određivanju pritvora, zatražit će da o tome odluči vijeće (član 24. stav 6). Protiv rješenja vijeća kojim se određuje pritvor pritvorena osoba može podnijeti žalbu, koja ne zadržava izvršenje rješenja. U pogledu predaje rješenja i podnošenja žalbe primjenjuju se odredbe stava 3. i 4. ovog člana.
- (6) U slučajevima iz stava 4. i 5. ovog člana, vijeće koje odlučuje o žalbi dužno je donijeti odluku u roku od 48 sati.

Član 135.

Trajanje pritvora u istrazi

- (1) Prije donošenja rješenja o određivanju pritvora sudija za prethodni postupak će preispitati osnovanost zahtjeva za određivanje pritvora. Po rješenju sudije za prethodni postupak, pritvor može trajati najduže mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka osumnjičeni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora.
- (2) Pritvor se odlukom vijeća (član 24. stav 6), po obrazloženom prijedlogu Tužitelja, može produžiti za najviše dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dopuštena je žalba o kojoj odlučuje vijeće apelacionog odjeljenja Suda. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (3) Ako se postupak vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna i ako postoje naročito važni razlozi, pritvor se može produžiti, po obrazloženom prijedlogu Tužitelja, za još najviše tri mjeseca. Protiv rješenja vijeća dopuštena je žalba o kojoj odlučuje vijeće apelacionog odjeljenja Suda. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) Ako se do isteka rokova iz stava 1. do 3. ovog člana ne potvrdi optužnica, osumnjičeni će se pustiti na slobodu.

Član 136.

Ukidanje pritvora

- (1) U toku istrage, a prije isteka roka trajanja pritvora, sudija za prethodni postupak može rješenjem ukinuti pritvor po prethodnom saslušanju Tužitelja. Protiv tog rješenja Tužitelj može podnijeti žalbu vijeću iz člana 24. stav 6. ovog zakona koje je dužno donijeti odluku u roku od 48 sati.
- (2) Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za ukidanje pritvora žalba nije dopuštena.

Član 137.

Pritvor nakon potvrđivanja optužnice

- (1) Pritvor se može odrediti, produžiti ili ukinuti i nakon potvrđivanja optužnice. Kontrola opravdanosti pritvora se vrši po isteku svaka dva mjeseca od dana donošenja posljednjeg rješenja o pritvoru. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.
- (2) Nakon potvrđivanja optužnice, pritvor može trajati

(3) A decision on custody shall be delivered to the pertinent person at the moment of deprivation of liberty. The files must indicate the hour of the deprivation of liberty and the hour of the delivery of the decision.

(4) The person taken into custody may appeal the decision on custody with the Panel (Article 24, Paragraph 6) within 24 hours of the receipt of the decision. If the person taken into custody is questioned for the first time after the expiration of this period, he may file an appeal during the questioning. The appeal with a copy of the minutes on questioning, if the person in custody has been questioned, and the decision on custody shall be submitted immediately to the Panel. An appeal shall not stay the execution of the decision.

(5) If the preliminary proceedings judge or preliminary hearing judge does not accept the motion of the Prosecutor to order custody, he shall request that the Panel decide the issue (Article 24, Paragraph 6). Against the decision of the Panel ordering custody, the person taken into custody may file an appeal, which does not stay the execution of the decision. With respect to the delivery of the decision and filing of an appeal, the provisions of Paragraphs 3 and 4 of this Article shall apply.

(6) In cases referred to in Paragraphs 4 and 5 of this Article, the Panel deciding the appeal must take a decision within 48 hours.

Article 135

Duration of Custody

(1) Before taking a decision ordering custody, the preliminary proceedings judge shall review whether there are grounds for a motion to order custody. Upon the decision of the preliminary proceedings judge, custody may last no longer than one (1) month following the date of deprivation of liberty. After that period, the suspect may be kept in custody only on the basis of a decision extending the custody.

(2) Custody may be extended, upon a decision of the Panel (Article 24, Paragraph 6), following a substantiated motion of the Prosecutor, for no longer than two (2) months. An appeal against the decision of the Panel shall be allowed and it shall be decided by the Appellate Division Panel. An appeal does not stay the execution of the decision.

(3) If the proceeding is ongoing for the criminal offense for which a prison sentence of ten (10) years may be pronounced or more, and if there are particularly important reasons, custody may be extended following a substantiated motion of the Prosecutor, for no longer than three (3) months. An appeal against the decision of the Panel shall be allowed and it shall be decided by the Appellate Division Panel. An appeal does not stay the execution of the decision.

(4) If, before the expiration of the periods referred to in Paragraph 1 through 3 of this Article, an indictment has not been brought for confirmation, the suspect shall be released.

Article 136

Termination of Custody

(1) In the course of the investigation and before the expiration of the custody, the preliminary proceedings judge may terminate custody by the decision upon hearing from the Prosecutor. Against the decision, the Prosecutor may file an appeal to the Panel referred to in Article 24 Paragraph 6. The Panel shall be bound to reach a decision within 48 hours.

(2) An appeal is not allowed against the decision rejecting the motion for termination of the custody.

Article 137

Custody after the Confirmation of the Indictment

(1) After the confirmation of indictment, custody may be ordered, extended or terminated. The review of justification of the custody shall be carried out upon the expiration of each two (2) month period following the date of issuance of the most recent decision on custody. The appeal against this decision shall not stay its execution.

(2) After the confirmation of indictment, custody may last

najduže jednu godinu. Ako za to vrijeme ne bude izrečena prvostepena presuda, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu.

- (3) Poslije izricanja prvostepene presude, pritvor može trajati najduže još šest mjeseci. Ako za to vrijeme ne bude izrečena drugostepena presuda kojom se prvostepena presuda preinačuje ili potvrđuje, pritvor će se ukinuti i optuženi pustiti na slobodu. Ako u roku od šest mjeseci bude izrečena drugostepena odluka kojom se prvostepena presuda ukida, pritvor može trajati najduže još jednu godinu od izricanja drugostepene odluke.
- (4) Pritvor se uvijek ukida istekom izrečene kazne.

Član 138.

Određivanje pritvora nakon izricanja presude

- (1) Kada izrekne presudu na kaznu zatvora, Sud će optuženom odrediti pritvor, odnosno pritvor će se produžiti ako postoje razlozi iz člana 132. stava 1. tačke a. c. i d. ovog zakona, a optuženom koji se nalazi u pritvoru ukinut će pritvor ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen. U ovom slučaju donosi se posebno rješenje, a žalba protiv rješenja ne zadržava njegovo izvršenje.
- (2) Pritvor će se ukinuti ako je optuženi oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena ili ako je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu ili je uvjetno osuđen ili je zbog uračunavanja pritvora kaznu već izdržao.
- (3) Pritvor koji je određen ili produžen po odredbama stava 1. ovog člana može trajati do pravomoćnosti presude, ali najduže dok ne istekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvostepenoj presudi.
- (4) Na zahtjev optuženog, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženog rješenjem uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravomoćnosti presude.

Član 139.

Lišenje slobode i zadržavanje

- (1) Policijski organ može osobu lišiti slobode ako postoje osnovi sumnje da je ta osoba počinila krivično djelo i ako postoji ma koji razlog predviđen u članu 132. ovog zakona, ali je policijski organ dužan da takvu osobu bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata sprovede Tužitelju. Prilikom dovođenja, policijski organ će obavijestiti Tužitelja o razlozima i o vremenu lišenja slobode. Upotreba sile prilikom dovođenja dopuštena je u skladu sa zakonom.
- (2) Osoba lišena slobode mora biti poučena u skladu s članom 5. ovog zakona.
- (3) Ako osoba lišena slobode ne bude sprovedena Tužitelju u roku iz stava 1. ovog člana, pustit će se na slobodu.
- (4) Tužitelj je dužan osobu lišenu slobode ispitati bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata i u tom roku odlučiti da li će osobu lišenu slobode pustiti na slobodu ili će sudiji za prethodni postupak postaviti zahtjev za određivanje pritvora. Sudija za prethodni postupak će odmah, a najkasnije u roku od 24 sata donijeti odluku o određivanju pritvora ili o puštanju na slobodu.
- (5) Ako sudija za prethodni postupak ne prihvati prijedlog za određivanje pritvora, postupit će u skladu s članom 134. stav 5. ovog zakona.

no longer than one (1) year. If, during that period, no first instance verdict is pronounced, the custody shall be terminated and the accused released.

(3) After pronouncing the first instance verdict, the custody may last for no longer than another six (6) months. If during that time no second instance verdict is pronounced reversing or confirming the first instance verdict, custody shall be terminated and the accused released. If within six (6) months a second instance verdict is pronounced revoking the first instance verdict, the custody may last for no longer than another year after pronouncement of the second instance verdict.

(4) In any event, custody shall be terminated upon the expiration of the verdict pronounced.

Article 138

Ordering Custody after the Verdict is pronounced

(1) When the Court pronounces a sentence of imprisonment against an accused, the Court shall order custody against the accused or the custody shall be extended if there exist the grounds referred to in Article 132, Paragraph 1, Items a), c) and d) of this Code. The custody shall be terminated if the grounds for which the custody was pronounced do not exist any more. In this case, a special decision shall be issued, and appeal against such decision shall not stay its execution.

(2) Custody shall be terminated and release of the accused ordered if he has been acquitted or if the charges against him have been rejected or he has been found guilty but released from penalty or he has only been fined or conditionally sentenced or, due to crediting the custody time, he has already served the sentence.

(3) Custody ordered or extended pursuant to provisions of Paragraph 1 of this Article may last until a legally binding verdict but no later than the expiration of the period of sentence pronounced in the first instance.

(4) At the request of the accused, who is in custody after a sentence of imprisonment has been pronounced on him, a judge or the presiding judge may commit the accused by a decision to an institution for serving the sentence even before the verdict becomes legally binding.

Article 139

Deprivation of Liberty

(1) Police may deprive a person of liberty if there are grounds for suspicion that he may have committed a criminal offense and if there are any of the reasons as referred to in Article 132 of this Code, but they must immediately, but no later than 24 hours, bring that person before the Prosecutor. In apprehending the person concerned, the police authority shall notify the Prosecutor of the reasons for and time of the deprivation of liberty. Use of force in accordance with law is allowed when apprehending the person.

(2) A person deprived of liberty must be instructed in accordance with Article 5 of this Code.

(3) If a person deprived of liberty is not brought before the Prosecutor within the period as specified in Paragraph 1 of this Article, he shall be released.

(4) The Prosecutor is obligated to question the apprehended person without delay, and no later than 24 hours. The Prosecutor shall decide within that time whether he will release the apprehended person or file the request for custody of the person in question to the preliminary proceeding judge. The preliminary proceeding judge shall immediately, and no later than 24 hours, issue a decision on custody or on releasing of the apprehended person.

(5) If the preliminary proceeding judge rejects the proposal for the custody, he shall act in accordance with Paragraph 5 of Article 134 of this Code.

Odjeljak 7 - Izvršenje pritvora i postupanje s pritvorenicima

**Član 140.
Opće odredbe**

Pritvor se izvršava u ustanovama koje za tu namjenu odredi ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikata Bosne i Hercegovine. Na poslovima izvršavanja pritvora mogu raditi samo oni uposlenici tog ministarstva koji imaju potrebna znanja i vještine i stručnu spremu predviđenu propisima.

**Član 141.
Prava i slobode pritvorenika i podaci o pritvorenicima**

- (1) Pritvor se izvršava na način da se ne vrijeđa osoba i dostojanstvo pritvorenika. Ovlaštene osobe sudske policije i straže ustanove pri izvršavanju pritvora smiju upotrijebiti prinudna sredstva samo u slučajevima određenim zakonom.
- (2) Prava i slobode pritvorenika mogu biti ograničeni samo u mjeri potrebnoj da se ostvari svrha radi koje je određen pritvor, spriječi bjekstvo pritvorenika, spriječi počinjenje krivičnog djela i otkloni opasnost po život i zdravlje ljudi.
- (3) Uprava ustanove prikuplja, obrađuje i pohranjuje podatke o pritvorenicima koji se odnose na identitet pritvorenika i njihovo psihofizičko stanje, trajanje, produženje i ukidanje pritvora, rad pritvorenika, ponašanje pritvorenika i izrečene disciplinske mjere i slično.
- (4) Evidenciju o pritvorenicima vodi nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine.

**Član 142.
Smještaj pritvorenika**

Pritvorenici se smještaju u prostorije odgovarajuće veličine koje udovoljavaju potrebnim zdravstvenim uvjetima. U istu prostoriju ne smiju biti smještene osobe različita pola. U pravilu, pritvorenici se neće smjestiti u istu prostoriju s osobama koje izdržavaju kaznu zatvora. Pritvorenik se neće smjestiti zajedno s osobama koje bi na njega mogle štetno djelovati ili s osobama s kojima bi druženje moglo štetno utjecati na vođenje postupka.

**Član 143.
Posebna prava pritvorenika**

- (1) Pritvorenici imaju pravo na osmosatni neprekidni odmor u vremenu od 24 sata. Njima će se osigurati kretanje na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.
- (2) Pritvorenik smije kod sebe imati predmete za osobnu upotrebu, higijenske potrepštine, o svom trošku nabavljati knjige, novine i drugu štampu, te imati druge predmete u količini i veličini koja ne ometa boravak u prostoriji i ne remeti kućni red. Prilikom prijema u pritvor od pritvorenika će se prilikom osobne pretrage oduzeti predmeti u vezi s krivičnim djelom, a ostali predmeti koje pritvorenik ne smije imati u pritvoru prema njegovoj će se uputi pohraniti i čuvati ili predati osobi koju odredi pritvorenik.

**Član 144.
Pravo na komunikaciju pritvorenika sa spoljnim svijetom i braniteljem**

Section 7 - EXECUTION OF CUSTODY AND PROCEDURE WITH PERSONS TAKEN INTO CUSTODY

**Article 140
General Provisions**

Custody shall be executed in the institutions so designated by the Minister of competent Ministry of Bosnia and Herzegovina in cooperation with competent bodies of entities and District Brčko of Bosnia and Herzegovina. The task of execution of custody may be performed only by those employees of the Ministry who have necessary knowledge and skills and professional qualifications as prescribed by legislation.

**Article 141
The Rights and Freedoms of Persons Taken into Custody and Data on Them**

- (1) Custody must be executed in such a manner as not to offend the personal integrity and dignity of the accused. In executing custody, authorized officials of the Judicial police and guards of the institution may use means of force only in cases prescribed under law.
- (2) The rights and freedoms of the person taken into custody may be restricted only insofar as it is necessary to achieve the purpose for which custody has been ordered and to prevent the flight of the person taken into custody, commission of a criminal offense or endangerment to the life and health of people.
- (3) The administration of the institution shall collect, process and store data on the person taken into custody, including data concerning the identity of the person in custody and his psycho-physical condition, the duration, extension and cancellation of his custody, the work performed by the person in custody, and his behavior and disciplinary measures applied.
- (4) The custody records concerning the detainees shall be kept by the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina.

**Article 142
Accommodation of Persons in Custody**

Persons in custody shall be accommodated in rooms of appropriate size that satisfy required health conditions. Individuals of different sexes may not be accommodated in the same room. As a rule, persons in custody shall not be put in the same room with persons serving a sentence. A person taken into custody shall not be accommodated together with persons who might have an adverse influence on him or with persons whose company might have adverse influence on the conduct of the proceedings.

**Article 143
Special Rights of Persons Taken into Custody**

- (1) Persons in custody have the right to eight (8) hours of uninterrupted rest within each 24-hour period. In addition, they shall be guaranteed at least two (2) hours of walking in the open air daily.
- (2) A person in custody shall be allowed to have personal belongings and hygienic items in his possession, and shall also be allowed to procure at his own expense books, newspapers and other printed media. A detainee shall also be allowed to keep other objects in such a quantity and size so as not to disturb the living environment in the room and the internal regulations of the custody. In admitting a person to custody, objects related to the criminal offense shall be seized from him during the search of his person, and any other objects that the arrestee is not allowed to have in his possession while in custody shall be put aside and stored according to his instruction or delivered to a person designated by him.

**Article 144
The Right to Communication of the Person in Custody with the Outside World and Defense Attorney**

- (1) Po odobrenju sudije za prethodni postupak odnosno sudije za prethodno saslušanje, i pod njegovim nadzorom ili nadzorom osobe koju on odredi pritvorenika imaju pravo posjećivati, u okviru kućnog reda, bračni, odnosno vanbračni drug i njegovi srodnici, a na njegov zahtjev liječnik i druge osobe. Pojedine posjete se mogu zabraniti ako bi zbog toga mogla nastati šteta za vođenje postupka.
- (2) Sudija za prethodni postupak, odnosno sudija za prethodno saslušanje, će odobriti konzularnom službeniku strane zemlje posjetu pritvoreniku koji je državljanin te zemlje, u skladu s kućnim redom pritvora.
- (3) Pritvorenik se smije dopisivati s osobama izvan zatvora sa znanjem i pod nadzorom sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje, i sudije, odnosno predsjednika vijeća. Pritvoreniku se može zabraniti odašiljanje i primanje pisama i drugih pošiljaka, ali ne i odašiljanje molbe, pritužbe ili žalbe.
- (4) Pritvorenik ne može koristiti mobitel ali ima pravo, u skladu s kućnim redom a pod nadzorom uprave pritvora, o svom trošku obavljati telefonske razgovore. Uprava pritvora u tu svrhu pritvorenicima osigurava potreban broj javnih telefonskih priključaka. Sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija ili predsjednik vijeća mogu zbog razloga sigurnosti ili postojanja nekog od razloga iz člana 132. stava 1. tačke a. do c. ovog zakona, rješenjem ograničiti ili zabraniti pritvoreniku korištenje telefona.
- (5) Pritvorenik ima pravo slobodne i neometane veze s braniteljem.

Član 145.

Disciplinski prestupi pritvorenika

- (1) Za disciplinske prestupe pritvorenika sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može, na prijedlog upravnika ustanove, izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta i dopisivanja. To se ograničenje ne odnosi na veze pritvorenika s braniteljem ili susrete s konzularnim službenikom.
- (2) Disciplinski prestupi su sve teže povrede koje se odnose na:
 - a) fizičke napade na druge pritvorenike, uposlenike ili službene osobe, odnosno njihovo vrijeđanje,
 - b) izrađivanje, primanje, unošenje, krijumčarenje predmeta za napad ili bjekstvo,
 - c) unošenje u ustanovu ili pripremanje u ustanovi opojnih sredstava ili alkohola,
 - d) povrede propisa o sigurnosti na radu, protivpožarnoj zaštiti, kao i sprječavanju posljedica prirodnih nepogoda,
 - e) namjerno prouzrokovanje veće materijalne štete,
 - f) nedolično ponašanje pred drugim pritvorenicima ili službenim osobama.
- (3) Protiv rješenja o disciplinskoj kazni dopuštena je žalba vijeću iz člana 24. stav 6. ovog zakona u roku od 24 sata. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.
- (4) O primjeni prinudnih mjera prema pritvoreniku uprava ustanove će, bez odlaganja, izvjestiti Sud.

Član 146.

Nadzor nad izvršenjem pritvora

- (1) Nadzor nad izvršenjem pritvora obavlja predsjednik Suda.

- (1) Upon the approval of the preliminary proceedings judge and under his supervision or the supervision of a person designated by him, the detainee may receive visits from his spouse or extramarital partner or relatives, and at his request, from a physician and other persons subject to internal regulations of the custody. Some visits may be prohibited if they could detrimentally affect the conduct of the proceedings.
- (2) The preliminary proceedings judge or the preliminary hearing judge shall allow a consular official of a foreign country to visit the person in custody who is a citizen of that country, subject to the internal regulations of the custody.
- (3) A detainee may correspond with persons not in custody with the knowledge and under supervision of the preliminary proceedings judge, the preliminary hearing judge, the judge or the presiding judge. A detainee may be prohibited from sending and receiving letters and other mail, but not from sending a request, complaint or appeal.
- (4) A detainee shall be prohibited from using cellular phone but shall have the right, subject to internal regulations of the custody, to make telephone calls at his own expense. To that end, the detention administration shall provide the detainees with a sufficient number of public telephone connections. The preliminary proceedings judge, the preliminary hearing judge, the individual judge or the presiding judge may, for a reason of security or due to the existence of one of the reasons referred to in Article 132 Paragraph 1 Item a) through c), of this Code restrict or prohibit, by a decision, the use of the telephone by a detainee.
- (5) A detainee shall be entitled to free and unrestrained communications with his defense attorney.

Article 145

Disciplinary Violations of a Detainee

- (1) The preliminary proceedings judge, the preliminary hearing judge, the individual judge or the presiding judge may impose for a disciplinary violation by a detainee, at the proposal of the manager of the institution, a disciplinary penalty of restriction of visits and correspondence. This restriction shall not apply the communications of the detainee with the defense attorney or contacts with the consular official.
- (2) A disciplinary violation includes any serious violation pertaining to:
 - a) physical attack on other detainees, employees or authorized officials, or insult of these persons;
 - b) making, receiving, importing or smuggling objects for attack or escape;
 - c) bringing into the institution or preparation in the institution of a narcotic substance or alcohol;
 - d) breach of rules on safety at work, fire protection and prevention of consequences of natural disasters;
 - e) intentional causing of large material damage;
 - f) indecent behavior in front of other detainees or authorized officials.
- (3) Within 24 hours, an appeal with the Panel referred to in Article 24 Paragraph 6 of this Code shall be allowed against a decision imposing a disciplinary measure. The appeal shall not stay execution of the decision.
- (4) The administration of the institution shall immediately notify the Court of the application of disciplinary measures to the detainee.

Article 146

Supervision of the Execution of the Custody

- (1) Supervision over the execution of custody shall be carried out by the President of the Court.

- (2) Predsjednik Suda ili sudija kojeg on odredi dužan je najmanje jednom u 15 dana obići pritvorenike i ako nađe da je potrebno, i bez prisutnosti sudskog policajca, obavijestiti se kako se pritvorenici hrane, kako zadovoljavaju ostale potrebe i kako se s njima postupa. Predsjednik Suda, odnosno sudija kojeg on odredi, dužan je poduzeti potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uočene pri obilasku ustanove. Predsjednik Suda ne može odrediti da sudija za prethodni postupak umjesto njega obavlja nadzor nad izvršavanjem pritvora.
- (3) Predsjednik Suda, sudija za prethodni postupak ili sudija, odnosno predsjednik vijeća, neovisno o nadzoru iz stava 2. ovog člana, mogu u svako doba obilaziti pritvorenike, s njima razgovarati i od njih primati pritužbe.

Član 147.

Kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora

Ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine propisat će kućni red u ustanovama za izdržavanje pritvora kojim će se pobliže urediti izvršavanje pritvora u skladu s odredbama ovog zakona.

GLAVA XI - PODNESCI I ZAPISNICI

Član 148.

Način dostavljanja podnesaka

- (1) Optužnica, prijedlozi, pravni lijekovi i druge izjave i saopćenja podnose se pismeno ili se daju usmeno na zapisnik.
- (2) Podnesci iz stava 1. ovog člana moraju biti razumljivi i sadržavati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti.
- (3) Ako u ovom zakonu nije drukčije određeno, Sud će podnositelja podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, Sud će podnesak odbaciti.
- (4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnositelj će se upozoriti na posljedice propuštanja.

Član 149.

Dostavljanje podnesaka protivnoj stranci

- (1) Podnesci koji se po ovom zakonu dostavljaju protivnoj stranci predaju se Sudu u dovoljnom broju primjeraka za Sud i drugu stranku.
- (2) Ako podnesci iz stava 1. ovog člana nisu predati Sudu u dovoljnom broju primjeraka, Sud će pozvati podnositelja da u određenom roku preda dovoljan broj primjeraka. Ako podnositelj ne postupi po pozivu Suda, Sud će potrebne primjerke prepisati o trošku podnositelja.

Član 150.

Kažnjavanje osoba koje vrijeđaju Sud

Sud će kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM, Tužitelja, branitelja, punomoćnika, zakonskog zastupnika i oštećenog koji u podnesku ili u usmenoj riječi vrijeđa Sud. Protiv rješenja o kažnjavanju dopuštena je žalba. O kažnjavanju Tužitelja izvještava se Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, a o kažnjavanju branitelja izvještava se nadležna advokatska komora.

(2) The President of the Court or a judge designated by him shall be obligated to visit detainees at least once in 15 days and if he considers necessary, shall inquire, without the presence of the Judicial police, regarding how the detainees are fed, how they satisfy other needs and how they are treated. The President of the Court or a judge designated by him shall be obligated to take necessary measures to remedy irregularities noticed during the visit to the institution. The President of the Court may not delegate supervision over the execution of custody to preliminary proceedings judge.

(3) Notwithstanding the supervision referred to in Paragraph 2 of this article, the President of the Court, the preliminary proceedings judge, an individual judge or the presiding judge may visit the detainees at all times, may talk to them and may hear their complaints.

Article 147

Internal Regulations of the Institutions for Detention

The Minister of the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina shall issue internal regulations for the institutions for detention that shall regulate in detail the execution of custody in accordance with the provisions of this Code.

CHAPTER XI

SUBMISSIONS AND MINUTES

Article 148

Manner of Filing of Submissions

(1) Bills of indictment, motions, legal remedies and other statements and communications shall be submitted in writing or given orally for entry into the minutes.

(2) A submission referred to in Paragraph 1 of this Article must be comprehensible and must contain all that is necessary in order to be acted upon.

(3) Unless otherwise determined by this Code, the person filing a submission that is incomprehensible or does not contain all that is necessary for action on the submission, shall be summoned by the Court to correct or supplement the submission; should he not do so within a specified period, the Court shall reject the submission.

(4) The summons to correct or to supplement the submission shall warn the person who filed the submission about the consequences of his failure to correct or to supplement it.

Article 149

Delivery of the Submission to the Opposing Party

(1) Submissions that under this Code must be delivered to the opposing party in the proceedings shall be delivered to the Court in a sufficient number of copies for the Court and the other party.

(2) If such submissions have not been filed with the Court in a sufficient number of copies, the Court shall summon the submitting party to file a sufficient number of copies within a specified period of time. If the submitting party fails to act as ordered by the Court, the Court shall make the necessary number of copies at the expense of the submitting party.

Article 150

Punishing Persons Insulting the Court

The Court shall impose a fine in an amount up to 5.000 KM on a Prosecutor, defense attorney, power of attorney, legal representative or injured party who in a submission or verbal statement insults the Court. An appeal shall be permitted against this decision. The high Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina shall be informed of the penalty pronounced on the Prosecutor, and the appropriate Bar Association shall be informed of the penalty pronounced on an attorney.

Član 151.
Obaveza sastavljanja zapisnika

- (1) O svakoj radnji poduzetoj u toku krivičnog postupka sastavit će se zapisnik istodobno kad se radnja obavlja, a ako to nije moguće, onda neposredno poslije toga.
- (2) Zapisnik piše zapisničar. Samo kad se obavlja pretresanje stana ili osobe ili se radnja preduzima van službenih prostorija organa, a zapisničar se ne može osigurati, zapisnik može pisati osoba koja preduzima radnju.
- (3) Kad zapisnik piše zapisničar, zapisnik se sastavlja na taj način što osoba koja preduzima radnju kazuje glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik.
- (4) Osobi koja se saslušava dopustit će se da sama kazuje odgovore u zapisnik. Ovo pravo joj se može uskratiti u slučaju zloupotrebe.

Član 152.
Sadržaj zapisnika

- (1) Zapisnik sadrži: naziv organa pred kojim se obavlja radnja, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad je radnja započeta i završena, imena i prezimena prisutnih osoba i u kojem svojstvu radnji prisustvuju, kao i naznačenje krivičnog predmeta po kojem se preduzima radnja.
- (2) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o toku i sadržaju poduzete radnje. U zapisnik se doslovno unose postavljena pitanja i dati odgovori. Ako su prilikom preduzimanja radnje oduzeti predmeti ili spisi, to će se naznačiti u zapisniku, a oduzete stvari će se priključiti zapisniku ili će se navesti gdje se nalaze na čuvanju.
- (3) Prilikom preduzimanja radnji kao što je uviđaj, pretresanje stana ili osoba ili prepoznavanje osoba ili predmeta, u zapisnik će se unijeti i podaci koji su važni s obzirom na prirodu takve radnje ili za utvrđivanje istovjetnosti pojedinih predmeta (opis, mjere i veličina predmeta ili tragova, stavljanje oznake na predmetima i dr.), a ako su napravljene skice, crteži, planovi, fotografije, filmski snimci i slično, to će se navesti u zapisniku i priključiti zapisniku.

Član 153.
Vodenje zapisnika

- (1) Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa izbrisati, dodati ili mijenjati. Precrtana mjesta moraju ostati čitka.
- (2) Sva preinačenja, ispravke i dodaci unose se na kraju zapisnika i moraju biti ovjereni od strane osoba koje potpisuju zapisnik.

Član 154.
Čitanje i potpisivanje zapisnika

- (1) Osobe koje se saslušavaju, kao i osumnjičeni, odnosno optuženi, branitelj i oštećeni imaju pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da im se pročita. Na to je dužna da ih upozori osoba koja preduzima radnju, a u zapisniku će se naznačiti da li je upozorenje učinjeno i da li je zapisnik pročitao. Zapisnik će se uvijek pročitati ako nije bilo zapisničara i to će se naznačiti u zapisniku.
- (2) Zapisnik potpisuje saslušana osoba. Ako se zapisnik sastoji od više listova, saslušana osoba potpisuje svaki list.

Article 151
Obligation to Take Minutes

- (1) The minutes shall be taken for each step in the course of criminal proceedings at the same time when such a step is being taken; if this is not possible, then this shall be done immediately thereafter.
- (2) The minutes shall be kept by the minutes taker. Only when a search is made of a dwelling or person or when an action is taken off the official premises of the relevant body or agency, and the minutes taker is not available, may the record be drawn up by the person undertaking the action.
- (3) When the record is made by the minutes taker, the minutes taker shall make the record in such a manner that the person taking the action shall inform the minutes taker aloud what shall be entered in the record.
- (4) A person being questioned shall be allowed to state his answers for the record in his own words. This right may be denied if it is abused.

Article 152
Contents of the Minutes

- (1) The entry in the minutes shall include: the name of the body before which the action is being taken, the venue where the action is being taken, the date and the hour when the action began and ended, the first and last names of the persons present and the capacity in which they are present, and an identification of the criminal case in which the action is being taken.
- (2) The minutes should contain the essential information about the course and content of the action taken. The questions and responses shall be entered in the minutes verbatim. If physical objects or papers are forfeited in the course of the action, this shall be indicated in the minutes, the articles taken shall be attached to the minutes, or the place where they are being kept shall be indicated.
- (3) In the conduct of proceedings such as an inquest at the crime scene, search of a dwelling or person, or the identification of persons or objects, information that is important in view of the significance of that action or for establishing the identity of certain articles, including description, dimensions and size of an article or traces and labelling articles, shall also be entered in the minutes; if sketches, drawings, layouts, photographs, films, and the like are made, this shall be entered in the minutes, and they shall be attached to the minutes.

Article 153
Keeping Minutes

- (1) The minutes must be kept in a correct way; nothing in the minutes may be deleted, added or amended. Places that are crossed out must be left legible.
- (2) All changes, corrections, and additions shall be noted at the end of the minutes and must be certified by the persons signing the minutes.

Article 154
Reading and Signing the Minutes

- (1) The suspect or accused or other person being questioned, the defense attorney and the injured party shall be entitled to read the minutes or to demand that they be read to him. The person conducting the proceedings must make the said individuals aware of this right, and it shall be noted in the minutes whether they have been so informed and whether the minutes have been read. The minutes shall always be read if the minutes taker was not present, and that shall be indicated in the minutes.
- (2) The minutes shall be signed by the person being questioned. If the minutes consist of more than one folded sheet, the person being questioned shall sign each folded sheet.

- (3) Na kraju zapisnika potpisat će se tumač, ako ga je bilo, svjedoci čija je prisutnost obavezna pri preduzimanju istražnih radnji, a pri pretresanju i osoba koja se pretresa ili čiji se stan pretresa. Ako zapisnik ne piše zapisničar, zapisnik potpisuju osobe koje su prisutne radnji. Ako takvih osoba nema ili nisu u stanju shvatiti sadržaj zapisnika, zapisnik potpisuju dva svjedoka, osim ako nije moguće osigurati njihovu prisutnost.
- (4) Nepismena osoba umjesto potpisa stavlja otisak kažiprsta desne ruke, a zapisničar će ispod otiska upisati njeno ime i prezime. Ako se usljed nemogućnosti da se stavi otisak desnog kažiprsta stavlja otisak nekog drugog prsta ili otisak prsta lijeve ruke, u zapisniku će se naznačiti od kojeg je prsta i s koje ruke uzet otisak.
- (5) Ako saslušana osoba odbije da potpiše zapisnik ili da stavi otisak prsta, zabilježiti će se to u zapisniku i navest će se razlog odbijanja.
- (6) Ako saslušana osoba nema obje ruke pročitati će zapisnik, a ako je nepismena - zapisnik će joj se pročitati i to će se zabilježiti u zapisniku.
- (7) Ako se radnja nije mogla obaviti bez prekida, u zapisniku će se naznačiti dan i sat kad je nastao prekid, kao i dan i sat kad se radnja nastavlja.
- (8) Ako je bilo prigovora u pogledu sadržaja zapisnika, navest će se u zapisniku i ti prigovori.
- (9) Zapisnik na kraju potpisuje osoba koja je preuzela radnju i zapisničar.

Član 155.

Snimanje audio-vizuelnim sredstvima

- (1) Sve poduzete radnje u toku krivičnog postupka, u pravilu, snimaju se uređajem za zvučno snimanje. Tužitelj ili ovlaštena službena osoba će o tome prethodno obavijestiti osobu koja se ispituje, odnosno saslušava i poučiti je da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka kako bi provjerila svoju izjavu.
- (2) Snimak mora sadržavati podatke iz člana 152. stava 1. ovog zakona, podatke potrebne za identificiranje osobe čija se izjava snima i podatak u kojem svojstvu ta osoba daje izjavu. Kad se snimaju izjave više osoba, mora se osigurati da se iz snimke može jasno razaznati ko je dao izjavu.
- (3) Na zahtjev saslušane osobe, snimka će se odmah reproducirati, a ispravke ili objašnjenja te osobe će se snimiti.
- (4) U zapisnik o istražnoj radnji unijet će se da je izvršeno zvučno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je osoba koja se saslušava prethodno obaviještena o snimanju, da je snimka reproducirana i gdje se zvučni snimak čuva ako nije priložena spisima predmeta.
- (5) Tužitelj može odrediti da se zvučni snimak u cjelini ili djelimično prepíše. Tužitelj će prijepis pregledati, ovjeriti i priključiti zapisniku o preduzimanju istražne radnje.
- (6) Zvučni snimak čuva se do vremena do kojeg se čuva i krivični spis.
- (7) Tužitelj može dopustiti da osobe koje imaju opravdan interes pomoću uređaja za zvučno snimanje snime izvođenje istražne radnje.
- (8) Odredbe stava 1. do 7. ovog člana shodno se primjenjuju i kad se obavlja filmsko ili drugo snimanje istražne radnje.
- (9) Snimci iz stava 1. do 8. ovog člana ne mogu se javno prikazivati, bez pismenog odobrenja stranaka i učesnika snimljene radnje.

(3) The minutes shall be signed at the end by the interpreter, if any, by witnesses whose presence was compulsory during the conduct of investigative actions, and, during a search, by the person searched or the person whose dwelling was searched. If the minutes are not kept by the minutes taker, the minutes shall be signed by persons present on the occasion of the action. If there are no such persons, or if persons present are unable to understand the contents of the minutes, the minutes shall be signed by two witnesses, except in cases where it has not been possible to provide for their presence.

(4) An illiterate person shall place the print of the index finger of his right hand in place of a signature, and the minutes taker shall enter the person's first and last name underneath the fingerprint. If the print is of some other finger or a print of a finger of the left hand is made because it is not possible to make a fingerprint of the right index finger, the minutes shall indicate the finger and hand from which the print was taken.

(5) If the person being questioned refuses to sign the minutes or to place his fingerprint, this shall be noted in the minutes along with the reason for the refusal.

(6) If the person being questioned has neither hand, he shall read the minutes, and if he is illiterate the minutes shall be read to him, and this shall be noted in the minutes.

(7) If the action could not be conducted without an interruption, the minutes shall indicate the day and hour when the interruption occurred and the day and hour when the action was resumed.

(8) If there have been objections pertaining to the contents of the minutes, those objections shall also be indicated in the minutes.

(9) The minutes shall be signed at the end by the person who conducted the action and by the minutes taker.

Article 155

Tape Recording

(1) As a rule, all undertaken actions during the criminal procedure shall be tape recorded. The Prosecutor or authorized official shall inform the person being questioned that the questioning shall be recorded, and inform him that he has a right to ask for a playback of the tape recording in order to verify his statement.

(2) The tape recording must contain the information referred to in Article 152 Paragraph 1 of this Code, information necessary to identify the individual whose statement is being tape recorded, and information as to the capacity in which that person is making the statement. When the statements of several persons are tape recorded, care must be taken so that a listener can clearly recognize from the recording who has made the statement.

(3) The tape recording shall be immediately played back at the request of the person questioned, and the corrections or clarifications of that person shall be tape recorded.

(4) The record concerning the investigative proceeding shall state that a tape recording was made, shall indicate who made the tape recording, shall state that the person being questioned was informed in advance that the proceeding was being tape recorded and that the tape record was played back, and it shall also indicate where the magnetic tape is kept if it is not attached to the official papers of the case.

(5) The Prosecutor may order that a magnetic tape be entirely or partially transcribed. The Prosecutor shall examine and certify the transcript and attach it to the record of the investigative proceeding.

(6) The magnetic tape shall be kept as long as the criminal file is kept.

(7) The Prosecutor may allow persons with a legitimate interest to tape record investigative proceedings.

(8) The provisions of Paragraphs 1 through 7 of this Article shall also be applied accordingly when an investigative proceeding is filmed or recorded in some other manner.

(9) The recordings referred to in Paragraph 1 through 8 of this Article may not be publicly played without written approval of the parties and other participants in the recorded action.

Član 156.

Shodna primjena drugih odredbi ovog zakona

Za zapisnik o glavnom pretresu važe i odredbe člana 253. i 254. ovog zakona.

Član 157.

Zapisnik o vijećanju i glasanju

- (1) O vijećanju i glasanju sastavit će se poseban zapisnik.
- (2) Zapisnik o vijećanju i glasanju sudskog vijeća sadrži tok glasanja i odluku koja je donesena.
- (3) Zapisnik o vijećanju i glasanju potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar. Odvojena mišljenja priključit će se ovom zapisniku, ako nisu unesena u zapisnik.
- (4) Zapisnik o vijećanju i glasanju zatvorit će se u poseban omot. Ovaj zapisnik može razgledati samo vijeće apelacionog odjeljenja kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju dužno je da zapisnik ponovno zatvori u poseban omot i da na omotu naznači da je razgledalo zapisnik.

GLAVA XII - ROKOVI

Član 158.

Rokovi predaje podnesaka

- (1) Rokovi predviđeni ovim zakonom ne mogu se produžavati, osim kada to ovaj zakon izričito dopušta. Ako je u pitanju rok koji je ovim zakonom određen radi zaštite prava odbrane i drugih procesnih prava osumnjičenog, odnosno optuženog, taj rok se može skratiti ako to zahtijeva osumnjičeni, odnosno optuženi pismeno ili usmeno na zapisnik pred Sudom.
- (2) Kad je izjava vezana za rok smatra se da je data u roku ako je prije nego što rok istekne predata onom ko je ovlašten da je primi.
- (3) Kad je izjava upućena preko pošte preporučenom pošiljkom, telegrafom ili drugim telekomunikacijskim sredstvom, dan slanja ili predaje pošti smatra se kao dan predaje onome kome je upućena.
- (4) Osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru može izjavu koja je vezana za rok dati i na zapisnik kod Suda ili je predati upravi zatvora, a osoba koja se nalazi na izdržavanju kazne ili se nalazi u nekoj ustanovi radi primjene mjere sigurnosti ili odgojne mjere može takvu izjavu predati upravi ustanove u kojoj je smještena. Dan kad je sastavljen takav zapisnik, odnosno kad je izjava predata upravi ustanove smatra se kao dan predaje organu koji je nadležan da je primi.
- (5) Ako je podnesak koji je vezan za rok zbog neznanja ili očigledne omaške podnositelja predat ili upućen nenadležnom sudu prije isteka roka, pa Sudu stigne poslije isteka roka, smatrat će se da je na vrijeme podnesen.

Član 159.

Računanje rokova

- (1) Rokovi se određuju na sate, dane, mjeseci i godine.
- (2) Sat ili dan kad je dostavljanje ili saopćenje izvršeno, odnosno u koji pada događaj od kada treba računati trajanje roka, ne uračunava se u rok već se za početak roka uzima prvi naredni sat, odnosno dan. U jedan dan računa se 24 sata, a mjesec se računa po kalendarskom vremenu.

Article 156

Appropriate Application of the Provisions of This Code
The provisions of Articles 253 and 254 of this Code shall also apply to the minutes of the main trial.

Article 157

Minutes on Deliberations and Voting

- (1) Separate minutes shall be kept concerning the deliberations and voting process.
- (2) The minutes on the deliberations and voting of the Panel shall contain the course of the voting and the verdict rendered.
- (3) These minutes shall be signed by all the members of the Panel and the minutes taker. Separate opinions shall be appended to the minutes of the deliberations and voting unless they have been entered in the minutes.
- (4) The minutes concerning the deliberations and voting of the Panel of judges shall be enclosed in a separate envelope. The minutes may be reviewed exclusively by the Panel of the Appellate Division when deciding on legal remedies and in this case, it shall be bound to re-enclose the minutes in a separate envelope and indicate on the envelope that it has reviewed the minutes.

CHAPTER XII

DEADLINES

Article 158

Deadlines for Filing of Submissions

- (1) The deadlines provided by this Code may not be extended unless explicitly allowed by this Code. If a deadline specified by this Code to protect the right to a defense and other process rights of the suspect or the accused, that deadline may be shortened at the request of the suspect or the accused, in writing, or verbally before a minutes taker who shall make a record.
- (2) When a statement must be made within a specified period of time, it shall be assumed that it has been made within the specified period of time if it has been given to the person authorized to receive it before the expiration of that period.
- (3) When a statement has been sent by registered mail or telegraph, the date of mailing or sending shall be taken as the date of delivery to the person to whom it has been sent.
- (4) The suspect or the accused who is in pretrial custody may also make a time- limited statement for the record of the Court or deliver it to the administration of the prison, and a person who is serving a prison sentence or who is an inmate in some other institution because of a security measure or correctional measure may deliver such a statement to the administration of the institution in which he is an inmate. The day when the record was made or when the statement was delivered to the administration of the institution as applicable shall be taken as the date of delivery to the body competent to receive it.
- (5) Prior to the expiration of the deadline, if a submission subject to a deadline has been delivered or sent due to ignorance or an obvious mistake of the sender to a Court that is not competent, on reaching the Court after expiration of the deadline, it shall be considered that it was submitted on time.

Article 159

Computing Deadlines

- (1) Deadlines shall be computed in hours, days, months and years.
- (2) The hour or day when a delivery or communication was made or when an event occurred, which has to serve as the point of commencement of a deadline, shall not be included in the deadline, but the first subsequent hour or day, as applicable, shall be taken as the point of commencement of the period of time. Twenty-four (24) hours shall be taken as a day, but a month shall be computed on the basis of the calendar.

- (3) Rokovi određeni po mjesecima, odnosno godinama završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca, odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpočeo. Ako nema toga dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.
- (4) Ako posljednji dan roka pada na državni praznik ili u subotu ili u nedjelju ili u neki drugi dan kada državni organ ne radi, rok ističe protekom prvog narednog radnog dana.

Član 160.

Uvjeti za povraćaj u predašnje stanje

- (1) Optuženom koji iz opravdanih razloga propusti rok za izjavu žalbe na presudu ili na rješenje o primjeni mjere sigurnosti ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, Sud će dopustiti povraćaj u predašnje stanje radi podnošenja žalbe ako u roku od osam dana od dana prestanka uzroka zbog kojega je propustio rok podnese molbu za povraćaj u predašnje stanje i ako istodobno s molbom preda i žalbu.
- (2) Poslije proteka roka od tri mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povraćaj u predašnje stanje.

Član 161.

Odlučivanje o povraćaju u predašnje stanje

- (1) O povraćaju u predašnje stanje odlučuje sudija, odnosno predsjednik vijeća koje je donijelo presudu ili rješenje koje se pobija žalbom.
- (2) Protiv rješenja kojim se dopušta povraćaj u predašnje stanje nije dopuštena žalba.

Član 162.

Posljedice podnošenja molbe za povraćaj u predašnje stanje

Molba za povraćaj u predašnje stanje ne zadržava, po pravilu, izvršenje presude, odnosno rješenja o primjeni mjere sigurnosti ili odgojne mjere ili o oduzimanju imovinske koristi, ali Sud može odlučiti da se s izvršenjem zastane do donošenja odluke po molbi.

GLAVA XIII - DONOŠENJE I SAOPĆAVANJE ODLUKA

Član 163.

Vrste odluka

- (1) U krivičnom postupku odluke se donose u obliku presude, rješenja i naredbe.
- (2) Presudu donosi samo Sud, a rješenje i naredbu donose i drugi organi koji učestvuju u krivičnom postupku.

Član 164.

Odlučivanje u sjednici o vijećanju i glasanju

- (1) Odluke vijeća donose se poslije usmenog vijećanja i glasanja. Odluka je donesena kad je za nju glasala većina članova vijeća.
- (2) Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasanjem i glasa posljednji. On je dužan da se stara da se sva pitanja svestrano i potpuno razmotre.
- (3) Ako se u pogledu pojedinih pitanja o kojima se glasa glasovi podijele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, razdvojiti će se pitanjima i glasanje će se ponavljati dok se ne postigne većina. Ako se na taj način ne postigne većina, odluka će se donijeti tako što će se glasovi koji su najnepovoljniji za optuženog pribrojiti glasovima koji su od ovih manje nepovoljni, sve dok se ne postigne potrebna većina.

(3) Deadlines stated in months or years shall expire in the last month or year at the end of the same day of the month or the year on which the period began, as applicable. If there is no such day in the last month, the period shall expire on the last day of that month.

(4) If the last day of the deadline falls on a state holiday or a Saturday or Sunday, or on any other day when the governmental body in question does not work, the deadline shall expire at the end of the next working day.

Article 160

Conditions for Allowing Return to Status Quo Ante

(1) If the accused shows good reasons for failing to meet the deadline for making an appeal against a verdict or a decision pronouncing a security measure or correctional measure or a decision to forfeiture property gain, the Court shall allow return to the status quo ante for purposes of submitting the appeal if, within eight (8) days following termination of the reasons for failing to meet the deadline, the accused submits a request for return to the status quo ante and files his appeal simultaneously with the request.

(2) Return to the status quo ante may not be requested if three (3) months have passed from the date of failure to meet the deadline.

Article 161

Decision on Return to Status Quo Ante

(1) The decision on the return to the status quo ante shall be made by the judge or the presiding judge who rendered the verdict or the decision being contested by the appeal.

(2) No appeal shall be permitted against a decision allowing return to the status quo ante.

Article 162

Consequences of Filing a Request for Return to Status Quo Ante

As a rule, a request for return to the status quo ante shall not stay execution of a verdict or execution of a decision instituting a security measure or correctional measure or a decision to forfeit property gain, but the Court may decide to halt the execution until a decision is made on the request.

CHAPTER XIII

RENDERING AND COMMUNICATION OF DECISIONS

Article 163

Types of Decisions

(1) Decisions shall be rendered in criminal proceedings in the form of a verdict, procedural decision or order.

(2) A verdict shall be rendered only by a Court, while procedural decisions and orders shall also be issued by other bodies participating in criminal proceedings.

Article 164

Deciding at the Deliberation and Voting Sessions

(1) Decisions of a Panel of judges shall be rendered after oral deliberations and voting. A decision has been adopted when a majority of members of the Panel have voted in favor of it.

(2) The President of the Panel shall direct both the deliberation and vote and shall cast the final vote. He shall be responsible for ensuring that all issues are examined in a full and comprehensive manner.

(3) If votes on certain issues have been divided among several different opinions, and if none of them has a majority, the issues shall be separated and the votes shall be repeated until a majority is reached. If no majority has been reached in this manner, the decision shall be adopted by adding those votes that are most unfavorable for the accused to the votes that are less unfavorable until the necessary majority is reached.

- (4) Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća, ali član vijeća koji je glasao da se optuženi oslobodi ili da se presuda ukine i ostao u manjini, nije dužan glasati o sankciji. Ako ne glasa, uzet će se kao da je pristao na glas koji je za optuženog najpovoljniji.

Član 165.
Način glasanja

- (1) Pri odlučivanju prvo se glasa je li Sud nadležan, je li potrebno dopuniti postupak, kao i o drugim prethodnim pitanjima. Kad se donese odluka o prethodnim pitanjima, prelazi se na odlučivanje o glavnoj stvari.
- (2) Pri odlučivanju o glavnoj stvari prvo će se glasati je li optuženi učinio krivično djelo i je li krivično odgovoran, a zatim će se glasati o kazni, drugim krivičnopravnim sankcijama, troškovima krivičnog postupka, imovinskopравnim zahtjevima i ostalim pitanjima o kojima treba donijeti odluku.
- (3) Ako je ista osoba optužena za više krivičnih djela, glasat će se o krivičnoj odgovornosti i kazni za svako od tih djela, a zatim o jedinstvenoj kazni za sva djela.

Član 166.
Tajno zasjedanje

- (1) Vijećanje i glasanje obavlja se u tajnom zasjedanju.
- (2) U prostoriji u kojoj se obavlja vijećanje i glasanje mogu biti prisutni samo članovi vijeća i zapisničar.

Član 167.
Saopćavanje odluka

- (1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, odluke se saopćavaju osobama usmenim objavljivanjem, ako su prisutne, a dostavljanjem ovjerenog prijepisa odluke, ako su odsutne.
- (2) Ako je odluka usmeno saopćena, to će se naznačiti u zapisniku i u spisu, a osoba kojoj je saopćenje učinjeno - potvrdit će to svojim potpisom. Ako osoba izjavi da se neće žaliti, ovjereni prijepis usmeno saopćene odluke neće joj se dostaviti, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Prijepisi odluka protiv kojih je dopuštena žalba dostavljaju se s uputstvom o pravu na žalbu.

GLAVA XIV - DOSTAVLJANJE PISMENA

Član 168.
Način dostavljanja

- (1) Pismena se dostavljaju, po pravilu, preko pošte. Dostavljanje se može obavljati i preko službene osobe organa koji je odluku donio ili neposredno kod tog organa.
- (2) Poziv za glavni pretres ili druge pozive Sud može i usmeno saopćiti osobi koja se nalazi pred Sudom, uz pouku o posljedicama nedolaska. Usmeno pozivanje zabilježiti će se u zapisniku koji će pozvana osoba potpisati, osim ako je to pozivanje zabilježeno u zapisniku o glavnom pretresu. Smatra se da je time izvršeno punovažno dostavljanje.

Član 169.
Osobno dostavljanje

Pismeno za koje je u ovom zakonu određeno da se ima osobno dostaviti predaje se neposredno osobi kojoj je upućeno.

- (4) Members of the Panel cannot refuse to vote on questions put by the Presiding judge of the Panel, but a member of the Panel who has voted to acquit the accused or to revoke the verdict and who has remained in the minority shall not be required to vote on the penalty. If he does not vote, it shall be taken that he consented to the vote that was most favorable for the accused.

Article 165
Manner of Voting

- (1) During the adoption of a decision, a vote shall first be taken on whether the Court is competent, whether it is necessary to supplement the proceedings, and on other preliminary issues. When a decision has been taken on preliminary issues, the Panel shall begin to consider the main issue.

- (2) During the adoption of a decision on the main issue a vote shall first be taken on whether the accused committed the criminal offense and whether he is criminally responsible, and thereafter a vote shall be taken on the sentence, other criminal sanctions, costs of criminal proceedings, claims under property law and other issues to be decided.

- (3) If an individual has been charged with several criminal offenses, a vote shall be taken on criminal responsibility and sentences for each criminal offense, and thereafter a vote shall be taken on a single sentence for all criminal offenses.

Article 166
Closed Session

- (1) Deliberations and voting shall be done in a closed session.

- (2) Only members of the Panel and a record keeper may be present in the room where the Court conducts its deliberations and voting.

Article 167
Communication of Decisions

- (1) Unless otherwise determined by this Code, decisions shall be communicated to parties by way of oral announcement if they are present or a certified copy shall be delivered to them if they are absent.

- (2) If a decision has been orally communicated, this shall be indicated in the relevant record or case file, and the person who has acknowledged the communication shall confirm this by his signature. If the concerned person declares that he will not appeal, no certified copy of the orally communicated decision shall be delivered to him unless otherwise determined by this Code.

- (3) Copies of decisions against which an appeal is permitted shall be delivered, along with the instruction as to the right of appeal.

CHAPTER XIV
DELIVERY OF CASE RELATED DOCUMENTS

Article 168
Manner of Delivery

- (1) Case related documents shall as a rule be delivered by mail. Delivery may also be made through an official person of the authority that rendered the decision or directly with that authority.

- (2) The Court may also communicate a summons to a main trial or other summons orally to a person who is before the Court; such communication shall include an instruction as to the consequences of a failure to appear. Orally communicated summons shall be noted in the record, which the person summoned shall sign, unless such summons has been recorded in the main trial record. It shall be considered that valid delivery has thereby been made.

Article 169
Personal Delivery

A writ or notice that under this Code must be personally served shall be delivered directly to the person to whom it is addressed.

Ako se osoba kojoj se pismeno mora osobno dostaviti ne zatekne na mjestu gdje se dostavljanje ima izvršiti, dostavljač će se obavijestiti kad i na kom mjestu može tu osobu da zatekne i ostavit će kod jedne od osoba iz člana 170. ovog zakona pismenu obavijest da radi primanja pismena bude u određeni dan i sat u svom stanu ili na svom radnom mjestu. Ako i poslije ovog dostavljač ne zatekne osobu kojoj se pismeno dostavlja, postupit će po odredbi člana 170. stava 1. ovog zakona. Time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

Član 170. Posredno dostavljanje

- (1) Pismena za koja u ovom zakonu nije određeno da se moraju osobno dostaviti dostavljaju se takođe osobno, ali takva pismena u slučaju da se primatelj ne zatekne u stanu ili na radnom mjestu mogu se predati kome od njegovih odraslih članova domaćinstva, koji je dužan da primi pismeno. Ako se oni ne zateknu u stanu pismeno se predaje susjedu, ako on na to pristane. Ako se dostavljanje obavlja na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta osoba se tamo ne zatekne, pismeno se može uručiti osobi ovlaštenoj za prijem pošte koja je dužna primiti pismeno ili osobi koja je zaposlena na istom mjestu, ako ona pristane primiti pismeno.
- (2) Ako se utvrdi da je osoba kojoj se pismeno dostavlja odsutna i da joj osoba iz stava 1. ovog člana zbog toga ne može pismeno na vrijeme predati, pismeno će se vratiti uz naznačenje gdje se odsutni nalazi.

Član 171. Sadržaj osobnog dostavljanja

- (1) Osumnjičenom, odnosno optuženom će se osobno dostaviti poziv za prvo ispitivanje u istrazi, poziv za glavni pretres i poziv za pretres za određivanje sankcije.
- (2) Optuženom koji nema branitelja, osobno će se dostaviti optužnica, presuda i druge odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora. Po zahtjevu optuženog, presuda i druge odluke dostavit će se osobi koju on odredi.
- (3) Ako optuženom koji nema branitelja treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena kazna zatvora, a dostavljanje se ne može izvršiti na njegovu dosadašnju adresu, Sud će optuženom postaviti branitelja po službenoj dužnosti, koji će vršiti ovu dužnost dok se ne sazna nova adresa optuženog. Postavljenom branitelju će se odrediti potreban rok za upoznavanje sa spisom, a poslije toga će se presuda dostaviti postavljenom branitelju i postupak nastaviti. Ako je u pitanju koja druga odluka od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu ili žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, ta će se odluka, odnosno žalba istaći na oglasnoj tabli Suda. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.
- (4) Ako optuženi ima branitelja, optužnica i sve odluke od čijeg dostavljanja teče rok za žalbu, kao i žalba protivne stranke koja se dostavlja radi odgovora, dostavit će se branitelju i optuženom po odredbama člana 170. ovog zakona. U tom slučaju, rok za izjavu pravnog lijeka, odnosno odgovora na žalbu teče od dana dostavljanja pismena optuženom ili branitelju. Ako se optuženom ne može dostaviti odluka, odnosno žalba zato što nije prijavio promjenu adrese, ta će se odluka, odnosno žalba istaći na oglasnoj tabli Suda. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je izvršeno punovažno dostavljanje.

If a person to whom a writ or notice must be personally delivered has not been found where the delivery was to take place, the writ server shall make inquiries as to when and where that person may be found and shall leave with one of the persons under Article 170 of this Code a written notice that he should be in his dwelling or at his workplace at a particular day and hour in order to receive the writ or notice. If even after this the writ server does not find the person to whom the writ or notice is to be delivered, he shall use the procedure under the provision of Article 170, Paragraph 1 of this Code, and it shall be assumed that the writ or notice has been served.

Article 170 Indirect Delivery

- (1) Writs and notices for which this Code does not specify personal delivery shall also be delivered in person; but if the recipient is not found at home or at work, such documents may be given to any of adult members of his household, who must accept the document. Should any of the household members not be found at home, the document shall be left with a neighbor, if he consents to accept it. If a writ or notice is delivered to a person at his workplace, and the person concerned has not been found there, the document may be delivered to a person authorized to receive mail, who must accept the document, or to a person employed at the same workplace, if he consents to accept it.
- (2) Should it be established that the person to whom a writ or notice is to be delivered is absent and that persons under Paragraph 1 of this Article are therefore not in the position to present the document to him in a timely manner, the writ or notice shall be returned with an indication as to whereabouts of the absent person.

Article 171 Contents of Personally Served Documents

- (1) The summons to the first examination in the investigation, the summons to the main trial, and the summons to the sentencing hearing shall be personally served on the suspect or accused.
- (2) The indictment and also the verdict and other decisions for which the period of time for appeal commences on the date of their service, including the appeal by the opposing party submitted for an answer, shall be personally served on an accused who does not have a defense attorney. At the request of the accused, the verdict and other decisions shall be served on a person designated by him.
- (3) If an accused who does not have a defense attorney is to be delivered a verdict by which a sentence of imprisonment has been pronounced against him, and the verdict cannot be delivered at his previous address, the Court shall ex officio appoint an attorney for defense of the accused, who shall perform that duty until the new address of the accused is learned. The appointed defense attorney shall be given the necessary period of time to acquaint himself with the case file, whereupon the verdict shall be served on the appointed defense attorney and proceedings shall resume. If it concerns another decision whose date of delivery becomes the date of commencement of the period of time for an appeal or if it concerns an appeal of the opposing party that is being submitted for an answer, the decision or appeal shall be posted on the bulletin board of the Court, and at the end of eight (8) days from the date of posting it shall be assumed that valid delivery has been made.
- (4) If the accused has a defense attorney, the indictment and all decisions for which the period of time for filing an appeal commences on the date of delivery, and also the appeal of the opposing party submitted for an answer, shall be served on the defense attorney and the accused in accordance with the provisions of Article 170 of this Code. In such a case, the period for pursuing a legal remedy or answering the appeal shall commence on the date when the writ or notice is delivered to the accused or defense attorney. If the decision or appeal cannot be served on the accused because the accused has failed to report a change of address, the decision or appeal shall be posted on the bulletin board of the Court and at the end of eight (8) days from the date of posting it shall be assumed that valid delivery has been made.

- (5) Ako se pismeno dostavlja branitelju optuženog, a on ima više branitelja, dovoljno je da se pismeno dostavi jednom od njih.

**Član 172.
Dostavnica**

- (1) Potvrdu o izvršenom dostavljanju (dostavnicu) potpisuju primatelj i dostavljač. Primatelj će na dostavnici sam naznačiti dan prijema.
- (2) Ako je primatelj nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan prijema i staviti napomenu zašto je potpisao primatelja.
- (3) Ako primatelj odbije da potpiše dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i naznačiti dan predaje. Time je dostavljanje izvršeno.

**Član 173.
Odbijanje prijema pismena**

Kad primatelj ili odrasli član njegovog domaćinstva odbije da primi pismeno, dostavljač će zabilježiti na dostavnici dan, sat i razlog odbijanja prijema, a pismeno će ostaviti u stanu primatelja ili u prostoriji gdje je on zaposlen. Time je dostavljanje izvršeno.

**Član 174.
Posebni slučajevi dostavljanja**

- (1) Osobama lišenim slobode dostavljanje se vrši u Sudu ili preko uprave ustanove u kojoj su smještene.
- (2) Osobama koje uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, ako međunarodni ugovori šta drugo ne određuju, dostavljanje se izvršava preko nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine.
- (3) Dostavljanje državljanima Bosne i Hercegovine, ako se ne primjenjuje postupak predviđen u članu 408. i 409. ovog zakona, izvršava se posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavništva Bosne i Hercegovine u stranoj državi, pod uvjetom da se strana država ne protivi takvom načinu dostavljanja i da osoba kojoj se dostavljanje obavlja dobrovoljno pristaje da primi pismeno. Ovlašteni zaposlenik diplomatskog ili konzularnog predstavništva potpisuje dostavnicu kao dostavljač ako je pismeno uručeno u samom predstavništvu, a ako je pismeno dostavljeno poštom - potvrđuje to na dostavnici.

**Član 175.
Dostavljanje Tužitelju**

- (1) Tužitelju se odluke i druga pismena ili obavještenja dostavljaju predajom pisarnici Tužilaštva.
- (2) Kad se vrši dostavljanje odluka kod kojih od dana dostavljanja teče rok, kao dan dostavljanja smatra se dan predaje pismena pisarnici Tužilaštva.

**Član 176.
Shodna primjena odredbi drugog zakona**

U slučajevima koji nisu predviđeni ovim zakonom dostavljanje se vrši po odredbama koje važe za parnični postupak pred Sudom.

- (5) If a writ or notice is to be delivered to the defense attorney of the accused, and he has more than one defense attorney, it shall be sufficient to make delivery to one of them.

**Article 172
Receipt Confirming Delivery**

- (1) The recipient and the person making the delivery shall sign the receipt confirming that delivery has been made. The recipient shall himself indicate the date of service on the receipt.
- (2) If the recipient is illiterate or unable to sign his name, the person making the delivery shall sign on his behalf, shall indicate the date of service, and shall make a note as to why he signed for the recipient.
- (3) Should the recipient refuse to sign the receipt, the person making the delivery shall make a note to that effect on the receipt and shall indicate the date of delivery, whereby service is completed.

**Article 173
Refusal to Receive a Writ**

If the recipient or an adult member of his family refuses to accept the writ, the person making the delivery shall note on the receipt the date, hour and reason for refusal, and shall leave the writ in the dwelling of the recipient or in his workplace, whereby service is completed.

**Article 174
Special Cases of Delivery**

- (1) A summons shall be served on a person deprived of liberty through the Court or through the administration of the institution where he is an inmate.
- (2) Persons who enjoy the right of immunity in Bosnia and Herzegovina, unless otherwise specified under international treaties, shall be served summons through the competent Ministry in of Bosnia and Herzegovina.
- (3) If the procedure set forth in Articles 408 and 409 of this Code does not apply, Bosnia and Herzegovina nationals abroad shall be served summonses through the diplomatic or consular missions of Bosnia and Herzegovina in a foreign country, provided that the foreign state does not oppose this manner of service and that the person being served the summons voluntarily consents to receive the summons. An authorized official of the diplomatic or consular mission shall sign the receipt as the person making the delivery if the summons is served within the mission office itself, and if the summons is sent by mail, he shall so indicate on the receipt.

**Article 175
Delivery to the Prosecutor**

- (1) Decisions and other writs or notices shall be delivered to the Prosecutor by delivery to the writing office of the Prosecutor's Office.
- (2) In the case of delivery of decisions for which a period of time commences on the date of delivery, the date of presentation of the document to the writing office of the Prosecutor's Office shall be taken as the date of delivery.

**Article 176
Applicability of Corresponding Provisions of Other Laws**

In cases that have not been specifically covered by this Code, the delivery shall be made according to the provisions that apply to a civil action before the Court.

<p style="text-align: center;">Član 177. Obavještanje telegramom ili telefonom</p> <p>(1) Osobe koje učestvuju u postupku, osim optuženog, mogu se o pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu, kao i o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih zakazanih radnji, obavijestiti telegramom ili telefonom, ako se prema okolnostima može pretpostaviti da će obavijest izvršenu na taj način primiti osoba kojoj je upućena.</p> <p>(2) O pozivanju ili obavještanju o odlukama koje je izvršeno na način iz stava 1. ovog člana, sastavit će se na spisu službena zabilješka.</p> <p>(3) Prema osobi koja je obaviještena, odnosno kojoj je odluka upućena na način iz stava 1. ovog člana, mogu nastupiti štetne posljedice predviđene za propuštanje samo ako se utvrdi da je ona blagovremeno primila poziv, odnosno odluku i da je bila poučena o posljedicama propuštanja.</p> <p style="text-align: center;">GLAVA XV - IZVRŠENJE ODLUKA</p>	<p>Article 177 Informing by Way of Telegram or Telephone</p> <p>(1) The persons other than the accused who are participants in the proceedings, may be informed of a summons to a main trial or other summons and of a decision postponing a main trial or other scheduled actions, by way of telegram or telephone if one can assume from the circumstances that notice given in that manner will be received by the persons to whom it is addressed.</p> <p>(2) An official note shall be made in the record that a summons or decision notice has been delivered in the manner provided by Paragraph 1 of this Article.</p> <p>(3) The harmful consequences prescribed for failure to take action may ensue for a person who has been informed or to whom a decision was sent under Paragraph 1 of this Article only if it is ascertained that he received in sufficient time the summons or decision and was made aware of the consequences of a failure to act.</p> <p style="text-align: center;">CHAPTER XV EXECUTION OF DECISIONS</p>
<p style="text-align: center;">Član 178. Pravomoćnost odluka</p> <p>(1) Presuda postaje pravomoćna kad se više ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.</p> <p>(2) Pravomoćna presuda izvršava se kad je izvršeno njeno dostavljanje i kada za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije podnesena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od podnesene žalbe.</p> <p>(3) Za izvršenje pravomoćnih presuda nadležan je Sud.</p> <p>(4) Ako je vojni starješina osuđen na kaznu, Sud će ovjereni prijepis pravomoćne presude dostaviti organu nadležnom za poslove odbrane u kojem se osuđeni vodi u evidenciji.</p> <p style="text-align: center;">Član 179. Nemogućnost naplate novčane kazne</p> <p>Ako se novčana kazna propisana u ovom zakonu ne može naplatiti, Sud će postupiti na način propisan u KZ BiH.</p>	<p>Article 178 Finality of Decisions</p> <p>(1) A verdict shall become final when it may no longer be contested by an appeal or when no appeal is admissible.</p> <p>(2) A verdict that becomes final shall be executed if its delivery has been carried out and if there are no legal obstacles to its execution. If an appeal has not been filed, or if the parties have waived or abandoned on the appeal filed, the verdict shall be considered executable by the expiration of the time period set forth for appeal, or as of the day of the waiving or abandonment of the appeal filed.</p> <p>(3) The Court shall be competent for the execution of final verdicts.</p> <p>(4) If a commissioned official has been convicted, the Court shall deliver a certified copy of the final verdict to the body in charge for the defense in which the convicted person is registered.</p> <p>Article 179 Failure to Collect Fines</p> <p>If a fine prescribed by this Code cannot be collected, the Court shall proceed by applying the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina.</p>
<p style="text-align: center;">Član 180. Izvršenje odluke o troškovima postupka i o oduzimanju predmeta</p> <p>(1) Izvršenje presude u pogledu troškova krivičnog postupka, oduzimanja imovinske koristi i imovinskopravnih zahtjeva obavlja Sud po odredbama koje važe za izvršni postupak i koje se primjenjuju u mjestu gdje se odluka ima izvršiti.</p> <p>(2) Prinudna naplata troškova krivičnog postupka u korist budžeta Bosne i Hercegovine vrši se po službenoj dužnosti. Troškovi prinudne naplate prethodno se isplaćuju iz sredstava Suda.</p> <p>(3) Ako je u presudi izrečena mjera sigurnosti oduzimanja predmeta, Sud će odlučiti hoće li se takvi predmeti prodati po odredbama koje važe za izvršni postupak ili će se predati kriminalističkom muzeju ili drugoj ustanovi ili će se uništiti. Novac dobijen prodajom predmeta prihod je budžeta Bosne i Hercegovine.</p> <p>(4) Odredba stava 3. ovog člana shodno se primjenjuje i kad se donese odluka o oduzimanju predmeta na osnovu člana 391. ovog zakona.</p>	<p>Article 180 Execution of an Order Concerning the Costs of Proceedings and Forfeiture of Items</p> <p>(1) With respect to the costs of criminal proceedings, forfeiture of property gain and claims under property law, the verdict shall be executed by the Court under the provisions that apply to judicial enforcement procedure and that apply on the territory where the delivery of order is to be carried out.</p> <p>(2) Forcible collection of the costs of criminal proceedings credited to the budget of Bosnia and Herzegovina shall be done ex officio. The costs of forcible collection shall be credited first from the Court budgetary appropriations.</p> <p>(3) If the verdict pronounces the security measure of forfeiture of items, the Court shall decide whether it wishes those articles to be sold under the provisions applicable to judicial enforcement procedure, turned over to the criminology museum or some other institution, or destroyed. The proceeds obtained from sale of such articles shall be credited to the budget of Bosnia and Herzegovina.</p> <p>(4) The provision of Paragraph 3 of this Article shall also be applied accordingly when a decision is made to forfeit property on the basis of Article 391 of this Code.</p>

<p>(5) Pravomoćna odluka o oduzimanju predmeta može se van slučaja ponavljanja krivičnog postupka izmijeniti u parničnom postupku ako se pojavi spor o vlasništvu oduzetih predmeta.</p> <p style="text-align: center;">Član 181. Izvršnost odluka</p> <p>(1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, rješenje se izvršava kad postane pravomoćno. Naredba se izvršava odmah, ako organ koji je naredbu izdao ne naredi drugačije.</p> <p>(2) Pravomoćnost rješenja nastupa kad se ono ne može pobijati žalbom ili kad žalba nije dopuštena.</p> <p>(3) Rješenje i naredbu, ako nije drugačije određeno, objavljuje organ koji je tu odluku donio. Ako je Sud rješenjem odlučio o troškovima krivičnog postupka, naplata tih troškova vrši se po odredbama člana 180. stava 1. i 2. ovog zakona.</p> <p style="text-align: center;">Član 182. Sumnja u dopuštenost izvršenja</p> <p>(1) Ako se pojavi sumnja u dopuštenost izvršenja sudske odluke ili o računanju kazne ili ako u pravomoćnoj presudi nije odlučeno o uračunavanju pritvora ili ranije izdržane kazne ili uračunavanje nije pravilno obavljeno, o tome će odlučiti posebnim rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća koje je sudilo u prvom stepenu. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako Sud ne odredi drugačije.</p> <p>(2) Ako se pojavi sumnja o tumačenju sudske odluke, o tome odlučuje sudija, odnosno vijeće koje je donijelo pravomoćnu odluku.</p> <p style="text-align: center;">Član 183. Pravomoćnost odluke o imovinskopravnom zahtjevu</p> <p>Kad je odluka kojom je odlučeno o imovinskopravnom zahtjevu postala pravomoćna, oštećenom će se na njegov zahtjev izdati ovjeren prepis odluke s naznačenjem da je odluka izvršna.</p> <p style="text-align: center;">Član 184. Propisi o krivičnoj evidenciji</p> <p>Propise o krivičnoj evidenciji donosi ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine.</p> <p style="text-align: center;">GLAVA XVI - TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA</p> <p style="text-align: center;">Član 185. Vrste troškova</p> <p>(1) Troškovi krivičnog postupka su izdaci učinjeni povodom krivičnog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka.</p> <p>(2) Troškovi krivičnog postupka obuhvataju:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) troškove za svjedoke, vještake, tumače i stručne osobe i troškove uviđaja, b) podvozne troškove osumnjičenog, odnosno optuženog, c) izdatke za dovođenje osumnjičenog, odnosno optuženog ili osobe lišene slobode, d) podvozne i putne troškove službenih osoba, e) troškove liječenja osumnjičenog, odnosno optuženog dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove porođaja, osim troškova koji se isplaćuju iz fonda za zdravstveno osiguranje, 	<p>(5) Aside from the case of retrial of the criminal case, a final order to forfeit items may be amended in a civil action if a dispute arises as to the ownership of the items forfeited.</p> <p>Article 181 Enforceability of Decisions</p> <p>(1) Unless this Code states otherwise, decisions shall be executed when they become final. Orders shall be executed immediately unless the issuing body or agency orders otherwise.</p> <p>(2) A decision becomes final when it may no longer be contested by an appeal or when no appeal is admissible.</p> <p>(3) Unless otherwise specified, decisions and orders shall be executed by the bodies that have rendered those decisions or issued those orders. If in its decision a Court has pronounced a verdict concerning the costs of criminal proceedings, those costs will be collected under the provisions of Article 180, Paragraphs 1 and 2 of this Code.</p> <p>Article 182 Doubts as to whether the Execution is Permissible</p> <p>(1) If doubts arise as to whether execution of a Court decision is permissible or as to the computation of a sentence, or if a final verdict fails to make a decision to credit pretrial custody or a previously served sentence, or the computing has not been done correctly, a decision shall be made on those points in a separate decision that shall be made by the judge or by the presiding judge of the Panel which tried the case in the first instance. An appeal shall not stay execution of the decision unless the Court specifies otherwise.</p> <p>(2) If doubt arises as to the interpretation of the Court decision, the ruling shall be made by the judge or by the Panel of judges that rendered the final decision.</p> <p>Article 183 Validity of a Verdict on a Claim under Property Law</p> <p>When a decision containing a verdict on a claim under property law becomes legally binding, at the request of injured party, a certified transcript of the decision shall be issued to him, with a note that the verdict is executable.</p> <p>Article 184 Regulations of Penal Records</p> <p>Regulations on the keeping of penal records shall be issued by the Minister of the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina.</p> <p>CHAPTER XVI COSTS OF CRIMINAL PROCEEDINGS</p> <p>Article 185 Types of Costs</p> <p>(1) The costs of criminal proceedings are the expenses incurred in connection with criminal proceedings from the time they are instituted until they are completed.</p> <p>(2) The costs of criminal proceedings include the following:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) costs for witnesses, expert witnesses, interpreters and specialists and the cost of a crime scene investigation; b) the cost of transporting the accused, or the suspect; c) the expenses of requiring the suspect or the accused or person in custody to appear; d) the transportation and travelling expenses of officials; e) expenses of medical treatment of the suspect or the accused while in pretrial custody, including the expenses of childbirth, except for the expenses covered from the health insurance fund;
--	---

- f) troškove tehničkog pregleda vozila, analize krvi i prijevoza leša do mjesta obdukcije,
- g) paušalni iznos,
- h) nagradu i nužne izdatke branitelja,
- i) nužne izdatke oštećenog i njegovog zakonskog zastupnika.

(3) Paušalni iznos utvrđuje se u okviru iznosa određenih odgovarajućim propisom, s obzirom na trajanje i složenost postupka i imovno stanje osobe obavezne da plati ovaj iznos.

(4) Troškovi iz stava 2. tačke a. do f. ovog člana i nužni izdaci postavljeneog branitelja isplaćuju se unaprijed iz sredstava Tužilaštva, odnosno Suda, a naplaćuju se kasnije od osoba koje su dužne da ih naknade po odredbama ovog zakona. Organ koji vodi krivični postupak dužan je da sve troškove koji su unaprijed uplaćeni unese u popis koji se prilaže spisu.

(5) Troškovi prevođenja na jezik stranke, svjedoka ili drugih osoba koje učestvuju u krivičnom postupku a koji nastaju primjenom odredbi ovog zakona neće se naplaćivati od osoba koje su po odredbama ovog zakona dužne da naknade troškove krivičnog postupka.

Član 186. Odluka o troškovima

(1) U svakoj presudi i rješenju kojim se obustavlja krivični postupak odlučit će se ko snosi troškove postupka i koliko oni iznose.

(2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, Sud će donijeti posebno rješenje o visini troškova, kad se ti podaci pribave. Zahtjev s podacima o visini troškova može se podnijeti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja pravomoćne presude ili rješenja o obustavi krivičnog postupka osobi koja ima pravo da postavi takav zahtjev.

(3) Kad je odluka o troškovima sadržana u posebnom rješenju, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće apelacionog odjeljenja.

Član 187. Ostali troškovi

(1) Osumnjičeni, odnosno optuženi, branitelj, zakonski zastupnik, svjedok, vještak, prevoditelj i stručna osoba, bez obzira na ishod krivičnog postupka, snose troškove svog dovođenja, odgađanja istražne radnje ili glavnog pretresa, i ostale troškove postupka koje su prouzrokovali svojom krivnjom, kao i odgovarajući dio paušalnog iznosa.

(2) O troškovima iz stava 1. ovog člana donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snosi optuženi rješava u odluci o glavnoj stvari.

Član 188. Troškovi postupka kad se optuženi oglasi krivim

(1) Kad Sud optuženog oglasi krivim, izreći će u presudi da je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka.

(2) Osoba koja je optužena za više krivičnih djela neće se osuditi na naknadu troškova u pogledu djela za koja je oslobođena optužbe, ukoliko se ti troškovi mogu izdvojiti iz ukupnih troškova.

(3) U presudi kojom je više optuženih oglašeno krivim, Sud će odrediti koliki će dio troškova snositi svaki od njih, a ako to nije moguće osudit će sve optužene da solidarno snose troškove. Plaćanje paušalnog iznosa odredit će se za svakog optuženog posebno.

f) costs of technical examination of vehicle, blood sample analysis and transportation of corpse to the place of autopsy;

g) a scheduled amount;

h) remuneration and necessary expenses of defense attorney;

i) necessary expenses of the injured party and his legal representative.

(3) The scheduled amount shall be fixed within the limits of amounts specified by the appropriate regulation based on the duration and complexity of the proceedings and the financial condition of the person required to pay the amount.

(4) The expenses enumerated under Items a) through f) of Paragraph 2 of this Article and the necessary expenses of an appointed defense attorney shall be paid in advance from the funds of the Prosecutor's Office or the Court, and they shall be collected later from the individuals who are required to make compensation under the provisions of this Code. The body conducting the criminal proceedings must list all expenses that have been paid in advance, which shall be appended to the record.

(5) Costs of interpretation into the languages of the parties, witness and other participants in the criminal proceedings that are incurred in enforcing the provisions of this Code shall not be collected from individuals who under the provisions of this Code are required to compensate the costs of criminal proceedings.

Article 186

Decision Concerning the Costs

(1) In every verdict or decision halting criminal proceedings a decision shall be made as to who will cover the costs of the proceedings and as to the amount of these costs.

(2) If data on the amount of costs are lacking, a special decision on the amount of costs shall be made by the Court when such data are obtained. The request with the data on the amount of costs may be submitted not later than six (6) months after the day that a legally binding verdict or decision halting criminal proceedings is delivered to the person who is entitled to make such a request.

(3) When the decision on costs of criminal proceedings are contained in a separate decision, an appeal against that decision shall be ruled on by a Panel of judges of the Appellate Division.

Article 187

Other Costs

(1) The suspect or accused, defense attorney, legal representative, witness, expert witness, interpreter and specialist, regardless of the results of the criminal proceedings, shall pay the costs of appearance or postponement of the investigative proceeding or main trial and other costs or proceedings incurred through their own fault and the corresponding share of the scheduled amount.

(2) A separate decision shall be rendered concerning the costs referred to in Paragraph 1 of this Article, unless the matter of costs to be paid by the accused is settled in the decision on the main issue.

Article 188

Costs of Proceedings when the Accused is Found Guilty

(1) When the Court finds the accused guilty, it shall declare in the verdict that the accused must reimburse the costs of criminal proceedings.

(2) A person who has been charged with several criminal offenses shall not be ordered to reimburse costs related to criminal offenses of which he has been acquitted if those costs can be determined separately from the total costs.

(3) In a verdict finding several defendants guilty, the Court shall specify what portion of the costs shall be paid by each of them; but if this is not possible, it shall order that all the defendants be jointly and severally liable for the costs. Payment of the scheduled amount shall be specified for each accused separately.

(4) U odluci kojom rješava o troškovima, Sud može osloboditi optuženog dužnosti da naknadi u cjelini ili djelimično troškove krivičnog postupka iz člana 185. stava 2. tačke a. do h. ovog zakona, ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili osobe koju je on dužan da izdržava. Ako se ove okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima, sudija može izdati posebno rješenje kojim oslobađa optuženog dužnosti naknade troškova krivičnog postupka.

Član 189.

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude

- (1) Kad se obustavi krivični postupak ili kad se donese presuda kojom se optuženi oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija, izreći će se u rješenju, odnosno presudi da troškovi krivičnog postupka iz člana 185. stava 2. tačke a. do f. ovog zakona, kao i nužni izdaci optuženog i nužni izdaci i nagrada branitelja padaju na teret budžetskih sredstava, osim u slučajevima određenim u stavu 2. ovog člana.
- (2) Osoba koja je svjesno podnijela lažnu prijavu, snosit će troškove krivičnog postupka.
- (3) Kad Sud odbije optužbu zbog nenadležnosti, odluku o troškovima donijeće nadležni sud.
- (4) Ako zahtjev za naknadu nužnih izdataka i nagrade iz stava 1. ovog člana ne bude usvojen ili Sud o njemu ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, optuženi i branitelj imaju pravo da potraživanja ostvaruju u parničnom postupku protiv Bosne i Hercegovine.

Član 190.

Nagrada i nužni izdaci branitelja

Nagradu i nužne izdatke branitelja dužna je platiti zastupana osoba, bez obzira na to ko je po odluci Suda dužan snositi troškove krivičnog postupka, osim ako po odredbama ovog zakona nagrada i nužni izdaci branitelja padaju na teret sredstava Suda. Ako je osumnjičenom, odnosno optuženom bio postavljen branitelj, a plaćanjem nagrade i nužnih izdataka bi bilo dovedeno u pitanje njegovo izdržavanje ili izdržavanje osoba koje je obavezan izdržavati, nagrada i nužni izdaci branitelja isplatit će se iz sredstava Suda.

Član 191.

Troškovi postupka po pravnim lijekovima

O dužnosti plaćanja troškova u postupku po pravnim lijekovima odlučuje se u skladu s odredbama članova 185. do 190. ovog zakona.

Član 192.

Posebni propisi o naknadi troškova

Detaljnije propise o naknadi troškova krivičnog postupka i visini paušalnog iznosa donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

GLAVA XVII - IMOVINSKOPRAVNI ZAHTJEVI

Član 193.

Predmet imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Imovinskopravni zahtjev koji je nastao usljed učinjenja krivičnog djela raspravit će se na prijedlog ovlaštene osobe u krivičnom postupku ako se time ne bi znatno odugovlačio ovaj postupak.

(4) In the decision which settles the issue of costs the Court may relieve the accused of the duty to reimburse all or part of the costs of criminal proceedings as referred to in Article 185, Paragraph 2, Items a) through h), of this Code if their payment would jeopardize the support of the accused or of persons whom the accused is required to support economically. If these circumstances are ascertained after the decision on costs has been rendered, the judge may issue a separate decision relieving the accused of the duty to reimburse the costs of criminal proceedings.

Article 189

Costs of Proceedings in Case the Proceedings are discontinued or a Verdict is Rendered Acquitting the Accused or Rejecting the Charges

(1) When criminal proceedings are dismissed or when a verdict is rendered that acquits the accused or rejects the charge, the decision or verdict shall pronounce that the costs of criminal proceedings referred to in Article 185, Paragraph 2, Items a) through f) of this Code and the necessary expenditures of the accused and the necessary expenditures and remuneration of defense attorney shall be paid from budget appropriations, except in the cases specified in the Paragraph 2 of this Article.

(2) A person who deliberately files a false charge shall pay the costs of criminal proceedings.

(3) When the Court rejects the charge because it is not competent, the decision on costs shall be made by the competent Court.

(4) If the request for compensation of necessary costs and remuneration referred to in Paragraph 1 of this Article is not approved or the Court fails to decide the request within three (3) months following the day of filing the request, the accused and defense attorney shall be entitled to settle their claims against the state of Bosnia and Herzegovina through the civil proceedings.

Article 190

Remuneration and Necessary Expenses of the Defense Attorney
The remuneration and necessary expenses of the defense attorney must be paid by the person represented regardless of who is ordered to pay the costs of criminal proceedings in the decision of the Court, unless under the provisions of this Code the remuneration and necessary expenses of the defense attorney are to be paid from the Court budget appropriations. If an attorney was appointed to defend the suspect or the accused, and payment of remuneration and necessary expenses would jeopardize the support of the accused or the maintenance of persons whom the accused is required to support, the remuneration and necessary expenses of defense attorney shall be paid from the Court budget appropriations.

Article 191

Costs of the Appellate Proceedings

It shall be decided in accordance with the provisions of the Articles 185 through 190 of this Code on obligation to pay the costs of the appellate proceedings.

Article 192

Separate Regulations Concerning the Coverage of Costs

More detailed regulations concerning reimbursement of the costs of criminal proceedings and the scheduled amount shall be issued by the Council of Ministers of Bosnia and Herzegovina.

CHAPTER XVII

CLAIMS UNDER PROPERTY LAW

Article 193

Subject of the Claim under Property Law

- (1) A claim under property law that has arisen because of the commission of a criminal offense shall be deliberated on the motion of authorized officials in criminal proceedings if this would not considerably prolong such proceedings.

- (2) Imovinskopravni zahtjev može se odnositi na naknadu štete, povrat stvari ili poništavanje određenog pravnog posla.

Član 194.

Podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku može podnijeti osoba koja je ovlaštena da takav zahtjev ostvaruje u parničnom postupku.
- (2) Ako je usljed krivičnog djela oštećena imovina Bosne i Hercegovine, organ ovlašten zakonom da se stara o zaštiti te imovine može u krivičnom postupku učestvovati u skladu s ovlaštenjima koja ima na osnovu tog zakona.

Član 195.

Postupak za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva

- (1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku podnosi se Sudu.
- (2) Prijedlog se može podnijeti najkasnije do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije pred Sudom.
- (3) Osoba ovlaštena na podnošenje prijedloga dužna je da određeno označi svoj zahtjev i da podnese dokaze.
- (4) Ako ovlaštena osoba nije podnijela prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku do potvrđivanja optužnice, bit će obaviještena da taj prijedlog može podnijeti do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije. Ako su usljed krivičnog djela oštećena sredstva Bosne i Hercegovine, a prijedlog nije podnesen, Sud će o tome obavijestiti organ iz člana 194. stava 2. ovog zakona.
- (5) Ako ovlaštena osoba ne podnese imovinskopravni zahtjev do završetka glavnog pretresa ili ako predloži upućivanje na parnični postupak, a podaci krivičnog postupka pružaju pouzdan osnov za potpuno ili djelimično rješenje imovinskopravnog zahtjeva, Sud će u osuđujućoj presudi odlučiti da se optuženom izrekne mjera oduzimanja imovinske koristi.

Član 196.

Odustajanje od prijedloga

- (1) Ovlaštena osoba može do završetka glavnog pretresa, odnosno pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije odustati od prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u krivičnom postupku i ostvarivati ga u parničnom postupku. U slučaju odustajanja od prijedloga, takav prijedlog se ne može ponovo podnijeti, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Ako je imovinskopravni zahtjev poslije podnesenog prijedloga a prije završetka pretresa za određivanje sankcije prešao na drugu osobu po pravilima imovinskog prava, pozvaće se ta osoba da se izjasni da li ostaje kod prijedloga. Ako se uredno pozvani ne odazove, smatra se da je odustao od prijedloga.

Član 197.

Obaveze Tužitelja i Suda u vezi utvrđivanja činjenica

- (1) Tužitelj je dužan da prikupi dokaze i izvidi sve što je potrebno za odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu vezanom za krivično djelo.

- (2) A claim under property law may pertain to reimbursement of damage, recovery of items, or annulment of a particular legal transaction.

Article 194

Petition to Satisfy a Claim under Property Law

- (1) The petition to satisfy a claim under property law in criminal proceedings may be filed by the person authorized to pursue that claim in a civil action.
- (2) If a criminal offense has caused damage to the property of the State of Bosnia and Herzegovina, the body empowered by law to protect such property may participate in criminal proceedings in accordance with its powers under that law.

Article 195

Procedure for Satisfaction of a Claim under Property Law

- (1) A petition to pursue a claim under property law in criminal proceedings shall be filed with the Court.
- (2) The petition may be submitted no later than the end of the main trial or sentencing hearing before the Court.
- (3) The person authorized to submit the petition must state his claim specifically and must submit evidence.
- (4) If the authorized person has not filed the petition to pursue his claim under property law in criminal proceedings before the indictment is confirmed, he shall be informed that he may file that petition by the end of the main trial or sentencing hearing. If a criminal offense has caused damage to the property of the State of Bosnia and Herzegovina, and no petition has been filed, the Court shall so inform the body referred to in Article 194, Paragraph 2 of this Code.
- (5) If the authorized person does not file the claim under property law until the end of the main trial or if he requests a transfer to civil action, and the data concerning the criminal proceedings provide a reliable grounds for a complete or partial resolution of the claim under property law, the Court shall decide in the convicting verdict to pronounce on the accused the measure of forfeiture of property gain.

Article 196

Petition Withdrawal

- (1) Authorized officials may withdraw a petition to satisfy a claim under property law in criminal proceedings up to the end of the sentencing hearing and pursue it in a civil action. In the event that a petition has been withdrawn, that same plea may not be presented again unless otherwise provided under this Code.
- (2) If after the petition was filed and before the end of the sentencing hearing the claim under property law has passed under the rules of property law to another person, that person shall be summoned to declare whether or not he abides by the petition. If he does not appear when duly summoned, he shall be considered to have abandoned the petition.

Article 197

Obligations of the Prosecutor and the Court in Relation to the Establishment of Facts

- (1) The Prosecutor has a duty to gather evidence and conduct the investigation necessary to decide whether the possible claim under property law is relevant to the criminal offense.

- (2) Sud će ispitati optuženog o činjenicama vezanim za prijedlog ovlaštene osobe.

Član 198.

Odlučivanje o imovinskopравnom zahtjevu

- (1) O imovinskopравnom zahtjevu odlučuje Sud.
- (2) U presudi kojom optuženog oglašava krivim Sud može oštećenom dosuditi imovinskopравni zahtjev u cjelini ili mu može dosuditi imovinskopравni zahtjev djelimično, a za ostatak ga uputiti na parnični postupak. Ako podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, Sud će oštećenog uputiti da imovinskopравni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parničnom postupku.
- (3) Kad Sud donese presudu kojom se optuženi oslobađa optužbe ili kojom se optužba odbija ili kad rješenjem obustavi krivični postupak, uputit će oštećenog da imovinskopравni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

Član 199.

Odluka o predaji stvari oštećenom

Ako se imovinskopравni zahtjev odnosi na povrat stvari, a Sud ustanovi da stvar pripada oštećenom i da se nalazi kod optuženog ili kod nekog od učesnika na glavnom pretresu ili kod osobe kojoj su oni dali stvar na čuvanje, odredit će u presudi da se stvar preda oštećenom.

Član 200.

Odlučivanje o poništavanju određenog pravnog posla

Ako se imovinskopравni zahtjev odnosi na poništavanje određenog pravnog posla, a Sud utvrdi da je zahtjev osnovan, izreći će u presudi potpuno ili djelimično poništavanje tog pravnog posla, s posljedicama koje otuda proističu, ne dirajući u prava trećih osoba.

Član 201.

Izmjena odluke o imovinskopравnom zahtjevu

- (1) Sud može izmijeniti pravomoćnu presudu koja sadrži odluku o imovinskopравnom zahtjevu samo povodom ponavljanja krivičnog postupka.
- (2) Izvan slučaja iz stava 1. ovog člana, osuđeni, odnosno njegovi nasljednici mogu samo u parničnom postupku zahtjevati da se pravomoćna presuda kojom je odlučeno o imovinskopравnom zahtjevu izmijeni i to ako postoje uvjeti za ponavljanje postupka odredbama koje važe za parnični postupak.

Član 202.

Privremene mjere obezbjeđenja

- (1) Privremene mjere obezbjeđenja imovinskopравnog zahtjeva nastalog usljed učinjenja krivičnog djela mogu se odrediti u krivičnom postupku po odredbama koje važe za izvršni postupak.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana donosi Sud. Dopusštena je žalba protiv ovog rješenja o kojoj odlučuje vijeće iz člana 24. stav 6. ovog zakona. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 203.

Vraćanje stvari u toku postupka

- (1) Ako je riječ o stvarima koje nesumnjivo pripadaju oštećenom, a ne služe kao dokaz u krivičnom postupku, te će se stvari predati oštećenom i prije završetka postupka.

- (2) The Court in which the proceedings have been instituted shall question the accused in relation to the facts of concern in the petition of authorized officials.

Article 198

Ruling on the Claims under Property Law

- (1) The Court shall render a verdict on claims under property law.

(2) In a verdict pronouncing the accused guilty, the Court may award the injured party the entire claim under property law or may award him part of the claim under property law and refer him to a civil action for the remainder. If the data of criminal proceedings do not provide a reliable basis for either a complete or partial award, the Court shall instruct the injured party that he may take civil action to pursue his entire claim under property law.

(3) If the Court renders a verdict acquitting the accused of the charge or dropping the charges or if it decides to discontinue criminal proceedings, it shall instruct the injured party that he may pursue his claim under property law in a civil action.

Article 199

Decisions to Turn Over the Articles to the Injured Party

If a claim under property law pertains to recovery of articles, and the Court finds that the article does belong to the injured party and is in the possession of the accused or one of the participants in the main trial or in the possession of a person to whom those persons gave it for safekeeping, it shall order in the verdict that the article be turned over to the injured party.

Article 200

Decisions to Annul Certain Legal Transactions

If a claim under property law pertains to annulment of a specific legal transaction, and the Court finds that the petition is well founded, it shall declare in its verdict complete or partial annulment of that legal transaction with the consequences that derive therefrom, without affecting the rights of third parties.

Article 201

Amending the Decision on a Claim under Property Law

(1) A Court may amend a final verdict that contains a decision on a claim under property law only in connection with a retrial of the criminal action.

(2) Notwithstanding cases referred to in Paragraph 1 of this Article, the convicted person or his heirs may seek to amend a criminal Court's final verdict containing a decision on a claim under property law only in a civil action, as long as grounds exist for retrial under the provisions that apply to civil proceedings.

Article 202

Temporary Security Measures

(1) Temporary measures to secure a claim under property law that has accrued because of the commission of a criminal offense may be ordered in criminal proceedings according to the provisions that apply to judicial enforcement procedure.

(2) The decision referred to in Paragraph 1 of this Article shall be made by the Court. Against this decision, an appeal is allowed, which shall be ruled on by the Panel referred to in Article 24 Paragraph 6 of this Code. The appeal shall not stay execution of the decision.

Article 203

Return of Articles in the Course of the Proceedings

(1) If a claim pertains to articles that unquestionably belong to the injured party, and they do not constitute evidence in criminal proceedings, those articles shall be given to the injured party even before proceedings are completed.

- (2) Ako se više oštećenih spore o svojini na stvari, uputit će se na parnični postupak, a Sud će u krivičnom postupku odrediti samo čuvanje stvari kao privremenu mjeru obezbjeđenja.
- (3) Stvari koje služe kao dokaz oduzet će se privremeno i po završetku postupka vratiti vlasniku. Ako je ovakva stvar neophodno potrebna vlasniku, ona mu se može vratiti i prije završetka postupka, uz obavezu da je na zahtjev donese.

Član 204.

Mjere obezbjeđenja prema trećim osobama

- (1) Ako oštećeni ima zahtjev prema trećoj osobi zbog toga što se kod nje nalaze stvari pribavljene krivičnim djelom ili zbog toga što je ona usljed krivičnog djela ostvarila imovinsku korist, Sud može u krivičnom postupku, na prijedlog ovlaštene osobe (član 194.) i po odredbama koje važe za izvršni postupak, odrediti privremene mjere obezbjeđenja i prema toj trećoj osobi. Odredbe člana 202. stava 2. ovog zakona primjenjuju se i u ovom slučaju.
- (2) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim Sud će ili ukinuti mjere iz stava 1. ovog člana, ako već ranije nisu ukinute ili će oštećenog uputiti na parnični postupak, s tim što će se ove mjere ukinuti ako parnični postupak ne bude pokrenut u roku koji odredi Sud.

GLAVA XVIII - OSTALE ODREDBE

Član 205.

Obustava postupka u slučaju smrti osumnjičenog, odnosno optuženog

Kad se u toku krivičnog postupka ustanovi da je osumnjičeni, odnosno optuženi umro, postupak će se obustaviti.

Član 206.

Postupak u slučaju neuračunljivosti osumnjičenog, odnosno optuženog

Ako se u toku postupka utvrdi da je osumnjičeni, odnosno optuženi u vrijeme učinjenja krivičnog djela bio neuračunljiv, Sud donosi odgovarajuću odluku u skladu s članom 389. ovog zakona. Ako se osumnjičeni, odnosno optuženi nalazi u pritvoru ili u psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu već će Sud donijeti rješenje o njegovom privremenom zadržavanju u trajanju do 30 dana od dana donošenja rješenja.

Član 207.

Duševno oboljenje osumnjičenog, odnosno optuženog u toku postupka

Kad se u toku krivičnog postupka utvrdi da je osumnjičeni, odnosno optuženi po učinjenom krivičnom djelu obolio od kakvog duševnog oboljenja, rješenjem će se prekinuti krivični postupak (član 388).

Član 208.

Primjena pravila međunarodnog prava

- (1) U pogledu isključenja krivičnog gonjenja za strance koji uživaju pravo imuniteta u Bosni i Hercegovini, primjenjuju se pravila međunarodnog prava.
- (2) U slučaju sumnje da li se radi o osobama iz stava 1. ovog člana, Sud će se za objašnjenje obratiti nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine.

(2) If the ownership of articles is disputed by several injured parties, they shall be referred to a civil action, and the Court in criminal proceedings shall order only the safekeeping of the items as a temporary security measure.

(3) Items that serve as evidence shall be seized and at the end of the proceedings shall be returned to the owner. If such an item is urgently needed by the owner, it may be returned to him even before the end of the proceedings, under the provision that it be brought in on request.

Article 204

Security Measures Against Third Parties

(1) If an injured party has a claim against a third person because he possesses items obtained through a criminal offense or because he gained property as a result of a criminal offense, the Court in criminal proceedings, upon the petition of authorized officials (Article 194) and according to the provisions that apply to judicial enforcement procedure, may order temporary security measures even toward that third party. The provisions of Article 202, Paragraph 2 of this Code shall apply in this case as well.

(2) In a verdict pronouncing the accused guilty the Court shall either revoke the measures referred to in Paragraph 1 of this Article, if they have not already been revoked, or shall refer the injured party to a civil action, in which case those measures shall be revoked unless the civil action is instituted within the period of time fixed by the Court.

CHAPTER XVIII

MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 205

Discontinuance of the Proceedings if the Suspect or Accused Dies

When, during the criminal proceedings, it is established that the suspect or accused has died the proceedings shall be discontinued.

Article 206

Procedure in Case of Mental Incapacity of the Suspect or the Accused

If in the course of the proceedings it is established that the suspect or the accused was mentally incapacitated at the time of committing the criminal offense, the Court shall render an appropriate decision in accordance with Article 389 of this Code. If the suspect or the accused is in custody or in a psychiatric institution he shall not be released but instead the Court shall issue a decision on temporary detention of the suspect or the accused up to a maximum of 30 days following the day of issuance.

Article 207

Mental Disorder Suffered by the Suspect or Accused in the Course of the Proceedings

If in the course of criminal proceedings it is ascertained that after the criminal offense was committed the accused has become mentally ill, a decision shall be issued to the effect of adjourning criminal proceedings. (Article 388)

Article 208

Application of the Rules of International Law

(1) The rules of international law shall apply with respect to exemption from criminal prosecution of aliens who enjoy the right of immunity in Bosnia and Herzegovina.

(2) Should there be any doubt as to the identity of persons referred to in Paragraph 1 of this Article, the Court shall seek clarification from the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina.

Član 209.
Odobrenje za krivično gonjenje

Kad je zakonom propisano da je za krivično gonjenje pojedinih osoba potrebno prethodno odobrenje nadležnog državnog organa, Tužitelj ne može provesti istragu niti podići optužnicu ako ne podnese dokaz da je odobrenje dato.

Član 210.
Posebni uvjeti za krivično gonjenje

- (1) U slučaju kada je krivično djelo izvršeno van teritorije Bosne i Hercegovine, Tužitelj može poduzeti krivično gonjenje ako je to krivično djelo propisano u zakonu Bosne i Hercegovine.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana Tužitelj će poduzeti krivično gonjenje samo u slučaju ako je izvršeno djelo propisano kao krivično djelo i po zakonu države na čijoj je teritoriji krivično djelo izvršeno. Ni u tom slučaju krivično gonjenje se neće poduzeti ako se po zakonu te države krivično gonjenje preduzima po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.
- (3) Tužitelj može poduzeti krivično gonjenje bez obzira na zakon države na čijoj je teritoriji krivično djelo učinjeno, u slučaju da se radi o krivičnom djelu protiv integriteta Bosne i Hercegovine ili ako se to djelo smatra krivičnim djelom prema pravilima međunarodnog prava.

Član 211.
Kažnjavanje za odugovlačenje postupka

- (1) Sud može u toku postupka kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM Tužitelja, branitelja, punomoćnika, zakonskog zastupnika ili oštećenog, ako su njihovi postupci očigledno upravljani na odugovlačenje krivičnog postupka.
- (2) O kažnjavanju Tužitelja obavijestit će se Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, a o kažnjavanju branitelja obavijestit će se nadležna advokatska komora.

Član 212.
Davanje podataka iz kaznene evidencije

- (1) Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati sudovima, tužilaštvima i organima unutrašnjih poslova u vezi s krivičnim postupkom koji se vodi protiv osobe koja je ranije bila osuđivana, kao i nadležnim organima za izvršenje krivičnihopravnih sankcija i nadležnim organima koji učestvuju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.
- (2) Podaci iz kaznene evidencije mogu se, na obrazloženi zahtjev, dati i državnim organima ako još traju određene mjere sigurnosti ili pravne posljedice osude.
- (3) Građanima se, na njihov zahtjev, mogu davati podaci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti ako su im ti podaci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava.
- (4) Niko nema pravo tražiti od građana da podnose dokaze o svojoj osuđivanosti, odnosno neosuđivanosti.
- (5) Odredbe stava 1. do 4. ovog člana su posebne odredbe koje se odnose i na Zakon o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine.

Article 209

Approval to Prosecute

When the law states that prior approval of the competent governmental body is required for prosecution of certain persons, the Prosecutor may not conduct an investigation nor bring charges without submitting evidence that the approval has been granted.

Article 210

Special Cases of Prosecution

(1) In the event that a criminal offense was committed abroad, the prosecution may be initiated by the Prosecutor, provided that this criminal offense is envisaged under the law of Bosnia and Herzegovina.

(2) In the event referred to in Paragraph 1 of this Article the Prosecutor shall undertake the criminal prosecution only if the offense committed is prescribed as the criminal offense under the laws of the country in whose territory the criminal offense was committed. Neither in that case shall the prosecution be undertaken, if under the laws of that country the prosecution is to be undertaken only upon the request of the injured party, whereas no such request has been filed by the injured party.

(3) Notwithstanding the laws of the country where the criminal offense was committed, the Prosecutor may undertake the prosecution if such an act is a criminal offense against the integrity of Bosnia and Herzegovina or if that act is considered a criminal offense under the rules of international law.

Article 211

Fines in Case of Prolonging Criminal Proceedings

(1) In the course of proceedings, the Court may impose a fine in an amount up to 5.000 KM upon the Prosecutor, defense attorney, power of attorney or legal representative and an injured party if actions of the Prosecutor, defense attorney, or power of attorney or legal representative or the injured party are obviously aimed at prolonging the criminal proceedings.

(2) The High Judicial and Prosecutorial Council shall be informed of the fining of the Prosecutor, and the Bar Association shall be informed of the fining of the defense attorney.

Article 212

Information from Criminal Records

(1) Information contained in the criminal record may be revealed to the Court, the Prosecutors' Offices and bodies of internal affairs in connection with criminal proceedings conducted against a person who had been previously convicted, to competent bodies in charge of the execution of criminal sanctions and competent bodies participating in the procedure of granting amnesty, pardon or deletion of sentence.

(2) Information from the criminal record may, upon the presentation of a justifiable request, be revealed to governmental bodies if certain legal consequences incident to conviction or security measures are still in force.

(3) At their request, citizens may be given information on their criminal record if the information is necessary for exercising their rights abroad.

(4) No one has the right to demand that citizens present evidence on their being convicted or not being convicted.

(5) Provisions of Paragraphs 1 through 4 of this Article are special provisions of equal relevance for the Bosnia and Herzegovina Law on Freedom of Access to Information.

DIO DRUGI - TOK POSTUPKA

Glava XIX

ISTRAGA

Član 213.

Obaveza prijavljivanja krivičnog djela

- (1) Službene i odgovorne osobe u svim organima vlasti u Bosni i Hercegovini, javnim preduzećima i ustanovama dužne su da prijave krivična djela o kojima su obaviještene ili za koja saznaju na koji drugi način. U takvim okolnostima, službena ili odgovorna osoba će poduzeti mjere da bi se sačuvali tragovi krivičnog djela, predmeti na kojima je ili pomoću kojih je učinjeno krivično djelo i drugi dokazi o njima i obavijestiti će ovlaštenu službenu osobu ili Tužilaštvo bez odlaganja.
- (2) Zdravstveni radnici, nastavnici, vaspitači, roditelji, staratelji, usvojitelji i druge osobe koje su ovlaštene ili dužne da pružaju zaštitu i pomoć maloljetnim osobama, da vrše nadzor, odgajanje i vaspitavanje maloljetnika, a koji saznaju ili o cijene da postoji sumnja da je maloljetna osoba žrtva seksualnog, fizičkog ili nekog drugog zlostavljanja, dužni su o toj sumnji odmah obavijestiti ovlaštenu službenu osobu ili Tužitelja.

Član 214.

Prijavljivanje krivičnog djela od strane građana

- (1) Građanin ima pravo prijaviti izvršenje krivičnog djela.
- (2) Svako je dužan prijaviti učinjenje krivičnog djela kada neprijavljivanje krivičnog djela predstavlja krivično djelo.

Član 215.

Podnošenje prijave

- (1) Prijava se podnosi Tužitelju, pismeno ili usmeno.
- (2) Ako se prijava podnosi usmeno, osoba koja podnosi prijavu upozorit će se na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastavit će se zapisnik, a ako je prijava saopćena telefonom, sačinit će se službena zabilješka.
- (3) Ako je prijava podnesena Sudu, ovlaštenoj službenoj osobi ili nekom drugom sudu ili tužitelju u Bosni i Hercegovini, oni će tu prijavu primiti i odmah je dostaviti Tužitelju.

Član 216.

Naredba o sprovođenju istrage

- (1) Tužitelj naređuje sprovođenje istrage ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo.
- (2) O sprovođenju istrage donosi se naredba, koja sadrži: podatke o učinitelju krivičnog djela ukoliko su poznati, opis djela iz kojeg proizilaze zakonska obilježja krivičnog djela, zakonski naziv krivičnog djela, okolnosti koje potvrđuju osnovne sumnje za sprovođenje istrage i postojeće dokaze. U naredbi Tužitelj će navesti koje okolnosti treba istražiti i koje istražne radnje treba poduzeti.
- (3) Tužitelj neće narediti sprovođenje istrage ako je iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ako ne postoje osnovi sumnje da je prijavljena osoba učinila krivično djelo, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

PART TWO - COURSE OF THE PROCEEDINGS

CHAPTER XIX

INVESTIGATIVE PROCEDURE

Article 213

Obligation to Report the Criminal Offense

- (1) Official and responsible persons in all the governmental bodies in Bosnia and Herzegovina, public companies and public institutions shall be bound to report criminal offenses of which they have knowledge, through information provided to them or learned by them in some other manner. Under such circumstances, the official and responsible person shall take steps to preserve traces of the criminal offense, objects upon which or with which the criminal offense was committed, and other evidence, and shall notify an authorized official or the Prosecutor's Office without delay.
- (2) Medical workers, teachers, pedagogues, parents, foster parents, adoptive parents and other persons authorized or obligated to provide protection and assistance to minors, to supervise, educate and raise the minors, are obligated to immediately inform the authorized official or the Prosecutor about their suspicion that the minor is the victim of sexual, physical or any other form of abuse.

Article 214

Citizens Reporting a Criminal Offense

- (1) A citizen shall be entitled to report a criminal offense.
- (2) All persons must report commission of a criminal offense in those instances where failure to report such a criminal offense itself constitutes a criminal offense.

Article 215

Filing a Report

- (1) The report must be filed with the Prosecutor in writing or orally.
- (2) If a person files an oral report concerning a criminal offense, such person shall be warned of the consequences of providing a false report. The minutes shall be taken concerning oral report and if the report is communicated by telephone, an official note shall be made.
- (3) If the report is filed with the Court, authorized official or some other court or prosecutor in Bosnia and Herzegovina, they shall accept the report and shall immediately submit the report to the Prosecutor.

Article 216

Order for Conducting an Investigation

- (1) The Prosecutor shall order the conduct of an investigation if grounds for suspicion that a criminal offense has been committed exist.
- (2) The order on conducting the investigation shall contain: data on perpetrator if known, descriptions of the act pointing out the legal elements which make it a crime, legal name of the criminal offense, circumstances that confirm the grounds for suspicion for conducting an investigation and existing evidence. The Prosecutor shall list in the order which circumstances need to be investigated and which investigative measures need to be undertaken.
- (3) The Prosecutor shall not order the investigation if it is evident from the report and supporting documents that a reported act is not a criminal offense, if there are no grounds to suspect that the reported person committed the criminal offense, if the statute of limitation is applicable or if the criminal offense is a subject to amnesty or pardon or if any other circumstances exist that preclude criminal prosecution.

- (4) O nesprovođenju istrage, kao i o razlozima za to, Tužitelj će obavijestiti oštećenog i podnositelja prijave u roku od tri dana. Oštećeni i podnositelj prijave imaju pravo podnijeti pritužbu u roku od osam dana uredu Tužitelja.

Član 217.
Sprovođenje istrage

- (1) U toku sprovođenja istrage Tužitelj može poduzeti sve istražne radnje, uključujući ispitivanje osumnjičenog i saslušanje oštećenog i svjedoka, vršenje uviđaja i rekonstrukcije događaja, preduzimanje posebnih mjera koje obezbjeđuju sigurnost svjedoka i informacija i naređivanje potrebnih vjestačenja.
- (2) O poduzetim istražnim radnjama sastavlja se zapisnik u skladu s ovim zakonom.

Član 218.
Nadzor Tužitelja nad radom ovlaštenih službenih osoba

- (1) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina, ovlaštena službena osoba je dužna odmah obavijestiti Tužitelja i pod njegovim nadzorom poduzeti potrebne mjere da se pronađe učinitelj krivičnog djela, da se spriječi skrivanje ili bjekstvo osumnjičenog ili saučesnika, da se otkriju i sačuvaju tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokazi, te da se prikupe sve informacije koje mogu biti korisne u krivičnom postupku.
- (2) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo iz stava 1. ovog člana, ovlaštena službena osoba dužna je u slučaju opasnosti od odlaganja poduzeti neophodne radnje radi izvršenja zadataka iz stava 1. ovog člana. Prilikom preduzimanja ovih radnji, ovlaštena službena osoba dužna je postupati po ovom zakonu. O svemu što je preduzeto ovlaštena službena osoba dužna je odmah obavijestiti Tužitelja i dostaviti prikupljene predmete koji mogu poslužiti kao dokaz.
- (3) Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, ovlaštena službena osoba je dužna obavijestiti Tužitelja o svim raspoloživim informacijama, radnjama i mjerama koje je preduzela najkasnije sedam dana od dana saznanja o postojanju osnova sumnje da je krivično djelo počinjeno.
- (4) U slučajevima iz stava 1. do 3. ovog člana, Tužitelj će donijeti naredbu o sprovođenju istrage ako to ocijeni potrebnim.

Član 219.
Uzimanje izjava i prikupljanje drugih dokaza

- (1) Radi izvršenja zadataka iz člana 218. ovog zakona, ovlaštena službena osoba može: prikupljati potrebne izjave od osoba; izvršiti potreban pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljage; ograničiti kretanje na određenom prostoru za vrijeme potrebno da se obavi određena radnja; poduzeti potrebne mjere u vezi s utvrđivanjem identiteta osoba i predmeta; raspisati potragu za osobom i stvarima za kojima se traži; u prisustvu odgovorne osobe pretražiti određene objekte i prostorije državnih organa, javnih preduzeća i ustanova, obaviti uvid u određenu njihovu dokumentaciju, kao i poduzeti druge potrebne mjere i radnje. O činjenicama i okolnostima koje su utvrđene pri preduzimanju pojedinih radnji, kao i o predmetima koji su pronađeni ili oduzeti, sastavit će se zapisnik ili službena zabilješka.

- (4) The Prosecutor shall inform the injured party and the person who reported the offense within three (3) days of the fact that the investigation shall not be conducted, as well as the reasons for not doing so. The injured party and the person who reported the offense have a right to file a complaint with the Prosecutor's Office within eight (8) days.

Article 217
Conducting an Investigation

- (1) In the course of investigation, the Prosecutor may undertake all investigative actions, including the questioning of the suspect and hearing of the injured party and witnesses, crime scene investigation and reconstruction of events, undertaking special measures to protect witnesses and information and may order the necessary expert evaluation.
- (2) The record on the undertaken investigative measures shall be made in accordance with this Code.

Article 218
Prosecutor Supervising the Work of the Authorized Officials

- (1) If there are grounds for suspicion that a criminal offense has been committed that carries a prison sentence of more than five (5) years, an authorized official shall immediately inform the Prosecutor and shall under the Prosecutor's direction take the steps necessary to locate the perpetrator, to prevent the suspect or accomplice from hiding or fleeing, to detect and secure the clues to the criminal offense and objects which might serve as evidence, and to gather all information that might be of use for the criminal proceedings.
- (2) If there are grounds for suspicion that the criminal offense referred to in Paragraph 1 of this Article has been committed, and the delay would pose a risk, an authorized official is obligated to carry out necessary actions in order to fulfil the tasks referred to in Paragraph 1 of this Article. When carrying out these actions, the authorized official is obligated to act in accordance with this Code. The authorized official shall be bound to inform the Prosecutor on all taken actions immediately and deliver the collected items that may serve as evidence.
- (3) If there are grounds for suspicion that a criminal offense has been committed that carries a prison sentence of up to five (5) years, an authorized official shall inform the Prosecutor of all available information, actions and measures performed no later than seven (7) days after forming the grounds for suspicion that a criminal offense has been committed.
- (4) In cases referred to in Paragraphs 1 through 3 of this Article, the Prosecutor shall issue an order on conducting the investigation if he considers it necessary.

Article 219
Collection of Information

- (1) In order to perform the tasks referred to in Article 218 of this Code, authorized officials may obtain the necessary information from persons; may make a necessary examination of vehicles, passengers and luggage; may restrict movement in a specified area during the time required to complete a certain action; may take the necessary steps to establish identity of persons and objects; may organize search to locate an individual or items being sought; may in the presence of a responsible individual search specified structures and premises of state authorities, public enterprises and institutions, examine specified documents belonging to state authorities or public enterprises or institutions, and take other necessary steps and actions. A record or official notes shall be kept of facts and circumstances ascertained in the taking of various actions and also concerning items which have been found or forfeited.

- (2) Pri prikupljanju izjava od osoba, ovlaštena službena osoba može izdati pismeni poziv osobi da dođe u službene prostorije, pod uvjetom da se u pozivu naznače razlozi pozivanja. Osoba ne mora dati nikakvu izjavu ni odgovarati na pitanja koja joj ovlaštena službena osoba postavlja, osim davanja osobnih podataka, o čemu će ga ovlaštena službena osoba poučiti.
- (3) Prilikom prikupljanja izjava od osobe, ovlaštena službena osoba će postupiti u skladu s članom 78. ovog zakona, odnosno u skladu s članom 86. ovog zakona. U tom slučaju se zapisnici o prikupljenim izjavama mogu upotrijebiti kao dokazi u krivičnom postupku.
- (4) Osoba prema kojoj je poduzeta neka od radnji ili mjera iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu Tužitelju u roku od tri dana. Tužitelj će provjeriti osnovanost pritužbe i ako utvrdi da su se u poduzetim radnjama ili mjerama stekla obilježja krivičnog djela ili povreda radne obaveze, postupit će prema pritužbi u skladu sa zakonom.
- (5) Na osnovu prikupljenih izjava i dokaza koji su otkriveni, ovlaštena službena osoba sastavlja izvještaj. Uz izvještaj dostavljaju se i predmeti, skice, fotografije, pribavljeni izvještaji, spisi o poduzetim radnjama i mjerama, službene zabilješke, izjave i drugi materijali koji mogu biti korisni za uspješno vođenje postupka, uključujući sve činjenice i dokaze koji idu u korist osumnjičenom. Ako ovlaštena službena osoba poslije podnošenja izvještaja sazna za nove činjenice, dokaze ili tragove krivičnog djela, dužna je prikupljati potrebna obavještenja i izvještaj o tome kao dopunu prethodnog izvještaja odmah predati Tužitelju.
- (6) Tužitelj može prikupljati izjave i od osoba koje se nalaze u pritvoru ako je to potrebno radi otkrivanja drugih krivičnih djela iste osobe, njezinih saučesnika ili krivičnih djela drugih učitelja.

Član 220.

Zadržavanje na mjestu učinjenja krivičnog djela

- (1) Ovlaštena službena osoba ima pravo da osobe zatečene na mjestu učinjenja krivičnog djela zadrži radi prikupljanja izjava ako te osobe mogu dati obavještenja važna za krivični postupak i o tome je dužna obavjestiti Tužitelja. Zadržavanje tih osoba na mjestu učinjenja krivičnog djela ne može trajati duže od šest sati.
- (2) Ovlaštena službena osoba, može fotografirati i uzimati otiske prstiju osobe za koju postoje osnovi sumnje da je učinila krivično djelo. Kada to doprinosi efikasnosti postupka, ovlaštena službena osoba može javno objaviti fotografiju te osobe, ali samo po odobrenju Tužitelja.
- (3) Ako je potrebno da se utvrdi od koga potiču otisci prstiju na pojedinim predmetima, ovlaštena službena osoba može uzimati otiske prstiju od osoba za koje postoji vjerovatnoća da su mogle doći u dodir s tim predmetima.
- (4) Osoba prema kojoj je poduzeta neka od radnji iz ovog člana ima pravo da podnese pritužbu Tužitelju.

Član 221.

Uvidaj i vještačenje

Ovlaštena službena osoba, nakon obavještanja Tužitelja, dužna je izvršiti uvidaj i odrediti potrebna vještačenja, osim obdukcije i ekshumacije leša. Ako je Tužitelj prisutan na licu mjesta u toku vršenja uvidaja od strane ovlaštenih službenih osoba, može tražiti da ovlaštena službena osoba izvrši određene radnje koje on smatra neophodnim. Sve radnje poduzete tokom uvidaja moraju se dokumentovati i detaljno obrazložiti kako u zapisniku, tako i u posebnom službenom izvještaju.

(2) In gathering information from persons, an authorized official may issue a written request to a person to appear at the police station, provided that the request designates the reasons for requesting the person's appearance. A person is not obligated to give a statement or respond to any question posed by the authorized official, other than to give his own identity data. The authorized official shall inform the person about this right.

(3) In gathering information from persons, the authorized official shall act in accordance with Article 78 of this Code or in accordance with Article 86 of this Code. In that case, the records on gathered information may be used as evidence in the criminal proceedings.

(4) A person against whom any of the actions or measures referred to in this Article have been taken shall be entitled to file a complaint with the Prosecutor's Office within a period of three (3) days. The Prosecutor shall verify the grounds of the allegations and if it is determined that the applied steps or measures contain the features of a criminal offense or a violation of the work obligation, the complaint shall be processed in accordance with the law.

(5) The authorized official shall complete a criminal report based on the information and evidence gathered. The criminal report shall be submitted along with physical articles, sketches, photographs, reports obtained, records of the measures and actions taken, official notes, statements taken and other materials, which could contribute to the effective conduct of proceedings, including all facts or evidence in favor of the suspect. If the authorized official learns of new facts, evidence or clues to the criminal offense after submitting the criminal report, they shall have a continuing duty to gather the necessary information and shall immediately submit a supplemental report to the Prosecutor.

(6) The Prosecutor may gather information from persons in custody if this is necessary to detect other criminal offenses committed by the same person or his accomplices, or criminal offenses of other suspects.

Article 220

Restriction of Movement at the Scene of the Crime

(1) An authorized official has the right to restrict the movement and question persons found at the scene of a crime, if such persons could provide information important for the criminal proceedings. The authorized official shall be bound to inform the Prosecutor about the restriction of movement and questioning. Restriction of movement of such persons at the scene of a crime may not last more than six (6) hours.

(2) An authorized official may photograph a person and take his fingerprints if there are grounds for suspicion that he has committed a criminal offense. When it will contribute to the effective conduct of proceedings, an authorized official may release the photograph of that person for general publication, but only with the approval of the Prosecutor.

(3) If necessary to establish whose fingerprints are found on certain objects, the authorized official may take fingerprints from persons who have possibly touched those objects.

(4) A person against whom any of the actions or measures referred to in this Article have been taken shall be entitled to file a complaint with the Prosecutor.

Article 221

Investigation of the Crime Scene and Expert Evaluation

An authorized official, upon notifying the Prosecutor, shall proceed with the investigation of the crime scene and order the necessary expert evaluations, with the exception of an autopsy and the exhumation of a corpse. If the Prosecutor is present at the crime scene while it is being investigated by authorized officials, he may direct authorized officials to perform certain actions that the Prosecutor considers necessary. All actions undertaken at the crime scene must be documented in detail by way of both a record and a separate official report.

Član 222.
Obdukcija i ekshumacija

Ukoliko postoji sumnja ili je očigledno da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom ili je u vezi s učinjenjem krivičnog djela, Tužitelj će narediti izvođenje obdukcije. Ako je leš već zakopan, odredit će se ekshumacija u cilju pregleda i obdukcije, o čemu će Tužitelj zatražiti naredbu od Suda.

Član 223.
Sudsko obezbjeđenje dokaza

- (1) Kada je u interesu pravde da se svjedok sasluša kako bi se njegov iskaz koristio na glavnom pretresu zato što postoji mogućnost da neće biti dostupan Sudu za vrijeme suđenja, sudija za prethodni postupak može, na prijedlog stranaka ili branioca, narediti da se izjava tog svjedoka uzme na posebnom saslušanju. Saslušanje će se sprovesti u skladu s članom 262. ovog zakona.
- (2) Prije upotrebe izjave svjedoka iz stava 1. ovog člana, stranka, odnosno branilac koji traži da se izjava uzme u obzir kao dokaz na glavnom pretresu mora dokazati da je, i pored svih uložениh napora da se osigura prisustvo svjedoka na glavnom pretresu, svjedok ostao nedostupan. Ova izjava se ne može koristiti ako je svjedok prisutan na glavnom pretresu.
- (3) Ukoliko stranke ili branitelj smatraju da će doći do nestanka određenog dokaza, odnosno do nemogućnosti izvođenja takvog dokaza na glavnom pretresu, predložiće sudiji za prethodni postupak preduzimanje neophodne radnje u cilju obezbjeđenja dokaza. Ako sudija za prethodni postupak prihvati prijedlog o preduzimanju radnje dokazivanja, obavijestiće o tome stranke i branioca.
- (4) Ako sudija za prethodni postupak odbije prijedlog iz st. 1. i 3. ovog člana, donijet će rješenje protiv kojeg se može izjaviti žalba vijeću iz člana 24. stav 6. ovog zakona.

Član 224.
Obustava istrage

- (1) Tužitelj će naredbom obustaviti istragu ukoliko se ustanovi da:
 - a) djelo koje je učinio osumnjičeni nije krivično djelo,
 - b) nema dovoljno dokaza da je osumnjičeni učinio krivično djelo,
 - c) je djelo obuhvaćeno amnestijom, pomilovanjem ili zastarom, ili postoje druge smetnje koje isključuju krivično gonjenje.
- (2) O obustavi istrage Tužitelj će obavijestiti oštećenog koji ima prava predviđena u članu 216. ovog zakona.
- (3) Tužitelj, u slučajevima iz stava 1. tačke b. ovog člana, može ponovo otvoriti istragu ako se dobiju dodatne informacije koje pružaju dovoljno razloga za vjerovanje da je osumnjičeni učinio krivično djelo.

Član 225.
Okončanje istrage

- (1) Tužitelj okončava istragu kad nađe da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno da se može podići optužnica. Okončanje istrage će se zabilježiti u spisu.
- (2) Prije okončanja istrage Tužitelj će saslušati osumnjičenog, ukoliko ranije nije bio saslušan.

Article 222
Autopsy and Exhumation

If there is a suspicion or if it is evident that a death was caused by criminal offense or that it is related to the commission of a criminal offense the Prosecutor shall order the performance of an autopsy. If the corpse has already been buried, an exhumation of the corpse shall be ordered for the purpose of an examination and autopsy through a warrant that the Prosecutor shall request from the Court.

Article 223
Preservation of Evidence by the Court

(1) Whenever it is in the interest of justice that the witness's testimony be taken in order to use it at the main trial because the witness may be unavailable to the Court during the trial, the preliminary proceedings judge may, upon the request of the parties or the defense attorney, order that the testimony of the witness in question be taken at special hearing. The special hearing shall be conducted in accordance with Article 262 of this Code.

(2) Prior to use of the statement referred to in Paragraph 1 of this Article, the party or the defense attorney requesting for the statement to be considered as evidence at the main trial, must prove that despite all efforts to secure the witness's presence at the main trial, the witness remains unavailable. The statement in question may not be used if the witness is present at the main trial.

(3) If the parties or the defense attorney are of the opinion that a certain evidence may disappear or that the presentation of such evidence at the main trial may not be possible, the parties or the defense attorney shall propose to the preliminary proceedings judge to take necessary actions aimed at the preservation of evidence. If the preliminary proceedings judge accepts the proposal on taking actions of presentation of evidence, he shall inform the parties and defense attorney accordingly.

(4) If the preliminary proceedings judge rejects the proposal referred to in Paragraphs 1 and 3 of this Article, he shall issue a decision that can be appealed against to the Panel referred to in Paragraph 6 of Article 24 of this Code.

Article 224
Cessation of Investigation

(1) The Prosecutor shall order the investigation of a suspect to cease if it is established:

- a) the act committed by the suspect is not a criminal offense;
- b) there is insufficient evidence that the suspect committed a criminal offense;
- c) that the act is covered by amnesty, pardon or statute of limitations or if there are some other obstacles that preclude prosecution.

(2) The Prosecutor shall inform the injured party, who enjoys the rights prescribed by the Article 216 of this Code, on cessation of the investigation.

(3) The Prosecutor may, in the cases stated in Item b) of Paragraph 1 of this Article, at a later date reopen the investigation if additional information is obtained and such information provide sufficient reasons to believe that the suspect committed a criminal offense.

Article 225
Completion of Investigation

(1) The Prosecutor shall order a completion of investigation after he concludes that the status is sufficiently clarified to allow the bringing of charges. Completion of the investigation shall be noted in the file.

(2) Prior to the completion of the investigation, the Prosecutor shall question the suspect if this has not been done previously.

- (3) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci od donošenja naredbe o sprovođenju istrage, potrebne mjere da bi se istraga okončala poduzet će kolegij Tužilaštva.

GLAVA XX - POSTUPAK OPTUŽIVANJA

Član 226. Podizanje optužnice

- (1) Kad u toku istrage Tužitelj nađe da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo, pripremit će i uputiti optužnicu sudiji za prethodno saslušanje.
- (2) Nakon podizanja optužnice, osumnjičeni, odnosno optuženi i branitelj, imaju pravo uvida u sve spise i dokaze.
- (3) Nakon podizanja optužnice, stranke ili branilac mogu predlagati sudiji za prethodno saslušanje preduzimanje radnji u skladu s članom 223. ovog zakona.

Član 227. Sadržaj optužnice

- (1) Optužnica sadrži:
- naziv Suda,
 - ime i prezime osumnjičenog, s osobnim podacima,
 - opis djela iz kog proizlaze zakonska obilježja krivičnog djela, vrijeme i mjesto učinjenja krivičnog djela, predmet na kome je i sredstvo kojim je izvršeno krivično djelo, kao i ostale okolnosti potrebne da se krivično djelo što preciznije odredi,
 - zakonski naziv krivičnog djela, s navođenjem odredbe krivičnog zakona,
 - prijedlog o dokazima koje treba izvesti, uz naznačenje imena svjedoka i vještaka, spisa koje treba pročitati i predmeta koji služe kao dokaz,
 - rezultat istrage,
 - materijal koji potkrijepljuje navode optužnice.
- (2) Jednom optužnicom može se obuhvatiti više krivičnih djela ili više osumnjičenih.
- (3) Ako se osumnjičeni nalazi na slobodi, u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru može se predložiti da se pritvor produži ili da se pusti na slobodu.

Član 228. Odlučivanje o optužnici

- (1) Sudija za prethodno saslušanje može potvrditi ili odbiti sve ili pojedine tačke optužnice. u roku od 8 dana od dana prijema optužnice. Ukoliko odbije sve ili pojedine tačke optužnice, sudija za prethodno saslušanje donosi rješenje koje se dostavlja Tužitelju. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena.
- (2) Prilikom potvrđivanja optužnice, sudija za prethodno saslušanje proučava svaku tačku optužnice i materijale koje mu je dostavio Tužitelj kako bi utvrdio postojanje osnovane sumnje.
- (3) Pošto se potvrde pojedine ili sve tačke optužnice, osumnjičeni dobija status optuženog. Sudija za prethodno saslušanje dostavlja optužnicu optuženom i njegovom branitelju.

- (3) If the investigation has not been completed within six (6) months after the order on its conducting has been issued, the Collegium of the Prosecutor's Office shall undertake necessary measures in order to complete the investigation.

CHAPTER XX INDICTMENT PROCEDURE

Article 226 Issuance of the indictment

- (1) If during the course of an investigation, the Prosecutor finds that there is enough evidence for grounded suspicion that the suspect has committed a criminal offense, the Prosecutor shall prepare and refer the indictment to the preliminary hearing judge.
- (2) After the issuance of the indictment, the suspect or the accused and the defense attorney have a right to examine all the files and evidence.
- (3) After the issuance of the indictment, the parties and defense attorney may propose to the preliminary hearing judge to take actions in accordance with Article 223 of this Code.

Article 227 Contents of the indictment

- (1) The indictment shall contain:
- the name of the Court;
 - the first and the last name of the suspect and his personal data;
 - a description of the act pointing out the legal elements which make it a criminal offense, the time and place the criminal offense was committed, the object on which and the means with which the criminal offense was committed, and other circumstances necessary for the criminal offense to be defined as precisely as possible;
 - the legal name of the criminal offense accompanied by the relevant provisions of the Criminal Code;
 - proposal of evidence to be presented, including the list of the names of witnesses and experts, documents to be read and objects serving as evidence;
 - the results of the investigation;
 - material supporting the charges in the indictment.
- (2) An indictment may cover more than one criminal offense or more than one suspect.
- (3) If the suspect is not detained, it may be proposed in the indictment that he be detained, and if the suspect is already detained, it may be proposed to extend the detention or that he be released.

Article 228 Decision on Indictment

- (1) The preliminary hearing judge may confirm or discharge all or some of the counts in the indictment within 8 days from the day of the reception of the indictment.
- (2) During the confirmation of the indictment, the preliminary proceeding judge shall examine each count in the indictment and materials submitted by the Prosecutor in order to establish grounded suspicion.
- (3) Upon confirmation of some or all counts in the indictment, the suspect shall have the status of an accused. The preliminary hearing judge shall present the accused and his defense attorney with the indictment.

- (4) Sudija za prethodno saslušanje dostavit će optužnicu optuženom koji je na slobodi bez odlaganja, a ako se nalazi u pritvoru u roku od 24 sata po potvrđivanju optužnice. Sudija za prethodno saslušanje obavijestit će optuženog da će u roku od 15 dana od dana dostavljanja optužnice biti pozvan da se izjasni da li priznaje ili poriče krivnju za svaku tačku optužnice, da li namjerava podnijeti prethodne prigovore, te da navede prijedloge dokaza koje treba izvesti na glavnom pretresu.
- (5) Nakon odbijanja svih ili pojedinih tačaka u optužnici, Tužitelj može podnijeti novu ili izmijenjenu optužnicu koja može biti zasnovana na novim dokazima. Nova, odnosno izmijenjena optužnica podnosi se na potvrđivanje.

**Član 229.
Izjašnjenje o krivnji**

- (1) Izjavu o krivnji optuženi daje sudiji za prethodno saslušanje u prisustvu Tužitelja i branitelja. Izjava o krivnji unosi se u zapisnik. Ukoliko se optuženi ne izjasni o krivnji, sudija za prethodno saslušanje će po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivnju.
- (2) Ako se optuženi izjasni da je kriv, sudija za prethodno saslušanje će uputiti predmet sudiji odnosno vijeću radi zakazivanja ročišta na kome će se utvrditi postojanje uvjeta iz člana 230. ovog zakona.
- (3) Ukoliko se optuženi proglašuje krivim nakon završetka glavnog pretresa ili promijeni svoju prvobitnu izjavu o poricanju krivnje i naknadno prizna krivnju, njegova izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjeravanja sankcije.
- (4) Nakon unošenja izjave o poricanju krivnje u zapisnik, sudija za prethodno saslušanje će prosljediti predmet sudiji, odnosno vijeću kojem je predmet dodijeljen u svrhu zakazivanja glavnog pretresa i to najkasnije u roku od 60 dana od dana izjašnjavanja o krivnji. Ovaj rok se može izuzetno produžiti za još 30 dana.

**Član 230.
Razmatranje izjave o priznanju krivnje**

- (1) Prilikom razmatranja izjave o priznanju krivnje, Sud provjerava:
- a) da se do izjave o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka,
 - b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog.
- (2) Ako Sud prihvati izjavu o priznanju krivnje, izjava optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno odredit će se datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije i to u roku od najkasnije tri dana.
- (3) Ako Sud odbaci izjavu o priznanju krivnje, o tome će obavijestiti stranke i branitelja i to konstatovati u zapisnik. Izjava o priznanju krivnje ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

**Član 231.
Pregovaranje o krivnji**

- (1) Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov branitelj mogu pregovarati sa Tužiteljem o uvjetima priznavanja krivnje za djelo za koje se osumnjičeni, odnosno optuženi tereti.

(4) The preliminary hearing judge shall present the accused who is not detained with the indictment without delay, and if the accused is already detained, the preliminary proceeding judge shall present him with the indictment within 24 hours after the confirmation of the indictment. The preliminary hearing judge shall inform the accused that he shall be requested to enter the plea of guilty or not guilty on each count of the indictment within 15 days after the delivery of the indictment, and shall inquire the accused if he tends to submit the preliminary motions and shall request the accused to list the proposed evidence that need to be presented at the main trial.

(5) Upon discharge of all or some counts in the indictment, the Prosecutor may bring a new or an amended indictment that may be based on new evidence. The new or amended indictment shall be submitted for confirmation.

**Article 229
Guilty or not Guilty Plea**

(1) A plea of guilty or not guilty shall be entered before the preliminary hearing judge in the presence of the Prosecutor and the defense attorney. Plea shall be entered in the record. If the accused fails to enter a plea, the preliminary hearing judge shall, ex officio, record that the accused enters a plea of not guilty.

(2) If the accused enters a plea of guilty, the preliminary hearing judge shall refer the case to the judge or to the Panel for scheduling the hearing at which it shall be determined whether the conditions referred to in Article 230 of this Code exist.

(3) A plea of not guilty shall never be held against the accused in fashioning a sentence if the accused is found guilty at the trial or subsequently changes his plea from not guilty to guilty.

(4) After entering a plea of not guilty into the record, the preliminary hearing judge shall refer the case to the judge or the Panel that has been assigned to try the case so that they can schedule the trial no later than 60 days from the day when the accused entered the plea of guilt. In exceptional cases, this deadline may be extended for 30 additional days.

**Article 230
Deliberation on the Guilty Plea**

(1) In the course of deliberation of the statement on the plea of guilty from the accused, the Court must ensure the following:

a) that the plea of guilty was entered voluntarily, consciously and with understanding, and that the accused was informed of the possible consequences, including the satisfaction of the claims under property law and reimbursement of the expenses of the criminal proceedings;

b) that there is enough evidence proving the guilt of the suspect or the accused.

(2) If the Court accepts the statement on the plea of guilty, the statement of the accused shall be entered in the record. In that case, the Court shall set the date for pronouncement of the sentence within three (3) days at the latest.

(3) If the Court rejects the statement on plea of guilty, the Court shall inform the parties and the defense attorney to the proceeding about the rejection and say so in the record. Statement on the admission of guilt is inadmissible as evidence in the criminal proceeding.

**Article 231
Plea Bargaining**

(1) The suspect or the accused and the defense attorney, may negotiate with the Prosecutor on the conditions of admitting guilt for the criminal offense with which the accused is charged.

- (2) Prilikom pregovaranja sa osumnjičenim, odnosno optuženim i braniteljem o priznanju krivnje u skladu sa stavom 1. ovog člana, Tužitelj može predložiti izricanje kazne ispod zakonom određenog minimuma kazne zatvora za to krivično djelo, odnosno blažu sankciju za osumnjičenog, odnosno optuženog.
- (3) Sporazum o priznanju krivnje sačinjava se u pismenom obliku i sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće može ga usvojiti ili odbaciti.
- (4) Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje, Sud provjerava:
- (a) da se do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka,
- (b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji osumnjičenog, odnosno optuženog,
- (c) da osumnjičeni, odnosno optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na suđenje i da ne može uložiti žalbu na krivičnopravnu sankciju koja će mu se izreći.
- (5) Ako Sud prihvati sporazum o priznanju krivnje, izjava osumnjičenog, odnosno optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno će se odrediti datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije, predviđene sporazumom iz stava 3 ovog člana, i to u roku od najkasnije tri dana.
- (6) Ako Sud odbaci sporazum o priznanju krivnje, o tome će obavijestiti stranke i branitelja i to konstatovati u zapisnik. Priznanje dato pred sudijom za prethodni postupak, sudijom za prethodno saslušanje, sudijom, odnosno vijećem ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.
- (7) O rezultatima pregovaranja o krivnji, Sud će obavijestiti oštećenog.

Član 232.

Povlačenje optužnice

- (1) Tužitelj može povući optužnicu, bez prethodnog odobrenja, do njenog potvrđivanja, a nakon toga, pa do početka glavnog pretresa - samo uz odobrenje sudije za prethodno saslušanje koji je potvrdio optužnicu.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana, postupak se obustavlja rješenjem, a o čemu se odmah obavještavaju osumnjičeni, odnosno optuženi i branitelj, kao i oštećeni.

Član 233.

Razlozi za prigovor i odluka o prigovoru

- (1) Prethodnim prigovorima se:
- a) osporava nadležnost,
- b) ukazuje na formalne nedostatke u optužnici,
- c) osporava zakonitost dokaza ili dobijenog priznanja,
- d) zahtijeva spajanje ili razdvajanje postupka,
- e) osporava odluka o odbijanju zahtjeva za postavljanje branitelja na osnovu člana 46. stav 1. ovog zakona.
- (2) Prethodni prigovori podnose se Sudu pismeno u roku od 15 dana od dana uručenja optužnice, a o njima će se odlučiti do dostavljanja predmeta sudiji, odnosno vijeću, u svrhu zakazivanja glavnog pretresa..
- (3) O prethodnim prigovorima odlučuje sudija za prethodno saslušanje koji ne može učestvovati u suđenju. Protiv rješenja kojim se odlučuje o prethodnim prigovorima žalba nije dopuštena.

(2) In plea bargaining with the suspect or the accused and his defense attorney on the admission of guilt pursuant to Paragraph 1 of this Article, the Prosecutor may propose an agreed sentence of less than the minimum prescribed by the Law for the criminal offense(s) or a lesser penalty against the suspect or the accused.

(3) An agreement on the admission of guilt shall be made in writing. The preliminary hearing judge, judge or the Panel may sustain or reject the agreement in question.

(4) In the course of deliberation of the agreement on the admission of guilt, the Court must ensure the following:

a) that the agreement of guilt was entered voluntarily, consciously and with understanding, and that the accused is informed of the possible consequences, including the satisfaction of the claims under property law and reimbursement of the expenses of the criminal proceedings;

b) that there is enough evidence proving the guilt of the suspect or the accused;

c) that the suspect or the accused understands that by agreement on the admission of guilt he waives his right to trial and that he may not file an appeal against the pronounced criminal sanction.

(5) If the Court accepts the agreement on the admission of guilt, the statement of the accused shall be entered in the record. In that case, the Court shall set the date for pronouncement of the sentence envisaged in the agreement referred to in Paragraph 3 of this Article within three (3) days at the latest.

(6) If the Court rejects the agreement on the admission of guilt, the Court shall inform the parties to the proceeding and the defense attorney about the rejection and say so in the record. Admission of guilt given before the preliminary proceeding judge, preliminary hearing judge, the judge or the Panel is inadmissible as evidence in the criminal proceeding.

(7) The Court shall inform the injured party about the results of the negotiation on guilt.

Article 232

Withdrawing the Indictment

(1) The Prosecutor may withdraw the indictment without prior approval before its confirmation, and after the confirmation and before the commencement of the main trial, only with the approval of the preliminary hearing judge who confirmed the indictment.

(2) In the case referred to in Paragraph 1 of this Article, the proceeding shall be ceased by the decision, and the suspect or the accused, the defense attorney and injured party shall be promptly notified of such decision.

Article 233

Reasons for Motion and the Decision on Motion

(1) Preliminary motions, are motions that:

a) challenge jurisdiction;

b) allege formal defects in the indictment;

c) challenge the lawfulness of evidence obtained or of the confession;

d) seek joint or separate proceedings;

e) challenge the refusal of a request for assignment of the defense attorney pursuant to Article 46, Paragraph 1 of this Code.

(2) Preliminary motions shall be lodged in writing with the Court not later than 15 days after the delivery of the indictment, and they shall be decided prior to referring the case to the judge or the Panel for the purpose of scheduling the main trial.

(3) The preliminary hearing judge who cannot participate in the proceedings shall decide the preliminary motion. An appeal cannot be filed on the decision on the preliminary motion.

GLAVA XXI - GLAVNI PRETRES

Odjeljak 1 - Javnost glavnog pretresa

Član 234. Opća javnost

- (1) Glavni pretres je javan.
- (2) Glavnom pretresu mogu prisustvovati samo punoljetne osobe.
- (3) Osobe koje su prisutne na glavnom pretresu ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe, osim čuvara optuženog, i osoba kojima to dozvoli sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Član 235. Isključenje javnosti

Od otvaranja zasjedanja pa do završetka glavnog pretresa sudija, odnosno vijeće može u svako doba, po službenoj dužnosti ili po prijedlogu stranaka i branitelja, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to u interesu državne sigurnosti ili ako je to potrebno radi čuvanja državne, vojne, službene ili važne poslovne tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala u demokratskom društvu, osobnog i intimnog života optuženog ili oštećenog ili zaštite interesa maloljetnika ili svjedoka.

Član 236. Na koga se ne odnosi isključenje javnosti

- (1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, branitelja, oštećenog, zakonskog zastupnika i punomoćnika.
- (2) Sudija, odnosno vijeće može dopustiti da glavnom pretresu na kome je javnost isključena budu prisutne službene osobe, znanstveni i javni radnici, a na zahtjev optuženog može to dopustiti i njegovom bračnom, odnosno izvanbračnom drugu i bliskim srođnicima.
- (3) Sudija, odnosno vijeće će upozoriti osobe koje su prisutne glavnom pretresu na kome je javnost isključena da su dužne da kao tajnu čuvaju sve ono što su na pretresu saznale i da neovlašteno odavanje tajne predstavlja krivično djelo.

Član 237. Odluka o isključenju javnosti

- (1) Odluku o isključenju javnosti donosi sudija, odnosno vijeće rješenjem koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.
- (2) Rješenje o isključenju javnosti može se pobijati samo u žalbi na presudu.

Odjeljak 2 - Rukovođenje glavnim pretresom

Član 238. Obavezno prisustvo na glavnom pretresu

- (1) Sudija, odnosno članovi vijeća i zapisničar moraju biti neprekidno prisutni na glavnom pretresu.
- (2) Ako je u izgledu da će glavni pretres trajati duže, predsjednik vijeća može zatražiti od predsjednika Suda da odredi jednog ili dvojicu sudija da prisustvuju glavnom pretresu, kako bi zamijenili članove vijeća u slučaju njihove spriječenosti.

CHAPTER XXI THE MAIN TRIAL

Section 1 – PUBLIC NATURE OF THE MAIN TRIAL

Article 234 General Public

- (1) The main trial is public.
- (2) Only adults may attend the main trial.
- (3) Persons attending the main trial must not carry arms or dangerous weapons, except for the guards of the accused and persons who are permitted to do so by the judge or the presiding judge.

Article 235 Exclusion of the Public

From the opening to the end of the main trial, the judge or the Panel of judges may at any time, ex officio or on motion of the parties and the defense attorney, but always after hearing the parties and the defense attorney, exclude the public for the entire main trial or a part of it if that is in the interest of the national security, or if it is necessary to preserve a national, military, official or important business secret, if it is to protect the public peace and order, to preserve morality in the democratic society, to protect the personal and intimate life of the accused or the injured or to protect the interest of a minor or a witness.

- #### Article 236 Persons to Whom Exclusion of the Public Is Not Applicable
- (1) Exclusion of the public shall not include parties, the defense attorney, the injured party, the legal representatives and the power of attorney.
 - (2) The judge or the Panel of judges may allow certain officials, scientists and public officials to be present at the main trial from which the public is excluded, and the judge or the Panel of judges, at the request of the accused, may allow the presence also to the accused's spouse, or his extramarital partner and his close relatives.
 - (3) The judge or the Panel of judges shall warn persons attending the main trial closed to public that they must keep in secret everything they learn at the main trial and shall warn them that it is a criminal offense to disclose such information.

- #### Article 237 Decision on Exclusion of the Public
- (1) The judge or the Panel of judges shall issue a decision on exclusion of the public. The decision in question must be explained and publicly announced.
 - (2) The decision on exclusion of the public may be contested only in the appeal against the verdict.

Section 2 – DIRECTION OF THE MAIN TRIAL

Article 238 Mandatory Presence at the Main Trial

- (1) The judge or the judges in the Panel and the minutes taker must be continuously present during the main trial.
- (2) If it seems likely that the main trial will continue for a lengthy period of time, the presiding judge may request from the President of the Court to appoint one (1) or two (2) judges to be present at the main trial so that they can replace members of the Panel in case of their absence.

Član 239.

Obaveze sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnim pretresom.
- (2) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara za svestrano pretresanje predmeta, utvrđivanja istine i otklanjanje svega što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.
- (3) Ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano, o prijedlozima stranaka i branitelja odlučuje sudija, odnosno predsjednik vijeća.
- (4) Odluke sudije, odnosno predsjednika vijeća se uvijek objavljuju i, s kratkim obrazloženjem razmatranih činjenica, unose u zapisnik o glavnom pretresu.

Član 240.

Redosljed radnji glavnog pretresa

Glavni pretres teče redom koji je određen u ovom zakonu, ali sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se odstupi od redovnog toka raspravljanja zbog posebnih okolnosti, a naročito zbog broja optuženih, broja krivičnih djela i obima dokaznog materijala. U zapisnik o glavnom pretresu unijet će se razlozi zašto se glavni pretres ne održava prema zakonom utvrđenom redosljedu.

Član 241.

Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća

- (1) Dužnost sudije, odnosno predsjednika vijeća je da se stara o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu Suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odmah poslije otvaranja zasjedanja upozoriti osobe koje su prisutne na glavnom pretresu da se pristojno ponašaju i da ne ometaju rad Suda. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti pretresanje osoba koje su prisutne na glavnom pretresu.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sa zasjedanja udalje sve osobe koje kao slušatelji prisustvuju glavnom pretresu, ako su se mjere za održavanje reda predviđene u ovom zakonu pokazale neefikasnim za osiguranje neometanog održavanja glavnog pretresa.
- (3) U sudnici je zabranjeno filmsko ili televizijsko snimanje. Izuzetno, predsjednik Suda može odobriti takvo snimanje na glavnom pretresu. Ako je snimanje odobreno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može na glavnom pretresu, iz opravdanih razloga, odlučiti da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

Član 242.

Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može udaljiti osobu iz sudnice da bi se zaštitilo pravo na pravedno i javno suđenje odnosno održalo dostojanstveno i neometano suđenje.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se optuženi udalji iz sudnice za određeni vremenski period ukoliko optuženi i nakon upozorenja nastavi s nedoličnim ponašanjem zbog kojeg je opravdano njegovo udaljenje iz sudnice. U tom vremenskom periodu sudija, odnosno predsjednik vijeća može nastaviti postupak, ukoliko optuženi ima branioca.

Article 239

Obligations of the Judge or the Presiding Judge

- (1) The judge or the presiding judge shall direct the main trial.
- (2) It is the duty of the judge or the presiding judge to ensure that the subject matter is fully examined, that the truth is found and that everything is eliminated that prolongs the proceedings but does not serve to clarify the matter.
- (3) If not prescribed otherwise by this Code, the judge or the presiding judge shall rule on motions of the parties and the defense attorney.
- (4) The decisions of the judge or the presiding judge shall always be announced and entered in the main trial record with a brief summary of the facts considered.

Article 240

Order of the Main Trial

The main trial shall proceed in the order set forth in this Code, but the judge or the presiding judge may order a departure from the regular order of proceedings due to special circumstances, and especially if it concerns the number of accused, the number of criminal offenses and the amount of evidence. The reasons why the main trial is not conducted in the order prescribed by the law shall be entered in the main trial record.

Article 241

Duties of the Judge or the Presiding Judge

- (1) It is the duty of the judge or the presiding judge to ensure the maintenance of order in the courtroom and the dignity of the Court. The judge or the presiding judge may immediately upon opening the session warn persons present at the main trial to behave courteously and not to disrupt the work of the Court. The judge may order that persons present at the main trial be searched.
- (2) The judge or the presiding judge may order that all persons present at the main trial as observers be removed from the session if the measures for maintaining order stipulated by this Code have been ineffective in ensuring that the main trial is not disrupted.
- (3) Filming shall be banned in the courtroom. As an exception, the President of the Court may allow such filming at the main trial. If the filming is approved, the judge or the presiding judge may for justified reasons order that certain parts of the main trial not be filmed.

Article 242

Penalties for Disruption of Order

- (1) The judge or the presiding judge may exclude a person from the courtroom in order to protect the right of the accused to a fair and public trial or to maintain the dignity of trial and disturbance-free proceedings.
- (2) The judge or the presiding judge may order that the accused be removed from the courtroom for a certain period if the accused persists in disruptive conduct after being warned that such conduct may result in his removal from the courtroom. The judge or the presiding judge may continue the proceedings during this period if the accused is represented by the defense attorney.

- (3) Ako Tužilac, branilac, oštećeni, zakonski zastupnik, punomoćnik oštećenog, svjedok, vještak, tumač ili druga osoba koja prisustvuje glavnom pretresu ometa red ili se ne pokorava naređenjima sudije, odnosno predsjednika vijeća za održavanje reda - sudija, odnosno predsjednik vijeća će ga upozoriti. Ako upozorenje bude bezuspješno, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se osoba udalji iz sudnice i kazni novčanom kaznom do 10.000 KM. Ako Tužilac ili branilac budu udaljeni iz sudnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine ili advokatsku komoru čiji je branilac član - radi preduzimanja daljih mjera.
- (4) Braniocu ili punomoćniku oštećenog koji, nakon što je kažnjen, produži da narušava red, sudija, odnosno predsjednik vijeća može uskratiti dalje zastupanje na glavnom pretresu i kazniti ga novčanom kaznom do 30.000 KM. Rješenje o tome, s obrazloženjem, unosi se u zapisnik o glavnom pretresu. Protiv ovog rješenja dopuštena je posebna žalba. Glavni pretres će se prekinuti ili odložiti, dok optuženi ne uzme drugog branioca i ne pripremi za odbranu.

Član 243.

Davanje lažnog iskaza od strane svjedoka ili vještaka

Ako postoji osnovana sumnja da je svjedok ili vještak na glavnom pretresu dao lažni iskaz, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se sačini poseban prijepis zapisnika o iskazu svjedoka ili vještaka koji će se dostaviti Tužitelju.

Odjeljak 3 - Pretpostavke za održavanje glavnog pretresa

Član 244.

Otvaranje zasjedanja

Sudija, odnosno predsjednik vijeća otvara zasjedanje i objavljuje predmet glavnog pretresa. Zatim će sudija, odnosno predsjednik vijeća utvrditi da li su prisutne sve pozvane osobe, a ako nisu, provjerit će da li su im pozivi dostavljeni i da li su svoj izostanak opravdale.

Član 245.

Nedolazak Tužitelja, odnosno osobe koja ga zamjenjuje na glavni pretres

- (1) Ako Tužitelj ili osoba koja ga zamjenjuje i koja je uredno pozvana ne dođe na glavni pretres, glavni pretres će se odložiti. Sudija, odnosno predsjednik vijeća pozvat će Tužitelja, odnosno osobu koja ga zamjenjuje da iznese razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave, sudija će utvrditi da li treba biti kažnjen kaznom iz stava 2. ovog člana. Ako se Tužitelj, odnosno osoba koja ga zamjenjuje kažnjava, o tome obavještava Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM Tužitelja, odnosno osobu koja ga zamjenjuje i koja se na uredan poziv Suda za glavni pretres nije odazvala i nije opravdala svoj izostanak.

Član 246.

Nedolazak optuženog na glavni pretres

- (1) Ako je optuženi uredno pozvan, a na glavni pretres ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odložiti glavni pretres i narediti da se optuženi na iduću glavni pretres prinudno dovede.

(3) Should the Prosecutor, defense attorney, injured party, legal representative, power of attorney of the injured party, witness, expert, interpreter or other person present at the main trial disrupt the order or disobey the orders of the judge or the presiding judge to maintain the order, the judge or the presiding judge shall warn the person in question. If the warning is ineffective, the judge or the presiding judge may order that the person in question be removed from the courtroom and be fined an amount up to 10.000 KM. Should the Prosecutor or defense attorney be removed from the courtroom, the judge or the presiding judge shall refer the matter to the High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina or the Bar Association with which the defense attorney is affiliated, for further action.

(4) Should a defense attorney or a power of attorney of the injured continue to disrupt the order even after being fined, the judge or the presiding judge may prevent him from further representation at the main trial and fine him in the amount up to 30.000 KM. The decision on this issue with explanation shall be entered in the main trial record. An interlocutory appeal is allowed against this decision. The main trial shall be recessed or postponed to allow the accused to engage another defense attorney and prepare a defense.

Article 243

False Testimony Given by Witness or Expert

If there is grounded suspicion that a witness or an expert has given false testimony in the main trial, the judge or the presiding judge may order that a separate transcript be made of the witness's or the expert's testimony that shall be delivered to the Prosecutor.

Section 3 – PREREQUISITES FOR HOLDING THE MAIN TRIAL

Article 244

Opening of the Session

The judge or the presiding judge shall open the session and announce the subject matter of the main trial. The judge or the presiding judge shall then determine whether all summoned persons have appeared, and if not, the judge or the presiding judge shall inspect whether the summons were served on them and whether they have justified their absence.

Article 245

Failure of the Prosecutor or His Substitute to Appear at the Main Trial

(1) If the Prosecutor or his substitute was duly summoned but fails to appear in the main trial, the main trial shall be postponed. The judge or the presiding judge shall request the Prosecutor or his substitute to explain his reasons for failing to appear. The judge shall decide, based on the Prosecutor's explanation, whether the Prosecutor should be sanctioned as referred to in Paragraph 2 of this Article. If the Prosecutor or his substitute is sanctioned, the High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina must be informed about the sanction.

(2) The judge or the presiding judge may fine the Prosecutor or his substitute an amount up to 5.000 KM if the Prosecutor or his substitute was duly summoned to the main trial by the Court but failed to appear and did not justify his absence.

Article 246

Failure of the Accused to Appear at the Main Trial

(1) If the accused was duly summoned but fails to appear and does not justify his absence, the judge or the presiding judge shall postpone the main trial and order that the accused be brought in at the next session.

Ako do privođenja optuženi opravda izostanak, sudija odnosno predsjednik vijeća će opozvati naredbu o prinudno dovođenju.

- (2) Ako optuženi koji je uredno pozvan očigledno izbjegava da dođe na glavni pretres i ako prinudnom dovođenje nije uspjelo, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženom odrediti pritvor.
- (3) Protiv rješenja o određivanju pritvora, dopuštena je žalba koja ne odlaže njegovo izvršenje.
- (4) Ako ne bude ranije ukinut, pritvor traje do objavljivanja presude, a najduže 30 dana.

Član 247. Zabrana suđenja u odsustvu

Optuženom se ne može suditi u odsustvu.

Član 248. Nedolazak branitelja na glavni pretres

- (1) Ako branitelj koji je uredno pozvan ne dođe na glavni pretres, glavni pretres će se odložiti. Sudija, odnosno predsjednik vijeća pozvat će branitelja da objasni razloge svog nedolaska. Na osnovu izjave branitelja, sudija, odnosno predsjednik vijeća će utvrditi da li branitelj treba biti kažnjen. Kada se branitelj u ovakvim slučajevima kažnjava, obavještava se advokatska komora čiji je on član.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM branitelja koji se nije odazvao na uredan poziv Suda za glavni pretres i nije opravdao svoj izostanak.
- (3) Ako je optuženom određen novi branitelj, glavni pretres će biti odložen. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će dati novom branitelju dovoljno vremena za pripremu odbrane, a taj vremenski period ne može biti kraći od 15 dana ako se radi o krivičnom djelu s propisanom kaznom zatvora deset godina ili težom kaznom, osim ako se optuženi ne odrekne ovog prava a sudija, odnosno predsjednik vijeća se uvjeri da kraće vrijeme za pripremu odbrane neće utjecati na pravo optuženog na pravedno suđenje.

Član 249. Nedolazak svjedoka ili vještaka na glavni pretres

- (1) Ako je svjedok ili vještak uredno pozvan, a na glavni pretres ne dođe niti svoj izostanak opravda, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti prinudno dovođenje svjedoka ili vještaka.
- (2) Svjedoka ili vještaka koji je uredno pozvan, a izostanak nije opravdao, sudija, odnosno predsjednik vijeća može kazniti novčanom kaznom do 5.000 KM.
- (3) U slučaju iz stava 1. ovog člana, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odlučiti da li glavni pretres treba odložiti.

Odjeljak 4 - Odlaganje i prekidanje glavnog pretresa

Član 250. Razlozi za odlaganje glavnog pretresa

- (1) Na zahtjev stranaka ili branitelja glavni pretres se može odložiti rješenjem sudije, odnosno predsjednika vijeća ako treba pribaviti nove dokaze ili ako je optuženi nakon izvršenog krivičnog djela nesposoban da prisustvuje glavnom pretresu ili ako postoje druge smetnje da se glavni pretres uspješno provede.

If the accused justifies his absence before apprehension, the judge or the presiding judge shall revoke the order of apprehension.

- (2) If the accused was duly summoned but obviously avoids appearing at the main trial, and if apprehension was not successful, the judge or the presiding judge may order that the accused be placed in custody.
- (3) The appeal is allowed against the decision on custody but such appeal shall not stay the execution of the Court decision on custody.
- (4) If the order regarding custody is not overruled, it shall last until the pronouncement of the verdict, and at a maximum of 30 days.

Article 247 Ban of Trial in Case of Absentia

An accused may never be tried in absentia. Article 248 Failure of the Defense Attorney to Appear at the Main Trial

- (1) If the defense attorney was duly summoned but fails to appear in the main trial, the main trial shall be postponed. The judge or the presiding judge shall request that the defense attorney explain his reasons for failing to appear. The judge or the presiding judge shall decide, based on defense attorney's explanation, whether the defense attorney should be sanctioned. The Bar Association with which the defense attorney is affiliated shall be informed whenever the defense attorney is sanctioned under these circumstances.
- (2) The judge or the presiding judge may fine the defense attorney an amount up to 5.000 KM if the defense attorney failed to appear at the main trial despite being duly summoned by the Court and failed to justify his absence.
- (3) If a new defense attorney is appointed for the accused, the main trial shall be postponed. The judge or the presiding judge shall grant an adequate time period to a new defense attorney for the preparation of the defense of the accused, and that time period shall be not less than 15 days for criminal offenses for which a sentence of ten (10) years of imprisonment or more is prescribed, unless the accused waives this right and the judge or the presiding judge is assured that a shorter period for the preparation of the defense shall not interfere with the right of the accused to a fair trial.

Article 249 Failure of the Witness or the Expert to Appear at the Main Trial

- (1) If a witness or an expert was duly summoned but fails to appear and does not justify his absence, the judge or the presiding judge may order the witness or the expert to be brought in.
- (2) The judge or the presiding judge may fine the witness or the expert, who was duly summoned but failed to justify his absence, an amount up to 5.000 KM.
- (3) In the case referred to in Paragraph 1 of this Article, the judge or the presiding judge shall decide whether the main trial should be postponed.

Section 4 – ADJOURNMENT AND RECESS OF THE MAIN TRIAL

Article 250 Reasons for Adjournment of the Main Trial

- (1) On the motion of the parties or the defense attorney, the main trial may be adjourned by the decision of the judge or the presiding judge if new evidence needs to be obtained or if the accused became incapable after commission of the criminal offense and or if there are other impediments that prevent the main trial from successful conduct.

- (2) Rješenje kojim se odlaže glavni pretres unijeće se u zapisnik i, po mogućnosti, odrediti će se dan i sat nastavka glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će također narediti obezbjeđenje dokaza koji se mogu izgubiti ili uništiti zbog odlaganja glavnog pretresa.
- (3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana nije dopuštena žalba.

Član 251.

Nastavljanje odloženog glavnog pretresa

- (1) Ako se glavni pretres koji je bio odložen drži pred istim sudijom, odnosno vijećem, pretres će se nastaviti, a sudija, odnosno predsjednik vijeća će ukratko iznijeti tok ranijeg glavnog pretresa. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da glavni pretres počne iznova.
- (2) Glavni pretres koji je odložen mora iznova početi ako se izmijenio sastav vijeća, ali po saslušanju stranaka vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se pročitaju iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se pročita zapisnik o uviđaju.
- (3) Ako je odlaganje trajalo duže od 30 dana ili ako se glavni pretres drži pred drugim sudijom, odnosno predsjednikom vijeća - glavni pretres mora iznova početi i svi dokazi se moraju ponovno izvesti.

Član 252.

Prekid glavnog pretresa

- (1) Osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom, sudija, odnosno predsjednik vijeća može prekinuti glavni pretres zbog odmora ili zbog isteka radnog vremena ili da bi se neki dokaz pribavio u kratkom vremenu ili zbog pripremanja optužbe ili odbrane.
- (2) Prekinuti glavni pretres nastavlja se uvijek pred istim sudijom, odnosno vijećem.
- (3) Ako se glavni pretres ne može nastaviti pred istim sudijom, odnosno vijećem ili ako je prekid glavnog pretresa trajao duže od osam dana, postupit će se po odredbama člana 251. ovog zakona.

Odjeljak 5 - Zapisnik o glavnom pretresu

Član 253.

Način vođenja zapisnika

- (1) O radu na glavnom pretresu vodi se zapisnik u koji se mora doslovno unijeti cijeli tok glavnog pretresa.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se određeni dio zapisnika pročita ili reprodukuje, a pročitat će ga ili reprodukovati uvijek ako to zahtijevaju stranke, branitelj ili osoba čija se izjava unosi u zapisnik.

Član 254.

Unošenje izreke presude u zapisnik

- (1) U zapisnik o glavnom pretresu unosi se potpuna izreka presude, uz naznačenje da li je presuda javno objavljena. Izreka presude unijeta u zapisnik o glavnom pretresu predstavlja izvornik.
- (2) Ako je doneseno rješenje o pritvoru, i ono se unosi u zapisnik o glavnom pretresu.

(2) The decision to adjourn the main trial shall be entered in the record and, when convenient, the day and hour of the resumption of the main trial shall be designated. The judge or the presiding judge shall also order the securing of evidence that could be lost or destroyed as a result of the adjournment of the main trial.

(3) An appeal is not allowed against the decision referred to in Paragraph 2 of this Article.

Article 251

Resumption of the Adjourned Main Trial

(1) If the main trial resumes after it has been adjourned before the same judge or the Panel, the judge or the presiding judge shall briefly summarize the previous course of the proceedings. The judge or the presiding judge may order that the main trial recommence from the beginning.

(2) The main trial that has been adjourned must recommence from the beginning if the composition of the Panel has changed, but upon the hearing of the parties, the Panel may decide that in such case the witnesses and experts shall not be examined again and that the new crime scene investigation shall not be conducted but the minutes of the crime scene investigation and testimony of the witnesses and experts given at the prior main trial shall be read only.

(3) If the adjournment lasted longer than 30 days or if the main trial is being held before another judge or presiding judge, the main trial must commence from the beginning and all evidence must be again presented.

Article 252

Recess of the Main Trial

(1) Aside from the cases stipulated in this Code, the judge or the presiding judge may declare a recess of the main trial due to leave or due to the fact that the workday has ended or he may declare the recess in order to obtain certain evidence quickly or for the purpose of preparing the prosecution or defense.

(2) A recessed main trial shall always resume before the same judge or the same Panel of judges.

(3) If the main trial may not be resumed before the same judge or the same Panel of judges or if the recess of the main trial lasted longer than eight (8) days, the procedure called for in the provisions of Article 251 of this Code shall be followed.

Section 5 – MAIN TRIAL RECORD

Article 253

Manner of Keeping the Record

(1) A verbatim record of the entire course of the main trial must be kept.

(2) The judge or the presiding judge may order that a certain part of the record be read or copied, and it shall be always read or copied at the request of the parties, of the defense attorney or of a person whose statement was entered in the record.

Article 254

Entering the Pronouncement of Verdict in the Record

(1) A complete pronouncement of the verdict must be entered in the record, indicating whether the verdict was announced publicly. The pronouncement of the verdict entered in the record of the main trial represents the original document.

(2) If the decision on custody has been rendered, it must also be entered in the record of the main trial.

Član 255.
Čuvanje materijalnih dokaza

- (1) U posebnoj prostoriji Suda se pohranjuju i čuvaju materijalni dokazi prikupljeni u toku krivičnog postupka. Sudija, odnosno predsjednik vijeća može u bilo koje vrijeme izdati naredbu koja se odnosi na kontrolu i raspolaganje materijalnim dokazima.
- (2) Ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine donijet će propise kojima će odrediti način i uvjete pod kojima se čuvaju materijalni dokazi iz stava 1. ovog člana.

Odjeljak 6 - Početak glavnog pretresa

Član 256.
Ulazak sudije, odnosno vijeća u sudnicu

- (1) Prilikom ulaska sudije ili vijeća u sudnicu i prilikom njihovog izlaska iz sudnice, svi prisutni, na poziv ovlaštene osobe, treba da ustanu.
- (2) Stranke i drugi učesnici postupka dužni su da ustanu kad se obraćaju Sudu, osim ako za to postoje opravdane prepreke.

Član 257.
Uvjeti za održavanje glavnog pretresa

Kada sudija, odnosno predsjednik vijeća utvrdi prisustvo svih pozvanih osoba na glavnom pretresu ili kada odluči da se glavni pretres održi bez prisustva određenih pozvanih osoba ili je odlučivanje o ovim stvarima odloženo, pozvat će optuženog i uzeti od njega osobne podatke radi utvrđivanja identiteta.

Član 258.
Utvrđivanje identiteta optuženog i davanje uputa

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća uzima od optuženog osobne podatke (član 78.) da bi utvrdio njegov identitet.
- (2) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog, sudija, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branitelja da li imaju primjedbe na sastav vijeća i nadležnost Suda.
- (3) Nakon utvrđivanja identiteta optuženog, sudija, odnosno predsjednik vijeća će uputiti svjedoke i vještace u prostoriju van sudnice za njih određenu, gdje će čekati dok budu pozvani da svjedoče. Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti svjedoke da dok čekaju, o svojim iskazima ne razgovaraju s drugim svjedocima. Na prijedlog Tužitelja, optuženog ili branitelja, sudija, odnosno predsjednik vijeća će odobriti onim vještacima na koje se prijedlog odnosi da prisustvuju toku pretresa u sudnici.
- (4) Ukoliko je prisutan oštećeni, ali još nije podnio imovinskopravni zahtjev, sudija, odnosno predsjednik vijeća će ga poučiti da može podnijeti taj zahtjev do zaključenja glavnog pretresa.
- (5) Sudija, odnosno predsjednik vijeća može poduzeti neophodne mjere radi sprečavanja međusobnog komuniciranja svjedoka, vještaka i stranaka.

Član 259.
Pouke optuženom

Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog na potrebu pažljivog praćenja toka pretresa i poučit će ga da može iznositi činjenice i predlagati dokaze u svoju korist, da može postavljati pitanja saoptuženim, svjedocima i vještacima i da može davati obrazloženja u vezi s njihovim iskazima.

Article 255
Preservation of Physical Evidence

- (1) Physical evidence gathered during criminal proceedings shall be stored and preserved in the Court's special room. The judge or the presiding judge may, at any time, issue an order concerning the control and disposition of the physical evidence.
- (2) A Minister of the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina shall issue regulations in which the manner and conditions for preserving the physical evidence referred to in Paragraph 1 of this Article shall be determined.

Section 6 – COMMENCEMENT OF THE MAIN TRIAL

Article 256
Entrance of the Judge or the Presiding Judge into the Courtroom

- (1) When the judge or the Panel of judges enters or exits the courtroom, all present shall stand up upon the call from the authorized person.
- (2) Parties and other participants of the proceedings are obligated to stand up when addressing the Court unless there are justified reasons for not doing so.

Article 257
Presumptions for Holding the Main Trial

When the judge or the presiding judge ascertains that all persons summoned have appeared at the main trial, or when the judge or the presiding judge decides that the main trial shall be held in the absence of certain persons summoned, or a decision on these matters has been postponed, the judge or the presiding judge shall call the accused and obtain personal data from him in order to verify his identity.

Article 258
Verifying the Identity of the Accused and Giving Directions

- (1) The judge or the presiding judge shall obtain personal data from the accused (Article 78) in order to verify his identity.
- (2) After verification of the identity of the accused, the judge or the presiding judge shall ask the parties and defense attorney whether they have any motions regarding the composition of the Panel or jurisdiction of the Court.
- (3) Once the identity of the accused has been verified, the judge or the presiding judge shall direct the witnesses and experts to the space assigned to them outside the courtroom where they shall wait until called for questioning. The judge or the presiding judge shall warn the witnesses not to discuss their testimony with each other while waiting. Upon motion of the Prosecutor, the accused or the defense attorney, the judge or the presiding judge shall allow requested experts to attend the main trial.
- (4) If the injured party is present, but still has not filed the claim under property law, the judge or the presiding judge shall inform the person in question that such a claim may be filed by the closing of the main trial.
- (5) The judge or the presiding judge may undertake necessary measures to prevent witnesses, experts and parties from communicating with each other.

Article 259
Instructions to the Accused

The judge or the presiding judge shall warn the accused to carefully follow the course of the main trial and shall instruct him that he may present facts and propose evidence in his favor, that he may question codefendants, witnesses and experts and that he may offer explanations regarding their testimony.

<p style="text-align: center;">Član 260. Čitanje optužnice i dokazi optužbe i odbrane</p> <p>(1) Glavni pretres počinje čitanjem optužnice. Optužnicu čita Tužitelj.</p> <p>(2) Nakon toga Tužitelj će ukratko iznijeti dokaze na kojima temelji optužnicu. Nakon čitanja optužnice, sudija, odnosno predsjednik vijeća upitat će optuženog da li je razumio njene navode. Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća ustanovi da optuženi nije razumio optužnicu, ukratko će je izložiti optuženom na način koji mu je razumljiv.</p> <p>(3) Optuženi ili njegov branitelj mogu nakon toga izložiti odbranu i ukratko iznijeti dokaze koje će ponuditi u svojoj odbrani.</p>	<p>Article 260</p> <p>Reading of the Indictment and Evidence of the Prosecution and the Defense</p> <p>(1) The main trial shall commence by a reading of the indictment. The indictment shall be read by the Prosecutor.</p> <p>(2) The Prosecutor shall then briefly state the evidence by which the Prosecutor expects to sustain the case of prosecution. After the indictment has been read, the judge or the presiding judge shall ask the accused whether he has understood the charges. If the judge or the presiding judge finds that the accused has not understood the charges, the judge or the presiding judge shall summarize the content of the indictment in a manner understandable to the accused.</p> <p>(3) The accused or his defense attorney may then state the defense and briefly state the evidence that shall be presented in the defense.</p>
<p style="text-align: center;">Odjeljak 7 - Dokazni postupak</p>	<p>Section 7 – EVIDENTIARY PROCEDURE</p>
<p style="text-align: center;">Član 261. Izvođenje dokaza</p> <p>(1) Stranka i branitelj imaju pravo pozivati svjedoke i izvoditi dokaze.</p> <p>(2) Osim ako sudija, odnosno vijeće u interesu pravde ne odredi drugačije, dokazi se na glavnom pretresu izvode sljedećim redom:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dokazi optužbe, b) dokazi odbrane, c) dokazi optužbe kojima se pobijaju navodi odbrane (replika), d) dokazi odbrane kao odgovor na pobijanje (duplika), e) dokazi čije je izvođenje naredio sudija, odnosno vijeće, f) sve relevantne informacije koje mogu pomoći sudiji, odnosno vijeću kod odmjeravanja odgovarajuće krivičnopravne sankcije ako optuženi bude proglašen krivim po jednoj ili više tačaka optužnice. <p>(3) Prilikom izvođenja dokaza dozvoljeno je direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje. Direktno ispitivanje obavlja strana koja poziva svjedoka, ali sudija, odnosno vijeće može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku.</p>	<p>Article 261</p> <p>Presentation of Evidence</p> <p>(1) Parties and the defense attorney are entitled to call witnesses and to present evidence.</p> <p>(2) Unless the judge or the Panel, in the interest of the justice, decides otherwise, the evidence at the main trial shall be presented in the following order:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) evidence of the prosecution; b) evidence of the defense; c) rebutting evidence of the prosecution; d) evidence in rejoinder to the Prosecutor's rebutting evidence; e) evidence whose presentation was ordered by the judge or the Panel f) all relevant information that may help the judge or the Panel in fashioning appropriate criminal sanction, if the accused is found guilty on one or more counts in the indictment. <p>(3) During the presentation of the evidence, direct examination, cross-examination and redirect examination shall be allowed. The party who called a witness shall directly examine the witness in question, but the judge or the presiding judge may at any stage of the examination ask the witness appropriate questions.</p>
<p style="text-align: center;">Član 262. Direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje svjedoka</p> <p>(1) Dozvoljeno je ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branitelja koji je pozvao svjedoka (direktno ispitivanje), zatim ispitivanje tog svjedoka od suprotne stranke, odnosno branitelja (unakrsno ispitivanje) i ponovno ispitivanje svjedoka od stranke, odnosno branitelja koji ga je pozvao. Svjedoka ispituje stranka koja ga je pozvala, ali sudija, odnosno predsjednik i članovi vijeća mogu u svakoj fazi ispitivanja postaviti svjedoku odgovarajuće pitanje. Pitanja svjedoku od suprotne stranke ograničavaju se i odnose na pitanja koja su prethodno postavljena tokom ispitivanja svjedoka od stranke koja je pozvala svjedoka. Pitanja na ponovnom ispitivanju svjedoka od stranke koja ga je pozvala ograničavaju se i odnose na pitanja postavljena tokom ispitivanja svjedoka od suprotne stranke. Nakon što svjedok bude ispitan, sudija, odnosno predsjednik i članovi vijeća mu mogu postavljati pitanja.</p>	<p>Article 262</p> <p>Direct Examination, Cross-examination and Additional Examination of Witnesses</p> <p>(1) Direct examination, cross -examination and redirect examination shall always be permitted. The party who called a witness shall directly examine the witness in question, but the judge or the presiding judge and members of the Panel may at any stage of the examination ask the witness appropriate questions. Questions on cross-examination shall be limited and shall relate to the questions asked during direct examination. Questions on redirect examination shall be limited and shall relate to questions asked during cross-examination. After examination of the witness, the judge or the presiding judge and members of the Panel may question the witness.</p>

- (2) Pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti ne mogu se postavljati pri direktnom ispitivanju, osim u slučaju potrebe razjašnjenja izjave svjedoka. U pravilu, pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti - dopuštena su samo prilikom unakrsnog ispitivanja. Kada stranka pozove svjedoka suprotne stranke ili kada svjedok pokazuje odbojan stav ili ne želi da saraduje, sudija, odnosno predsjednik vijeća može dozvoliti upotrebu pitanja koja navode na odgovor koji se želi čuti.
- (3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će u odgovarajućoj mjeri kontrolirati način i redosljed ispitivanja svjedoka i izvođenja dokaza, vodeći računa da ispitivanje i izvođenje dokaza bude efikasno za utvrđivanje istine, da se izbjegne nepotrebno gubljenje vremena i zaštite svjedoci od uznemiravanja i zbunjivanja.
- (4) Prilikom izvođenja dokaza iz člana 261. stav 2. tačka e. ovog zakona, Sud će ispitati svjedoka, a nakon toga dozvolit će strankama i branitelju da postavljaju pitanja.

Član 263.

Pravo Suda da ne dopusti pitanje ili dokaz

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će zabraniti pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno - ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedopušteno ili nevažno za predmet.
- (2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća zaključi da okolnosti koje stranka i branitelj želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, odbit će izvođenje takvog dokaza.

Član 264.

Posebna pravila o dokazima u slučajevima seksualnih deliktata

- (1) U postupku se ne mogu koristiti kao dokazi činjenice koje se odnose na ranije seksualno ponašanje oštećene strane i njene seksualne predispozicije.
- (2) Izuzetno od stava 1. ovog člana može se u postupku koristiti dokaz da sperma, medicinska dokumentacija o povredama ili drugi materijalni dokazi potiču od druge osobe, a ne od optuženog.
- (3) U slučajevima učinjenja krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, pristanak žrtve se ne može upotrijebiti u prilog odbrane optuženog.
- (4) Prije prihvatanja dokaza u skladu s ovim članom, obaviti će se odgovarajuće saslušanje, s koga je isključena javnost.
- (5) Zahtjev, prateća dokumentacija, i zapisnik sa saslušanja čuvaju se zapečaćeni u posebnoj omotu, osim ako Sud ne odredi drugačije.

Član 265.

Posljedice priznanja optuženog

Ako je priznanje optuženog na glavnom pretresu potpuno i u skladu s prije izvedenim dokazima, u dokaznom postupku izvest će se samo oni dokazi koji se odnose na odluku o krivičnopravnoj sankciji.

Član 266.

Polaganje zakletve, odnosno davanje izjave

- (1) Svi svjedoci polažu zakletvu ili daju izjavu prije svjedočenja koja zamjenjuje zakletvu.

(2) Leading questions shall not be used during the direct examination except if there is a need to clarify the witness's testimony. As a rule, leading questions shall be allowed only during the cross-examination. When a party calls the witnesses of the adversarial party or when a witness is hostile or uncooperative, the judge or the presiding judge may at his own discretion allow the use of leading questions.

(3) The judge or the presiding judge shall exercise an appropriate control over the manner and order of the examination of witnesses and the presentation of evidence so that the examination of and presentation of evidence is effective to ascertain the truth, to avoid loss of time and to protect the witnesses from harassment and confusion.

(4) During the presentation of evidence referred to in Item e. Paragraph 2 of Article 261 of this Code, the Court shall question the witness and then allow the parties and the defense attorney to pose questions to the witness.

Article 263

Forbidden Questions

(1) The judge or the presiding judge shall forbid the inadmissible or the repetition of irrelevant questions as well as answers to such questions.

(2) If the judge or the presiding judge finds that the circumstances that a party tries to prove are irrelevant to the case or that the presented evidence is unnecessary, the judge or the presiding judge shall reject the presentation of such evidence.

Article 264

Special Evidentiary Rules When Dealing With Cases of Sexual Misconduct

(1) The evidence offered to prove that injured party was engaged in other events related to sexual behavior and to prove a sexual predisposition of the injured party is not admissible.

(2) Notwithstanding Paragraph 1 of this Article, evidence offered to prove that semen, medical documents on injuries or any other physical evidence may stem from a person other than the accused, is admissible.

(3) In the case of the criminal offense against humanity and values protected by the international law, the consent of the victim may not be used in a favor of the defense.

(4) Before admitting evidence pursuant to this Article, the Court must conduct an appropriate hearing in camera.

(5) The motion, supporting documents and the record of the hearing must be sealed in a separate envelope, unless the Court orders otherwise.

Article 265

The Consequences of Accused's Confession

If a confession of the accused during the main trial is complete and in accordance with previously presented evidence, then, in the evidentiary proceeding, only evidence related to the decision on criminal sanction shall be presented.

Article 266

Taking an Oath or Affirmation

(1) All witnesses shall take an oath or affirmation replacing an oath before testifying.

- (2) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se čašču i savješću - izjavljujem da ću govoriti istinu o svemu što će me Sud pitati i da neću uskratiti, dodati ili promijeniti ništa meni poznato o ovom predmetu."
- (3) Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati daju zakletvu odnosno izjavu potpisivanjem teksta zakletve, odnosno izjave, a gluhi svjedoci čitaju tekst zakletve, odnosno izjave. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju čitati i pisati, zakletva, odnosno izjava se daje preko tumača.

Član 267.

Zaštita svjedoka od vrijeđanja, prijetnji i napada

- (1) Sudija, odnosno predsjednik vijeća dužan je zaštititi svjedoka od vrijeđanja, prijetnje i napada.
- (2) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti ili novčano kazniti učesnika u postupku ili bilo koju drugu osobu koja vrijeđa, prijeti ili dovodi u opasnost bezbjednost svjedoka pred Sudom. U slučaju novčanog kažnjavanja, primijenjuje se odredba člana 242. stava 1. ovog zakona.
- (3) U slučaju ozbiljne prijetnje svjedoku, sudija, odnosno predsjednik vijeća će obavijestiti Tužitelja radi preduzimanja krivičnog gonjenja.
- (4) Na prijedlog stranke ili branitelja, sudija, odnosno predsjednik vijeća naredit će policijskim organima preduzimanje mjera neophodnih za zaštitu svjedoka.

Član 268.

Kažnjavanje za odbijanje svjedočenja

- (1) Ako svjedok odbije da svjedoči bez opravdanog razloga i nakon upozorenja na posljedice, može biti kažnjen novčanom kaznom do 30.000 KM.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1. dopuštena je žalba, koja ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 269.

Angažovanje vještaka

- (1) Vještaka mogu angažovati stranke, branitelj i Sud.
- (2) Troškove vještaka iz stava 1. ovog člana snosi onaj koji ga je angažovao.

Član 270.

Ispitivanje vještaka

- (1) Prije ispitivanja vještaka, sudija, odnosno predsjednik vijeća opomenut će ga i na njegovu dužnost da iznese nalaz i mišljenje na najbolji mogući način i u skladu s vještinom i pravilima struke i upozorit će ga da davanje lažnog iskaza o nalazu i mišljenju predstavlja krivično djelo.
- (2) Vještak će položiti zakletvu, odnosno dati izjavu prije svjedočenja.
- (3) Zakletva, odnosno izjava se daje usmeno.
- (4) Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: "Zaklinjem se čašču-izjavljujem da ću govoriti istinu i da ću tačno i potpuno iznijeti svoj nalaz i mišljenje."
- (5) Vještak iznosi svoj nalaz i mišljenje usmeno na glavnom pretresu. U tom slučaju vještak će biti unakrsno ispitan od strane obje stranke i branitelja.
- (6) Pisani nalaz i mišljenje vještaka bit će prihvaćen kao dokazni materijal samo ukoliko je taj vještak svjedočio na pretresu i bio unakrsno ispitan od suprotne stranke.

(2) The text of the oath or the affirmation is as follows: "I swear or affirm on my honor and conscience that I shall speak the whole truth on everything the Court asks me and shall not conceal, add or alter anything known to me on this subject."

(3) Mute witnesses who are able to read and write shall take an oath by signing the text of the oath or affirmation, and deaf witnesses shall read the text of the oath or affirmation. If mute or deaf witnesses are not able to read or write, the oath or affirmation shall be given through an interpreter.

Article 267

Protection of Witnesses from Insults, Threats and Attacks

(1) The judge or the presiding judge is obligated to protect the witness from insults, threats and attacks.

(2) The judge or the presiding judge shall warn or fine a participant in the proceedings or any other person who insults, threatens or jeopardizes the safety of the witness before the Court. In the case of the fine, provisions of Article 242, Paragraph 1 of this Code shall be applied.

(3) In the case of a serious threat to a witness, the judge or the presiding judge shall inform the Prosecutor for the purpose of undertaking criminal prosecution.

(4) At the petition of the parties or the defense attorney, the judge or the presiding judge shall order the police to undertake measures necessary to protect the witness.

Article 268

Sanctions for Refusing to Testify

(1) If the witness refuses to testify without providing a justified reason and after being warned of the consequences, the witness may be fined an amount up to 30.000 KM.

(2) An appeal is allowed against the decision referred to in Paragraph 1 of this Article but it shall not stay the execution of the decision.

Article 269

Engagement of the Expert

(1) The parties, the defense attorney and the Court may call for an expert.

(2) Expenses of the expert referred to in Paragraph 1 of this Article shall be paid by the one who engaged the expert.

Article 270

Examination of the Experts

(1) Before an examination of an expert, the judge or the presiding judge shall remind the expert of his duty to present his findings and opinion to the best of his knowledge and in accordance with the ethics of his profession and shall warn him that the presentation of false findings and false opinions is a criminal offense.

(2) The expert shall take an oath or affirmation prior to presenting his testimony.

(3) The oath or affirmation shall be taken orally.

(4) The text of the oath or affirmation is as follows: " I swear/affirm on my honor that I shall testify truthfully and shall present my findings and opinion accurately and completely."

(5) The expert shall present his findings and opinion orally in the main trial. In that case, the expert shall be cross-examined by both parties and the defense attorney.

(6) The written findings and opinion of the expert shall only be admitted as evidence if the expert in question testified at the main trial and was subject to cross-examination.

<p style="text-align: center;">Član 271. Otpuštanje svjedoka i vještaka</p> <p>(1) Saslušani svjedoci i vještaci ostat će ispred sudnice ukoliko ih sudija, odnosno predsjednik vijeća potpuno ne otpusti nakon ispitivanja od strane stranaka i branitelja.</p> <p>(2) Na prijedlog stranke ili branitelja ili po službenoj dužnosti, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da ispitani svjedoci i vještaci napuste sudnicu i da budu naknadno pozvani i ponovno ispitani u prisustvu ili odsustvu ostalih svjedoka i vještaka.</p> <p style="text-align: center;">Član 272. Saslušanje van sudnice</p> <p>(1) Ako se u toku suđenja sazna da svjedok ili vještak nije u mogućnosti da dođe pred Sud, ili da bi njegov dolazak bio povezan s nesrazmjernim teškoćama, sudija, odnosno predsjednik vijeća može narediti da se svjedok, odnosno vještak ispita van sudnice - ukoliko njegovo svjedočenje smatra važnim. Sudija, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branitelj će prisustvovati ispitivanju, a ispitivanje će se sprovesti u skladu s članom 262. ovog zakona.</p> <p>(2) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to neophodno, ispitivanje svjedoka se može izvršiti prilikom rekonstrukcije događaja van sudnice. Sudija, odnosno predsjednik vijeća, stranke i branitelj će biti prisutne na rekonstrukciji, a ispitivanje će se sprovesti u skladu s članom 262. ovog zakona.</p> <p>(3) Stranke, branitelj i oštećeni uvijek se obavještavaju o vremenu i mjestu ispitivanja svjedoka ili izvođenju rekonstrukcije, s uputstvom da stranke, branitelj i svjedoci moraju prisustvovati ovim radnjama. Saslušanje će se sprovesti kao da se izvodi na glavnom pretresu, u skladu s članom 262. ovog zakona.</p> <p>(4) Ako sudija, odnosno predsjednik vijeća nađe da je to neophodno, na ispitivanje maloljetnika kao svjedoka shodno se primjenjuju odredbe člana 86. stava 6. i člana 90. ovog zakona.</p> <p style="text-align: center;">Član 273. Izuzeci od neposrednog sprovođenja dokaza</p> <p>(1) Iskazi dati u istrazi dopušteni su kao dokaz na glavnom pretresu i mogu biti korišteni prilikom unakrsnog ispitivanja ili pobijanja iznesenih navoda ili u odgovoru na pobijanje. U ovom slučaju, osobi se može dati mogućnost da objasni ili pobije svoj prethodni iskaz.</p> <p>(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći, ili je njihov dolazak pred Sud nemoguć, ili je znatno otežan iz važnih uzroka.</p> <p style="text-align: center;">Član 274. Zapisnici o dokaznom materijalu</p> <p>(1) Zapisnik o uviđaju na licu mjesta, o pretresanju stana ili osoba, o oduzimanju stvari, knjiga, zapisnika i ostalih dokaza iznijet će se na glavnom pretresu da bi se utvrdio njihov sadržaj, a po ocjeni sudije, odnosno predsjednika vijeća njihov sadržaj se može ukratko unijeti u zapisnik o glavnom pretresu.</p> <p>(2) Za provjeru vjerodostojnosti pismena, zapisa ili fotografije, potrebni su originalno pismeno, zapis ili fotografija, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.</p>	<p>Article 271 Discharging Witnesses and Experts</p> <p>(1) Witnesses and experts who have been examined by both parties and the defense attorney shall remain outside of the courtroom until the judge or presiding judge discharges them.</p> <p>(2) The judge or the presiding judge may order ex officio or on the motion of the parties or the defense attorney that examined witnesses and experts leave the courtroom and be subsequently recalled and reexamined in the presence of other witnesses and experts.</p> <p>Article 272 Examination out of the Court</p> <p>(1) If it is learned during the proceedings that a witness or expert is not able to appear before the Court or that his appearance would be of great difficulty, the judge or the presiding judge, if he deems the testimony of witness and expert important, may order that he be examined out of the Court. The judge or the presiding judge, the parties and the defense attorney shall be present at the examination, and the examination shall be conducted in accordance with Article 262 of this Code.</p> <p>(2) If the judge or the presiding judge finds it necessary, the examination of the witness may be carried out during a reconstruction of the criminal offense out of the Court. The judge or the presiding judge, the parties and the defense attorney shall be present at the reconstruction, and the examination shall be carried out in accordance with Article 262 of this Code.</p> <p>(3) The parties, defense attorney and injured party shall always be notified about the time and place of the examination of witnesses or the reconstruction, with an instruction that the parties, defense attorney and witnesses must attend these proceedings. Examination shall be carried out as it is at the main trial in accordance with Article 262 of this Code.</p> <p>(4) If the judge or the presiding judge finds it necessary, the examination of minors as witnesses shall be carried out in accordance with Article 86, Paragraph 6, and Article 90 of this Code.</p> <p>Article 273 Exceptions from the Imminent Presentation of Evidence</p> <p>(1) Prior statements given during the investigative phase are admissible as evidence in the main trial and may be used in cross-examination or in rebuttal or in rejoinder. The person must be given the opportunity to explain or deny a prior statement.</p> <p>(2) Notwithstanding Paragraph 1 of this Article, records on testimony given during the investigative phase, and if judge or the Panel of judges so decides, may be read or used as evidence at the main trial only if the persons who gave the statements are dead, affected by mental illness, cannot be found or their presence in Court is impossible or very difficult due to important reasons.</p> <p>Article 274 Records on Evidence</p> <p>(1) Records concerning the crime scene investigation, the search of dwellings and persons, the forfeiture of things, books, records and other evidence, shall be introduced at the main trial in order to establish their content, and at the discretion of the judge or presiding judge, their content may be entered in the record in summarized version.</p> <p>(2) To prove the content of writing, recording or photograph, the original writing, recording or photograph is required, unless otherwise stipulated by this Code.</p>
--	---

- (3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, može se koristiti kao dokaz i ovjerena kopija originala, kao i kopija koja je potvrđena kao neizmjenjena u odnosu na original.
- (4) Dokazni materijal iz stava 1. ovog člana se čita ukoliko se stranke i branitelj drugačije ne dogovore.

Član 275.
Izmjena optužbe

Ako Tužitelj ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, on može na glavnom pretresu izmijeniti optužnicu. Radi pripremanja odbrane, glavni pretres se može odgoditi. U ovom slučaju ne vrši se potvrđivanje optužnice.

Član 276.
Dopuna dokaznog postupka

- (1) Nakon izvođenja dokaza sudija, odnosno predsjednik vijeća će upitati stranke i branitelja da li imaju još neki dokazni prijedlog.
- (2) Ukoliko stranke i branitelj nemaju nove dokazne prijedloge, sudija odnosno predsjednik vijeća će objaviti da je dokazni postupak završen.

Član 277.
Završna riječ

- (1) Nakon završetka dokaznog postupka sudija, odnosno predsjednik vijeća će pozvati Tužitelja, oštećenog, branitelja i optuženog radi davanja završne riječi. Posljednja riječ uvijek pripada optuženom.
- (2) Ako optužnicu zastupa više tužitelja ili optuženi ima više od jednog branitelja, svi mogu dati završnu riječ, ali se njihova izlaganja ne mogu ponavljati i mogu biti vremenski ograničena.

Član 278.
Završetak glavnog pretresa

Nakon završnih riječi, sudija, odnosno predsjednik vijeća objavljuje da je glavni pretres završen, a Sud se povlači na vijećanje i glasanje radi donošenja presude.

GLAVA XXII – PRESUDA

Odjeljak 1 - Izricanje presude

Član 279.
Izricanje i objavljivanje presude

Presuda se izriče i objavljuje u ime Bosne i Hercegovine.

Član 280.
Vezaost presude za optužbu

- (1) Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici.
- (2) Sud nije vezan za prijedloge u pogledu pravne ocjene djela.

Član 281.
Dokazi na kojima se zasniva presuda

- (1) Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu.
- (2) Sud je dužan savjesno ocijeniti svaki dokaz pojedinačno i u vezi s ostalim dokazima i na osnovu takve ocjene izvesti zaključak je li neka činjenica dokazana.

(3) Notwithstanding Paragraph 2 of this Article, a certified copy of the original may be used as evidence or the copy verified as unchanged with respect to the original.

(4) Evidence referred to in Paragraph 1 of this Article shall be read unless the parties and the defense attorney do not agree otherwise.

Article 275
Amendment of the Indictment

If the Prosecutor evaluates that the presented evidence indicates a change of the facts presented in the indictment, the Prosecutor may amend the indictment at the main trial. The main trial may be postponed in order to give adequate time for preparation of the defense. In this case, the indictment shall not be confirmed.

Article 276
Supplement to the Evidentiary Proceedings

- (1) After the presentation of evidence, the judge or the presiding judge shall ask the parties and defense attorney if they have additional evidentiary motions.
- (2) If the parties or the defense attorney has no evidentiary motions, the judge or the presiding judge shall declare the evidentiary proceedings completed.

Article 277
Closing Arguments

- (1) Upon the completion of the evidentiary proceedings, the judge or the presiding judge shall call for the Prosecutor, injured party, defense attorney and the accused to present their closing arguments. The last words shall be always given to the accused.
- (2) If the prosecution is represented by more than one Prosecutor and if the accused is represented by more than one defense attorney, all Prosecutors and defense attorneys may give their closing arguments, but their closings may not be repetitive and they may be time limited.

Article 278
Closing the Main Trial

Once all closing arguments are completed, the judge or the presiding judge shall declare the main trial closed and the Court shall retire for deliberation and voting for the purpose of reaching a verdict.

CHAPTER XXII
THE VERDICT
Section 1 – PRONOUNCEMENT OF THE VERDICT

Article 279
Pronouncement and Announcement of the Verdict
The verdict shall be pronounced and announced in the name of Bosnia and Herzegovina.

Article 280
Correspondence between the Verdict and Charges
(1) The verdict shall refer only to the accused person and only to the criminal offense specified in the indictment that has been confirmed, or amended at the main trial or supplemented.
(2) The Court is not bound to accept the proposals regarding the legal evaluation of the act.

Article 281
Evidence on Which the Verdict is grounded
(1) The Court shall reach a verdict solely based on the facts and evidence presented at the main trial.
(2) The Court is obligated to conscientiously evaluate every item of evidence and its correspondence with the rest of the evidence and, based on such evaluation, to conclude whether the fact(s) have been proved.

Odjeljak 2 - Vrste presuda

Član 282.

Meritorne i procesne presude

- (1) Presudom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.
- (2) Ako optužba obuhvata više krivičnih djela, u presudi će se izreći da li se i za koje djelo optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim.

Član 283.

Presuda kojom se optužba odbija

Presudu kojom se optužba odbija, Sud će izreći:

- a) ako za presuđenje Sud nije nadležan,
- b) ako je postupak vođen bez zahtjeva Tužitelja,
- c) ako je Tužitelj od započinjanja pa do završetka glavnog pretresa odustao od optužnice,
- d) ako nije bilo potrebnog odobrenja ili ako je nadležni državni organ odustao od odobrenja,
- e) ako je optuženi za isto djelo već pravomoćno osuđen, oslobođen od optužbe ili je postupak protiv njega rješenjem pravomoćno obustavljen, a ne radi se o rješenju o obustavljanju postupka iz člana 326. ovog zakona,
- f) ako je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili se krivično gonjenje ne može poduzeti zbog zastarjelosti ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje.

Član 284.

Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe

Presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe, Sud će izreći:

- a) ako djelo za koje se optuženi optužuje nije zakonom propisano kao krivično djelo,
- b) ako postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost optuženog,
- c) ako nije dokazano da je optuženi učinio krivično djelo za koje se optužuje.

Član 285.

Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

- (1) U presudi kojom se optuženi oglašava krivim, Sud će izreći:
 - a) za koje se krivično djelo optuženik oglašava krivim, uz navođenje činjenica i okolnosti koje čine obilježja krivičnog djela, kao i onih od kojih ovisi primjena određene odredbe krivičnog zakona,
 - b) zakonski naziv krivičnog djela i koje su odredbe krivičnog zakona primijenjene,
 - c) kakva se kazna izriče optuženom ili se po odredbama krivičnog zakona oslobađa od kazne,
 - d) odluku o uvjetnoj osudi,
 - e) odluku o mjerama sigurnosti, o oduzimanju imovinske koristi i odluku o vraćanju predmeta (član 74.) ako predmeti do tada nisu vraćeni vlasniku, odnosno držatelju,
 - f) odluku o uračunavanju pritvora ili već izdržane kazne,
 - g) odluku o troškovima krivičnog postupka, o imovinskopravnom zahtjevu, kao i o tome da se pravomoćna presuda ima objaviti putem sredstava javnog informiranja.

Section 2 – TYPES OF VERDICTS

Article 282

Meritory and Procedural Verdicts

- (1) The verdict shall dismiss the charge, acquit the accused or declare him guilty.
- (2) If the charge encompasses several criminal offenses, the verdict shall declare for each of them whether the charge is dismissed, or the accused is acquitted of the charge or is declared guilty.

Article 283

Verdict Dismissing the Charges

The Court shall pronounce the verdict dismissing the charges in following cases:

- a) if the Court is not competent to reach the verdict;
- b) if the proceedings were conducted without the Prosecutor requesting so;
- c) if the Prosecutor dropped the charges between the beginning and the end of the main trial;
- d) if there was no necessary approval or if the competent state body revoked the approval;
- e) if the accused has already been convicted by a legally binding decision of the same criminal offense or has been acquitted of the charges or if proceedings against him have been dismissed by a legally binding decision, provided that the decision in question is not the decision on dismissing the procedure referred to in Article 326 of this Code;
- f) if by an act of amnesty or pardon, the accused has been exempted from criminal prosecution or if criminal prosecution may not be undertaken due to the statute of limitation or if there are other circumstances which permanently preclude criminal prosecution.

Article 284

Verdict Acquitting the Accused

The Court shall pronounce the verdict acquitting the accused of the charges in the following cases:

- a) if the act with which he is charged does not constitute a criminal offense under the law;
- b) if there are circumstances which exclude criminal responsibility;
- c) if it is not proved that the accused committed the criminal offense with which he is charged.

Article 285

Guilty Verdict

- (1) In a guilty verdict, the Court shall pronounce the following:
 - a) the criminal offense for which the accused is found guilty along with a citation of the facts and circumstances that constitute the elements of the criminal offense and those on which the application of a particular provision of the Criminal Code depends;
 - b) the legal name of the criminal offense and the provisions of the Criminal Code that was applied;
 - c) the punishment to which the accused is sentenced or released from punishment under the provisions of the Criminal Code;
 - d) a decision on suspended sentence;
 - e) a decision on security measures and forfeiture of property gain and a decision on return of objects (Article 74) if such objects have not been returned to their owner or the possessor;
 - f) a decision crediting pretrial custody or time already served;
 - g) a decision on costs of criminal proceedings and on a claim under property law, and the decision that the legally binding verdict shall be announced in the press, or radio or television;

- (2) Ako je optuženom izrečena novčana kazna, u presudi će se odrediti rok u kojem se novčana kazna ima platiti i način zamjene izvršenja novčane kazne u slučaju da se novčana kazna ne može naplatiti.

Odjeljak 3 - Objavljivanje presude

Član 286.

Vrijeme i mjesto objavljivanja presude

- (1) Pošto je presuda izrečena, Sud će je odmah objaviti. Ako Sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne presudu, odložit će objavljivanje presude najviše za tri dana i odredit će vrijeme i mjesto objavljivanja presude.
- (2) Sud će u prisutnosti stranaka i branitelja, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika javno pročitati izreku i priopćiti ukratko razloge presude.
- (3) Objavljivanje presude će se izvršiti i kad stranka, branitelj, zakonski zastupnik ili punomoćnik nije prisutan. Sud može odlučiti da optuženom koji je odsutan, presudu usmeno priopći sudija, odnosno predsjednik vijeća ili da mu se presuda samo dostavi.
- (4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila isključena, izreka presude će se uvijek pročitati u javnom zasjedanju. Vijeće će odlučiti hoće li i koliko isključiti javnost prilikom objavljivanja razloga presude.
- (5) Svi prisutni saslušat će čitanje izreke presude stojeći.

Član 287.

Pritvor nakon izricanja presude

Za određivanje, produženje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude do njene pravomoćnosti primjenjivat će se odredba člana 138. ovog zakona.

Član 288.

Pouka o pravu na žalbu i druga upozorenja

- (1) Po objavljivanju presude, sudija odnosno predsjednik vijeća će poučiti optuženog i oštećenog o pravu na žalbu, kao i o pravu na odgovor na žalbu.
- (2) Ako je optuženom izrečena uvjetna osuda, upozorit će ga sudija, odnosno predsjednik vijeća na značaj uvjetne osude i na uvjete kojih se mora pridržavati.
- (3) Sudija, odnosno predsjednik vijeća će upozoriti optuženog da do pravomoćnog okončanja postupka obavijesti Sud o svakoj promjeni adrese.

Odjeljak 4 - Pismena izrada i dostavljanje presude

Član 289.

Pismena izrada presude

- (1) Presuda koja je objavljena mora se pismeno izraditi u roku od 15 dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, izuzetno u roku od 30 dana. Ako presuda nije izrađena u tim rokovima, sudija, odnosno predsjednik vijeća je dužan obavijestiti predsjednika Suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik Suda će, po potrebi, poduzeti mjere da se presuda što prije izradi.
- (2) Presudu potpisuju sudija, odnosno predsjednik vijeća i zapisničar.

- (2) If the accused has been fined, the verdict shall indicate the deadline for payment, or way to substitute the fine in case that the accused is not able to pay.

Section 3 – ANNOUNCEMENT OF THE VERDICT

Article 286

Date and Place of the Verdict's Announcement

- (1) After the pronouncement of the verdict, the Court shall announce the verdict immediately. If the Court is unable to pronounce the verdict the same day the main trial was completed, the judge may postpone the announcement of the verdict for a maximum of three (3) days and shall set the date and place when the verdict shall be announced.
- (2) The Court shall read the pronouncement of the verdict in the presence of the parties and the defense attorney, their legal representatives and their power of attorneys and briefly explain it.
- (3) The verdict shall be announced even if the parties, the defense attorney, legal representative or power of attorney are not present. The Court may decide that the judge or the presiding judge shall orally announce the verdict to the accused absent during the announcement or that the verdict only be served on the accused.

- (4) If the public has been excluded from the main trial, the verdict must be read in a public session. The Panel of judges shall decide whether and to what extent the public shall be excluded when announcing the reasons for the verdict.

- (5) All those present shall stand to hear the reading of the verdict.

Article 287

Custody After Pronouncement of the Verdict

Provisions of Article 138 of this Code shall apply when ordering, extending or terminating the custody after the announcement of the verdict and until the verdict becomes legally binding.

Article 288

Instructions on the Right to Appeal and Other Instructions

- (1) Upon the announcement of the verdict, the judge or the presiding judge shall instruct the accused and the injured party on their right to appeal, and on the right to answer the appeal.
- (2) If the accused has been given a suspended sentence, the judge or presiding judge shall caution him as to the significance of a suspended sentence and conditions to which he must adhere.
- (3) The judge or the presiding judge shall warn the accused that he must notify the Court regarding every change of the address until the legally binding completion of the proceeding.

Section 4 – WRITTEN PRODUCTION AND THE DELIVERY OF THE VERDICT

Article 289

Written Production of the Verdict

- (1) An announced verdict must be prepared in writing within 15 days from its announcement, and in complicated matters and as an exception, within 30 days. If the verdict has not been prepared by these deadlines, the judge or the presiding judge is obligated to inform the President of the Court as to why this has not been done. The President of the Court shall, if necessary, undertake the necessary measures to have the verdict written as soon as possible.
- (2) The judge or the presiding judge and the minutes taker shall sign the verdict.

- (3) Ovjereni prijepis presude dostavit će se Tužitelju i oštećenom, a optuženom i branitelju saglasno članu 171. ovog zakona. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prijepisi presude moraju biti dostavljeni u rokovima iz stava 1. ovog člana.
- (4) Optuženom i oštećenom dostavit će se i pouka o pravu na žalbu.
- (5) Ovjereni prijepis presude Sud će s poukom o pravu na žalbu dostaviti osobi čiji je predmet oduzet tom presudom, kao i pravnoj osobi kojoj je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Pravomoćna presuda će se dostaviti oštećenom.

Član 290. Sadržaj presude

- (1) Pismeno izrađena presuda mora potpuno odgovarati presudi koja je objavljena. Presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.
- (2) Uvod presude sadrži: naznačenje da se presuda izriče u ime Bosne i Hercegovine, naziv Suda, ime i prezime predsjednika i članova vijeća i zapisničara, ime i prezime optuženog, krivično djelo za koje je optužen i da li je bio prisutan na glavnom pretresu, dan glavnog pretresa i da li je glavni pretres bio javan, ime i prezime tužitelja, branitelja, zakonskog zastupnika i punomoćnika koji su bili prisutni na glavnom pretresu i dan objavljivanja izrečene presude.
- (3) Izreka presude sadrži osobne podatke o optuženom i odluku kojom se optuženi oglašava krivim za krivično djelo za koje je optužen ili kojom se oslobađa od optužbe za to djelo ili kojom se optužba odbija.
- (4) Ako je optuženi oglašen krivim, izreka presude mora obuhvatiti potrebne podatke iz člana 285. ovog zakona, a ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena, izreka presude mora obuhvatiti opis djela za koje je optužen i odluku o troškovima krivičnog postupka i imovinskopравnom zahtjevu, ako je bio postavljen.
- (5) U slučaju stjecaja krivičnih djela Sud će u izreku presude unijeti kazne utvrđene za svako pojedinačno krivično djelo, a zatim jedinstvenu kaznu koja je izrečena za sva djela u stjecaju.
- (6) U obrazloženju presude Sud će iznijeti razloge za svaku tačku presude.
- (7) Sud će određeno i potpuno iznijeti koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući naročito ocjenu vjerodostojnosti protivrječnih dokaza, iz kojih razloga nije uvažio pojedine prijedloge stranaka, iz kojih razloga je odlučio da se ne sasluša neposredno svjedok ili vještak čiji je iskaz pročitao, kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, a naročito pri utvrđivanju da li postoji krivično djelo i krivična odgovornost optuženog i pri primjenjivanju određenih odredaba krivičnog zakona na optuženog i njegovo djelo.
- (8) Ako je optuženom izrečena kazna, u obrazloženju će se navesti koje je okolnosti Sud uzeo u obzir pri odmjeravanju kazne. Sud će posebno obrazložiti kojim se razlozima rukovodio pri odluci da kaznu treba ublažiti ili optuženog osloboditi od kazne ili izreći uvjetnu osudu ili da treba izreći mjeru sigurnosti ili oduzimanje imovinske koristi.
- (9) Ako se optuženi oslobađa od optužbe, u obrazloženju će se naročito navesti iz kojih se razloga iz člana 284. ovog zakona to čini.
- (10) U obrazloženju presude kojom se optužba odbija Sud se neće upuštati u ocjenu glavne stvari, nego će se ograničiti samo na razloge za odbijanje optužbe.

(3) A certified copy of the verdict shall be delivered to the Prosecutor and to the injured party, and it shall be delivered to the accused and the defense attorney pursuant to Article 171 of this Code. If the accused is in custody, certified copies of the verdict must be sent within the time periods stipulated in Paragraph 1 of this Article.

(4) The instructions on right to appeal shall be also delivered to the accused and the injured party.

(5) The Court shall deliver a certified copy of the verdict, with instructions as to the right to appeal, to a person who owns an article forfeited under the verdict in question and to a legal person against whom forfeiture of property gain was pronounced. The legally binding verdict shall be delivered to the injured party.

Article 290

The Contents of the Verdict

(1) A written verdict must fully correspond to the announced verdict. The verdict must have an introductory part, the pronouncement and the opinion.

(2) Introductory part of the verdict shall contain the following: a statement that the verdict is pronounced in the name of Bosnia and Herzegovina, the name of the Court, first and last name of the presiding judge and judges in the Panel and the minutes taker, first and last name of the accused, the criminal offense for which the accused is charged and whether the accused was present at the main trial, the date of the main trial and whether the main trial was public, first and last name of the prosecutor, defense attorney, legal representative and power of attorney who were present at the main trial and the date when the pronounced verdict was announced.

(3) The pronouncement of the verdict shall contain the personal data of the accused and the decision declaring the accused guilty of the criminal offense for which he is charged or the decision acquitting him of the charge of the criminal offense in question or the decision rejecting the charge.

(4) If the accused is found guilty, the pronouncement of the verdict must include the necessary data referred to in Article 285 of this Code, and if the accused is acquitted of the charge or the charge is rejected, the pronouncement of the verdict must include a description of the criminal offense for which the accused is charged and a decision on the costs of a criminal proceeding and a claim under property law if such was made.

(5) In the case of merger of criminal offenses, the Court shall incorporate in the pronouncement of the verdict the penalties mandated for each individual criminal offense and then the one sentence pronounced for all the criminal offenses.

(6) In the opinion of the verdict, the Court shall present the reasons for each count of the verdict.

(7) The Court shall specifically and completely state which facts and on what grounds the Court finds to be proven or unproven, furnishing specifically an assessment of the credibility of contradictory evidence, the reasons why the Court did not sustain the various motions of the parties, the reasons why the Court decided not to directly examine the witness or expert whose testimony was read, and the reasons guiding the Court in ruling on legal matters and especially in ascertaining whether the criminal offense was committed and whether the accused was criminally responsible and in applying specific provisions of the Criminal Code to the accused and to his act.

(8) If the accused has been sentenced to punishment, the opinion shall state the circumstances the Court considered in fashioning the punishment. The Court shall specifically present the reasons which guided the Court when it decided on a more severe punishment than that prescribed, or when it decided that the punishment should be mitigated or the accused released from the punishment or when the Court has pronounced a suspended sentence or has pronounced a security measures or forfeiture of property gain.

(9) If the accused is acquitted of the charge, the opinion shall specifically state on what grounds referred to in Article 284 of this Code the acquittal is based.

(10) In the opinion of a verdict rejecting the charge, the Court shall not assess the main issue, but shall restrict itself solely to the grounds for rejecting the charge.

<p style="text-align: center;">Član 291. Ispravke u presudi</p> <p>(1) Pogreške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesaglasnosti pismeno izrađene presude s izvornikom ispraviti će, posebnim rješenjem, sudija odnosno predsjednik vijeća na zahtjev stranke i branitelja ili po službenoj dužnosti.</p> <p>(2) Ako postoji nesaglasnost između pismeno izrađene presude i njenog izvornika u pogledu podataka iz člana 285. stava 1. tačke a. do e. i tačke g. ovog zakona, rješenje o ispravci dostavit će se osobama iz člana 289. ovog zakona. U tom slučaju rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rješenja, protiv koga posebna žalba nije dopuštena.</p>	<p>Article 291 Corrections in the Verdict</p> <p>(1) Errors in names and numbers and other obvious errors in writing and arithmetic, formal defects and disagreements between the written copy of the verdict and the original verdict shall be corrected through a special decision by the judge or the presiding judge, on the motion of the parties and defense attorney or ex officio.</p> <p>(2) If there is a discrepancy between the written copy of the verdict and the original of the verdict with respect to Article 285, Paragraph 1, Items a) through e) and Item g) of this Code, the decision on the correction shall be delivered to the persons referred to in Article 289 of this Code. In that case, the period allowed for appeal shall commence on the date of delivery of the decision against which no interlocutory appeal is allowed.</p>
<p style="text-align: center;">GLAVA XXIII - REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI</p>	<p style="text-align: center;">CHAPTER XXIII REGULAR LEGAL REMEDIES Section 1 – APPEAL AGAINST THE FIRST INSTANCE VERDICT</p>
<p style="text-align: center;">Odjeljak 1 - Žalba na prvostepenu presudu</p>	
<p style="text-align: center;">Član 292. Pravo na žalbu i rok</p>	<p>Article 292 Right to Appeal and the Deadline for Appeal</p>
<p>(1) Protiv presude donesene u prvom stepenu može se podnijeti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja prijepisa presude.</p> <p>(2) U složenim stvarima, na zahtjev stranaka i branitelja, Sud može produžiti rok za žalbu najduže za 15 dana.</p> <p>(3) Do odluke Suda o zahtjevu iz stava 2. ovog člana, ne teče rok za žalbu.</p> <p>(4) Blagovremeno podnesena žalba odlaže izvršenje presude.</p>	<p>(1) An appeal may be filed against the verdict rendered in the first instance within 15 days from the date when the copy of the verdict was delivered.</p> <p>(2) In complex matters, the Court may, on the motion of the parties or the defense attorney, extend the deadline for filing an appeal for a maximum of 15 days.</p> <p>(3) Until the Court renders a decision on a motion referred to in Paragraph 2 of this Article, the deadline for filing an appeal shall not run.</p> <p>(4) An appeal filed on time shall stay the execution of the verdict.</p>
<p style="text-align: center;">Član 293. Subjekti žalbe</p>	<p>Article 293 Subjects of the Appeal</p>
<p>(1) Žalbu mogu podnijeti stranke, branitelji i oštećeni.</p> <p>(2) U korist optuženog žalbu mogu podnijeti zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni drug optuženog, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojitelj, usvojenik, brat, sestra i hranitelj. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kad je optuženom ili njegovom branitelju dostavljen prijepis presude.</p> <p>(3) Tužitelj može podnijeti žalbu kako na štetu tako i u korist optuženog.</p> <p>(4) Oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke Suda o troškovima krivičnog postupka i odluke o imovinskoppravnom zahtjevu.</p> <p>(5) Žalbu može podnijeti i osoba čiji je predmet oduzet ili od koje je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom .</p> <p>(6) Branitelji i osobe iz stava 2. ovog člana mogu podnijeti žalbu i bez naročitog ovlaštenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje - osim ako je optuženom izrečena kazna dugotrajnog zatvora.</p>	<p>(1) The parties, the defense attorney and the injured party may file an appeal.</p> <p>(2) An appeal on behalf of the accused may also be filed by his legal representative, spouse or extramarital partner, direct blood relative, adoptive parent, adopted child, brother, sister and foster parent. In this case, the period allowed for the appeal shall run from the day when the accused or his defense attorney was delivered a copy of the verdict.</p> <p>(3) The Prosecutor may file an appeal to the detriment or to the benefit of the accused.</p> <p>(4) The injured party may contest the verdict only with respect to the decision of the Court on costs of the criminal proceedings and with respect to the decision on the claim under property law.</p> <p>(5) An appeal may also be filed by a person whose item was forfeited or from whom the property gain obtained by a criminal offense was forfeited.</p> <p>(6) The defense attorney and persons referred to in Paragraph 2 of this Article may file an appeal even without the separate authorization of the accused, but not against the accused's will, unless a sentence of long period imprisonment was pronounced on the accused.</p>
<p style="text-align: center;">Član 294. Odricanje i odustajanje od žalbe</p>	<p>Article 294 Waiving and Abandoning an Appeal</p>
<p>(1) Optuženi se može odreći prava na žalbu samo nakon što mu je presuda dostavljena. Optuženi se i prije toga može odreći prava na žalbu ako se Tužitelj odrekao prava na žalbu, osim ako bi optuženi po presudi imao da izdržava kaznu zatvora. Do donošenja odluke vijeća apelacionog odjeljenja, optuženi može odustati od već podnesene žalbe.</p>	<p>(1) The accused may waive the right to appeal only after the verdict has been delivered to him. The accused may waive the right to appeal even before that date if the Prosecutor has waived the right to appeal, unless under the verdict the accused must serve a prison sentence. The accused may abandon an appeal already filed that is pending with the Panel of the Appellate Division.</p>

- (2) Tužitelj se može odreći prava na žalbu od trenutka objavljivanja presude pa do isteka roka za podnošenje žalbe, a može do donošenja odluke vijeća apelacionog odjeljenja odustati od već podnesene žalbe.
- (3) Odricanje i odustajanje od žalbe ne može se opozvati.

Član 295.

Sadržaj žalbe i otklanjanje nedostataka žalbe

- (1) Žalba treba sadržavati:
- označenje presude protiv koje se podnosi žalba (naziv Suda, broj i datum presude),
 - osnov za pobijanje presude,
 - obrazloženje žalbe,
 - prijedlog da se pobijena presuda potpuno ili djelimično ukine ili preinači,
 - potpis osobe koja podnosi žalbu.
- (2) Ako je žalbu podnio optuženi ili druga osoba iz člana 293. stav 2. ovog zakona, a optuženi nema branitelja ili ako je žalbu podnio oštećeni koji nema punomoćnika, a žalba nije sastavljena u skladu s odredbama stava 1. ovog člana, Sud će pozvati žalitelja da u određenom roku dopuni žalbu pismenim podneskom ili usmeno na zapisniku kod Suda. Ako žalitelj ne postupi po ovom pozivu, Sud će odbaciti žalbu ako ne sadrži podatke iz stava 1. tačke b., c. i e. ovog člana, a ako žalba ne sadrži podatak iz stava 1. tačke a. ovog člana - odbacit će je ako se ne može utvrditi na koju se presudu odnosi. Ako je žalba podnesena u korist optuženog, dostavit će se apelacionom odjeljenju ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbacit će se ako se to ne može utvrditi.
- (3) Ako je žalbu podnio oštećeni koji ima punomoćnika ili Tužitelj, a žalba ne sadrži podatke iz stava 1. tačke b., c. i e. ovog člana ili ako žalba ne sadrži podatak iz stava 1. tačke a. ovog člana, a ne može se utvrditi na koju se presudu odnosi, žalba će se odbaciti. Žalba s ovim nedostacima podnesena u korist optuženog koji ima branitelja dostavit će se apelacionom odjeljenju ako se može utvrditi na koju se presudu odnosi, a odbacit će se ako se to ne može utvrditi.
- (4) U žalbi se mogu iznositi nove činjenice i novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti predstavljeni na glavnom pretresu. Žalitelj je dužan navesti razloge zašto ih ranije nije iznio. Pozivajući se na nove činjenice, žalitelj je dužan navesti dokaze kojima bi se te činjenice imale dokazati, a pozivajući se na nove dokaze – dužan je navesti činjenice koje pomoću tih dokaza želi dokazati.

Član 296.

Žalbeni osnovi

Presuda se može pobijati:

- zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka,
- zbog povrede krivičnog zakona,
- zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
- zbog odluke o krivičnopravnim sankcijama, oduzimanju imovinske koristi, troškovima krivičnog postupka, imovinskopravnom zahtjevu, kao i zbog odluke o objavljivanju presude putem sredstava javnog informiranja.

(2) The Prosecutor may waive the right to appeal from the moment when the verdict is announced to the end of the period allowed for filing an appeal, and the Prosecutor may abandon an appeal already filed that is pending with the Panel of the Appellate Division.

(3) The waiving and abandonment of an appeal may not be revoked.

Article 295

Contents of Appeal and Removing the Shortcomings of the Appeal

(1) An appeal should include:

- an indication of the verdict being appealed, including the name of the Court, the number and the date of the verdict;
- the grounds for contesting the verdict;
- the reasoning behind the appeal;
- a proposal for the contested verdict to be fully or partially reversed, or revised;
- at the end, the signature of the appellant.

(2) If an appeal has been filed by the accused or another person referred to in Article 293, Paragraph 2 of this Code, and the accused does not have defense attorney, or if the appeal has been filed by an injured party who has no power of attorney, and the appeal has not been drawn up in conformity with the provisions of Paragraph 1 of this Article, the Court shall call upon the appellant to supplement the appeal in writing or orally with the Court by a certain date. If the appellant fails to respond, the Court shall reject the appeal if it does not contain the data referred to in Item b), c), and e) of Paragraph 1 of this Article; if the appeal does not contain the data referred to in Item a) of Paragraph 1 of this Article, it shall be rejected if it cannot be ascertained to what verdict it pertains. If the appeal has been filed in favor of the defendant, it shall be delivered to the Panel of the Appellate Division if it can be established to what verdict it pertains, otherwise, the appeal shall be rejected.

(3) If an appeal was filed by the injured party who is represented by a power of attorney or filed by the Prosecutor, and an appeal does not contain the data referred to in Items b), c), and e) of Paragraph 1 of this Article or data referred to in Item a) of Paragraph 1 of this Article, and it cannot be ascertained to what verdict the appeal pertains, the appeal shall be rejected. An appeal that lacks the aforesaid data filed in the favor of the accused who is represented by the defense attorney, shall be delivered to the Panel of Appellate Division if it can be ascertained to what verdict the appeal pertains, and if it can not be ascertained, then it shall be rejected.

(4) New facts and new evidence, which despite due attention and cautiousness were not presented at the main trial, may be presented in the appeal. The appellant must cite the reasons why he did not present them previously. In referring to new facts, the appellant must cite the evidence that would allegedly prove these facts; in referring to new evidence, he must cite the facts that he wants to prove with that evidence.

Article 296

Grounds for Appeal

A verdict may be contested on the grounds of:

- an essential violation of the provisions of criminal procedure;
- a violation of the criminal code;
- the state of the facts being erroneously or incompletely established;
- the decision as to the sanctions, the forfeiture of property gain, costs of criminal proceedings, claims under property law and announcement of the verdict through the media.

Član 297.

Bitne povrede odredaba krivičnog postupka

- (1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji:
- ako je Sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja,
 - ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti,
 - ako je glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili ako je optuženom, branitelju, ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa,
 - ako je povrijeđeno pravo na odbranu,
 - ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu,
 - ako je Sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa,
 - ako je Sud donio presudu a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti,
 - ako Sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe;
 - ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda,
 - ako je optužba prekoračena,
 - ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama.
- (2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako Sud za vrijeme pripremanja glavnog pretresa ili u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

Član 298.

Povrede krivičnog zakona

Povreda krivičnog zakona postoji ako je krivični zakon povrijeđen u pitanju:

- da li je djelo za koje se optuženi goni krivično djelo,
- postoje li okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost,
- postoje li okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, a naročito da li je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili je gonjenje isključeno usljed amnestije ili pomilovanja ili je stvar već pravomoćno presuđena,
- da li je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti,
- da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi, odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili o oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje Sud ima po zakonu,
- da li su pravilno primijenjene odredbe o uračunavanju pritvora i izdržane kazne.

Article 297

Essential Violations of the Criminal Procedure Provisions

- (1) The following constitute an essential violation of the provisions of criminal procedure:
- if the Court was improperly composed in its membership or if a judge participated in pronouncing the verdict who did not participate in the main trial or who was disqualified from trying the case by a final decision;
 - if a judge who should have been disqualified participated in the main trial;
 - if the main trial was held in the absence of a person whose presence at the main trial was required by law, or if in the main trial the defendant, defense attorney or the injured party, in spite of his petition was denied the use of his own language at the main trial and the opportunity to follow the course of the main trial in his language;
 - if the right to defense was violated;
 - if the public was unlawfully excluded from the main trial;
 - if the Court violated the rules of criminal procedure on the question of whether there existed an approval of the competent authority;
 - if the Court reached a verdict and was not competent, or if the Court rejected the charges improperly due to a lack of competent jurisdiction;
 - if, in its verdict, the Court did not entirely resolve the contents of the charge;
 - if the verdict is based on evidence that may not be used as the basis of a verdict under the provisions of this Code;
 - if the charge has been exceeded;
 - if the wording of the verdict was incomprehensible, internally contradictory or contradicted the grounds of the verdict or if the verdict had no grounds at all or if it did not cite reasons concerning the decisive facts.

- (2) There is also a substantial violation of the principles of criminal procedure if the Court has not applied or has improperly applied some provisions of this Code to the preparation of the main trial or during the main trial or in rendering the verdict, and this affected or could have affected the rendering of a lawful and proper verdict.

Article 298

Violations of the Criminal Code

The following points shall constitute a violation of the Criminal Code:

- as to whether the act for which the accused is being prosecuted constitutes a criminal offense;
- as to whether the circumstances exist that preclude criminal responsibility;
- as to whether the circumstances exist that preclude criminal prosecution, and especially as to whether the statute of limitation on criminal prosecution applies, or as to whether prosecution is precluded because of amnesty or pardon, or as to whether the cause has already been decided by a legally binding verdict;
- if a law that could not be applied has been applied to the criminal offense that is the subject matter of the charge;
- if the decision pronouncing the sentence, suspended sentence or decision pronouncing a security measure or forfeiture of property gain has exceeded the authority that the Court has under the law;
- if provisions have been violated concerning the crediting of pretrial custody and time served.

Član 299.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje

- (1) Presuda se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja kad je Sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.
- (2) Nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji i kad na to ukazuju nove činjenice ili novi dokazi.

Član 300.

Odluke o krivičnopravnoj sankciji, troškovima postupka, imovinskopravnom zahtjevu i objavljivanju presude

- (1) Presuda se može pobijati zbog odluke o kazni i uvjetnoj osudi kad tom odlukom nije prekoračeno zakonsko ovlaštenje, ali Sud nije pravilno odmjerio kaznu s obzirom na okolnosti koje utječu da kazna bude veća ili manja i zbog toga što je Sud primijenio ili nije primijenio odredbe o ublažavanju kazne, o oslobađanju od kazne, ili o uvjetnoj osudi, iako su za to postojali zakonski uvjeti.
- (2) Odluka o mjeri sigurnosti ili o oduzimanju imovinske koristi može se pobijati ako ne postoji povreda zakona iz člana 298. tačke e. ovog zakona, ali je Sud nepravilno donio ovu odluku ili nije izrekao mjeru sigurnosti, odnosno oduzimanje imovinske koristi, iako su za to postojali zakonski uvjeti. Iz istih razloga može se pobijati odluka o troškovima krivičnog postupka.
- (3) Odluka o imovinskopravnom zahtjevu, kao i odluka o objavljivanju presude putem sredstava javnog informiranja može se pobijati kad je Sud o ovim pitanjima donio odluku protivno zakonskim odredbama.

Član 301.

Podnošenje žalbe

- (1) Žalba se podnosi Sudu u dovoljnom broju primjeraka za Sud, kao i za protivnu stranku i branitelja - radi davanja odgovora.
- (2) Neblagovremenu (član 311.) i nedopuštenu (član 312.) žalbu odbacit će rješenjem sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Član 302.

Odgovor na žalbu

Primjerak žalbe dostavlja se protivnoj stranci i branitelju (član 171.) koji mogu u roku od osam dana od dana prijema podnijeti Sudu odgovor na žalbu. Žalba i odgovor na žalbu, sa svim spisima, dostavlja se apelacionom odjeljenju.

Član 303.

Sudija izvjestitelj

- (1) Kad spis po žalbi stigne apelacionom odjeljenu Suda, predsjednik apelacionog odjeljenja dostavlja spis predsjedniku apelacionog vijeća koji određuje sudiju izvjestitelja.
- (2) Sudija izvjestitelj može, po potrebi, od sudije, odnosno predsjednika vijeća koje je donijelo pobijenu presudu pribaviti izvještaj o povredama odredaba krivičnog postupka, a može i provjeriti navode žalbe u pogledu novih dokaza i novih činjenica ili pribaviti potrebne izvještaje ili spise.
- (3) Kada sudija izvjestitelj pripremi spis, predsjednik vijeća će zakazati sjednicu vijeća.

Article 299

Incorrectly or Incompletely Established Facts

- (1) A verdict may be contested because the state of the facts has been incorrectly or incompletely established when the Court has erroneously established some decisive fact or has failed to establish it.
- (2) It shall be taken that the state of facts has been incompletely established when new facts or new evidence so indicates.

Article 300

Decision on the Sentence, the Costs of the Proceeding, the Claim under Property Law and the Announcement of the Verdict

- (1) A verdict may be contested because of the decision on the sentence and suspended sentence if the sentence did not exceed legal authority, but the Court did not correctly fashion the punishment in view of the circumstances that had a bearing on greater or lesser punishment, and also may be contested because the Court applied or failed to apply provisions concerning mitigation of punishment, release from punishment or suspension of sentence though the legal conditions for that existed.

- (2) A decision invoking a security measure or forfeiture of property gain may be contested if there is no violation of the law under Article 298, Item e) of this Code, but the Court incorrectly rendered that decision or did not pronounce a security measure or forfeiture of property gain though the legal conditions for that existed. These same reasons may be the grounds for contesting a decision on the costs of the criminal proceedings.

- (3) A decision on a claim under property law and a decision on announcing the verdict through the media may be contested when the Court has rendered the decision on these matters contrary to the provisions of law.

Article 301

Filing an Appeal

- (1) The appeal shall be filed with the Court in a sufficient number of copies for the Court, for the adverse party and defense attorney to prepare a response.
- (2) The judge or the presiding judge shall issue a decision rejecting an appeal that is late (Article 311) or inadmissible (Article 312).

Article 302

An Answer to Appeal

A copy of the appeal shall be submitted to the adverse party and to defense attorney (Article 171) who, within eight (8) days of the date of receipt of the appeal, may file their response to the appeal with the Court. Along with the entire record, the appeal and the response to the appeal, shall be submitted to the Appellate Division.

Article 303

Reporting Judge

- (1) When the documents pertaining to the appeal reach the Appellate Division of the Court, the presiding judge of the Appellate Division shall refer the documents to the presiding judge of the Appellate Panel who shall appoint a reporting judge.

- (2) The reporting judge may, if necessary, obtain the report on violations of the provisions of criminal procedure from the judge or the presiding judge of the Panel who rendered a contested verdict, and the reporting judge may inspect the contents of the appeal with respect to new evidence and new facts and obtain necessary reports or documents.

- (3) When a reporting judge prepares the documents, the presiding judge of the Panel shall schedule a session of the Panel.

Član 304.
Sjednica vijeća

- (1) O sjednici vijeća obavijestit će se Tužitelj, optuženi i njegov branitelj.
- (2) Ako se optuženi nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne, osigurat će se njegova prisutnost.
- (3) Sjednica vijeća počinje izlaganjem podnositelja žalbe, a nakon toga druga stranka izlaže odgovor na žalbu. Vijeće može od stranaka i branitelja koji su prisutni sjednici zatražiti potrebno objašnjenje u vezi sa žalbom i odgovorom na žalbu. Stranke i branitelj mogu predložiti da se pročitaju pojedini spisi i mogu, po dopuštenju predsjednika vijeća, dati potrebna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu ne ponavljajući ono što je sadržano u objašnjenjima.
- (4) Nedolazak stranaka i branitelja koji su uredno obaviješteni ne sprječava održavanje sjednice vijeća.
- (5) Na sjednici vijeća kojoj su prisutne stranke i branitelj, javnost se može isključiti samo pod uvjetima određenim ovim zakonom (član 235. do 237).
- (6) Zapisnik o sjednici vijeća priključuje se spisima.
- (7) Rješenja iz člana 311. i 312. ovog zakona mogu se donijeti i bez obavještanja stranaka i branitelja o sjednici vijeća.

Član 305.
Odlučivanje u sjednici vijeća ili pretresu

Vijeće apelacionog odjeljenja donosi odluku u sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa.

Član 306.
Granice ispitivanja presude

Vijeće apelacionog odjeljenja ispituje presudu u onom dijelu u kojem se ona pobija žalbom.

Član 307.
Zabrana reformatio in peius

Ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu.

Član 308.
Prošireno dejstvo žalbe

Žalba zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja ili zbog povrede krivičnog zakona podnesena u korist optuženog sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji i o oduzimanju imovinske koristi (član 300).

Član 309.
Beneficium cohaesionis

Ako vijeće apelacionog odjeljenja povodom ma čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist optuženog od koristi i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom pravcu, postupit će po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji.

Član 310.
Odluke po žalbi

- (1) Vijeće apelacionog odjeljenja može u sjednici vijeća odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedopuštenu ili odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu ili preinačiti prvostepenu presudu, ili ukinuti presudu i održati pretres.

Article 304
Session of the Panel

- (1) The Prosecutor, the accused and his defense attorney shall be informed about the session of the Panel.
- (2) If the accused is in custody or serving the sentence, his presence shall be ensured.
- (3) The session shall open with the presentation of the complainant, and then the other party shall present the answer to the appeal. The Panel may request for any necessary explanation regarding the appeal and the answer to appeal from the parties and the defense attorney present at the session. The parties and the defense attorney may propose that certain documents be read and may, upon the permission from the presiding judge of the Panel, present any necessary explanation for their points in the appeal, or the answer to the appeal without being repetitive.
- (4) Failure of the parties and the defense attorney to appear at the session despite being duly summoned shall not preclude the session from being held.
- (5) The public may be excluded from the session of the Panel at which the parties and the defense attorney are present only under the conditions stipulated in this Code (from Article 235 through Article 237).
- (6) The record of the Panel session shall be added to the case file.
- (7) The decision referred to in Article 311 and Article 312 of this Code may be rendered even without informing the parties and the defense attorney about the session of the Panel.

Article 305

Decision Rendered in a Session or on the Basis of a Hearing
The Panel of the Appellate Division shall render a decision in a session of the Panel or on the basis of a hearing.

Article 306

Limits in Reviewing the Verdict

The Panel of the Appellate Division shall review the verdict only insofar as it is contested by the appeal.

Article 307

Ban Reformatio in Peius

If an appeal has been filed only in favor of the accused, the verdict may not be modified to the detriment of the accused.

Article 308

Extended Effect of the Appeal

An appeal filed in favor of the accused due to the state of the facts being erroneously or incompletely established or due to the violation of the Criminal Code shall also contain an appeal of the decision concerning the punishment and forfeiture of the property gain (Article 300).

Article 309

Beneficium cohaesionis

If in ruling on an appeal, regardless of who filed the appeal, the Panel of the Appellate Division finds that the grounds on which the decision was rendered in favor of the accused is also of benefit to any of the codefendants who did not file an appeal or did not file an appeal along the same lines, it shall ex officio proceed as though such an appeal had been filed.

Article 310

Decisions on the Appeal

- (1) In a session of the Panel of the Appellate Division, the Panel may reject the appeal as being late or inadmissible or the Panel may refuse the appeal as unfounded and confirm or modify the verdict of the first instance or revoke the verdict and hold the main trial.

(2) O svim žalbama protiv iste presude vijeće apelacionog odjeljenja odlučuje jednom odlukom.

Član 311.
Odbacivanje žalbe kao neblagovremene

Žalba će se odbaciti rješenjem kao neblagovremena ako se utvrdi da je podnijeta nakon proteka zakonskog roka za njeno podnošenje.

Član 312.
Odbacivanje žalbe kao nedopuštene

Žalba će se odbaciti rješenjem kao nedopuštena ako se utvrdi da je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe ili osoba koja se odrekla prava na žalbu ili ako se utvrdi odustanak od žalbe ili da je poslije odustajanja ponovno podnesena žalba ili ako žalba po zakonu nije dopuštena.

Član 313.
Odbijanje žalbe

Vijeće apelacionog odjeljenja će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija žalbom.

Član 314.
Preinačenje prvostepene presude

- (1) Vijeće apelacionog odjeljenja će, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 297. stav 1. tač. f. i j. ovog zakona.
- (2) Ako su se zbog preinačenja prvostepene presude stekli uvjeti da se odredi, odnosno ukine pritvor na osnovu člana 138. st. 1. i 2. ovog zakona, vijeće apelacionog odjeljenja će o tome donijeti posebno rješenje protiv koga nije dopuštena žalba.

Član 315.
Ukidanje prvostepene presude

- (1) Vijeće apelacionog odjeljenja će, uvažavajući žalbu, rješenjem ukinuti prvostepenu presudu i odrediti održavanje pretresa ako utvrdi da:
- a) postoji bitna povreda odredaba krivičnog postupka, osim slučajeva iz člana 314. stav 1. ovog zakona,
 - b) je potrebno izvesti nove dokaze ili ponoviti već u prvostepenom postupku izvedene dokaze usljed kojih je činjenično stanje pogrešno ili nepotpuno utvrđeno.
- (2) Vijeće apelacionog odjeljenja može i djelimično ukinuti prvostepenu presudu, ako se pojedini dijelovi presude mogu izdvojiti bez štete za pravilno presuđenje i u odnosu na taj dio održati pretres.
- (3) Ako se optuženi nalazi u pritvoru, vijeće apelacionog odjeljenja će ispitati postoje li još razlozi za pritvor i donijet će rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.
- (4) Ako je optuženi u pritvoru, vijeće apelacionog odjeljenja je dužno donijeti odluku najkasnije u roku od tri mjeseca od dana kada je primilo spise.

(2) The Panel of the Appellate Division shall decide in a single decision on all appeals against the same verdict.

Article 311
Rejecting the Appeal for Being Late

A decision shall be rendered to reject the appeal for being late if it is found that it was filed after the lawful date.

Article 312
Rejecting the Appeal as Inadmissible

A decision shall be rendered to reject the appeal as inadmissible if it is found that the appeal was filed by a person not authorized to file an appeal or a person who waived the right to appeal, or if it is found that the appeal was abandoned or if after the abandonment the appeal was filed again or the appeal is not allowed under the law.

Article 313
Refusing the Appeal

The Panel of the Appellate Division shall issue a verdict refusing the appeal as unfounded and confirm the verdict of the first instance when it finds that the grounds on which the verdict is contested by the appeal do not exist.

Article 314
Revision of the First Instance Verdict

- (1) By honoring an appeal, the Panel of the Appellate Division shall render a verdict revising the verdict of the first instance if the Panel deems that the decisive facts have been correctly ascertained in the verdict of the first instance and that in view of the state of the facts established, a different verdict must be rendered when the law is properly applied, according to the state of the facts and in the case of violations as per Article 297, Paragraph 1, Item f) and j) of this Code.
- (2) If due to the revision of the first instance verdict, conditions to order or to terminate the custody pursuant to Article 138, Paragraph 1 and 2 of this Code have been fulfilled, the Panel of the Appellate Division shall issue a separate decision against which an appeal is not allowed.

Article 315
Revoking the First Instance Verdict

- (1) By honoring the appeal, the Panel of the Appellate Division shall revoke the first instance verdict and hold a trial if the Panel finds that:
- a) major violations of the provisions of the criminal procedure exist, except cases referred to in Article 314, Paragraph 1 of this Code;
 - b) it is necessary to present new evidence or repeat the evidence presented in the first instance proceedings that caused the state of facts to be erroneously and incompletely established.
- (2) The Panel of the Appellate division may also partially revoke the first instance verdict if the certain parts of the verdict can be severed out without causing a detriment to a rightful verdict, and the Panel may hold a trial concerning the certain parts in question.
- (3) If the accused is in custody, the Panel of the Appellate Division shall review whether the grounds for custody still exist and the Panel shall issue a decision on extension or termination of the custody. An appeal is not allowed against this decision.
- (4) If the accused is in custody, the Panel of the Appellate Division is obligated to issue a decision not later than three (3) months from the day the Panel received documents.

<p style="text-align: center;">Član 316. Obrazloženje odluke kojom se ukida prvostepena presuda</p> <p>U obrazloženju presude, u dijelu kojim se ukida prvostepena presuda ili u rješenju kojim se ukida prvostepena presuda, navest će se samo kratki razlozi za ukidanje.</p> <p style="text-align: center;">Član 317. Pretres pred vijećem apelacionog odjeljenja</p> <p>(1) Odredbe koje se odnose na glavni pretres u prvostepenom postupku shodno se primjenjuju i na pretres pred vijećem apelacionog odjeljenja.</p> <p>(2) Ako vijeće apelacionog odjeljenja ustanovi da je potrebno ponovo izvesti već izvedene dokaze u prvostepenom postupku, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka i pismeni nalaz i mišljenje bit će prihvaćeni kao dokazni materijal ukoliko su ti svjedoci i vještaci prilikom svjedočenja bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branitelja, ili nisu bili unakrsno ispitani od suprotne stranke ili branitelja iako im je to bilo omogućeno, te ukoliko se radi o dokazima iz člana 261. stav 2. tačka e. ovog zakona. U tom slučaju njihovi iskazi na pretresu se mogu čitati.</p> <p>(3) Odredbe stava 2. ovog člana se ne odnose na osobe koje mogu odbiti svjedočenje iz člana 83. ovog zakona.</p> <p style="text-align: center;">Odjeljak 2 - Žalba na rješenje</p> <p style="text-align: center;">Član 318. Dopuštenost žalbe na rješenje</p> <p>(1) Protiv rješenja Suda donesenog u prvom stepenu, stranke, branitelj i osobe čija su prava povrijeđena mogu podnijeti žalbu uvijek kad u ovom zakonu nije izričito određeno da žalba nije dopuštena.</p> <p>(2) Rješenja koja se donose radi pripremanja glavnog pretresa i presude mogu se pobijati samo u žalbi na presudu.</p> <p style="text-align: center;">Član 319. Opći rok za podnošenje žalbe</p> <p>(1) Žalba se podnosi Sudu.</p> <p>(2) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, žalba na rješenje podnosi se u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.</p> <p style="text-align: center;">Član 320. Suspenzivno dejstvo žalbe</p> <p>Ako u ovom zakonu nije drukčije određeno, podnošenjem žalbe na rješenje odlaže se izvršenje rješenja protiv koga je podnesena žalba.</p> <p style="text-align: center;">Član 321. Odlučivanje o žalbi na rješenje</p> <p>(1) O žalbi protiv rješenja donesenog u prvom stepenu odlučuje vijeće apelacionog odjeljenja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.</p> <p>(2) O žalbi protiv rješenja sudije za prethodni postupak, odnosno sudije za prethodno saslušanje, odlučuje vijeće iz člana 24. stav 6. ovog zakona, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.</p> <p>(3) Odlučujući o žalbi Sud može rješenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedopuštenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i, po potrebi, predmet uputiti na ponovno odlučivanje.</p>	<p>Article 316 Opinion in the Decision on Revoking the First Instance Verdict</p> <p>In the opinion of the verdict, in the part by which the first instance verdict is revoked or in the decision on revoking the first instance verdict, only brief reasons for revoking the verdict shall be cited.</p> <p>Article 317 Hearing Before the Panel of the Appellate Division</p> <p>(1) Provisions that apply to the main trial in the first instance proceeding shall be accordingly applied to a hearing before the Panel of the Appellate Division.</p> <p>(2) If the Panel of the Appellate Division finds that it is necessary to repeat the evidence presented in the first instance proceeding, testimony of examined witnesses and experts and written findings and opinions of experts shall be admitted as evidence if those witnesses and experts were cross-examined by the opposing party or the defense attorney or they were not cross-examined by the opposing party or the defense attorney although it was made possible, or if it is about the evidence referred to in Item e, Paragraph 2 of Article 261 of this Code. In that case, their testimony may be read at the hearing.</p> <p>(3) The provision referred to in Paragraph 2 of this Article shall not relate to privileged witnesses referred to in Article 83 of this Code.</p> <p style="text-align: center;">Section 2 – AN APPEAL AGAINST THE DECISION</p> <p>Article 318 Appeals Permitted against the Decision</p> <p>(1) The parties, the defense attorney and persons whose rights have been violated may always file an appeal against the decision of the Court rendered in the first instance unless when it is explicitly prohibited to file an appeal under this Code.</p> <p>(2) A decision rendered in order to prepare the main trial and the verdict may be contested only in an appeal against the verdict.</p> <p>Article 319 General Deadline for Filing the Appeal</p> <p>(1) An appeal shall be filed with the Court.</p> <p>(2) Unless this Code stipulates otherwise, an appeal against the decision shall be filed within three (3) days from the day the decision was delivered.</p> <p>Article 320 Execution Suspended by an Appeal</p> <p>Unless otherwise stipulated in this Code, filing an appeal against the decision shall stay the execution of the decision in question.</p> <p>Article 321 Deciding the Appeal against the First Instance Decision</p> <p>(1) Unless otherwise stipulated in this Code, the Panel of the Appellate Division shall decide an appeal against the decision rendered in the first instance.</p> <p>(2) Unless otherwise stipulated in this Code, the Panel referred to in Article 24, Paragraph 6 of this Code shall decide an appeal against the decision rendered by the preliminary hearing judge.</p> <p>(3) In deciding an appeal, in its decision the Court may reject the appeal as late or inadmissible, may refuse an appeal as unfounded or may admit an appeal and revise the decision or revoke the decision and, if necessary, refer the case for retrial.</p>
--	--

Član 322.

Shodna primjena odredbi o žalbi na prvostepenu presudu

Na postupak po žalbi na rješenje shodno se primjenjuju odredbe člana 293., 295. i 301. stav 2., člana 303. stav 1. i člana 307. i 309. ovog zakona.

Član 323.

Shodna primjena odredbi ovog zakona i na druga rješenja

Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, odredbe člana 318. i 322. ovog zakona shodno se primjenjuju i na sva ostala rješenja koja se donose po ovom zakonu.

GLAVA XXIV - VANREDNI PRAVNI LIJEK

Ponavljanje postupka

Član 324.

Opća odredba

Krivični postupak koji je dovršen pravomoćnim rješenjem ili pravomoćnom presudom može se na zahtjev ovlaštene osobe ponoviti samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim u ovom zakonu.

Član 325.

Nastavljanje krivičnog postupka

Ako je krivični postupak rješenjem pravomoćno obustavljen ili je presudom optužba pravomoćno odbijena zato što nije bilo potrebnog odobrenja, postupak će se na zahtjev Tužitelja nastaviti čim prestanu uzroci zbog kojih su donesene navedene odluke.

Član 326.

Ponavljanje postupka završenog pravomoćnim rješenjem

- (1) Ako je izvan slučajeva iz člana 325. ovog zakona krivični postupak pravomoćno obustavljen prije početka glavnog pretresa, na zahtjev Tužitelja može se dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka ako se podnesu novi dokazi na osnovu kojih se Sud može uvjeriti da su se stekli uvjeti za ponovno pokretanje krivičnog postupka.
- (2) Krivični postupak pravomoćno obustavljen do početka glavnog pretresa može se ponoviti kad je Tužitelj odustao od gonjenja, ako se dokaže da je do odustanka došlo usljed krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja Tužitelja. U pogledu dokazivanja krivičnog djela Tužitelja primjenjivat će se odredbe člana 327. stava 2. ovog zakona.

Član 327.

Ponavljanje postupka u korist osuđenog

- (1) Krivični postupak završen pravomoćnom presudom može se ponoviti u korist osuđenog:
 - a) ako se dokaže da je presuda zasnovana na lažnoj ispravi ili na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili tumača,
 - b) ako se dokaže da je do presude došlo usljed krivičnog djela sudije ili osobe koja je vršila istražne radnje,

Article 322

Applying Provisions Appropriately on Appeal against the First Instance Verdict

Provisions of Article 293, 295 and Paragraph 2 of Article 301, Paragraph 1 of Article 303, Article 307 and Article 309 of this Code shall be appropriately applied when deciding an appeal against the decision.

Article 323

Applying Provisions of This Code Appropriately on Other Decisions

Unless otherwise stipulated under this Code, provisions of the Article 318 and Article 322 of this Code shall be appropriately applied to all other decisions rendered in accordance with this Code.

CHAPTER XXIV

EXTRAORDINARY LEGAL REMEDY

REPEATING THE CRIMINAL PROCEEDINGS

Article 324

General Provision

A criminal proceeding that was completed with a legally binding decision or verdict may be repeated on the petition of an authorized person only in cases and under the conditions provided by this Code.

Article 325

Resumption of the Criminal Proceeding

If a criminal proceeding was dismissed by a legally binding decision or the charges were rejected by a legally binding verdict due to a lack of permission otherwise required by this Code, the proceeding shall resume at the petition of the Prosecutor upon termination of the reasons for rendering the aforesaid decision.

Article 326

Reopening a Proceeding Completed by a Legally Binding Decision

(1) Except for the cases referred to in Article 325, if a criminal proceeding was dismissed by a legally binding decision prior to the main trial, the criminal proceeding may be repeated on a petition of the Prosecutor if new evidence is introduced enabling the Court to ascertain that the conditions to reopen the criminal proceeding have been fulfilled.

(2) A criminal proceeding that was dismissed by a legally binding decision prior to the commencement of the main trial may be reopened if the Prosecutor dropped the charges and it is proven that the Prosecutor dropped the charges in connection with the criminal abuse of his official post of Prosecutor. The provision of Article 327, Paragraph 2 of this Code shall be applied when proving the criminal offense committed by the Prosecutor.

Article 327

Reopening the Proceedings for the Benefit of the Accused

A criminal proceeding that was completed by a legally binding verdict may be reopened in favor of the accused:

- a) if it is proven that the verdict was based on a false document or on the false testimony of a witness, expert or interpreter;
- b) if it is proven that the verdict came about because of a criminal offense committed by the judge or person who performed the investigation;

- c) ako se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti predstavljeni na glavnom pretresu, a koji su sami za sebe ili u vezi s ranijim dokazima podobni da prouzrokuju oslobađanje osobe koja je bila osuđena ili njezinu osudu po blažem krivičnom zakonu,
- d) ako je neka osoba za isto krivično djelo više puta osuđena ili ako je više osoba osuđeno zbog istog djela koje je mogla učiniti samo jedna osoba ili neka od njih,
- e) ako se u slučaju osude za produženo krivično djelo ili za drugo krivično djelo koje po zakonu obuhvaća više istovrsnih ili više raznovrsnih radnji iznesu nove činjenice ili podnesu novi dokazi koji ukazuju da osuđeni nije učinio radnju koja je obuhvaćena djelom iz osude, a postojanje ovih činjenica bi bilo od bitnog utjecaja na odmjeravanje kazne,
- f) ako Ustavni sud Bosne i Hercegovine, Dom za ljudska prava ili Evropski sud za ljudska prava utvrdi da su u toku postupka kršena ljudska prava i osnovne slobode i ako je presuda zasnovana na tom kršenju.

- (2) U slučajevima iz stava 1. tačke a. i b. ovog člana mora se pravomoćnom presudom dokazati da su navedene osobe oglašene krivim za odnosna krivična djela. Ako se postupak protiv ovih osoba ne može provesti zbog toga što su umrle ili što postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje, činjenice iz stava 1. tačke a. i b. ovog člana mogu se utvrditi i drugim dokazima.

Član 328.

Ponavljanje postupka na štetu optuženog

- (1) Krivični postupak se može ponoviti na štetu optuženog ako je presuda kojom se optužba odbija donesena zbog odustanka Tužitelja od optužbe, a dokaže se da je do ovog odustanka došlo usljed krivičnog djela korupcije ili krivičnog djela protiv službene i druge dužnosti Tužitelja.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana primjenjuju se odredbe člana 327. stav 2. ovog zakona.

Član 329.

Osobe ovlaštene na podnošenje zahtjeva

- (1) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka mogu podnijeti stranke i branitelj, a poslije smrti osuđenog zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti Tužitelj i osobe iz člana 293. stava 2. ovog zakona.
- (2) Zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u korist osuđenog može se podnijeti i pošto je osuđeni izdržao kaznu, i bez obzira na zastarjelost, amnestiju ili pomilovanje.
- (3) Ako Sud sazna da postoji razlog za ponavljanje krivičnog postupka, obavijestit će o tome osuđenog, odnosno osobu koja je ovlaštena da u korist osuđenog podnese zahtjev.

Član 330.

Postupanje po zahtjevu

- (1) O zahtjevu za ponavljanje krivičnog postupka odlučuje vijeće (član 24. stav 6).
- (2) U zahtjevu se mora navesti po kojem se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrepljuju činjenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, Sud će pozvati podnositelja da u određenom roku zahtjev dopuni.

c) if new facts are presented or new evidence submitted, which despite the due attention and cautiousness were not presented at the main trial, and which in themselves or in relation to the previous evidence would tend to bring about the acquittal of the person who has been convicted or his conviction under a less severe criminal law;

d) if an individual has been tried more than once for the same action or if more than one person has been convicted of an of an action which could have been performed by only one person or by some of them;

e) if, in the case of a conviction for a continuous criminal offense or for another criminal offense that on the basis of the law covers several actions of the same kind or several actions of different kinds, new facts are presented or new evidence is submitted that shows that the accused did not commit an action included in the criminal offense covered by the conviction, and the existence of those facts would have essentially affected the fashioning of punishment;

f) if the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, the Human Rights Chamber or the European Court for Human Rights establish that human rights and basic freedoms were violated during the proceeding and that the verdict was based on these violations;

g) In the cases referred to in Items a) and b) of Paragraph 1 of this Article, it must be proven by a legally binding verdict that these persons in question were found guilty of the criminal offenses in question. If the proceeding against these persons could not be conducted because they have died or because circumstances exist which preclude criminal prosecution, the facts referred to in Items a) and b) of the Paragraph 1 of this Article may be established with other evidence as well.

Article 328

Reopening the Proceeding to the Detriment of the Accused

(1) A criminal proceeding may be reopened to the detriment of the accused if the verdict refusing the indictment was rendered due to the withdrawal of the Prosecutor from the indictment, and it is proven that this withdrawal was brought about by the criminal offense of corruption or criminal offense of abuse of the official post or other responsible duty by the Prosecutor.

(2) In the case referred to in Paragraph 1 of this Article, the provision of Article 327, Paragraph 2 of this Code shall be applied.

Article 329

Persons Authorized to File a Petition

(1) A petition to reopen a criminal proceeding may be filed by the parties and the defense attorney, and following the death of the accused the petition may be filed in his favor by the Prosecutor and by the persons cited in Article 293, Paragraph 2, of this Code.

(2) A petition to reopen a criminal proceeding in favor of a convicted person may be filed even after the convicted person has served his sentence and regardless of the statute of limitation, amnesty or pardon.

(3) If the Court learns that a reason exists for reopening a criminal proceeding, the Court shall so inform the convicted person or the person authorized to file the petition on his behalf.

Article 330

Proceedings With Respect to the Petition

(1) The Panel (Article 24, Paragraph 6) shall decide on a petition to reopen a criminal proceeding.

(2) The petition must cite the legal basis on which reopening of the proceedings is sought and the evidence to support the facts on which the petition is based. If the petition does not contain such data, the Court shall call upon the petitioner to supplement the petition by a certain date.

- (3) Prilikom rješavanja o zahtjevu, u vijeću neće učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju presude u ranijem postupku.

Član 331.
Odlučivanje o zahtjevu

- (1) Sud će rješenjem zahtjev odbaciti ako na osnovu samog zahtjeva i spisa ranijeg postupka utvrdi da je zahtjev podnijela neovlaštena osoba ili da nema zakonskih uvjeta za ponavljanje postupka ili da su činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva već bili izneseni u ranijem zahtjevu za ponavljanje postupka koji je odbijen pravomoćnim rješenjem Suda ili da činjenice i dokazi očigledno nisu podobni da se na osnovu njih dopusti ponavljanje ili da podnositelj zahtjeva nije postupio po članu 330. stav 2. ovog zakona.
- (2) Ako Sud ne odbaci zahtjev, dostavit će se prijepis zahtjeva protivnoj stranci koja ima pravo u roku od osam dana odgovoriti na zahtjev. Kad Sudu stigne odgovor na zahtjev ili kad protekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća odredit će da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se poziva u zahtjevu i u odgovoru na zahtjev.
- (3) Poslije provedenih izvidaja Sud će rješenjem odmah odlučiti o zahtjevu za ponavljanje postupka.

Član 332.
Dopuštenje za ponavljanje postupka

- (1) Kad Tužitelj vrati spise, Sud će, ako ne odredi da se izvidaj dopuni, na osnovu rezultata izvidaja zahtjev uvažiti i dopustiti ponavljanje krivičnog postupka ili će zahtjev odbiti, ako novi dokazi nisu podobni da dovedu do ponavljanja krivičnog postupka.
- (2) Ako Sud nađe da razlozi zbog kojih je dopustio ponavljanje postupka u korist optuženog postoje i za kojeg od suoptuženih koji nije podnio zahtjev za ponavljanje postupka, postupit će po službenoj dužnosti kao da takav zahtjev postoji.
- (3) U rješenju kojim se dopušta ponavljanje krivičnog postupka Sud će odlučiti da se odmah zakaže novi glavni pretres ili da se krivični predmet vrati u stanje istrage.
- (4) Ako je zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka podnesen u korist osuđenog, a Sud smatra s obzirom na podnesene dokaze da osuđeni može u ponovljenom postupku biti osuđen na takvu kaznu da bi se uračunavanjem već izdržane kazne imao pustiti na slobodu, ili da može biti oslobođen od optužbe ili da optužba može biti odbijena - odredit će da se izvršenje presude odloži, odnosno prekine.
- (5) Kad rješenje kojim se dopušta ponavljanje krivičnog postupka postane pravomoćno, obustavit će se izvršenje kazne, ali će Sud, po prijedlogu Tužitelja, odrediti pritvor ako postoje uvjeti iz člana 132. ovog zakona.

Član 333.
Pravila ponovljenog postupka

- (1) Na ponovljeni postupak koji se vodi na osnovu rješenja kojim je dopušteno ponavljanje krivičnog postupka, primijenjuju se iste odredbe kao i na prethodni postupak. U ponovljenom postupku Sud nije vezan za rješenja donesena u prethodnom postupku.
- (2) Ako se ponovljeni postupak obustavi do početka glavnog pretresa, Sud će rješenjem o obustavljanju postupka ukinuti i raniju presudu.

- (3) When deciding on a petition, a judge who participated in rendering the verdict in the previous proceeding shall be excluded from the Panel.

Article 331

Deciding of the Petition

(1) The Court shall reject the petition in a decision if, on the basis of the petition itself and the record of the prior proceeding, it finds that the petition was filed by an unauthorized person or that there are no legal conditions for reopening the proceeding, or because the facts and evidence on which the petition is based have already been presented in a previous petition for reopening the proceedings that were refused by a valid decision of the Court, or if the facts and evidence obviously are not adequate to provide a basis for reopening the proceeding, or if the petitioner did not conform with Article 330, Paragraph 2 of this Code.

(2) Should the Court not reject the petition, it shall serve a copy of the petition on the adverse party who has the right to answer the petition within eight (8) days. When the Court receives an answer or when the deadline for giving the answer is overdue, the presiding judge of the Panel shall order a review of the facts and collection of the evidence called for in the petition and in the answer to the petition.

(3) After the review has been conducted, the Court shall issue a decision in which it rules on the petition for reopening the proceeding.

Article 332

Permission to Reopen the Proceeding

(1) If the Court does not order an extended review, after the Prosecutor returns the documents, the Court shall admit the petition and allow the criminal proceeding to be reopened or the Court shall reject the petition if it finds that the new evidence is not enough to reopen the criminal proceeding.

(2) If the Court finds that there are grounds for allowing the proceeding to be reopened on behalf of the accused and also on behalf of a co-accused who did not file a petition to reopen the proceeding, the Court shall ex officio proceed as though such petition had been filed for the co-accused.

(3) In the decision on reopening the criminal proceeding, the Court shall order that a new main trial be scheduled immediately or that the subject matter be returned to the investigative phase.

(4) If the petition to reopen a criminal proceeding has been filed on behalf of a convicted person, and the Court deems in view of the evidence submitted that in the reopened proceeding the convicted person may receive such a punishment that would call for his release once time already served had been credited, or that he might be acquitted of the charge, or that the charge might be rejected, it shall order that execution of the verdict be postponed or terminated.

(5) When a decision calling for the reopening of a criminal proceeding becomes legally binding, execution of the penalty shall be stayed, but on the recommendation of the Prosecutor the Court shall order custody if the conditions exist as referred to in Article 132 of this Code.

Article 333

The Rules of the Reopened Proceeding

(1) The provision applicable to the preliminary proceedings shall also apply to the new reopened criminal proceeding that is being carried out on the basis of the decision to reopen the criminal proceeding. During the new proceeding, the Court shall not be bound by the decisions rendered in the previous proceeding.

(2) If the new proceeding should be suspended before the main trial commences, the Court shall revoke the prior verdict in the decision on suspending the proceeding.

- (3) Kad Sud u ponovljenom postupku donese presudu, izreći će da se prethodna presuda djelimično ili u cjelini stavlja van snage ili da se ostavlja na snazi. U kaznu koju odredi novom presudom Sud će optuženom uračunati izdržanu kaznu, a ako je ponavljanje određeno samo za neko od djela za koje je optuženi bio osuđen, Sud će izreći novu jedinstvenu kaznu.
- (4) Sud je u ponovljenom postupku vezan zabranom iz člana 307. ovog zakona.

DIO TREĆI – POSEBNI POSTUPCI

GLAVA XXV - POSTUPAK ZA IZDAVANJE KAZNENOG NALOGA

Član 334. Opća odredba

- (1) Za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom, a za koje je prikupio dovoljno dokaza koji pružaju osnov za tvrdnju da je osumnjičeni učinio krivično djelo, Tužitelj može u optužnici zatražiti od Suda da izda kazneni nalog - u kojem će optuženom izreći određenu krivičnopravnu sankciju ili mjeru bez provođenja glavne rasprave.
- (2) Tužitelj može da zatraži izricanje jedne ili više od sljedećih krivičnopravnih sankcija ili mjera: novčane kazne, uvjetne osude i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili oduzimanja predmeta.
- (3) Izricanje novčane kazne može se zatražiti u visini koja ne može biti veća od 50.000 KM.

Član 335. Neprihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Sudija će odbaciti zahtjev za izdavanje kaznenog naloga ako ustanovi da postoji osnov za spajanje postupka iz člana 25. ovog zakona, ako se radi o krivičnom djelu za koje se takav zahtjev ne može postaviti ili ako je Tužitelj zatražio izricanje krivičnopravne sankcije ili mjere koja po zakonu nije dopuštena.
- (2) O žalbi Tužitelja protiv rješenja o odbačaju odlučuje vijeće iz člana 24. stav 6. ovog zakona u roku od 48 sati.
- (3) Ako sudija smatra da podaci u optužnici ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga ili da se prema tim podacima može očekivati izricanje neke druge krivične sanakcije ili mjere, a ne one koju je zatražio Tužitelj, postupit će s optužnicom kao da je podnijeta na potvrdu i proslijediti je u dalji postupak, u skladu s ovim zakonom.

Član 336. Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

- (1) Ako se složi za zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, sudija će potvrditi optužnicu i zakazati saslušanje optuženog.
- (2) Prilikom saslušanja sudija će:
- utvrditi da li je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branitelj,
 - utvrditi da li je optuženi razumio optužnicu i zahtjev Tužitelja za izricanje krivičnopravne sankcije ili mjere,

- (3) When the Court renders a verdict in the new proceeding, the Court shall pronounce that the prior verdict is being partially or in whole set aside, or shall pronounce that the prior verdict remains valid. When the Court pronounces the new verdict, the Court shall give the accused credit for time served in the sentence, and if reopening of the proceeding was ordered only for some of the criminal offenses of which the accused has been convicted, the Court shall pronounce a single new sentence.
- (4) In the new proceeding, the Court shall be bound by the prohibition set forth in Article 307 of this Code.

PART THREE-SPECIAL PROCEDURES

CHAPTER XXV PROCEDURE FOR ISSUING THE WARRANT FOR PRONOUNCEMENT OF SENTENCE

Article 334 General Provision

- (1) For criminal offenses for which the law prescribes a prison sentence up to five (5) years or a fine as the main sentence, for which the Prosecutor has gathered enough evidence to provide grounds for the Prosecutor's allegation that the suspect has committed the criminal offense, the Prosecutor may request, in the indictment, from the Court to issue a warrant for pronouncement of the sentence in which a certain sentence or measure shall be pronounced to the accused without holding the main hearing.
- (2) The Prosecutor may request one or more of the following criminal sanctions or measures to be pronounced: fine, suspended sentence, forfeiture of material gain acquired by the criminal offense or forfeiture of the item.
- (3) A fine may be requested in an amount that shall not exceed 50.000 KM.

Article 335 Rejection of the Request to Issue a Warrant for Pronouncement of the Sentence

- (1) The judge shall reject the request for issuing of a warrant for pronouncement of the sentence if he determines that grounds exist for joinder of the proceedings from Article 25 of this Code, if the criminal offense in question is such that this request may not be filed or if the Prosecutor has requested a pronouncement of sentence or measure that is not allowed according to law.
- (2) The Panel referred to in Article 26, Paragraph 6 of this Code shall decide the Prosecutor's appeal against the decision on rejection within 48 hours.
- (3) If the judge considers that the information contained in the indictment does not provide sufficient grounds for issuing a warrant for pronouncement of the sentence, or that according to this information another sanction or measure may be expected other than the one requested by the Prosecutor, the judge shall treat the indictment as if it has been submitted for confirmation and forward it for further procedure in accordance with this Code.

Article 336 Granting the Request to Issue the Warrant for the Pronouncement of the Sentence

- (1) If the judge agrees with the request to issue the warrant for pronouncement of the sentence, the judge shall confirm the indictment and set a hearing.
- (2) At the hearing the judge shall:
- ensure whether the right of the accused to be represented by the defense attorney is honored;
 - ensure whether the accused understands the indictment and the Prosecutor's request for a certain sentence or certain measures to be pronounced;

- c) upoznati optuženog s dokazima koje je prikupio Tužitelj i pozvati ga na davanje izjave o predloženim dokazima,
- d) pozvati optuženog da se izjasni o krivnji,
- e) pozvati optuženog da se izjasni o predloženoj krivičnopravnoj sankciji ili mjeri.

Član 337.

Izdavanje kaznenog naloga

- (1) Ako optuženi izjavi da nije kriv ili stavi prigovor na optužnicu, sudija će zakazati glavni pretres o roku od 30 dana i prosljediti optužnicu na dalji postupak, u skladu s ovim zakonom.
- (2) Ako optuženi izjavi da je kriv i da prihvata krivičnopravnu sankciju ili mjeru predloženu u optužnici, sudija će prvo utvrditi krivnju i onda presudom izdati kazneni nalog u skladu s optužnicom.

Član 338.

Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog i pravo na žalbu

- (1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog sadrži podatke iz člana 285. ovog zakona.
- (2) U obrazloženju presude iz stava 1. ovog člana ukratko se navode razlozi koji opravdavaju izricanje presude kojom se izdaje kazneni nalog.
- (3) Protiv presude iz stava 1. ovog člana dopuštena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja presude.

Član 339.

Dostavljanje presude kojom se izdaje kazneni nalog

- (1) Presuda kojom se izdaje kazneni nalog dostavlja se optuženom, njegovom branitelju i Tužitelju.
- (2) Plaćanje novčane kazne prije isteka roka za podnošenje žalbe ne smatra se odricanjem od prava na žalbu.

GLAVA XXVI - POSTUPAK PREMA MALOLJETNICIMA

Odjeljak 1 - Opće odredbe

Član 340.

Primjena drugih odredbi ovog zakona u postupku prema maloljetnicima

- (1) Odredbe ove glave primjenjuju se u postupku prema osobama koje su učinile krivično djelo kao maloljetnici, a u vrijeme pokretanja postupka, odnosno suđenja nisu navršile dvadeset i jednu godinu života. Ostale odredbe ovog zakona primjenjuju se ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ove glave.
- (2) Odredbe člana 342. do 344., člana 347. do 350., člana 355., 357., 359. i 366. ovog zakona, primjenjuju se u postupku prema mlađoj punoljetnoj osobi ako se do početka glavnog pretresa ustanovi da dolazi u obzir da se toj osobi izrekne odgojna mjera u skladu s odredbama KZ BiH, a do tog vremena ona nija navršila dvadeset i jednu godinu života.

- c) present the accused with the evidence gathered by the Prosecutor, and call upon the accused to make a statement regarding the evidence presented;
- d) call upon the accused upon to enter a plea of guilty or not guilty;
- e) call upon the accused to make a statement upon the requested sentence or measures.

Article 337

Issuance of the Warrant for Pronouncement of the Sentence

- (1) If the accused pleads not guilty or raises any objections to the indictment, the judge shall schedule the main trial within 30 days, and forward the indictment for further procedure in accordance with this Code.
- (2) If the accused pleads guilty, and accepts the sentence or measure proposed in the indictment, the judge shall first establish the guilt of the accused and then shall issue a warrant for pronouncing the sentence in accordance with the indictment.

Article 338

Contents of the Verdict and Right to Appeal

- (1) The verdict by which the warrant for pronouncement of the sentence is issued shall contain the data referred to in Article 285 of this Code.
- (2) The opinion of the verdict referred to in Paragraph 1 of this Article shall only state the reasons that justify the pronouncement of the verdict by which the warrant for pronouncing the sentence is issued.
- (3) An appeal is allowed against the verdict referred to in Paragraph 1 of this Article and the appeal may be filed within eight (8) days from the day of the delivery of the verdict.

Article 339

Delivery of the Verdict Issuing a Warrant for Pronouncement of the Sentence

- (1) The verdict by which the warrant for pronouncement of the sentence is issued shall be delivered to the accused, his defense attorney and to the Prosecutor.
- (2) Payment of the fine before the expiration of the deadline for appeal is not considered to be a waiver of the right to appeal.

CHAPTER XXVI

JUVENILE PROCEDURE

Section 1 – GENERAL PROVISIONS

Article 340

Application of Other Provisions of This Code to Juvenile Procedure

- (1) The provisions of this Chapter shall apply in proceedings conducted against persons who were minors at the time when they committed a criminal offense and who had not reached the age of twenty-one (21) at the time proceedings were instituted or when those persons were tried. The other provisions of this Code shall apply to the extent that they do not conflict with the provisions of this Chapter.
- (2) The provisions of Articles 342 through 344, Article 347 through 350, Article 355, Article 357, Article 359 and Article 366 of this Code shall apply in proceedings conducted against a young adult if, before the main trial commences, it is found that a developmental measure should properly be pronounced on that person in accordance with the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina, and by that date the person has not reached the age of twenty-one (21).

Član 341.
Primjena odredbi prema djeci

Kad se u toku postupka utvrdi da maloljetnik u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije navršio četrnaest godina života, krivični postupak će se obustaviti i o tome će se obavijestiti organ starateljstva.

Član 342.
Obazrivo postupanje

- 1) Maloljetniku se ne može suditi u odsustvu.
- 2) Pri preduzimanju radnji kojima je prisutan maloljetnik, a naročito pri njegovom ispitivanju, organi koji učestvuju u postupku dužni su postupati obazrivo, vodeći računa o duševnoj razvijenosti, osjetljivosti i osobnim svojstvima maloljetnika, kako vođenje krivičnog postupka ne bi štetno utjecalo na razvoj maloljetnika.
- 3) Organi koji učestvuju u postupku sprječavat će pogodnim mjerama svako nedisciplinovano ponašanje maloljetnika.

Član 343.
Obavezna odbrana

- (1) Maloljetnik mora imati branitelja od početka pripremnog postupka.
- (2) Ukoliko maloljetnik ne poznaje jezik na kome se vodi krivični postupak, Sud će mu odrediti tumača.
- (3) Ako u slučajevima iz stava 1. ovog člana sam maloljetnik, njegov zakonski zastupnik ili srodnici ne uzmu branitelja, njega će postaviti po službenoj dužnosti sudija za maloljetnike.

Član 344.
Oslobodenje od dužnosti svjedočenja

Od dužnosti svjedočenja o okolnostima potrebnim za ocjenjivanje duševne razvijenosti maloljetnika, upoznavanje njegove ličnosti i prilika u kojima živi (član 355.), oslobođeni su samo roditelj, staratelj, usvojitelj, socijalni radnik, vjerski ispovjednik, odnosno vjerski službenik i branitelj.

Član 345.
Spajanje i razdvajanje postupka

- (1) Kad je maloljetnik učestvovao u učinjenju krivičnog djela zajedno s punoljetnom osobom, postupak prema njemu će se razdvojiti i provesti po odredbama ove glave.
- (2) Postupak prema maloljetniku može se spojiti s postupkom protiv punoljetne osobe i provesti po općim odredbama ovog zakona samo ako je spajanje postupka neophodno za svestrano razjašnjenje stvari. Rješenje o tome donosi sudija za maloljetnike, na obrazloženi prijedlog Tužitelja. Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.
- (3) Kad se provodi jedinstven postupak za maloljetnika i punoljetne učinitelje, u pogledu maloljetnika će se uvijek primijeniti odredbe člana 342. do 344., člana 347. do 350., člana 355., 357., 359. i 365. ovog zakona, kad se na glavnom pretresu razjašnjavaju pitanja koja se odnose na maloljetnika, kao i člana 366. i 372. ovog zakona, a ostale odredbe ove glave – ukoliko njihova primjena nije u suprotnosti s vođenjem spojenog postupka.

Article 341
Application of the Provisions to Children

When it is established in the course of the proceeding that at the time when the minor committed the criminal offense he had not reached the age of fourteen (14), the criminal proceeding shall be dismissed, and the juvenile authorities shall be so informed.

Article 342
Circumspect Treatment

- (1) A minor may not be tried in absentia.
- (2) When proceedings are undertaken that are attended by the minor, and especially when he is examined, the bodies participating in the proceeding must be circumspect, mindful of the mental development, sensitivity and personal characteristics of the minor, so that the conduct of the criminal proceeding will not have an adverse effect on the minor's development.
- (3) The bodies who participate in the proceeding shall take appropriate measures to prevent any undisciplined behavior of the minor.

Article 343
Mandatory Defense

- (1) A minor must have defense attorney from the outset of the preparatory proceeding.
- (2) If the minor does not understand the language in which the criminal proceeding is being conducted, the Court shall appoint an interpreter for him.
- (3) If in the cases referred to in Paragraph 1 of this Article the minor himself, his legal representative or relatives do not retain a defense attorney, the judge for juveniles shall appoint him ex officio.

Article 344
Relieved of the Duty to Testify

Parents of the minor, his foster parents, adoptive parents, social worker, religious official and defense attorney are relieved of the duty to testify concerning the circumstances necessary for evaluation of the mental development of a minor and for gaining familiarity with his personality and the conditions in which he lived (Article 355).

Article 345
Joined and Separate Proceedings

- (1) When a minor has participated in committing a criminal offense with an adult, a separate proceeding shall be conducted against him, and its conduct shall conform to the provisions of this Chapter.
- (2) The proceeding against a minor may be joined with the proceeding against an adult and conducted under the general provisions of this Code only if the joined proceeding is necessary to a full clarification of the case. The decision on this matter shall be made by the judge for juveniles upon the justified motion of the Prosecutor. An appeal is not allowed against this decision.
- (3) When a joint proceeding is conducted against minor and adult perpetrators, the provisions of Article 342 through 344, Article 347 through 350, Articles 355 and 357, Article 359 and Article 365 of this Code shall always be applied with respect to the minor when matters pertaining to the minor are being clarified in the main trial, and Articles 366 and 372 of this Code as well as the other provisions of this Chapter, shall be applied to the extent that it does not conflict the conduct of a joint proceeding.

<p style="text-align: center;">Član 346. Sprovođenje jedinstvenog postupka</p> <p>Kad je osoba učinila neko krivično djelo kao maloljetna, a neko kao punoljetna, sprovest će se jedinstven postupak po članu 25. ovog zakona, pred vijećem koje sudi punoljetnim osobama.</p>	<p>Article 346 Joint Proceeding When a person has committed some criminal offense as a minor and some other criminal offense as an adult, a joint proceeding shall be conducted pursuant to Article 25 of this Code before the Panel that tries adults.</p>
<p style="text-align: center;">Član 347. Uloga organa starateljstva</p> <p>(1) U postupku prema maloljetnicima, pored ovlaštenja koja su izričito predviđena u odredbama ove glave, organ starateljstva ima pravo da se upozna s tokom postupka, da u toku postupka stavlja prijedloge i da ukazuje na činjenice i dokaze koji su od važnosti za donošenje pravilne odluke.</p> <p>(2) O svakom pokretanju postupka prema maloljetniku Tužitelj će obavijestiti nadležni organ starateljstva.</p>	<p>Article 347 The Role of the Juvenile Welfare Authority (1) In a proceeding against minors, beside the authority exclusively provided by the provisions of this Chapter, the juvenile welfare authority shall have the right to be kept informed of the course of the proceeding, to make recommendations in the course of the proceeding and to point up the facts and evidence that are important to the rendering of a correct decision. (2) The Prosecutor shall notify the competent juvenile welfare authority of each proceeding instituted against a minor.</p>
<p style="text-align: center;">Član 348. Pozivanje i dostavljanje pismena</p> <p>(1) Maloljetnik se poziva preko roditelja, odnosno zakonskog zastupnika.</p> <p>(2) Dostavljanje odluka i drugih pismena maloljetniku vrši se shodno odredbama člana 171. ovog zakona, s tim da se maloljetniku neće dostavljati pismena isticanjem na oglasnoj ploči Suda, niti će se primijeniti odredba člana 167. stav 2. ovog zakona.</p>	<p>Article 348 Summon and Delivery of Process (1) A minor shall be summoned through his parents or legal representatives. (2) Decisions and other process shall be served on a minor in accordance with the provisions of Article 171 of this Code, provided that process shall be not served on the minor through a bulletin board of the Court, and the provision of the Article 167, Paragraph 2 shall not be applied.</p>
<p style="text-align: center;">Član 349. Objavljivanje toka krivičnog postupka</p> <p>(1) Ne smije se objaviti tok krivičnog postupka prema maloljetniku, ni odluka donesena u tom postupku, niti se može vršiti video i audio snimanje toka postupka.</p> <p>(2) Pravomoćna odluka Suda može se objaviti, ali bez navođenja osobnih podataka maloljetnika iz kojih se može utvrditi njegov identitet.</p>	<p>Article 349 Announcement of the Course of the Criminal Proceeding (1) Neither the course of a criminal proceeding against a minor, nor the decision rendered in that proceeding may be made public, nor may the course of the proceeding be visually or audio recorded. (2) A legally binding decision of the Court may be published, but without stating the personal data of the minor that might serve as the basis for identifying the minor.</p>
<p style="text-align: center;">Član 350. Dužnost hitnog postupanja</p> <p>Organi koji učestvuju u postupku prema maloljetniku, kao i drugi organi i ustanove od kojih se traže obavještenja, izvještaji ili mišljenja, dužni su najhitnije postupiti - kako bi se postupak što prije završio.</p>	<p>Article 350 Duty of Urgent Action Authorities participating in the proceeding against a minor and other agencies and institutions from whom information, reports or opinions are sought must proceed with the greatest urgency so that the proceeding is completed as soon as possible.</p>
<p style="text-align: center;">Član 351. Sastav suda</p> <p>(1) U prvom stepenu sudi sudija za maloljetnike, koji vodi i pripremni postupak i obavlja i druge poslove u postupku prema maloljetnicima, u skladu s ovim zakonom.</p> <p>(2) Vijeće za maloljetnike u sastavu od trojice sudija odlučuje po žalbama protiv odluke sudije za maloljetnike, u slučajevima predviđenim ovim zakonom.</p>	<p>Article 351 Composition of the Court (1) The judge for juveniles, who directs preparatory proceeding and other actions when proceeding against juveniles, shall direct the first instance proceeding in accordance with this Code. (2) The Panel for juveniles, composed of three (3) judges, shall rule on appeals against the decision of the judge for juveniles in the cases provided by this Code.</p>

Odjeljak 2 - Pokretanje postupka

Član 352.

Primjena načela oportuniteta

- (1) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora do tri godine ili novčanom kaznom, Tužitelj može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka iako postoje dokazi da je maloljetnik učinio krivično djelo, ako smatra da ne bi bilo cjelishodno da se vodi postupak prema maloljetniku s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji život maloljetnika i njegova osobna svojstva. Radi utvrđivanja ovih okolnosti, Tužitelj može zatražiti obavještenja od roditelja, odnosno staratelja maloljetnika, drugih osoba i ustanova, a kad je to potrebno može ove osobe i maloljetnika pozvati radi neposrednog obavještavanja. Tužitelj može zatražiti mišljenje organa starateljstva o cjelishodnosti pokretanja postupka prema maloljetniku.
- (2) Ako za donošenje odluke iz stava 1. ovog člana treba da se ispituju osobna svojstva maloljetnika, Tužitelj može, u sporazumu s organom starateljstva, uputiti maloljetnika u prihvatilište ili u ustanovu za ispitivanje ili vaspitanje, ali najduže na 30 dana.
- (3) Kad je izvršenje kazne ili odgojne mjere u toku, Tužitelj može odlučiti da ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka za drugo krivično djelo maloljetnika, ako s obzirom na težinu tog krivičnog djela, kao i na kaznu, odnosno odgojnu mjeru koja se izvršava, ne bi imalo svrhe vođenje postupka i izricanje krivičnopravne sankcije za to djelo.
- (4) Kad Tužitelj u slučajevima iz stava 1. i 3. ovog člana nađe da nije cjelishodno da se pokrene postupak prema maloljetniku, obavijestit će o tome, uz navođenje razloga, organ starateljstva i oštećenog.

Član 353.

Odgojne preporuke

Prije donošenja odluke hoće li podnijeti zahtjev za pokretanje krivičnog postupka protiv maloljetnika za krivično djelo iz člana 352. stav 1. ovog zakona, Tužitelj je dužan razmotriti mogućnost i opravdanost izricanja odgojne preporuke, u skladu s KZ BiH.

Odjeljak 3 - Pripremni postupak

Član 354.

Odgojne preporuke i zahtjev za pokretanje postupka

- (1) Tužitelj podnosi zahtjev za pokretanje pripremnog postupka sudiji za maloljetnike. Prije donošenja odluke o tome hoće li se složiti s ovim zahtjevom koji se odnosi na krivična djela iz člana 353. ovog zakona, sudija za maloljetnike je dužan razmotriti mogućnosti i opravdanost izricanja odgojne preporuke u skladu s odredbama KZ BiH. Ako odluči da izrekne odgojnu preporuku, sudija za maloljetnike će odlučiti da se postupak protiv maloljetnika ne pokrene. Protiv rješenja sudije za maloljetnike nije dopuštena žalba.
- (2) Izvan slučajeva iz stava 1. ovog člana, ako se sudija za maloljetnike ne složila sa zahtjevom za pokretanje pripremnog postupka, zatražit će da o tome odluči vijeće za maloljetnike.
- (3) Sudija za maloljetnike može povjeriti policijskim organima da izvrše naredbu o pretresanju stana ili o privremenom oduzimanju predmeta, na način predviđen ovim zakonom.

Section 2 – INSTITUTING THE PROCEEDING

Article 352

Application of the Principle of Opportunity

- (1) For criminal offenses carrying punishment of imprisonment up to three (3) years or a fine, the Prosecutor may decide not to file the indictment even though there is evidence that the minor committed the criminal offense if the Prosecutor feels that it would not be purposeful to conduct a criminal proceeding against the minor in view of the nature of the criminal offense and the circumstances under which it was committed, the minor's previous life and his personal characteristics. In order to determine these circumstances, the Prosecutor may seek information from parents or guardians of the minor and from other persons and institutions and when necessary, he may summon those persons and the minor to the Prosecutor's Office to obtain information in person. He may seek the opinion of the juvenile welfare authority concerning the purposefulness of conduct a criminal proceedings against the minor.
- (2) If there is a need to study the personal characteristics of the minor in order to make the decision referred to in Paragraph 1 of this Article, the Prosecutor may in agreement with the juvenile welfare authority send the minor to a juvenile home or institution for testing or educational institution, but not to exceed 30 days.
- (3) When a punishment or developmental measure is being executed, the Prosecutor may decide not to bring a charge for another criminal offense of the minor if in view of the severity of that criminal offense and the punishment or developmental measure being executed, there would be no point to conduct a criminal proceeding and pronounce punishment for that criminal offense.
- (4) If in the cases referred to in Paragraphs 1 and 3 of this Article the Prosecutor finds that it is not purposeful to conduct a criminal proceeding against a minor, he shall so inform the juvenile welfare authority and the injured party, stating the grounds of his decision.

Article 353

Developmental Measures

The Prosecutor is obligated to consider whether the pronouncement of the developmental measures are possible and justified, in accordance with the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina, before he decides whether to file the motion for instituting the criminal proceedings against the minor for the criminal offense referred to in Article 352, Paragraph 1 of this Code.

Section 3 – PREPARATORY PROCEEDING

Article 354

Developmental Measures and Motion for Instituting the Preparatory Proceeding

- (1) The Prosecutor shall file the motion for instituting the preparatory proceeding with the judge for juveniles. The judge for juveniles is obligated to consider whether pronouncement of the developmental measures is possible and justified, in accordance with the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina, before he decides whether he should admit the request referred to in Article 353 of this Code. If the judge decides to pronounce a developmental measure, the judge for juveniles may decide not to institute the proceeding against the minor. An appeal is not allowed against the decision of the judge for juveniles.
- (2) Notwithstanding cases referred to in Paragraph 1 of this Article, if the judge for juveniles does not agree with the request for instituting the preparatory proceeding, the judge for juveniles shall request the Panel for juveniles to decide the matter.
- (3) The judge for juveniles may order the police to search a dwelling or to seize an object in accordance with this Code.

<p style="text-align: center;">Član 355. Pribavljanje podataka o ličnosti maloljetnika</p> <p>(1) U pripremnom postupku prema maloljetniku, pored činjenica koje se odnose na krivično djelo, posebno će se utvrditi godine života maloljetnika, okolnosti potrebne za ocjenu njegove duševne razvijenosti, ispitat će se sredina u kojoj i prilike pod kojima maloljetnik živi i druge okolnosti koje se tiču njegove osobe.</p> <p>(2) Radi utvrđivanja okolnosti iz stava 1. ovog člana, sudija za maloljetnike će pribaviti izvještaj i saslušati osobe koje mogu dati potrebne podatke, izuzev osoba iz člana 344. ovog zakona.</p> <p>(3) Podatke o ličnosti maloljetnika pribavlja sudija za maloljetnike. Sudija za maloljetnike može zatražiti da te podatke prikupi određena stručna osoba (socijalni radnik, defektolog, psiholog i dr.), a može njihovo pribavljanje povjeriti i organu starateljstva.</p> <p>(4) Kad je za utvrđivanje zdravstvenog stanja maloljetnika, njegove duševne razvijenosti, psihičkih svojstava ili sklonosti potrebno da maloljetnika pregledaju vještaci, za ovaj pregled odredit će se liječnici, psiholozi ili pedagozi. Ovakva ispitivanja maloljetnika mogu se obaviti u zdravstvenoj ili drugoj ustanovi.</p>	<p style="text-align: center;">Article 355 Obtaining Data on Minor's Personality</p> <p>(1) In the preparatory proceeding against a minor, along with the facts pertaining to the criminal offense, a specific determination shall be made of the minor's age and of the circumstances necessary to evaluate his mental development, and a study shall be made of the environment in which and conditions under which the minor lived and of other circumstances that have a bearing on his personality.</p> <p>(2) In order to determine the circumstances from Paragraph 1 of this Article, the judge for juveniles shall obtain reports and hear the persons who can provide the necessary information, except for persons referred to in Article 344 of this Code.</p> <p>(3) The judge for juveniles shall obtain information on the minor's personality. The judge for juveniles may request that information be gathered by a professional, including social worker, specialist in defective delinquency, psychologist, but he may commission the juvenile welfare authority to obtain such information.</p> <p>(4) When it is necessary for the minor to be examined by experts in order to establish his state of health, mental development, mental characteristic or predisposition, physicians, psychologists or pedagogues shall be appointed for that examination. These examinations of the minor may be done in a medical or other institution.</p>
<p style="text-align: center;">Član 356. Osobe koje prisustvuju radnjama u pripremnom postupku</p> <p>(1) Sudija za maloljetnike sam određuje način izvođenja pojedinih radnji, držeći se odredaba ovog zakona u onoj mjeri koja osigurava prava maloljetnika na odbranu, prava oštećenog i prikupljanje dokaza potrebnih za odlučivanje.</p> <p>(2) Radnjama u pripremnom postupku mogu biti prisutni Tužitelj i branitelj. Ispitivanje maloljetne osobe, kad je to potrebno, obaviti će se uz pomoć pedagoga ili druge stručne osobe. Sudija za maloljetnike može odobriti da radnjama u pripremnom postupku bude prisutan predstavnik organa starateljstva i roditelj, odnosno staratelj maloljetnika. Kad su navedene osobe prisutne tim radnjama, mogu stavljati prijedloge i upućivati pitanja osobi koja se ispituje, odnosno saslušava.</p>	<p style="text-align: center;">Article 356 Persons Present at the Preparatory Proceeding</p> <p>(1) The judge for juveniles himself shall decide the manner of conduct of certain actions in accordance with the provisions of this Code by using measures to a degree that ensures the right of the minor to defense, the right of the injured party and obtaining evidence necessary for the decision.</p> <p>(2) The Prosecutor and the defense attorney may be present during the actions in the preparatory proceeding. When necessary, the examination of the minor shall be carried out by the pedagogue or another professional. The judge for juveniles may approve that the representative of the juvenile welfare authority, parent or the guardian of the minor be present in the preparatory proceeding. If the aforesaid persons are present during these actions, they may file motions and ask questions to person who is being examined.</p>
<p style="text-align: center;">Član 357. Smještaj maloljetnika</p> <p>(1) Sudija za maloljetnike može narediti da se maloljetnik u toku pripremnog postupka smjesti u prihvatilište, odgojnu ili sličnu ustanovu, da se stavi pod nadzor organa starateljstva ili da se preda drugoj obitelji, ako je to potrebno radi izdvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio ili radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika.</p> <p>(2) Troškovi smještaja maloljetnika isplaćuju se unaprijed iz budžetskih sredstava i ulaze u troškove krivičnog postupka.</p>	<p style="text-align: center;">Article 357 Placement of the Minor</p> <p>(1) The judge for juveniles may order that the minor during the preparatory proceeding be placed in a juvenile home or similar institution, be placed under the surveillance of the juvenile welfare authority or put in the care of another family if this is necessary to separate the minor from the environment in which he has been living or to provide the minor with aid, protection or a place to live.</p> <p>(2) The cost of the minor's accommodations shall be paid in advance from the budget and shall be included in the cost of the criminal proceedings.</p>
<p style="text-align: center;">Član 358. Određivanje pritvora</p> <p>(1) Izuzetno, sudija za maloljetnike može maloljetniku odrediti pritvor kad za to postoje razlozi iz člana 132. stava 2. tačke a. do c. ovog zakona.</p> <p>(2) Na osnovu rješenja o pritvoru koje je donio sudija za maloljetnike, pritvor može trajati najduže mjesec dana. Vijeće za maloljetnike dužno je obaviti kontrolu neophodnosti pritvora svakih deset dana.</p> <p>(3) Vijeće za maloljetnike može u slučaju postojanja zakonskih razloga produžiti pritvor za još dva mjeseca.</p>	<p style="text-align: center;">Article 358 Ordering the Custody</p> <p>(1) Exceptionally, the judge for juveniles may order that the minor be placed in custody when the reasons for the custody referred to in Article 132, Paragraph 2, Item a) through c) of this Code exist.</p> <p>(2) Based on the decision on custody issued by the judge for juveniles, the custody may not exceed 30 days. The Panel for juveniles is obligated to review the necessity of the custody every ten (10) days.</p> <p>(3) The Panel for juveniles may extend the custody for two (2) more months if there are legal reasons for the extension.</p>

(4) Nakon završetka pripremnog postupka, pritvor može da traje najduže još šest mjeseci.

Član 359.

Postupak prema maloljetniku u pritvoru

- (1) Maloljetnik izdržava pritvor odvojeno od punoljetnih osoba.
- (2) Sudija za maloljetnike ima prema pritvorenim maloljetnicima ista ovlaštenja koja po ovom zakonu pripadaju sudiji za prethodni postupak, odnosno sudiji za prethodno saslušanje, u pogledu pritvorenika.

Član 360.

Obrazloženi prijedlog

- (1) Nakon što ispita sve okolnosti koje se odnose na učinjenje krivičnog djela i na osobu maloljetnika, sudija za maloljetnike dostavlja spise Tužitelju koji je dužan u roku od osam dana zahtijevati da se pripremni postupak dopuni ili podnijeti obrazloženi prijedlog sudiji za maloljetnike za izricanje odgojne mjere ili kazne.
- (2) Ako Tužitelj ne podnese zahtjev da se pripremni postupak dopuni niti stavi obrazloženi prijedlog sudiji za maloljetnike za izricanje odgojne mjere ili kazne maloljetničkog zatvora ni u roku od dva mjeseca od dostave spisa sudije za maloljetnike - smatrat će se da je odustao od krivičnog gonjenja.
- (3) Prijedlog Tužitelja sadrži: ime i prezime maloljetnika, njegove godine života, opis djela, dokaze iz kojih proizlazi da je maloljetnik učinio krivično djelo, obrazloženje koje treba da sadrži ocjenu duševne razvijenosti maloljetnika i prijedlog da se maloljetnik kazni, odnosno da se prema njemu izrekne odgojna mjera ili kazna.

Član 361.

Obustava postupka

- (1) Ako u toku pripremnog postupka Tužitelj nađe da nema osnova za vođenje postupka prema maloljetniku ili da postoje razlozi iz člana 352. stav 3. ovog zakona, staviti će prijedlog sudiji za maloljetnike da obustavi postupak. O prijedlogu za obustavljanje postupka Tužitelj će obavijestiti i organ starateljstva.
- (2) Ako se sudija za maloljetnike ne složi s prijedlogom Tužitelja, zatražit će da o tome odluči vijeće za maloljetnike.

Član 362.

Kontrola postupka

Sudija za maloljetnike obavještava predsjednika Suda svakih 15 dana koji predmeti maloljetnika nisu okončani i o razlozima zbog kojih je po pojedinim predmetima postupak još u toku. Predsjednik Suda će, po potrebi, poduzeti mjere da se postupak ubrza.

Odjeljak 4 - Prvostepeni postupak

Član 363.

Zakazivanje ročišta ili glavnog pretresa

- (1) Kad primi prijedlog Tužitelja, sudija za maloljetnike zakazuje ročište ili glavni pretres.
- (2) Kazna maloljetničkog zatvora i zavodske mjere izriču se samo po održanom glavnom pretresu.
- (3) Sudija za maloljetnike saopćit će maloljetniku odgojnu mjeru koja mu je izrečena.

(4) After completion of the preparatory proceeding, the custody may last for six (6) more months at a maximum.

Article 359

Treatment of the Minor when in Custody

- (1) Minors shall be separated from adults in custody.
- (2) The judge for juveniles has the same authority regarding minors in custody as the judge for the preliminary proceeding or the preliminary hearing judge, pursuant to this Code, has regarding adults in custody.

Article 360

Reasoned Proposal

- (1) After examining all circumstances related to the commission of the criminal offense and related to the minor's personality, the judge for juveniles shall refer the documents to the Prosecutor, who is obligated to request, within eight (8) days, that the preparatory proceeding be supplemented or to file a reasoned proposal with the judge for juveniles for the pronouncement of punishment or the developmental measures.
- (2) It shall be considered that the Prosecutor dismissed the charges if the Prosecutor fails to request that the preparatory proceeding be supplemented or to file a reasoned proposal with the judge for juveniles for developmental measures or punishment of juvenile imprisonment within two (2) months from the day when the judge for juveniles referred the documents to the Prosecutor.
- (3) The Prosecutor's proposal shall contain the following: the minor's first and last name, his age, a description of the criminal offense, the evidence indicating that the minor committed the criminal offense, an argument that must contain an assessment of the minor's mental development, and the recommendation that the minor be punished or that a developmental measure be pronounced against him.

Article 361

Dismissal of the Procedure

- (1) If during the preparatory proceeding, the Prosecutor finds that there are no grounds to conduct a proceeding against the minor or that the reasons referred to in Article 352, Paragraph 3 of this Code exist, the Prosecutor shall file a motion to the judge for juveniles to dismiss the proceeding. The Prosecutor shall inform the juvenile welfare authority about the motion to dismiss the proceeding.
- (2) If the judge for juveniles does not agree with the motion of the Prosecutor, the judge for juveniles shall request the Panel for juveniles to decide the matter.

Article 362

Control of the Proceeding

The judge for juveniles shall inform the President of the Court every 15 days about which juvenile cases are not closed and shall inform him about the reasons why certain cases are still ongoing. The President of the Court shall, if necessary, undertake measures to speed up the proceeding.

Section 4 – FIRST INSTANCE PROCEEDING

Article 363

Scheduling a Hearing or the Main Trial

- (1) Upon receiving the motion from the Prosecutor, the judge for juveniles shall schedule a hearing or the main trial.
- (2) The punishment of the juvenile imprisonment and institutional measures shall be pronounced only upon the completion of the main trial.
- (3) The juvenile judge shall inform the minor about a developmental measure pronounced against him.

Član 364.
Odlučivanje na glavnom pretresu

- (1) Kad se odlučuje na osnovu glavnog pretresa, shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o pripremama za glavni pretres, o rukovođenju glavnim pretresom, o odlaganju i prekidanju glavnog pretresa, o zapisniku i o toku glavnog pretresa, ali sudija za maloljetnike može odstupiti od ovih pravila ako smatra da njihova primjena u konkretnom slučaju ne bi bila cjelishodna.
- (2) Pored osoba čije je prisustvo obavezno na glavnom pretresu, na glavni pretres pozvat će se i roditelji maloljetnika, odnosno staratelj i organ starateljstva. Nedolazak roditelja, staratelja ili predstavnika organa starateljstva ne sprječava Sud da održi glavni pretres.
- (3) Osim maloljetnika, glavnom pretresu mora biti prisutan Tužitelj, kad je podnio prijedlog iz člana 360. ovog zakona i branitelj.
- (4) Odredbe ovog zakona o izmjeni i proširenju optužbe primjenjivat će se i u postupku prema maloljetniku, s tim što je sudija za maloljetnike ovlašten da i bez prijedloga Tužitelja donese odluku na osnovu činjeničnog stanja koje je izmijenjeno na glavnom pretresu.

Član 365.
Isključenje javnosti

- (1) Kad se sudi maloljetniku, javnost je uvijek isključena.
- (2) Sudija za maloljetnike može dopustiti da glavnom pretresu budu prisutne osobe koje se bave zaštitom i odgojem maloljetnika ili suzbijanjem maloljetničkog kriminaliteta, kao i naučnici.
- (3) U toku glavnog pretresa sudija za maloljetnike može narediti da se, osim Tužitelja, branitelja i predstavnika organa starateljstva, iz zasjedanja udalje sve ili pojedine osobe.
- (4) Za vrijeme izvođenja pojedinih dokaza ili govora stranaka sudija za maloljetnike može narediti da se maloljetnik udalji iz zasjedanja.

Član 366.
Privremeni smještaj maloljetnika

U toku postupka, sudija za maloljetnike može donijeti odluku o privremenom smještaju maloljetnika (član 357.), a može i ukinuti odluku koja je o tome ranije donesena.

Član 367.
Zakazivanje glavnog pretresa ili održavanje ročišta i donošenje odluke

- (1) Sudija za maloljetnike dužan je zakazati glavni pretres ili održati ročište za izricanje odgojne mjere u roku od osam dana od dana prijema prijedloga Tužitelja ili od dana kad je na ročištu odlučeno da se održi glavni pretres. Za svako produženje ovog roka sudija za maloljetnike mora imati odobrenje predsjednika Suda.
- (2) Odlaganje ili prekidanje glavnog pretresa određuje se samo izuzetno. O svakom odlaganju ili prekidanju glavnog pretresa sudija za maloljetnike obavijestit će predsjednika Suda i iznijet će razloge za odlaganje, odnosno prekidanje.
- (3) Sudija za maloljetnike dužan je da pismeno izradi presudu, odnosno rješenje u roku od osam dana, a u posebno složenim slučajevima u roku od 15 dana od dana objavljivanja presude, odnosno rješenja.

Article 364
Decision Making at the Main Trial

- (1) When rendering a decision based on the main trial, the provisions of this Code related to the preparations for the main trial, the direction of the main trial, adjournment and recess of the main trial, the record and course of the main trial, shall be appropriately applied, but the judge for juveniles may depart from these rules if he considers that their application would not be purposeful in the specific case.
- (2) The parents or guardian of the minor and the juvenile welfare authority shall be summoned for the main trial beside the persons whose presence is mandatory. Failure of the parents, guardian or representative of the juvenile welfare authority to appear at the main trial shall not preclude the Court from holding the main trial.
- (3) Apart from the minor, the Prosecutor who filed a motion referred to in Article 360 of this Code and the defense attorney must be present at the main trial.
- (4) The provisions of this Code concerning amendment and supplement of the indictment shall also apply in a proceeding against a minor, except that the judge for juveniles is authorized to render a decision without a recommendation of the Prosecutor on the basis of an alteration in the state of facts in the main trial.

Article 365
Exclusion of the Public

- (1) The public shall always be excluded when a minor is being tried.
- (2) The judge for juveniles may allow the main trial to be attended by persons professionally concerned with the welfare and development of minors or with combating juvenile delinquency, as well as scientists.
- (3) During the main trial, the judge for juveniles may order that all or certain persons be removed from the session except the Prosecutor, defense attorney and the representative of the juvenile welfare authority.
- (4) The judge for juveniles may order that the minor be removed from the session during the presentation of certain evidence or the oral presentation of the parties.

Article 366
Temporary Placement of the Minor

During the proceeding before the Court, the juvenile judge may render a decision concerning temporary placement of the minor in an institution (Article 357), and he may also revoke a previous order to that effect.

Article 367
Scheduling the Main Trial and Rendering the Decision

- (1) The judge for juveniles shall set the main trial or hold a hearing for the pronouncement of the developmental measure within eight (8) days from the date of receipt of the Prosecutor's proposal or from the date when, at the hearing, the main trial is scheduled. For any extension of the deadline, the juvenile judge must have the approval of the President of the Court.
- (2) The main trial shall be adjourned or recessed only in exceptional cases. The judge for juveniles shall notify the President of the Court of every adjournment or recess of the main trial and shall present the reasons for the adjournment or recess.
- (3) The judge for juveniles must prepare the verdict or decision in writing within eight (8) days from the date of its announcement, and in exceptionally complex matters, within 15 days.

Član 368.

Odluke sudije za maloljetnike

- (1) Sudija za maloljetnike nije vezan za prijedlog Tužitelja pri odlučivanju hoće li prema maloljetniku izreći kaznu ili će primijeniti odgojnu mjeru, ali ako je Tužitelj odustao od prijedloga, sudija za maloljetnike ne može maloljetniku izreći kaznu nego samo odgojnu mjeru.
- (2) Sudija za maloljetnike će rješenjem obustaviti postupak u slučajevima kad Sud na osnovu člana 283. tačke d. do f. ovog zakona, donosi presudu kojom se optužba odbija ili kojom se optuženi oslobađa od optužbe (član 284.), kao i kad sudija nađe da nije cjelishodno izreći maloljetniku ni odgojnu mjeru niti kaznu.
- (3) Sudija za maloljetnike donosi rješenje i kad izriče odgojnu mjeru maloljetniku. U izreci ovog rješenja navodi se samo koja se mjera izriče, ali se maloljetnik ne oglašava krivim za krivično djelo koje mu se stavlja na teret. U obrazloženju rješenja navest će se opis djela i okolnosti koje opravdavaju primjenu izrečene odgojne mjere.
- (4) Presuda kojom se maloljetniku izriče kazna maloljetničkog zatvora donosi se u obliku iz člana 285. ovog zakona.

Član 369.

Troškovi postupka i imovinskopravni zahtjev

- (1) Sudija za maloljetnike može maloljetnika obavezati na plaćanje troškova krivičnog postupka i na ispunjenje imovinskopravnog zahtjeva samo ako je maloljetniku izrekao kaznu maloljetničkog zatvora.
- (2) Ako je prema maloljetniku izrečena odgojna mjera, troškovi postupka padaju na teret budžetskih sredstava, a oštećeni se radi ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva upućuje na parnični postupak.

Odjeljak 5 - Pravni lijekovi

Član 370.

Žalba protiv presude i rješenja

- (1) Protiv presude kojom je maloljetniku izrečena kazna maloljetničkog zatvora, protiv rješenja kojim je maloljetniku izrečena odgojna mjera i protiv rješenja o obustavljanju postupka (član 368. stav 2.) mogu podnijeti žalbu sve osobe koje imaju pravo na žalbu protiv presude (član 293.) i to u roku od osam dana od dana prijema presude, odnosno rješenja.
- (2) Branitelj, Tužitelj, bračni odnosno vanbračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojitelj, staratelj, brat, sestra i hranitelj mogu podnijeti žalbu u korist maloljetnika i protiv njegove volje.
- (3) Žalba protiv rješenja kojim se izriče odgojna mjera koja se izdržava u ustanovi zadržava izvršenje rješenja ako sudija za maloljetnike, u saglasnosti s roditeljima maloljetnika, i po saslušanju maloljetnika, ne odluči drugačije.
- (4) Na sjednicu vijeća za maloljetnika (član 304.) uvijek će se pozvati maloljetnik i njegov branitelj. Nedolazak maloljetnika i njegovog branitelja koji su uredno obaviješteni o sjednici - ne sprječava drugostepeni sud da održi sjednicu.

Article 368

The Decisions of the Judge for Juveniles

(1) The judge for juveniles is not bound by the recommendation of the Prosecutor in rendering its decision as to whether it shall pronounce a punishment or a developmental measure against the minor, but if the Prosecutor withdrew his recommendation, the judge for juveniles may not pronounce the punishment against the minor but only a developmental measure.

(2) The judge for juveniles shall issue a decision dismissing proceedings in cases when on the basis of Article 283, Item d) through f) of this Code the Court issues a verdict refusing the charge or acquitting the accused of the charge (Article 284) and when the judge for juveniles finds that it is not purposeful to pronounce either a punishment or a developmental measure against the minor.

(3) The judge for juveniles shall also issue a decision when he pronounces a developmental measure on the minor. The pronouncement of that decision shall state only which measure is being pronounced, but the minor shall not be declared guilty of the criminal offense with which the minor has been charged. The opinion of the decision shall contain a description of the criminal offense and the circumstances that justify pronouncement of the developmental measure.

(4) A verdict pronouncing punishment of the juvenile imprisonment against the minor shall be rendered in the form provided by Article 285 of this Code.

Article 369

Costs of the Proceeding and Claim under Property Law

(1) The judge for juveniles may sentence the minor to pay the costs of criminal proceedings and to make restitution of claims under property laws only if the judge for juveniles has pronounced a punishment of the juvenile imprisonment against the minor.

(2) If a developmental measure has been pronounced against the minor, the costs of proceedings shall be paid from the budget, and the injured party shall be referred to a civil action to satisfy his claim under property law.

Section 5 – LEGAL REMEDIES

Article 370

An Appeal against the Verdict and Against the Decision

(1) All persons who have the right to appeal against the verdict (Article 293) may file an appeal against a verdict in which a penalty of the juvenile imprisonment was pronounced against a minor, against a decision in which a developmental measure was pronounced on a minor, and against a decision dismissing proceedings (Article 368, Paragraph 2). This appeal may be filed within eight (8) days from the date of receipt of the verdict or decision.

(2) The defense attorney, the Prosecutor, the spouse or extramarital partner, blood relative in the direct line, adoptive parent, guardian, brother, sister and foster parent may file an appeal on a minor's behalf without the minor's consent.

(3) An appeal against a decision pronouncing a developmental measure, which is being served in an institution, shall stay the execution of the decision unless the judge for juveniles decides otherwise in agreement with the parents of the minor or appellant, and after questioning the minor.

(4) A minor and his defense attorney shall always be summoned for the session of the Panel for juveniles (Article 304). Failure of the minor and his defense attorney to appear despite being duly summoned shall not preclude the second instance Court from holding its session.

Član 371.

Odluke vijeća za maloljetnike i zabrana *reformatio in peius*

- (1) Vijeće za maloljetnike može preinačiti prvostepenu odluku i izreći težu mjeru maloljetniku - samo ako je to predloženo u žalbi Tužitelja.
- (2) Ako prvostepenom odlukom nije izrečena kazna maloljetničkog zatvora ili zavodska mjera, vijeće za maloljetnike može tu kaznu, odnosno mjeru izreći samo ako održi pretres. Maloljetnički zatvor u dužem trajanju ili teža zavodska mjera od one izrečene prvostepenom odlukom, može se izreći i u sjednici drugostepenog vijeća.

Član 372.

Ponavljanje krivičnog postupka

Odredbes o ponavljanju krivičnog postupka završenog pravomoćnom presudom shodno se primjenjuju i na ponavljanje postupka završenog pravomoćnim rješenjem o primjeni odgojne mjere ili o obustavi postupka prema maloljetniku.

Odjeljak 6 - Nadzor Suda nad provođenjem mjera

Član 373.

Izvještaj o ponašanju maloljetnika

- (1) Uprava ustanove u kojoj se izvršava odgojna mjera prema maloljetniku dužna je da svaka dva mjeseca dostavi Sudu koji je izrekao odgojnu mjeru izvještaj o ponašanju maloljetnika. Sudija za maloljetnike može i sam obilaziti maloljetnike smještene u ustanovi.
- (2) Sudija za maloljetnike može preko organa starateljstva pribaviti obavještenje o izvršenju ostalih odgojnih mjera, a može odrediti da to učini i određena stručna osoba (socijalni radnik, defektolog i dr.).

Odjeljak 7 - Izmjena odluke o odgojnoj mjeri i obustava izvršenja

Član 374.

Izmjena odluke i obustava izvršenja

- (1) Kad su ispunjeni zakonom propisani uvjeti za izmjenu odluke o izrečenoj odgojnoj mjeri, odluku o izmjeni donosi sudija za maloljetnike koji je donio rješenje o odgojnoj mjeri ako sam nađe da je to potrebno, ili na prijedlog Tužitelja, upravnika ustanove ili organa starateljstva kome je povjeren nadzor nad maloljetnikom.
- (2) Prije donošenja odluke sudija za maloljetnike će saslušati Tužitelja, maloljetnika, roditelja ili staratelja maloljetnika ili druge osobe, a pribavit će i potrebne izvještaje od ustanove u kojoj maloljetnik izdržava zavodsku mjeru, od organa starateljstva ili drugih organa i ustanova.
- (3) Po odredbama stava 1. i 2. ovog člana donosi se i odluka o obustavljanju izvršenja odgojne mjere.
- (4) Odluku o izmjeni odgojne mjere ili o obustavi izvršenja donosi sudija za maloljetnike.

Article 371

Decisions of the Panel for Juveniles and Ban Reformatio in Peius

- (1) The Panel for juveniles may alter the first instance verdict by pronouncing more severe measures against the minor only if it is proposed in the Prosecutor's appeal.
- (2) If the punishment of the juvenile imprisonment or institutional measure is not pronounced in the first instance decision, the Panel for juveniles may pronounce that measure or punishment only if the Panel holds a hearing. Long-term juvenile imprisonment or a heavier institutional measure from the one pronounced in the first instance decision, may be pronounced also at the session of the second instance Panel.

Article 372

Reopening the Criminal Proceeding

The provisions concerning the reopening of a criminal proceeding that is ended with a legally binding verdict shall be appropriately applied to the reopening of a proceeding that ended with a legally binding decision pronouncing a developmental measure or dismissing proceedings against a minor.

Section 6 – SUPERVISION OF THE COURT OVER THE EXECUTION OF THE MEASURES

Article 373

A Report on Minor's Behavior

- (1) The administration of an institution in which a developmental measure is executed against a minor must deliver to the Court a report on the minor's behavior every two (2) months. The judge for juveniles may himself visit the minors who have been placed in that institution.
- (2) The judge for juveniles may obtain information through the juvenile welfare authority concerning the enforcement of other developmental measures, and he may order a particular professional, including social worker, specialist in defective delinquency to do so.

Section 7 – SUSPENSION OF EXECUTION AND AMENDMENT OF THE DECISION ON DEVELOPMENTAL MEASURES

Article 374

Amending the Decision and Suspending the Execution

- (1) When the conditions provided by the law have been met for amendment of a decision concerning a developmental measure that has been pronounced, a decision to this effect shall be rendered by the judge for juveniles who rendered the decision on the developmental measure if he finds that there is a need, or on the recommendation of the Prosecutor, the warden of the institution or juvenile welfare authority under whose surveillance the minor has been placed.
- (2) Before rendering the decision, the judge for juveniles shall hear the Prosecutor, the minor, the parents or guardian of the minor, and any other persons the judge considers necessary, and he shall also obtain the necessary reports from the institution in which the minor has been serving an institutional measure and from juvenile welfare authorities or other agencies and institutions, as appropriate.
- (3) A decision to suspend the execution of a developmental measure shall be rendered in accordance with the provisions of Paragraphs 1 and 2 of this Article.
- (4) A decision to suspend or alter the developmental measures shall be rendered by judge for juveniles.

Član 375.

Jedinstvenost postupka

- (1) Zbog istog krivičnog djela, protiv pravne osobe se, u pravilu, pokreće i vodi krivični postupak zajedno s postupkom protiv učinitelja.
- (2) Postupak samo protiv pravne osobe se može pokrenuti, odnosno voditi kada protiv učinitelja krivični postupak nije moguće pokrenuti, odnosno voditi iz zakonom propisanih razloga ili ako je protiv njega krivični postupak već proveden.
- (3) U jedinstvenom postupku se protiv optuženog pravne osobe i optuženog podiže jedna optužnica i izriče jedna presuda.

Član 376.

Cjelishodnost pokretanja krivičnog postupka

Tužitelj može odlučiti da protiv pravne osobe ne zahtijeva pokretanje krivičnog postupka kada okolnosti slučaja ukazuju da to ne bi bilo cjelishodno, jer je doprinos pravne osobe učinjenju krivičnog djela bio neznatan ili pravna osoba nema imovine ili ima tako malo imovine da ne bi bila dovoljna ni za pokrit će troškova postupka ili ako je protiv pravne osobe započet stečajni postupak ili kada je učinitelj krivičnog djela jedini vlasnik pravne osobe protiv koje bi se krivični postupak inače pokrenuo.

Član 377.

Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku

- (1) Svaka pravna osoba u krivičnom postupku mora imati svoga zastupnika, koji je ovlašten za preduzimanje svih radnji za koje je po ovom zakonu ovlašten osumnjičeni, odnosno optuženi i osuđeni.
- (2) Pravna osoba u krivičnom postupku može imati samo jednoga zastupnika.
- (3) Sud mora svaki put utvrditi identitet zastupnika pravne osobe i njegovo ovlaštenje za zastupanje.

Član 378.

Određivanje zastupnika

- (1) Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku je onaj ko je ovlašten zastupati pravnu osobu po zakonu, aktu nadležnog državnog organa ili po statutu, aktu o osnivanju ili drugom aktu pravne osobe.
- (2) Zastupnik može ovlastiti za zastupanje nekoga drugog. Ovlaštenje mora biti dato pismeno ili usmeno na zapisnik kod Suda.
- (3) Kada je prije pravomoćnog okončanja krivičnog postupka pravna osoba prestala postojati, zastupnika će joj odrediti Sud.

Član 379.

Izuzće zastupnika

- (1) Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku ne može biti osoba koja je pozvana kao svjedok.
- (2) Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku ne može biti osoba protiv koje teče postupak zbog istog krivičnog djela, osim ako je jedini član pravne osobe.
- (3) U slučaju iz stava 1. i 2. ovog člana Sud će pozvati pravnu osobu da nadležni organ te pravne osobe u određenom roku odredi drugog zastupnika i o tome pismeno obavijesti Sud. U suprotnom će zastupnika odrediti Sud.

CHAPTER XXVII

PROCEEDING AGAINST A LEGAL PERSONS

Article 375

Joint Proceeding

- (1) A joint proceeding, as a rule, shall be instituted and conducted against a legal person and the perpetrator for the same criminal offense.
- (2) Proceeding against only a legal person may be instituted or conducted when it is not possible to institute or conduct the proceeding against the perpetrator because of the reasons provided by the law or when the proceeding against the perpetrator has already been conducted.
- (3) In the joint proceeding against the indicted legal person and the indicted perpetrator, one indictment shall be brought and one verdict shall be pronounced.

Article 376

Purposefulness of Instituting the Proceeding

The Prosecutor may decide not to request institution of a criminal proceeding against the legal person when the circumstances indicate that it would not be purposeful, because the contribution of the legal person to the commission of the criminal offense was insignificant or the legal person has no property or has so little that it would not be enough to cover the costs of the proceeding or if a bankruptcy proceeding has been instituted against the legal person or if the perpetrator is the only owner of the legal person against whom the proceeding should be instituted.

Article 377

Representative of the Legal Person in the Criminal Proceeding

- (1) Every legal person must have a representative in the criminal proceeding and the representative is authorized to undertake all actions for which, under this Code, the suspect or the accused and the convicted person are also authorized.
- (2) A legal person may have only one representative in the criminal proceeding.
- (3) The Court shall each time verify the identity of the representative and his authority to represent the legal person.

Article 378

Appointing the Representative

- (1) A representative of the legal person in the criminal proceeding is a person who is authorized to represent the legal person under the law, under an official act of the state body, under a statute, an official act on establishment or another act of the legal person.
- (2) A representative may authorize someone else to represent the legal person. Authorization shall be given both in writing and orally in the court record.
- (3) If the legal person ceased to exist before the legally binding completion of the criminal proceeding, the Court shall appoint a representative for the legal person.

Article 379

Disqualification of the Representative

- (1) A person who has been called to testify in the criminal proceeding may not be a representative of the legal person.
- (2) A person against whom the proceeding is ongoing for the same criminal offense may not be a representative of the legal person in the criminal proceeding unless he is the only member of the legal person.
- (3) In cases referred to in Paragraph 1 and 2 of this Article, the Court shall request from the competent body of that legal person to appoint another representative within a certain period and to notify the Court of the appointment in writing. Otherwise, the Court shall appoint the representative.

<p style="text-align: center;">Član 380. Dostavljanje pismena</p> <p>Pismena, namijenjena pravnoj osobi, dostavljaju se i pravnoj osobi i zastupniku.</p> <p style="text-align: center;">Član 381. Troškovi zastupnika</p> <p>Troškovi zastupnika pravne osobe u krivičnom postupku su troškovi krivičnog postupka. Troškovi za zastupnika postavljenog na osnovu člana 378. i 379. ovog zakona unaprijed se isplaćuju iz sredstava organa koji vodi krivični postupak samo ako pravna osoba nema sredstava.</p> <p style="text-align: center;">Član 382. Branitelj pravne osobe u krivičnom postupku</p> <p>(1) Pravna osoba može, pored zastupnika, imati branitelja. (2) Pravna i fizička osoba kao i osumnjičeni, odnosno optuženi, ne mogu imati istog branitelja.</p> <p style="text-align: center;">Član 383. Sadržaj optužnice</p> <p>Optužnica protiv pravne osobe u krivičnom postupku, pored sadržaja propisanih ovim zakonom, sadrži naziv pod kojim pravna osoba, u skladu s propisima, nastupa u pravnom prometu, sjedište pravne osobe, opis krivičnog djela i osnov odgovornosti pravne osobe.</p> <p style="text-align: center;">Član 384. Saslušanje i završna riječ</p> <p>(1) Na glavnoj raspravi se prvo saslušava optuženi, a potom zastupnik pravne osobe. (2) Po završenom dokazanom postupku, kao i završnoj riječi Tužitelja i oštećenog, sudija, odnosno predsjednik vijeća daje riječ branitelju, zatim zastupniku pravne osobe, te branitelju optuženog, i na kraju optuženom.</p> <p style="text-align: center;">Član 385. Presuda pravnoj osobi</p> <p>Pored sadržaja propisanog u članu 285. ovog zakona, pisana presuda pravnoj osobi mora sadržavati:</p> <p>a) u uvodu presude - naziv pod kojim pravna osoba u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravne osobe, kao i ime i prezime zastupnika pravne osobe koji je bio prisutan na glavnom pretresu, b) u izreci presude - naziv pod kojim pravna osoba u skladu s propisima nastupa u pravnom prometu i sjedište pravne osobe, kao i zakonski propis po kojem je optužena, po kojem se oslobađa optužbe za to djelo ili po kojem se optužba odbija.</p> <p style="text-align: center;">Član 386. Mjera obezbjeđenja</p> <p>(1) Za obezbjeđenje izvršenja kazne, oduzimanja imovine ili oduzimanja imovinske koristi, Sud može, na prijedlog Tužitelja, protiv pravne osobe u krivičnom postupku odrediti privremeno obezbjeđenje. U ovom slučaju shodno se primjenjuju odredbe člana 202. ovog zakona.</p>	<p>Article 380 Delivery of the Process Process addressed to the business enterprise shall be delivered to the legal person and to the representative.</p> <p>Article 381 Costs of the Representative Costs of the representative of the legal person in the criminal proceedings fall under the costs of the criminal proceeding. Costs of the representative appointed in accordance with Article 378 and Article 379 of this Code shall be paid in advance from the finances of the body that carries out a criminal proceeding only when the legal person has no assets.</p> <p>Article 382 Defense Attorney of the Legal Person in the Criminal Proceeding (1) A legal person may have a defense attorney in addition to a representative. (2) A legal person and a physical person, as well as a suspect or an accused may not have the same defense attorney.</p> <p>Article 383 Contents of the Indictment The indictment against a legal person in criminal proceedings, besides the content as stipulated by this Code, shall also include the name under which the legal person acts in legal dealings pursuant to the regulations, its seat, a description of the criminal offense and the basis for the liability of that legal person.</p> <p>Article 384 Trial and the Closing Argument At the main trial, the accused shall be examined first and then the representative of the legal person. Upon the completion of the evidentiary proceeding and the closing argument of the Prosecutor and the injured party, the judge or the presiding judge of the Panel shall give the floor to the defense attorney, then to the representative of the legal person, then to the defense attorney of the accused and finally to the accused.</p> <p>Article 385 Verdict against the Legal Person Beside the contents stipulated in the Article 285 of this Code, a written verdict shall contain the following: a) In the introductory part of the verdict, there shall be a name under which the legal person acts in legal dealings pursuant to regulations and its seat, as well as the first and the last name of its representative who was present at the main trial. b) In the pronouncement of the verdict, there shall be a name under which the legal person acts in legal dealings pursuant to the regulations and its seat, as well as the provisions of the law under which the legal person is indicted, released from charges or the provisions under which the charges have been dismissed.</p> <p>Article 386 Security Measure (1) In order to ensure enforcement of a punishment, forfeiture of property or forfeiture of property gain, the Court may order temporary security against a legal person, at the proposal of the Prosecutor. In this case, the provisions of Article 202 of this Code shall apply.</p>
---	---

- (2) Ako postoji opravdana bojazan da će u okviru optužene pravne osobe biti ponovljeno djelo i da će za njega biti odgovorna pravna osoba ili se s učinjenjem djela prijeti, Sud može u istom postupku, osim mjera iz stava 1. ovog člana, pravnoj osobi zabraniti obavljanje jedne ili više određenih djelatnosti na određeno vrijeme.
- (3) Kada je protiv pravne osobe pokrenut krivični postupak, Sud može, na prijedlog Tužitelja ili po službenoj dužnosti, zabraniti statusne promjene pravne osobe koje bi za posljedicu imale brisanje pravne osobe iz sudskog registra. Odluka o ovoj zabrani se upisuje u sudski registar.

Član 387.

Primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako drugačije nije određeno, u krivičnom postupku protiv pravne osobe shodno se primjenjuju odgovarajuće odredbe ovog zakona, čak i u slučaju ako se postupak vodi samo protiv pravne osobe.

GLAVA XXVIII - POSTUPAK ZA PRIMJENU MJERA SIGURNOSTI, ZA ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM I ZA OPOZIVANJE UVJETNE OSUDE

Član 388.

Prekid postupka u slučaju nastupanja duševne bolesti

- (1) Ako je kod optuženog nakon učinjenja krivičnog djela nastupila takva duševna bolest da nije sposoban učestvovati u postupku Sud će rješenjem, nakon psihijatrijskog vještačenja, prekinuti postupak i optuženog uputiti organu nadležnom za pitanja socijalnog staranja.
- (2) Kada se zdravstveno stanje optuženog poboljša u mjeri da može da učestvuje u postupku, krivični postupak će se nastaviti.
- (3) Ako tokom prekida postupka nastupi zastara krivičnog gonjenja, Sud će postupiti u skladu s članom 283. tačkom f. ovog zakona.

Član 389.

Postupak u slučaju neuračunljivosti

- (1) Ako je osumnjičeni učinio djelo u stanju neuračunljivosti, Tužitelj će u optužnici postaviti prijedlog da Sud utvrdi da je osumnjičeni učinio krivično djelo u stanju neuračunljivosti, kao i da se predmet uputi organu nadležnom za pitanja socijalnog staranja, radi pokretanja odgovarajućeg postupka.
- (2) Ako u toku glavnog pretresa izvedeni dokazi ukazuju da je optuženi učinio djelo u stanju uračunljivosti ili smanjene uračunljivosti, Tužitelj će odustati od podnesenog prijedloga. U slučaju ako se radi o smanjenoj uračunljivosti, Tužitelj će predložiti izricanje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja, koja se izriče uz neku drugu krivičnopravnu sankciju.
- (3) U slučaju iz stava 1. ovog člana, osumnjičeni, odnosno optuženi koji se nalazi u pritvoru ili psihijatrijskoj ustanovi, neće se pustiti na slobodu već će Sud na prijedlog Tužitelja donijeti rješenje o privremenom zadržavanju do najviše deset dana od donošenja tog rješenja. Protiv ovoga rješenja žalba nije dopuštena.
- (4) Poslije podnošenja prijedloga iz stava 1. ovog člana, osumnjičeni, odnosno optuženi mora imati branitelja.

(2) If there is a legitimate fear that an offense will be repeated within an indicted legal person and that the legal person will be responsible and if there is a threat that an offense will be committed, the Court may in the same procedure, except for the measures from Paragraph 1 of this Article, impose a time restriction on the legal person to carry out one or more activities.

(3) When the criminal procedure is instituted against the legal person, the Court may, at the proposal of the Prosecutor, or ex officio, forbid status-related changes, the consequence of which would be deletion of the legal person from the Court registry. The decision on this ban is registered in the Court registry.

Article 387

Application of Other Provisions of This Code

Unless otherwise stipulated, the appropriate provisions of this Code shall be applied accordingly against the legal person even if the procedure is conducted only against the legal person.

CHAPTER XXVIII

PROCEDURE FOR APPLICATION OF SECURITY MEASURES, FORFEITURE OF PROPERTY GAIN AND REVOCATION OF SUSPENDED SENTENCE

Article 388

Adjournment of the Procedure in Case of a Mental Illness

(1) If the accused becomes affected by such a mental illness after the commission of a criminal offense that he or she is unable to take part in the procedure, the Court shall, upon psychiatric forensic evaluation, adjourn the procedure and send the accused to the body responsible for issues of social care.

(2) When the health condition of the accused has improved to the extent to which he or she is able to take part in the procedure, the procedure shall continue.

(3) In case criminal prosecution becomes time barred during the adjournment, the Court shall act in accordance with Article 283, Item f) of this Code.

Article 389

Procedure in Case of Mental Incompetence

(1) If the suspect committed a criminal offense in the state of mental incompetence, the Prosecutor shall propose in the indictment that the Court should establish whether the accused committed a criminal offense in a state of mental incompetence and that the case be referred to the body responsible for social care, for the purpose of commencing the appropriate procedure.

(2) If the evidence presented during the main trial indicates that the accused committed a criminal offense in a state of mental incompetence or reduced mental competence, the Prosecutor shall abandon the proposal he filed. In case of reduced mental competence, the Prosecutor shall propose a security measure of mandatory psychiatric treatment, pronounced along with another criminal sanction.

(3) In the case referred to in Paragraph 1 of this Article, the suspect or the accused in detention or in a psychiatric institution, shall not be released. Instead, the Court shall, at the proposal of the Prosecutor, issue a ruling on a temporary custody of up to ten (10) days from the issuance of the ruling. The ruling may not be appealed.

(4) After the proposal referred to in Paragraph 1 of this Article has been filed, the suspect or accused must have his defense attorney.

<p style="text-align: center;">Član 390.</p> <p>Postupak u slučaju obaveznog liječenja od ovisnosti</p> <p>(1) O primjeni mjere sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti, Sud odlučuje pošto pribavi nalaz i mišljenje vještaka. U svojem nalazu i mišljenju vještak treba da se izjasni i o mogućnostima za liječenje optuženog.</p> <p>(2) Ako je pri izricanju uvjetne osude učinitelju određeno liječenje na slobodi, a on se nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio, Sud može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog ustanove u kojoj se učinitelj liječio ili je trebao da se liječi, a po saslušanju Tužitelja i učinitelja odrediti opozivanje uvjetne osude ili prinudno izvršenje sigurnosne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti. Prije donošenja odluke Sud će, po potrebi, pribaviti i mišljenje liječnika.</p>	<p style="text-align: center;">Article 390</p> <p>Procedure in Case of Obligatory Medical Treatment</p> <p>(1) The Court shall decide on the application of a security measure of obligatory treatment for addiction after it obtains findings and an opinion from a witness expert. The expert also must give an opinion on the possibilities for the treatment of the accused.</p> <p>(2) If in pronouncing a suspended sentence, the perpetrator is ordered to receive treatment as an out-patient and he fails to undertake treatment or abandons it voluntarily, the Court may, ex officio, or at the proposal of the institution in which the perpetrator was treated or should have been treated, after the hearing of the Prosecutor and the perpetrator, revoke a suspended verdict or forceful enforcement of the pronounced measure of obligatory treatment from addiction. Before it issues a decision, the Court shall also obtain a medical opinion, when needed.</p>
<p style="text-align: center;">Član 391.</p> <p style="text-align: center;">Oduzimanje predmeta</p> <p>(1) Predmeti koji se po KZ BiH moraju oduzeti, oduzeće se i kad se krivični postupak ne završi presudom kojom se osuđeni proglašava krivim, ako to zahtijevaju interesi opće sigurnosti, o čemu se donosi posebno rješenje.</p> <p>(2) Rješenje iz stava 1. ovog člana donosi Sud u trenutku kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.</p> <p>(3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stava 1. ovog člana donosi Sud i kad je u presudi kojom je optuženi proglašen krivim propušteno da se donese takva odluka.</p> <p>(4) Ovjereni prijepis rješenja o oduzimanju predmeta dostavit će se vlasniku predmeta ako je vlasnik poznat.</p> <p>(5) Protiv rješenja iz stava 1. do 3. ovog člana, vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta.</p>	<p style="text-align: center;">Article 391</p> <p style="text-align: center;">Forfeiture of Items</p> <p>(1) The items that need to be forfeited under the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina shall be forfeited also when the criminal procedure is not completed by a verdict, which declares the accused guilty, if this is required by the interests of general security. A separate ruling shall be issued on this.</p> <p>(2) The ruling referred to in Paragraph 1 of this Article shall be issued by the Court at the moment when the procedure is completed or when it is adjourned.</p> <p>(3) The ruling on forfeiture of items referred to in Paragraph 1 of this Article shall be issued by the Court when the verdict, which declares the accused guilty, fails to issue such a decision.</p> <p>(4) A certified copy of the decision on forfeiture of items shall be delivered to the owner of the items concerned if the owner is known.</p> <p>(5) The owner of the items may appeal the ruling from Paragraphs 1, 2 and 3 of this Article on the ground of the lack of a legal basis for forfeiture of items.</p>
<p style="text-align: center;">Član 392.</p> <p>Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom</p> <p>(1) Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom utvrđuje se u krivičnom postupku po službenoj dužnosti.</p> <p>(2) Tužitelj je u toku postupka dužan prikupljati dokaze i izvidati okolnosti koje su od važnosti za utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.</p> <p>(3) Ako je oštećeni podnio imovinskopravni zahtjev u pogledu povraćaja predmeta pribavljenih krivičnim djelom, odnosno u pogledu novčanog iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist će se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.</p>	<p style="text-align: center;">Article 392</p> <p style="text-align: center;">Forfeiture of Property Gain Obtained by Commission of Criminal Offense</p> <p>(1) The property gain obtained by commission of a criminal offense shall be established in a criminal procedure ex officio.</p> <p>(2) The Prosecutor shall be obligated to collect evidence during the procedure and examine the circumstances that are important for the establishment of the property gain obtained by commission of a criminal offense.</p> <p>(3) If the injured party submitted a claim under property law for repossession of items obtained through a criminal offense, or the amount that is equivalent to the value of such items, the property gain shall be established only in the part that is not included in the claim under property law.</p>
<p style="text-align: center;">Član 393.</p> <p>Postupak oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom</p> <p>(1) Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, osoba na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravne osobe pozvat će se na glavni pretres radi saslušanja. Pozivom će se upozoriti da će se postupak provesti bez njihove prisutnosti.</p> <p>(2) Predstavnik pravne osobe saslušat će se na glavnom pretresu poslije optuženog. Na isti način postupit će se u odnosu na osobu na koju je imovinska korist prenesena, ako nije pozvana kao svjedok.</p> <p>(3) Osoba na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnik pravne osobe ovlašten je da u vezi s utvrđivanjem imovinske koristi predlaže dokaze i da, po dopuštenju sudije, odnosno predsjednika vijeća, postavlja pitanja optuženom, svjedocima i vještacima.</p>	<p style="text-align: center;">Article 393</p> <p style="text-align: center;">Procedure for Forfeiture of Property Gain Obtained by Commission of Criminal Offense</p> <p>(1) When the forfeiture of property gain obtained through a criminal offense is a possibility, the person to whom the property gain is transferred and the representative of the legal person shall be summoned to the main trial for hearing. They shall be warned in the subpoena that the procedure shall be conducted without their presence.</p> <p>(2) A representative of the legal person shall be heard at the main trial after the accused. The same procedure shall apply to the person to whom the property gain was transferred if that person is not summoned as a witness.</p> <p>(3) The person to whom the property gain is transferred as well as the representative of legal person shall be authorised to propose evidence in relation to the establishment of property gain and to question the accused, witnesses and expert witnesses upon approval by the judge or the presiding judge.</p>

- (4) Isključenje javnosti na glavnom pretresu ne odnosi se na osobu na koju je imovinska korist prenesena ni na predstavnika pravne osobe.
- (5) Ako Sud u toku glavnog pretresa utvrdi da dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi, prekinut će glavni pretres i pozvaće osobu na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavnika pravne osobe.

Član 394.

Utvrđivanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Sud će visinu iznosa imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom utvrditi po slobodnoj ocjeni ako bi inače njeno utvrđivanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama ili sa znatnim odugovlačenjem postupka.

Član 395.

Privremene mjere osiguranja

Kad dolazi u obzir oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, Sud će po službenoj dužnosti po odredbama koje važe za izvršni postupak odrediti privremene mjere osiguranja. U takvom slučaju shodno se primjenjuju odredbe člana 202. ovog zakona.

Član 396.

Sadržaj odluke kojom se izriče mjera oduzimanja imovinske koristi

- (1) Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom Sud može izreći u presudi kojom se optuženi oglašava krivim i u rješenju o primjeni vaspitne mjere, kao i u postupku iz člana 389. ovog zakona.
- (2) U izreci presude ili rješenja Sud će navesti koji se predmet, odnosno novčani iznos oduzima.
- (3) Ovjereni prijepis presude, odnosno rješenja dostavlja se i osobi na koju je imovinska korist prenesena, kao i predstavniku pravne osobe ako je Sud izrekao oduzimanje imovinske koristi od te osobe.

Član 397.

Zahtjev za ponavljanje postupka u pogledu mjere oduzimanja imovinske koristi

Osoba iz člana 393. ovog zakona može podnijeti zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u pogledu odluke o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Član 398.

Shodna primjena odredbi ovog zakona o žalbi

Odredbe člana 294. stava 2. i 3. i člana 302. i 317. ovog zakona shodno se primjenjuju na žalbu protiv odluke o oduzimanju imovinske koristi.

Član 399.

Shodna primjena ostalih odredbi ovog zakona

Ako odredbama ove glave nije šta drugo predviđeno, u pogledu postupka za primjenu mjera sigurnosti ili za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, shodno se primjenjuju ostale odgovarajuće odredbe ovog zakona.

(4) The exclusion of the public at the main trial shall not refer to the person to whom the property gain is transferred and the representative of the legal person.

(5) If during the main trial the Court establishes that the forfeiture of property gain is a possibility, the Court shall adjourn the main trial and shall summon the person to whom the property gain was transferred, and a representative of the legal person.

Article 394

Establishment of Property Gain Obtained by Commission of Criminal Offense

The Court shall establish the value of property gain by a free estimate if the establishment would be linked to disproportional difficulties or a significant delay of the procedure.

Article 395

Temporary Security Measures

When the forfeiture of property gain obtained by commission of criminal offense is a possibility, the Court shall ex officio and under the provisions applicable to the judicial enforcement procedure define temporary security measures. In that case, the provisions of Article 202 of this Code shall apply.

Article 396

The Contents of the Decision That Pronounces a Measure of Forfeiture of Property Gain

(1) The forfeiture of property gain obtained by commission of criminal offense may be pronounced by Court in a verdict by which the accused is declared guilty, in a ruling on application of a correctional measure and in a proceeding referer to in Article 389 of this Code.

(2) In the pronouncement of the verdict or decision, the Court shall indicate what item or amount of money is to be forfeited.

(3) A certified copy of the verdict or the ruling shall also be delivered to the person to whom the property gain is transferred and to the representative of the legal person, if the Court pronounced the forfeiture of property gain from that person.

Article 397

Request for a Renewed Procedure With Respect to the Measure of Forfeiture of Property Gain

The person referred to in Article 393 of this Code may file a request for a renewed criminal proceeding related to the decision on forfeiture of property gain obtained by commission of criminal offense.

Article 398

The Appropriate Application of the Provisions Regarding an Appeal

The provisions of Articles 294, Paragraphs 2 and 3 and Articles 302 and 317 of this Code shall be applied appropriately in reference to the appeal against the decision on forfeiture of property gain.

Article 399

The Appropriate Application of Other Provisions of the Law

If the provisions of this Chapter do not stipulate otherwise, the procedure for application of security measures or forfeiture of property gain obtained by commission of criminal offense, other relevant provisions of this Code shall be applied appropriately.

Član 400.

Postupak opozivanja uvjetne osude

- (1) Kad je u uvjetnoj osudi određeno da će se kazna izvršiti ako osuđeni ne vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, ne nadoknadi štetu ili ne ispunio druge obaveze, a osuđeni u određenom roku nije ispunio te obaveze, Sud će provesti postupak za opozivanje uvjetne osude na prijedlog Tužitelja ili po službenoj dužnosti.
- (2) Sud je obavezan da zakaže saslušanje radi utvrđivanja činjenica, na koje će pozvati Tužitelja, osuđenog i oštećenog.
- (3) Ako Sud utvrdi da osuđeni nije ispunio obavezu koja mu je bila određena presudom, donijeće presudu kojom će opozvati uvjetnu osudu i odrediti da se utvrđena kazna izvrši ili odrediti novi rok za ispunjenje obaveze ili ukinuti taj uvjet. Ako Sud nađe da nema osnova za donošenje koje od tih odluka, rješenjem će obustaviti postupak za opozivanje uvjetne osude.

GLAVA XXIX - POSTUPAK ZA DONOŠENJE ODLUKE O BRISANJU OSUDE ILI PRESTANKU MJERA SIGURNOSTI I PRAVNIH POSLJEDICA OSUDE

Član 401.

Rješenje o brisanju osude

- (1) Kad po zakonu brisanje osude nastupa protekom određenog vremena i pod uvjetom da osuđeni u tom vremenu ne učini novo krivično djelo, rješenje o brisanju osude donosi po službenoj dužnosti organ nadležan za vođenje poslova kaznene evidencije.
- (2) Prije donošenja rješenja o brisanju osude izvršit će se potrebna provjeravanja, a naročito će se prikupiti podaci o tome da li je protiv osuđenog u toku krivični postupak za neko novo krivično djelo učinjeno prije isteka roka predviđenog za brisanje osude.

Član 402.

Prijedlog osuđenog za brisanje osude

- (1) Ako nadležni organ ne donese rješenje o brisanju osude, osuđeni može tražiti da se utvrdi da je brisanje osude nastupilo po zakonu.
- (2) Ako nadležni organ ne postupi po zahtjevu osuđenog u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, osuđeni može tražiti da Sud donese rješenje o brisanju osude.

Član 403.

Sudsko brisanje uvjetne osude

Ako uvjetna osuda ne bude opozvana ni poslije jedne godine od dana proteka vremena provjeravanja, Sud će donijeti rješenje kojim se utvrđuje brisanje uvjetne osude. Ovo rješenje dostavit će se osuđenom, Tužitelju i organu nadležnom za vođenje kaznene evidencije.

Član 404.

Postupak brisanja osude na osnovu sudske odluke

- (1) Postupak za brisanje osude shodno odredbama KZ BiH na osnovu sudske odluke pokreće se na molbu osuđenog.
- (2) Molba se podnosi Sudu.
- (3) Sudija koji za to bude određen, zakazat će i provesti saslušanje Tužitelja i osuđenog.

Article 400

Procedure to Revoke Suspended Sentence

- (1) When a suspended conviction provides that a sentence will be executed if a convicted persons fails to return property gain obtained by commission of criminal offense, to compensate a damage or to meet other obligations, and the convicted person has failed to do so, the Court shall conduct proceedings to revoke the suspended sentence at the proposal of the Prosecutor or ex officio.
- (2) The Court shall be obligated to schedule a hearing in order to establish facts, to which it shall summon the Prosecutor, convicted person and injured party.
- (3) If the Court establishes that the convicted person failed to meet obligations ordered in the verdict, it shall issue a verdict revoking the suspended sentence and order execution of the sentence, or set a new deadline for compliance with the obligations or lift the suspension. If the Court finds that there are no grounds to take any of the said decisions, it shall issue a procedural decision revoking the suspended sentence.

CHAPTER XXIX

PROCEDURE FOR RENDERING DECISION DELETING A CONVICTION OR TERMINATING SECURITY MEASURES AND LEGAL CONSEQUENCES OF A CONVICTION

Article 401

Procedural Decision Deleting a Conviction

- (1) When the law provides that convictions shall be deleted after a specific period of time and under the condition that the convicted person has not committed any criminal offense during such period, the authority in charge of keeping criminal records shall issue ex officio a procedural decision deleting the conviction.
- (2) It shall be necessary to conduct certain inquiries before the issuance of such procedural decision deleting the conviction, in particular to gather information as to any criminal proceedings against the convicted person for a new criminal offense committed prior to the expiry of deadline foreseen for deleting the conviction.

Article 402

Motion of the Convicted Person for Deleting a Conviction

- (1) If the responsible authority has failed to issue a procedural decision deleting a conviction, the convicted person may request that it be established as to whether the deleting of the conviction is due under the law.
- (2) If the responsible authority fails to meet the request of the convicted person within 30 days of the day of its receipt, the convicted person may request the Court to issue a procedural decision deleting the conviction.

Article 403

Deleting of a Suspended Sentence by the Court

If a suspended sentence has not been revoked as long as one (1) year after the day when the inquiry was terminated, the Court shall issue a procedural decision ordering deletion of the suspended sentence. Such procedural decision shall be delivered to the convicted person, Prosecutor and authority in charge of keeping criminal records.

Article 404

Procedure to Delete a Conviction on the Basis of a Court Decision

- (1) The procedure to delete a conviction in accordance with the provisions of the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina shall be instituted at the motion of the convicted.
- (2) Such motion shall be submitted to the Court.
- (3) A judge assigned for such purpose shall schedule and conduct a hearing of the Prosecutor and convicted person.

- (4) Sudija može o ponašanju osuđenog zatražiti izvještaj od policijskog organa, a može takav izvještaj tražiti i od uprave ustanove u kojoj je osuđeni izdržavao kaznu.
- (5) Podnositelj molbe i Tužitelj mogu podnijeti žalbu protiv odluke Suda po molbi za brisanje osude.
- (6) Ako Sud odbije molbu zato što osuđeni svojim ponašanjem nije zaslužio brisanje osude, osuđeni može molbu ponoviti po isteku jedne godine od dana pravomoćnosti rješenja o odbijanju molbe.

Član 405.

Uvjerenje o kaznenoj evidenciji

U uvjerenju koje se građanima izdaje na osnovu podataka iz krivične evidencije, brisana osuda i brisane pravne posljedice osude ne smiju se spominjati.

Član 406.

Molba i postupak prestanka mjere sigurnosti

- (1) Molba za prestanak primjene mjera sigurnosti propisanih u KZ BiH i drugih mjera propisanih zakonom podnosi se Sudu.
- (2) Sudija koji za to bude određen će prethodno ispitati je li proteklo potrebno vrijeme po zakonu, a zatim će zakazati i provesti saslušanja - radi utvrđivanja činjenica na koje se podnositelj molbe poziva. Sudija će pozvati Tužitelja i podnositelja molbe.
- (3) Sudija iz stava 2. ovog člana može zahtijevati izvještaj o ponašanju osuđenog od policijskog organa, odnosno od ustanove u kojoj je osuđeni izdržao kaznu.
- (4) U slučaju odbijanja molbe, nova molba se ne može podnijeti prije isteka roka od jedne godine od dana pravomoćnosti rješenja o odbijanju ranije molbe.

Glava XXX - POSTUPAK ZA PRUŽANJE MEĐUNARODNE PRAVNE POMOĆI I IZVRŠENJE MEĐUNARODNIH UGOVORA U KRIVIČNOPRAVNIM STVARIMA

Član 407.

Opća odredba

Međunarodna krivičnopravna pomoć pruža se po odredbama ovog zakona, ukoliko zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno.

Član 408.

Upućivanje molbe za pravnu pomoć

Molbe Suda, odnosno Tužitelja za pravnu pomoć u krivičnim predmetima dostavljaju se inozemnim organima diplomatskim putem, tako što Sud, odnosno Tužitelj molbe dostavlja nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine.

Član 409.

Postupanje po molbi inozemnih organa

- (1) Kada nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine primi molbu inozemnog organa za pravnu pomoć, dužno je molbu dostaviti Tužitelju u slučaju da se radi o pružanju pravne pomoći iz nadležnosti Suda.
- (2) O dopuštenosti i načinu izvršenja radnje koja je predmet molbe inozemnog organa, odlučuje Sud, odnosno Tužitelj po zakonima Bosne i Hercegovine i u skladu sa svojom nadležnosti.

- (4) The judge may request the police authorities to provide him with a report on the conduct of the convicted person, or he can request such report from the management of the facility where the convicted person has served his sentence.
- (5) The applicant and Prosecutor may file an appeal against a decision that the Court has taken on the motion for deleting the conviction.

(6) If the Court rejects the motion on the grounds that the convicted person has not deserved it by his conduct, the convicted person may resubmit his motion upon the expiry of one (1) year of the day when procedural decision rejecting the motion became legally binding.

Article 405

Certificate on Criminal Records

A certificate on criminal record that is issued to citizens on the basis of criminal records must not refer to a conviction that was deleted or legal consequences that were deleted.

Article 406

Motion and Procedure to Terminate a Security Measure

(1) A motion for termination of the security measures prescribed in the Criminal Code of Bosnia and Herzegovina and other measures prescribed by the law shall be submitted to the Court.

(2) A judge assigned for such purpose shall conduct a preliminary inquiry as to whether the required period of time provided for by the law has expired, he shall then schedule and conduct hearings in order to establish facts to which the applicant referred. The judge shall summon the Prosecutor and applicant.

(3) The judge under Paragraph 2 of this Article may also request from the police authority or facility where the convicted person served his sentence a report as to the conduct of the convicted person.

(4) If the motion has been rejected, no new motion may be submitted before the expiry of one (1) year of the day when the procedural decision rejecting the previous motion became legally binding.

CHAPTER XXX

PROCEDURE TO RENDER INTERNATIONAL LEGAL AID AND TO ENFORCE INTERNATIONAL AGREEMENTS IN CRIMINAL MATTERS

Article 407

General Provisions

International aid in criminal matters shall be rendered under the provisions of this Code, unless otherwise prescribed by the legislation of Bosnia and Herzegovina or an international agreement.

Article 408

Communication of a Request for Legal Aid

Requests of the Court or the Prosecutor for legal aid in criminal matters shall be communicated to foreign authorities by diplomatic channels, in that the Court or the Prosecutor shall deliver such requests to the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina.

Article 409

Actions Following the Request of Foreign Authorities

(1) When the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina receives a request of a foreign authority for legal aid, it shall be obligated to communicate such request to the Prosecutor, if the legal aid in question falls under the jurisdiction of the Court.

(2) The Prosecutor and the Court shall decide as to the permissibility of and manner to carry out actions requested by the foreign authority in accordance with their competencies and under the legislation of Bosnia and Herzegovina.

Član 410.

Izvršenje presude inozemnog suda

- (1) Sud neće postupiti po molbi inozemnog organa kojom se traži izvršenje krivične presude inozemnog suda.
- (2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, Sud će izvršiti inostranu pravomoćnu presudu u odnosu na sankciju koju je izrekao inozemni sud ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom, i ako sankciju izrekne i Sud prema krivičnom zakonodavstvu Bosne i Hercegovine.
- (3) Sud donosi presudu u vijeću iz člana 24. stav 6. ovog zakona. O sjednici vijeća obavijestit će se Tužitelj, osuđeni i branitelj.
- (4) U izreku presude iz stava 3. ovog člana, Sud će unijeti potpunu izreku i naziv suda iz inozemne presude i izreći će sankciju. U obrazloženju presude iznijet će razloge kojima se rukovodio prilikom izricanja sankcije.
- (5) Protiv presude iz stava 4. ovog člana mogu izjaviti žalbu Tužitelj i osuđeni ili njegov branitelj, u skladu s odredbama ovog zakona.
- (6) Ako strani državljanin osuđen od domaćeg suda ili osoba ovlaštena ugovorom, podnese molbu Sudu da osuđeni izdržava kaznu u svojoj zemlji, Sud će postupiti po međunarodnom ugovoru.

Član 411.

Centralizacija podataka

O krivičnim djelima pravljenja i stavljanja u opticaj krivotvorenog novca, neovlaštene proizvodnje, prerađivanja i prodaje opojnih droga i otrova, trgovine bijelim robljem, proizvodnje i rasturanja pornografskih spisa, kao i o drugim krivičnim djelima u pogledu kojih se međunarodnim ugovorima predviđa centralizacija podataka, Sud je dužan - bez odlaganja, dostaviti nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine podatke o krivičnom djelu i učinitelju i pravomoćnu presudu. Kad je u pitanju krivično djelo pranja novca ili se radi o krivičnom djelu u vezi s pranjem novca, podaci se moraju, bez odlaganja, dostaviti i organu Bosne i Hercegovine nadležnom za sprečavanje pranja novca.

Član 412.

Ustupanje krivičnog gonjenja stranoj državi

- (1) Ako je na teritoriji Bosne i Hercegovine krivično djelo učinio stranac koji ima prebivalište u stranoj državi, toj državi se mogu, izvan uvjeta iz člana 415. ovog zakona, ustupiti svi krivični spisi radi krivičnog gonjenja i suđenja, ako se strana država tome ne protivi.
- (2) Ustupanje krivičnog gonjenja i suđenja nije dopušteno ako se njime stranac može izložiti nepravednom postupku, nehumanom i ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.
- (3) Prije podizanja optužnice, odluku o ustupanju donosi Tužitelj. Nakon podizanja optužnice, a do ustupanja predmeta sudiji, odnosno vijeću u svrhu zakazivanja glavnog pretresa - odluku donosi sudija za prethodno saslušanje, na prijedlog Tužitelja.
- (4) Ustupanje se može izvršiti za krivična djela iz nadležnosti Suda s propisanom kaznom zatvora do deset godina.
- (5) Ako je oštećeni državljanin Bosne i Hercegovine, ustupanje nije dopušteno ako se on tome protivi, osim ako je dato osiguranje za ostvarivanje njegovog imovinskopravnog zahtjeva.

Article 410

Execution of the Verdict Rendered by Foreign Court

- (1) The Court shall not act on the motion of a foreign body in which it seeks the execution of a verdict rendered by a foreign court.
- (2) Notwithstanding Paragraph 1 of this Article, the Court shall execute foreign legally binding verdicts with respect to a sanction pronounced by the foreign court if it is so envisaged by international agreement, and if the sanction is also pronounced by the Court in accordance with the criminal legislation of Bosnia and Herzegovina.
- (3) The Panel referred to in Paragraph 6 of Article 24 of this Code shall render a verdict. The Prosecutor, convicted person and defense attorney shall be notified on session of the Panel.
- (4) In the pronouncement of the verdict referred to in Paragraph 3 of this Article, the Court shall incorporate the complete pronouncement of the foreign court's verdict and the name of the foreign court and shall pronounce a sanction. In the explanation of the verdict, the Court shall present its reasons when pronouncing the sanction.
- (5) The Prosecutor and convicted person or his defense attorney may file an appeal in accordance with this Code against the verdict referred to in Paragraph 4 of this Article.
- (6) If an alien, convicted by the domestic court, or the person authorized by the agreement file a motion with the Court that the convicted person be allowed to serve a sentence in his home country, the Court shall act in accordance with the international agreement.

Article 411

Centralization of Data

The Court shall be obligated to communicate, without delay, to the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina information on any criminal offense and perpetrator as well as any valid verdict concerning criminal offenses of production and circulation of false money, unauthorized production, processing and trade of drugs and poison, human trafficking, dissemination of pornographic files as well as concerning other criminal offenses for which international agreements foresee centralization of data. As regards criminal offenses of money laundering or cases involves a criminal offense pertaining to money laundering, information must also be delivered without delay to the Bosnia and Herzegovina authority responsible for prevention of money laundering.

Article 412

Relinquishing Criminal Prosecution to a Foreign State

- (1) If a criminal offense was committed in the territory of Bosnia and Herzegovina by an alien who has his permanent place of residence in a foreign state, it is possible to cede all criminal files for the purpose of criminal prosecution and trial to such country beyond any requirements provided for in Article 415 of this Code, if such state is not opposed thereto.
- (2) Relinquishment of criminal prosecution and trial shall not be allowed if in that case the alien might be subjected to unfair trial, inhuman and humiliating treatment or punishment.
- (3) The Prosecutor shall take a decision on relinquishment before the indictment has been issued. After the issuance of the indictment until the case is referred to the judge or to the Panel for the purpose of the scheduling the main trial, such decision shall be taken by the preliminary hearing judge at the proposal of the Prosecutor.
- (4) Relinquishment may be authorized with respect to criminal offenses that fall within the jurisdiction of the Court and carry the sentence of imprisonment of up to ten (10) years.
- (5) If the injured party in the case is a citizen of Bosnia and Herzegovina such relinquishment shall not be allowed if the said citizen is opposed thereto, unless compensation insurance was deposited for the injured party's claim under property law.

Član 413.**Preuzimanje krivičnog gonjenja od strane države**

- (1) Nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine će zahtjev strane države da se u Bosni i Hercegovini preduzme krivično gonjenje državljanina Bosne i Hercegovine ili osobe koja ima prebivalište u Bosni i Hercegovine za krivično djelo iz nadležnosti Suda izvršeno izvan teritorije Bosne i Hercegovine, dostaviti sa spisima Tužitelju.
- (2) Ako je nadležnom organu strane države podnesen imovinskopravni zahtjev, postupit će se kao da je taj zahtjev podnesen Sudu.
- (3) O odluci kojom se odbija da se preduzme krivično gonjenje, kao i o pravnomogućnoj odluci donesenoj u krivičnom postupku, obavijestit će se strana država koja je uputila zahtjev.

**GLAVA XXXI - POSTUPAK ZA IZRUČENJE
OSUMNJIČENIH, ODNOSNO OPTUŽENIH I
OSUĐENIH OSOBA**

Odjeljak 1 - Postupak izručenja iz Bosne i Hercegovine u drugu državu

Član 414.**Propisi o izručenju**

- (1) Izručenje osumnjičenih, odnosno optuženih ili osuđenih osoba iz Bosne i Hercegovine u drugu državu vrši se po odredbama ovog zakona, ako zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno.
- (2) Postupak predaje osumnjičenih, odnosno optuženih osoba protiv kojih se vodi krivični postupak pred međunarodnim krivičnim sudovima, uređuje se posebnim zakonom.

Član 415.**Pretpostavke za izručenje**

- (1) Pretpostavke za izručenje jesu:
 - a) da osoba čije se izručenje traži nije državljanin Bosne i Hercegovine,
 - b) da osoba čije se izručenje traži ne uživa pravo azila u Bosni i Hercegovini, odnosno da nije u postupku traženja azila u Bosni i Hercegovini,
 - c) da djelo zbog koga se traži izručenje nije izvršeno na teritoriju Bosne i Hercegovine, protiv nje ili njenog državljanina,
 - d) da djelo zbog koga se traži izručenje predstavlja krivično djelo i po domaćem zakonu i po zakonu države u kojoj je izvršeno,
 - e) da djelo za koje se traži izručenje nije političko ili vojno krivično djelo,
 - f) da po domaćem zakonu nije nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili zastarjelost izvršenja kazne prije nego što je stranac pritvoren ili kao osumnjičeni, odnosno optuženi saslušan, da stranac čije se izručenje traži nije zbog istog djela od domaćeg suda već osuđen ili da za isto djelo nije od domaćeg suda pravomoćno oslobođen, osim ako se stiču uvjeti za ponavljanje krivičnog postupka propisani ovim zakonom, ili da protiv stranca nije u Bosni i Hercegovini zbog istog djela pokrenut krivični postupak, a ako je pokrenut postupak zbog djela učinjenog prema državljaninu Bosne i Hercegovine da je položeno osiguranje za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećenog,

Article 413**Taking Charge of the Criminal Prosecution by a Foreign State**

- (1) The competent Ministry of Bosnia and Herzegovina shall communicate to the Prosecutor the request of a foreign state to institute prosecution of a citizen of Bosnia and Herzegovina or any person whose place of permanent residence is in the territory of Bosnia and Herzegovina for criminal offenses that fall in the jurisdiction of the Court and which was committed abroad.
- (2) If a property claim has been submitted to the responsible authority of a foreign state, the same procedure shall apply as if the claim had been submitted to the Court.
- (3) The foreign state that submitted the request shall be informed of any decision refusing to take criminal prosecution as well as of any legally binding decision rendered in criminal proceedings.

CHAPTER XXXI**PROCEDURE TO EXTRADITE SUSPECTS OR ACCUSED AND CONVICTED PERSONS**

Section 1 – PROCEDURE OF EXTRADITION FROM BOSNIA AND HERZEGOVINA TO ANOTHER COUNTRY

Article 414**Regulations on Extradition**

- (1) Extradition of suspects or accused or convicted persons from Bosnia and Herzegovina to another state shall be carried out under the provisions of this Code, unless otherwise determined by the legislation of Bosnia and Herzegovina or an international agreement.
- (2) The procedure to hand over suspects or accused persons against whom criminal proceedings are ongoing before international criminal courts shall be regulated by special legislation.

Article 415**Requirements for Extradition**

- (1) The requirements for extradition shall be as follows:
 - a) that a person whose extradition has been requested is not a citizen of Bosnia and Herzegovina;
 - b) that a person, whose extradition has been requested, has not been granted an asylum in Bosnia and Herzegovina, or that the person in question is not in the process of seeking asylum in Bosnia and Herzegovina;
 - c) that the offense on the basis of which the extradition has been requested was not committed in the territory of Bosnia and Herzegovina, against it or its citizen;
 - d) that the offense on the basis of which the extradition has been requested constitutes a criminal offense under the domestic legislation as well as under the legislation of the state in which it was committed;
 - e) that the offense on the basis of which the extradition has been requested is not a political or military criminal offense;
 - f) that the statute of limitation does not apply with respect to criminal prosecution or execution of the sentence under the domestic legislation before the alien is taken into custody or examined as a suspect or accused, that the alien whose extradition has been requested has not been convicted for the same criminal offense by a domestic Court or that he has not been validly released by the domestic Court with regard to the same offense, unless conditions have been obtained for a renewal of the criminal proceedings as provided for by this Code, or that no criminal proceedings were instituted in Bosnia and Herzegovina against the alien for the same criminal offense, and if the proceedings were instituted for an offense committed against a citizen of Bosnia and Herzegovina it is required that compensation insurance was deposited for the claim under property law of the injured party;

- g) da je utvrđen identitet osobe čije se izručenje traži,
- h) da ima dovoljno dokaza za sumnju da je stranac čije se izručenje traži učinio određeno krivično djelo ili da postoji pravomoćna presuda,
- i) da se izručenje stranca ne traži radi: krivičnog gonjenja ili kažnjavanja zbog njegove rase, pola, nacionalnog i etničkog porijekla, religijskog uvjerenja i političkih stavova kao i da se izručenje ne traži za krivično djelo s propisanom smrtnom kaznom prema zakonu države koja traži izručenje, osim ako država koja traži izručenje da jamstvo da se neće izreći ili izvršiti smrtna kazna.

- (2) Kao domaći zakon, u smislu stava 1. tačke d. ovog člana, smatra se zakon Bosne i Hercegovine, zakon Federacije Bosne i Hercegovine, zakon Republike Srpske i zakon Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (3) Pod domaćim sudom, u smislu stava 1. tačke f. ovog člana podrazumijevaju se svi sudovi na teritoriji Bosne i Hercegovine nadležni za rješavanje u krivičnim stvarima.

**Član 416.
Molba za izručenje**

- (1) Postupak za izručenje osumnjičenih, optuženih ili osuđenih stranaca pokreće se po molbi strane države.
- (2) Molba za izručenje podnosi se diplomatskim putem.
- (3) Uz molbu za izručenje moraju se priložiti:
 - a) sredstva za utvrđivanje istovjetnosti osumnjičenog, optuženog odnosno osuđenog (tačan opis, fotografije, otisci prstiju i sl.),
 - b) uvjerenje ili drugi podaci o državljanstvu stranca,
 - c) optužnica ili presuda ili odluka o pritvoru ili koji drugi akt ravan ovoj odluci, u izvorniku ili ovjerenom prijepisu, u kome treba da je naznačeno ime i prezime osobe čije se izručenje traži i ostali podaci potrebni za utvrđivanje njegovog identiteta, opis djela, zakonski naziv krivičnog djela i dokazi za sumnju,
 - d) izvod iz teksta krivičnog zakona strane države koji se ima primijeniti ili je primijenjen prema osumnjičenom, optuženom odnosno osuđenom zbog djela povodom koga se traži izručenje, a ako je djelo izvršeno na teritoriju treće države, onda i izvod iz teksta krivičnog zakona te države.
- (4) Ako su prilozi iz stava 3. ovog člana sastavljeni na stranom jeziku, treba da je priložen i ovjeren prijevod na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini.

**Član 417.
Dostavljanje molbe za izručenje**

- (1) Nadležni organ države koja traži izručenje, molbu za izručenje stranca dostavlja putem nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine. Po prijemu molbe, nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine je dužno tu molbu odmah dostaviti Tužitelju.
- (2) Po prijemu molbe, Tužitelj ispituje da li je molba za izručenje podnijeta u skladu s članom 416. ovog zakona. Ako utvrdi da molba nije potpuna tražit će od nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine da se o tome obavijesti strana država i da nadležni organ države koja traži izručenje te nedostatke otkloni.

- g) that the identity of the person whose extradition has been requested is verified;
- h) that there are sufficient evidence for a suspicion that the alien whose extradition has been requested committed a criminal offense or that there is a valid verdict;
- i) that the extradition of an alien has not been requested for the following purposes: criminal prosecution or punishment on the grounds of his race, sex, national or ethnic origin, religious belief or political views and that his extradition has not been requested on the grounds of a criminal offense that carries a death sentence under the legislation of the country which has requested the extradition unless the state which has requested the extradition has granted a guarantee that no death sentence shall be pronounced or executed.

- (2) Domestic legislation, in terms of Item d) of Paragraph 1, of this Article shall be understood to mean the legislation of Bosnia and Herzegovina, legislation of the Federation of Bosnia and Herzegovina, legislation of Republika Srpska and legislation of the Brčko District of Bosnia and Herzegovina.
- (3) Domestic Court, in terms of Item f) of Paragraph 1, of this Article shall be understood to mean all Courts in the territory of Bosnia and Herzegovina in charge of criminal matters.

**Article 416
Request for Extradition**

- (1) The procedure for the extradition of suspect, indicted or convicted aliens shall be initiated upon request of a foreign state.
- (2) The request for extradition shall be submitted through diplomatic channels.
- (3) The following items must be attached to the request for extradition:
 - a) items for establishing the identity of the suspect, indicted or convicted person (precise description, photographs, fingerprints etc.);
 - b) certificate or other data on the citizenship of the alien;
 - c) indictment or verdict or decision on detention or any other act which is equivalent to this decision, in the original copy or certified transcript, which should indicate the name and surname of the person whose extradition has been requested and other data necessary for verifying his identity, description of the offense, legal name of the criminal offense and evidence for suspicion;
 - d) excerpt from the text of the criminal code of a foreign state which is to be applied or has been applied to the suspect, indicted or convicted person for the offense on account of which the extradition has been requested, and if the offense has been committed on the territory of a third country, then also the excerpt from the text of the criminal code of that country.
- (4) If the attachments referred to in Paragraph 3 of this Article have been written in a foreign language, a certified translation into one of the official languages in Bosnia and Herzegovina should be attached.

**Article 417
Delivery of the Request for Extradition**

- (1) The competent authority of the state requesting the extradition shall deliver the request for extradition of an alien via the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina. Upon receipt of the request, the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina shall have to deliver that request to the Prosecutor without delay.
- (2) Upon receipt of the request, the Prosecutor shall examine whether the request for extradition has been submitted in line with Article 416 of this Code. If the Prosecutor has established that the request is not complete, it shall request the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina to inform the foreign state thereon as well as the competent authority of the state requesting extradition to remove the shortcomings.

Član 418.
Određivanje pritvora

- (1) Ako molba odgovara zahtjevima iz člana 416. ovog zakona sudija za prethodni postupak izdat će naredbu da se stranac pritvori, ako postoje razlozi za pritvor iz člana 132. ovog zakona, odnosno poduzet će druge mjere za osiguranje njegove prisutnosti, osim ako je već iz same molbe očigledno da nema mjesta izručenju.
- (2) Ako se ne zna prebivalište ili boravište stranca čije se izručenje traži, Tužitelj će prethodno utvrditi tu činjenicu putem nadležnog entitetskog ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.
- (3) Ako osoba čija se ekstradicija zahtijeva u međuvremenu promijeni mjesto prebivališta odnosno boravišta ili, u cilju izbjegavanja hapšenja, pređe s područja jednog entiteta na područje drugog entiteta, odnosno na područje Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, entitetsko ministarstvo unutrašnjih poslova na čijem području je ta osoba imala prethodno prebivalište, odnosno boravište, odnosno Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine tražit će od entitetskog ministarstva unutrašnjih poslova na čijem području se ta osoba sada nalazi, odnosno od Policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, da je liši slobode i preda mu je. Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno Policija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u ovim slučajevima obavezno sarađuju i ne mogu odbiti postupanje po zahtjevima za hapšenje i sprovođenje osobe čija ekstradicija se traži.

Član 419.
Saslušanje i odbrana

- (1) Tužitelj će strancu, pošto ustanovi njegov identitet, bez odlaganja, saopćiti zbog čega se i na osnovu kojih dokaza traži njegovo izručenje i pozvat će ga da navede šta ima u svoju odbranu. O saslušanju i odbrani stranca sastavit će se zapisnik.
- (2) Tužitelj će poučiti stranca da može uzeti branitelja po svom izboru koji može biti prisutan njegovom ispitivanju, kao i da ima pravo na branitelja bez naknade u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Član 420.
Lišenje slobode stranca

- (1) U hitnim slučajevima, kad postoji opasnost da će stranac pobjeći ili da će se sakriti, a strana država je zatražila privremeno pritvaranje stranca, nadležni policijski organ može stranca lišiti slobode radi privođenja sudiji za prethodni postupak na osnovu molbe nadležnog inozemnog organa, bez obzira na to kako je molba upućena. U molbi treba da budu navedeni podaci za utvrđivanje istovjetnosti stranca, priroda i naziv krivičnog djela, broj odluke, datum, mjesto i naziv inozemnog organa koji je zatražio pritvor i izjava da će izručenje biti traženo redovnim putem.
- (2) Kad se odredi pritvor, u skladu s odredbom člana 418. stava 1. ovog zakona i stranac bude sproveden sudiji za prethodni postupak, sudija za prethodni postupak će nakon njegovog saslušanja obavijestiti o pritvoru nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine.

Article 418
Imposing Detention

- (1) If the request corresponds to the requirements referred to in Article 416 of this Code, the preliminary proceedings judge shall issue an order to detain the alien, if there are reasons for detention referred to in Article 132 of this Code, or the judge shall take other measures to ensure his presence, unless it is clear from the request itself that extradition is uncalled-for.
- (2) If the permanent residence or temporary residence of the alien whose extradition has been requested is not known, the Prosecutor will beforehand establish that fact via the competent Entity Ministry of Interior or via the Police of the Brčko District of Bosnia and Herzegovina.
- (3) If the person whose extradition is requested has changed the place of permanent residence or temporary residence in the meantime or, with a view to avoiding apprehension, has crossed from the territory of one Entity to the territory of the other Entity or to the territory of the Brčko District of Bosnia and Herzegovina, the Entity Ministry of Interior on the territory of which that person had a previous permanent residence or temporary residence or the Police of the Brčko District of Bosnia and Herzegovina shall request the Entity Ministry of Interior on the territory of which that person is currently residing or the Police of the Brčko District of Bosnia and Herzegovina, to apprehend that person and hand him over to it. The Entity Ministries of Interior or Police of the Brčko District of Bosnia and Herzegovina shall in such cases obligatorily co-operate and may not refuse to act on requests for apprehension and escorting of the person whose extradition has been requested.

Article 419
Questioning and Defense

- (1) The Prosecutor, upon verification of the identity of the alien, shall without delay communicate to the alien why and on grounds of which evidence his extradition has been requested, and shall call on him to state whatever he has in his defense. The minutes shall be made on the questioning and defense of the alien.
- (2) The Prosecutor shall instruct the alien of his right to retain a defense attorney of his choice who may be present at questioning and the right to a defense attorney at no cost in such cases as provided by this Code.

Article 420
Apprehension of an Alien

- (1) In urgent cases, when there is a danger that the alien will escape or go in hiding, and a foreign state has requested temporary detention of the alien, the competent police authority may apprehend the alien for the purpose of taking him to the preliminary proceedings judge on the basis of the request by the competent foreign authority, regardless of how the request has been forwarded. The request should indicate data for the verification of the identity of the alien, nature and name of the criminal offense, number of decision, date, place and name of the foreign authority that has requested detention and a statement that the extradition will be requested through regular channels.
- (2) Once detention has been decided on, in line with the provision of Paragraph 1 of Article 418 of this Code and once the alien has been taken to the preliminary proceedings judge, the preliminary proceedings judge shall, upon questioning of the alien, inform the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina about detention.

- (3) Sudija za prethodni postupak će pustiti na slobodu stranca kad prestanu razlozi za pritvor ili ako molba za izručenje ne bude podnesena u roku koji je on odredio, vodeći računa o udaljenosti države koja traži izručenje, a koji ne može biti duži od tri mjeseca od dana pritvaranja stranca. O ovom roku obavijestit će se strana država. Na molbu strane države vijeće iz člana 24. stav 6. ovog zakona može produžiti ovaj rok u opravdanim slučajevima, ali najviše još za tri mjeseca.
- (4) Kad propisana molba bude podnesena u određenom roku, postupit će sudija za prethodni postupak po članu 419. ovog zakona.

**Član 421.
Izvidajne radnje**

- (1) Po saslušanju Tužitelja i branitelja, sudija za prethodni postupak će, po potrebi, provesti i druge izvidajne radnje radi utvrđivanja postoje li pretpostavke za izručenje stranca, odnosno za predaju predmeta na kojima je ili pomoću kojih je učinjeno krivično djelo, ako su ti predmeti oduzeti od stranca.
- (2) Po provedenim izvidajima, sudija za prethodni postupak će spise izvidaja, sa svojim mišljenjem, dostaviti vijeću (član 24. stav 6.).
- (3) Ako je protiv stranca čije se izručenje traži kod domaćeg suda u toku krivični postupak zbog istog ili drugog krivičnog djela, naznačit će to sudija za prethodni postupak u spisima.

**Član 422.
Rješenje kojim se odbija izručenje**

- (1) Ako vijeće (član 24. stav 6.) nađe da nisu ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje, donijet će rješenje kojim se molba za izručenje odbija. Ovo rješenje dostavit će se vijeću apelacionog odjeljenja, koje će, po saslušanju Tužitelja, potvrditi, ukinuti ili preinačiti rješenje.
- (2) Ako je stranac u pritvoru, vijeće može odlučiti da on ostane u pritvoru do pravomoćnosti rješenja o odbijanju izručenja.
- (3) Pravomoćno rješenje kojim se izručenje odbija dostavit će se stranoj državi preko nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine.
- (4) Ukoliko se izručenje odbije iz razloga navedenih u članu 415. stav 1. tač. a. i b. ovog zakona, rješenje kojim se odbija izručenje će se uz svu raspoloživu dokumentaciju, bez odlaganja, dostaviti i nadležnom tužilaštvu u Bosni i Hercegovini radi pokretanja krivičnog postupka.

**Član 423.
Rješenje kojim se utvrđuju zakonske pretpostavke za izručenje**

Ako vijeće (član 24. stav 6.) nađe da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje stranca, utvrdit će to rješenjem. Protiv tog rješenja stranac ima pravo žalbe vijeću apelacionog odjeljenja.

**Član 424.
Dostavljanje odluke o izručenju**

Ako vijeće apelacionog odjeljenja povodom žalbe nađe da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje stranca, odnosno ako protiv takvog rješenja vijeća (član 24. stav 6.) ne bude podnesena žalba, predmet se dostavlja nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine koje odlučuje o izručenju.

(3) The preliminary proceedings judge shall release the alien once the reasons for detention cease to exist or if the request for extradition is not submitted within the deadline he has determined, taking into account the distance of the state requesting the extradition, and for which the deadline cannot be longer than three (3) months from the day of the detention of the alien. The foreign state shall be informed about this deadline. Upon request by the foreign state, the Panel referred to in Article 24 Paragraph 6 of this Code may extend this deadline in justified cases, but by a maximum of three (3) additional months.

(4) When the request as stipulated has been submitted within a specified deadline, the preliminary proceedings judge shall act in line with Article 419 of this Code.

**Article 421
Investigative Actions**

(1) When the preliminary proceedings judge has heard the Prosecutor and defense attorney, he shall also, as appropriate, carry out other investigative actions in order to establish if the conditions have been met to extradite the alien or to surrender the objects on which or by way of which the criminal offense has been committed, if these objects have been seized from the alien.

(2) Upon execution of investigative actions, the preliminary proceedings judge shall deliver the files on the investigation, along with his opinion, to the Panel (Article 24, Paragraph 6).

(3) If criminal proceedings against the alien whose extradition has been requested are underway before a domestic Court due to the same or other criminal offense, the preliminary proceedings judge shall indicate that in the files.

Article 422

Decision Rejecting Extradition

(1) If the Panel (Article 24, Paragraph 6) has found that the legal requirements for extradition have not been fulfilled, it shall issue a decision that the request for extradition has been rejected. This decision shall be forwarded to the Appellate Division Panel, which shall, upon having heard the Prosecutor, confirm, revoke or alter the decision.

(2) If the alien is in detention, the Panel may decide that the alien shall remain in detention until the decision rejecting the extradition becomes legally binding.

(3) The legally binding decision rejecting the extradition shall be delivered through the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina to the foreign state.

(4) If the extradition is rejected due to the reasons referred to in Item a) and b) of Paragraph 1 of Article 415 of this Code, the decision rejecting the extradition shall also, together with all available documentation and without delay, be forwarded to the competent Prosecutor's Office in Bosnia and Herzegovina for institution of the criminal proceedings.

Article 423

Decision Establishing Legal Requirements for Extradition

If the Panel (Article 24, Paragraph 6) has found that legal requirements for the extradition of the alien have been fulfilled, it shall confirm that by way of a decision. The alien shall have the right to appeal such a decision to the Appellate Division Panel.

Article 424

Delivery of the Decision on Extradition

If the Appellate Division Panel, when considering the appeal, has found that legal requirements for the extradition of the alien have been fulfilled or if such a decision as issued by the Panel (Article 24, Paragraph 6) has not been appealed, the case shall be delivered to the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina, which shall decide on the extradition.

Član 425.

Dopuštanje, odbijanje i odlaganje izručenja

- (1) Ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine donosi rješenje kojim izručenje dopušta ili ne dopušta. Ministar može donijeti rješenje o odlaganju izručenja zato što je zbog drugog krivičnog djela kod domaćeg suda u toku krivični postupak protiv stranca čije se izručenje traži ili što se stranac nalazi na izdržavanju kazne u Bosni i Hercegovini.
- (2) Ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine može odbiti izručenje ako su u pitanju krivična djela za koja je u domaćem zakonu predviđena kazna zatvora do tri godine ili ako je inozemni sud izrekao kaznu lišenja slobode do jedne godine.

Član 426.

Sadržaj rješenja o izručenju

- (1) U rješenju kojim se dopušta izručenje stranca, navest će se:
 - a) da se protiv njega ne može poduzeti krivično gonjenje za drugo krivično djelo učinjeno prije izručenja,
 - b) da se prema njemu ne može izvršiti kazna za drugo krivično djelo učinjeno prije izručenja,
 - c) da se prema njemu ne može primijeniti teža kazna od one na koju je osuđen,
 - d) da se on ne smije izručiti trećoj državi radi krivičnog gonjenja za krivično djelo učinjeno prije dopuštenog izručenja.
- (2) Uz uvjete iz stava 1. ovog člana, u rješenju se mogu postaviti i drugi uvjeti za izručenje.

Član 427.

Postupanje u slučaju većeg broja molbi za izručenje

- (1) Ako izručenje iste osobe traži više stranih država zbog istog krivičnog djela, dat će se prvenstvo molbi države čiji je državljanin ta osoba, a ako ta država ne traži izručenje, onda molbi države na čijoj teritoriji je krivično djelo izvršeno, a ako je djelo izvršeno na teritoriju više država ili se ne zna gdje je izvršeno – molbi države koja je prva tražila izručenje.
- (2) Ako izručenje iste osobe traži više stranih država zbog različitih krivičnih djela, dat će se prvenstvo molbi one države čiji je državljanin ta osoba, a ako ova država ne traži izručenje, onda molbi države na čijem području je izvršeno najteže krivično djelo, a ako su djela iste težine – molbi države koja je prva tražila izručenje.

Odjeljak 2 - Postupak izručenja iz druge države u Bosnu i Hercegovinu

Član 428.

Podnošenje molbe za izručenje

- (1) Ako se protiv osobe koja se nalazi u stranoj državi vodi u Bosni i Hercegovini krivični postupak ili ako je osobu koja se nalazi u stranoj državi domaći sud kaznio, ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine može podnijeti molbu za izručenje.
- (2) Molba se podnosi diplomatskim putem i uz nju se prilažu isprave i podaci iz člana 416. ovog zakona.

Article 425

Authorization, Refusal and Postponement of the Extradition

(1) The Minister of the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina shall issue a decision either authorizing or not authorizing the extradition. The minister may issue a decision to postpone the extradition because criminal proceedings before a domestic Court are underway against the alien whose extradition has been requested due to another criminal offense or because the alien is serving a sentence in Bosnia and Herzegovina.

(2) The Minister of the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina may refuse the extradition if criminal offenses for which the domestic law has foreseen a prison sentence of up to three (3) years are in question, or if a foreign court has imposed a custodial sentence of up to one (1) year.

Article 426

The Contents of the Decision on Extradition

(1) The decision authorized the extradition of the alien shall mention the following:

- a) that he cannot be prosecuted for another criminal offense committed prior to the extradition;
- b) that he cannot be subjected to the enforcement of a sentence for another criminal offense committed prior to the extradition;
- c) that a sentence more severe than the sentence he has been convicted to cannot be applied to him;
- d) that he cannot be extradited to a third country for prosecution for a criminal offense committed prior to the extradition being authorized.

(2) Apart from the reasons referred to in Paragraph 1 of this Article, other conditions for extradition may be also put forward in the decision.

Article 427

Procedure in Case of a Larger Number of Requests for Extradition

(1) If extradition of the same person has been requested by several foreign states due to the same criminal offense, precedence shall be given to the request of the state whose citizen that person is, and if that state does not request the extradition, then precedence shall be given to the request of the state on the territory of which the criminal offense has been committed, and if the offense has been committed on the territory of several states or if it is not known where the offense has been committed – precedence shall be given to the request of the state which was the first to request the extradition.

(2) If the extradition of the same person has been requested by several foreign states due to different criminal offenses, precedence shall be given to the request of the state whose citizenship that person has, and if this state does not request extradition, then precedence shall be given to the request of the state on the territory of which the most severe criminal offense has been committed, and if the offenses are of the same gravity – precedence shall be given to the request of the state which was the first to request extradition.

Section 2 – PROCEDURE OF EXTRADITION FROM ANOTHER STATE TO BOSNIA AND HERZEGOVINA

Article 428

Filing Request for Extradition

(1) If criminal proceedings are conducted in Bosnia and Herzegovina against the person who is situated in a foreign state, or if a domestic Court has imposed a sentence on the person who is situated in a foreign state, the Minister of the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina may submit the request for extradition.

(2) The request shall be submitted through diplomatic channels and documents and data referred to in Article 416 of this Code shall be attached to it.

Član 429.

Molba za privremeno pritvaranje

- (1) Kad postoji opasnost da će osoba za koju se traži izručenje pobjeći ili da će se sakriti, ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine može i prije nego što se postupi po članu 428. ovog zakona, tražiti da se protiv te osobe preduzmu potrebne mjere radi njenog pritvaranja.
- (2) U molbi za privremeno pritvaranje posebno će se naznačiti podaci o istovjetnosti tražene osobe, priroda i naziv krivičnog djela, broj odluke, datum, mjesto i naziv organa koji je odredio pritvor, odnosno podaci o pravomoćnosti presude, kao i izjava da će se izručenje tražiti redovnim putem.

Član 430.

Garancije u pogledu osobe koja je izručena

- (1) Ako tražena osoba bude izručena, moći će se krivično goniti, odnosno prema njoj će se moći izvršiti kazna samo za krivično djelo za koje je izručenje dopušteno.
- (2) Ako je izručenje odobreno pod određenim uvjetima u pogledu vrste ili visine kazne koja se može izreći, odnosno izvršiti i pod tim uvjetima bude prihvaćeno, Sud je pri izricanju kazne vezan tim uvjetima, a ako se radi o izvršenju već izrečene kazne, Sud koji je sudio u posljednjem stepenu preinačit će presudu i saobrazit će izrečenu kaznu uvjetima izručenja.
- (3) Ako je izručena osoba bila pritvorena u stranoj državi zbog krivičnog djela zbog koga je izručena, vrijeme koje je provela u pritvoru uračunat će se u kaznu.

Odjeljak 3 - Sprovođenje preko teritorije Bosne i Hercegovine

Član 431.

Molba za sprovođenje i troškovi

- (1) Ako izručenje traži strana država od druge strane države, a tražena osoba bi se imala sprovesti preko teritorija Bosne i Hercegovine, sprovođenje može, na molbu zainteresirane države, dopustiti ministar nadležnog ministarstva Bosne i Hercegovine pod uvjetom da se ne radi o državljaninu Bosne i Hercegovine i da se izručenje ne vrši za političko ili vojno krivično djelo.
- (2) Molba za sprovođenje osobe preko teritorija Bosne i Hercegovine mora sadržavati sve podatke iz člana 416. ovog zakona.
- (3) Pod uvjetom uzajamnosti, troškovi sprovođenja osobe preko teritorija Bosne i Hercegovine padaju na teret sredstava budžeta Bosne i Hercegovine.

GLAVA XXXII - POSTUPAK ZA NAKNADU ŠTETE, REHABILITACIJU I OSTVARIVANJE DRUGIH PRAVA OSOBA NEOPRAVDANO OSUĐENIH I NEOSNOVANO LIŠENIH SLOBODE

Član 432.

Naknada štete zbog neopravdane osude

- (1) Pravo na naknadu štete zbog neopravdane osude ima osoba kojoj je bila pravomoćno izrečena krivičnopravna sankcija ili koja je oglašena krivom, a oslobođena od kazne, a kasnije je povodom vanrednog pravnog lijeka ponovljeni postupak pravomoćno obustavljen ili je pravomoćnom presudom oslobođena od optužbe, ili je optužba odbijena, osim u sljedećim slučajevima:

Article 429

Request for a Temporary Detention

(1) When there is a risk that the person whose extradition has been requested will escape or go into hiding, the Minister of competent Ministry of Bosnia and Herzegovina may, even prior to the action taken in line with Article 428 of this Code, request that necessary measures be taken against that person for the purpose of his detention.

(2) Data on the identity of the person looked for, nature and name of the criminal offense, number of decision, date, place and name of the authority which has decided on detention or data on the effectiveness of the ruling shall be particularly indicated in the request for a temporary detention, as well as the statement that the extradition shall be requested through regular channels.

Article 430

Guarantees as Regards the Person Who Has Been Extradited

(1) If the requested person is extradited, he can be prosecuted or a sentence imposed upon him only for the criminal offense for which extradition has been authorized.

(2) If the extradition has been authorized under certain conditions as regards to the type or the duration of the sentence that may be imposed or enforced and has been accepted under such conditions, the Court is bound by these conditions when imposing a sentence, and if the enforcement of the sentence that has already been imposed is in question, the Court trying in the last instance shall alter the ruling and adjust the sentence imposed to the conditions of extradition.

(3) If the extradited person has been detained in a foreign state due to the criminal offense on account of which he has been extradited, the time he spent in detention shall be included in the sentence.

Section 3 - ESCORT ACROSS THE TERRITORY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Article 431

Request for Escort and Costs

(1) If a foreign state has requested extradition from another foreign state, and the requested person is to be escorted across the territory of Bosnia and Herzegovina, upon request of the interested state, escort may be authorized by the Minister of the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina provided that the person in question is not a citizen of Bosnia and Herzegovina and that the extradition is not being carried out for a political or military criminal offense.

(2) Request for escorting a person across the territory of Bosnia and Herzegovina must contain all data referred to in Article 416 of this Code.

(3) Under condition of reciprocity, the costs for escorting a person across the territory of Bosnia and Herzegovina shall go to the debit of the funds of the budget of Bosnia and Herzegovina.

CHAPTER XXXII

PROCEDURE FOR COMPENSATION OF DAMAGES, REHABILITATION AND OTHER RIGHTS OF PERSONS SUBJECT TO UNJUST CONVICTION AND GROUNDLESS APPREHENSION

Article 432

Compensation of Damages Caused by Unjust Conviction

(1) A person against whom an effective criminal sanction was pronounced or who was found guilty and freed from sanction, and later, based on extraordinary remedy, new proceedings were effectively suspended or effective verdict was pronounced acquitting the person of charges, or the charges were rejected, shall be entitled to compensation of damages on grounds of unjust convicted, except in the following cases:

- a) ako je do obustave postupka ili presude kojom se optužba odbija došlo zbog toga što je u ponovljenom postupku Tužitelj odustao od krivičnog gonjenja, a do odustanka je došlo na osnovu sporazuma s osumnjičenim, odnosno optuženim,
- b) ako je u ponovljenom postupku presudom optužba odbijena zbog nenadležnosti suda, a ovlašteni tužitelj je preduzeo krivično gonjenje pred nadležnim sudom.

- (2) Osuđeni nema pravo na naknadu štete ako je svojim lažnim priznanjem ili na drugi način namjerno prouzročio svoju osudu, osim ako je na to bio prinuđen.
- (3) U slučaju osude za krivična djela u stjecađu, pravo na naknadu štete može se odnositi i na pojedina krivična djela u pogledu kojih su ispunjeni uvjeti za priznanje naknade.

Član 433.

Zastarjelost potraživanja za naknadu štete

- (1) Pravo na naknadu štete zastarijeva protekom tri godine od dana pravomoćnosti presude kojom je optuženi oslobođen od optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravomoćnosti rješenja Tužitelja ili Suda kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom zahtjeva za podnošenje vanrednog pravnog lijeka podnesena žalba vijeću apelacionog odjeljenja od dana prijema odluke tog vijeća.
- (2) Prije podnošenja Sudu tužbe za naknadu štete, oštećeni je dužan da se svojim zahtjevom obrati nadležnom ministarstvu Bosne i Hercegovine, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade.
- (3) U slučaju iz člana 434. stav 1. ovog zakona, o zahtjevu se može rješavati samo ako ovlašteni tužitelj nije preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijema pravomoćne presude.

Član 434.

Podnošenje tužbe nadležnom sudu za naknadu štete

- (1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili po njemu nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete.
- (2) Ako je postignut sporazum samo u dijelu odštetnog zahtjeva, oštećeni može podnijeti tužbu u pogledu ostatka zahtjeva.
- (3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Bosne i Hercegovine.

Član 435.

Pravo nasljednika na naknadu štete

- (1) Nasljednici oštećenog nasljeđuju samo pravo oštećene osobe na naknadu imovinske štete. Ako je oštećeni već podnio zahtjev, nasljednici mogu nastaviti postupak samo u granicama već postavljenog zahtjeva za naknadu imovinske štete.
- (2) Nasljednici oštećene osobe mogu poslije njegove smrti nastaviti postupak za naknadu štete, odnosno pokrenuti postupak ako je oštećena osoba umrla prije isteka roka zastarjelosti a da se od zahtjeva nije odrekla.

- a) if the suspension of proceedings or the verdict rejecting the charges resulted from the Prosecutor dismissing the prosecution in the new proceedings, and the dismissal took place based on an agreement with the suspect or the accused;
- b) if in the new proceedings a verdict was pronounced rejecting the charges due to Court incompetence, and the authorized Prosecutor instituted prosecution before a competent Court.

(2) A convicted person shall not be entitled to compensation of damages if he intentionally brought about his own conviction by false admission or in another way, unless he was forced to that.

(3) In case of conviction for merger of crimes, the right to compensation of damages may also refer to individual criminal offenses when the conditions for recognition of damages are met.

Article 433

Statute of Limitation of Claims for Compensation of Damages

(1) The statute of limitation of claims for compensation of damages shall be applicable three (3) years from the day of effectiveness of the verdict acquitting the accused or dismissing the charges, or the effectiveness of the decision of the Prosecutor or the Court suspending the proceedings, and if, in case of a request for extraordinary remedy, an appeal was filed to the Panel of the Appellate Division, from the day of receipt of that Panel's decision.

(2) Before submitting a claim for compensation of damages to the Court, the damaged person shall be obliged to file his claim with the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina, for the purpose of agreeing on existence of damages and the kind and amount of compensation.

(3) In the case referred to in Article 434, Paragraph 1 of this Code, a claim may be decided upon only if the authorized Prosecutor did not institute prosecution before a competent Court within three (3) months from the day of receipt of the legally binding verdict.

Article 434

Filing Claims for Compensation of Damages to Competent Court

(1) If the claim for compensation of damages is not adopted or the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina fails to make its decision within three (3) months from the day the claim is filed, the damaged person may file the claim for compensation of damages with the competent Court.

(2) If an agreement is reached on a part of the compensation claim only, the damaged person may file a petition with regard to the rest of the claim.

(3) Claims for the compensation of damages shall be filed against Bosnia and Herzegovina.

Article 435

Right of Heirs to Compensation of Damages

(1) The heirs of the damaged person shall inherit only the right of the damaged person to compensation of damages to property. If a claim has already been filed by the damaged person, the heirs may continue the proceedings only within the limits of the already filed claim for compensation of damages to property.

(2) The heirs of the damaged person, after his death, may continue compensation proceedings, or initiate such proceedings in case the damaged person died before the statute of limitation ran out and did not renounce the compensation claim.

Član 436.

Ostale osobe kojima pripada pravo na naknadu štete

- (1) Pravo na naknadu štete pripada:
 - a) osobi koja je bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja krivičnog postupka ili je postupak obustavljen ili je pravomoćnom presudom oslobođena od optužbe ili je optužba odbijena,
 - b) osobi koja je izdržavala kaznu lišenja slobode, a povodom ponavljanja krivičnog postupka izrečena joj je kazna lišenja slobode u kraćem trajanju od kazne koju je izdržala ili joj je izrečena krivičnopravna sankcija koja se ne sastoji u lišenju slobode ili je oglasena krivom a oslobođena od kazne,
 - c) osobi koja je usljed pogreške ili nezakonitog rada organa neosnovano lišena slobode ili je zadržana duže u pritvoru ili ustanovi za izdržavanje kazne ili mjere,
 - d) osobi koja je u pritvoru provela duže nego što traje kazna zatvora na koju je osuđena.
- (2) Osobi koja je lišena slobode bez zakonskog osnova, pripada pravo na naknadu štete ako joj nije određen pritvor, niti joj je vrijeme za koje je lišena slobode uračunato u izrečenu kaznu za krivično djelo ili za prekršaj.
- (3) Naknada štete ne pripada osobi koja je svojim nedopuštenim postupcima prouzročila lišenje slobode. U slučajevima iz stava 1. tačke a. ovog člana isključeno je pravo na naknadu štete i ako su postojale okolnosti iz člana 432. stava 1. ili ako je postupak obustavljen na osnovu člana 205. ovog zakona.
- (4) U postupku za naknadu štete, u slučajevima iz stava 1. i 2. ovog člana, shodno će se primjenjivati odredbe ove glave.

Član 437.

Naknada štete prouzrokovane sredstvima javnog informiranja

Ako je slučaj na koji se odnosi neopravdana osuda ili neosnovano lišenje slobode neke osobe prikazan u sredstvima javnog informiranja i time bio povrijeđen ugled te osobe, Sud će, na njen zahtjev, objaviti u novinama ili drugom sredstvu javnog informiranja saopćenje o odluci iz koje proizilazi neopravdanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slučaj nije prikazan u sredstvu javnog informiranja, ovakvo saopćenje će se, na zahtjev te osobe, dostaviti organu ili pravnoj osobi u kojoj je ta osoba zaposlena, a ako je to za njenu rehabilitaciju potrebno – političkoj stranci ili udruženju građana.

Član 438.

Osobe kojima pripada pravo podnošenja odštetnog zahtjeva

- (1) Poslije smrti osuđene osobe pravo na podnošenje ovog zahtjeva pripada njenom bračnom odnosno vanbračnom drugu, djeci, roditeljima, braći i sestrama.
- (2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti i ako nije bio podnesen zahtjev za naknadu štete.
- (3) Neovisno od uvjeta iz člana 432. ovog zakona, zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti i kad je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije djela u ranijoj presudi bio teže povrijeđen ugled osuđene osobe.

Article 436

Persons Entitled to Compensation of Damages

- (1) The following persons shall be entitled to compensation of damages:
 - a) a person who was in detention, but criminal proceedings were not initiated or proceedings were suspended or an effective verdict was pronounced acquitting the person of charges or charges were rejected;
 - b) a person who served a sentence of imprisonment, and was pronounced a shorter imprisonment sentence in new criminal proceedings than the sentence he had served, or was pronounced a criminal sanction other than imprisonment or he was pronounced guilty and freed from sanction;
 - c) a person who was subject to groundless apprehension or retained in detention or a correctional institution due to a mistake;
 - d) a person who was in detention longer than the sentence to which he was convicted.
- (2) A person who was imprisoned without a legal ground shall be entitled to compensation of damages if no pre-trial detention was ordered against him or the time for which he was imprisoned was not included in the sentence pronounced for a criminal offense or minor offense.
- (3) A person who caused imprisonment by his own unlawful acts shall not be entitled to compensation of damages. In cases referred to in Item a) of Paragraph 1 of this Article, right to compensation of damages shall not apply in case of circumstances referred to in Article 432 Paragraph 1, or if proceedings were suspended pursuant to Article 205 of this Code.
- (4) In compensation proceedings, in cases referred to in Paragraphs 1 and 2 of this Article, the provisions of this Chapter shall apply accordingly.

Article 437

Compensation of Damages Inflicted by Media

If a case involving unjust conviction or groundless apprehension of a person was covered by media, inflicting damage upon the reputation of that person, the Court shall, at the person's request, publish in newspapers or other media a statement on its decision confirming that the previous conviction was unjust or that the apprehension was groundless. If the case was not covered by media, such a statement shall, at the request of that person, be provided to the authority, or another legal person in which the person works, and to a political party or civil association, if that is required for the person's rehabilitation.

Article 438

Persons Entitled to Filing Damage Claims

- (1) After a convicted person dies, his spouse or extramarital partner, children, parents, brothers and sisters shall be entitled to file such a claim.
- (2) The claim referred to in Paragraph 1 of this Article may be filed even if no claim for the compensation of damages was filed.
- (3) Notwithstanding the conditions foreseen in Article 432 of this Code, the claim referred to in Paragraph 1 of this Article may be filed in case the legal qualification of the act changed by use of an extraordinary remedy, in case the reputation of the convicted person was more severely damaged by the legal qualification in the earlier verdict.

- (4) Zahtjev iz stava 1. do 3. ovog člana podnosi se Sudu u roku od šest mjeseci. O zahtjevu odlučuje vijeće (član 24. stav 6.). Prilikom rješavanja o zahtjevu shodno se primjenjuju odredbe člana 432. stava 2. i 3. i člana 436. stava 3. ovog zakona.

Član 439.
Rehabilitacija

Sud će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim se poništava opis neopravdane osude u kaznenoj evidenciji. Rješenje se dostavlja organu nadležnom za vođenje kaznene evidencije. O poništenom upisu ne smiju se nikom davati podaci iz kaznene evidencije.

Član 440.
Zabrana upotrebe podataka

Osoba koja je na bilo koji način došla do podataka koji se odnose na neopravdanu osudu ili na neosnovano lišenje slobode, ne smije upotrijebiti te podatke na način koji bi bio od štete za rehabilitaciju osobe protiv koje je vođen krivični postupak.

Član 441.
Pravo na naknadu štete u vezi zaposlenja

- (1) Osobi kojoj je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode prestao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja, priznaje se radni staž, odnosno staž osiguranja kao da je bila na radu za vrijeme za koje je zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode staž izgubila. U staž se uračunava i vrijeme nezaposlenosti do koje je došlo zbog neopravdane osude ili neosnovanog lišenja slobode, a koja nije nastala krivnjom te osobe.
- (2) Prilikom svakog rješavanja o pravu na koje utječe dužina radnog staža, odnosno staža osiguranja, nadležni organ ili druga pravna osoba uzet će u obzir staž priznat odredbom stava 1. ovog člana.
- (3) Ako organ ili pravna osoba iz stava 2. ovog člana ne uzme u obzir staž priznat odredbom stava 1. ovog člana, oštećena osoba može zahtijevati da Sud utvrdi da je priznavanje ovog vremena staža nastupilo po zakonu. Tužba se podnosi protiv organa ili pravne osobe, koja osporava priznati staž i protiv Bosne i Hercegovine.
- (4) Na zahtjev organa ili pravne osobe kod koje se pravo iz stava 2. ovog člana ostvaruje, isplatit će se iz sredstava budžeta Bosne i Hercegovine propisani doprinos za vrijeme za koje je odredbom stava 1. ovog člana staž priznat.
- (5) Staž osiguranja priznat odredbom stava 1. ovog člana u cjelini se uračunava u mirovinski staž.

**GLAVA XXXIII - POSTUPAK ZA IZDAVANJE
POTJERNICE I OBJAVE**

Član 442.
Traženje adrese

Ako se ne zna prebivalište ili boravište osumnjičenog, odnosno optuženog, kad je to po odredbama ovog zakona neophodno, Tužitelj, odnosno Sud će zatražiti od policijskih organa da osumnjičenog, odnosno optuženog potraže i da Tužitelja, odnosno Sud obavijeste o njegovoj adresi.

- (4) The claim referred to in Paragraphs 1 to 3 of this Article shall be filed to the Court within six (6) months. The claim shall be decided upon by the Panel (Article 24 Paragraph 6). In deciding on the claim, provisions of Article 432, Paragraphs 2 and 3, and Article 436 Paragraph 3 of this Code shall apply accordingly.

Article 439

Rehabilitation

The Court shall, ex officio, issue a decision annulling the registration of an unjust conviction in the criminal records. The decision shall be submitted to an authority competent for keeping criminal records. No data on annulled records may be given to anybody.

Article 440

Ban on Use of Data

A person who gains access in any way to data pertaining to unjust conviction or groundless apprehension may not use such data in a way that would be damaging to the rehabilitation of a person against whom criminal proceedings were conducted.

Article 441

Right to Compensation of Damages With Respect to Employment

(1) Years of service or years of insurance coverage of a person whose employment was terminated or who lost the status of social insurance holder due to unjust conviction or groundless apprehension shall be recognized for the period of time in which the years of service or years of insurance coverage were not recognized due to unjust conviction or groundless apprehension. The period of time of unemployment effected due to unjust conviction or groundless apprehension, which was not the fault of the person in question, shall also be counted as years of service or years of insurance coverage.

(2) When deciding on each case pertaining to the right that is affected by the years of service or years of insurance coverage, the responsible body or legal person shall also take into account the years of service or years of insurance coverage recognized in the provisions of Paragraph 1 of this Article.

(3) If the responsible body or legal person referred to in Paragraph 2 of this Article fails to take into account the years of service or years of insurance coverage recognized in the provision of Paragraph 1 of this Article, the damaged party may request that the Court determine whether the recognition of this period of time was made in accordance with the law. The lawsuit shall be filed against the body or legal person that is disputing the recognized years of service or insurance coverage, and against Bosnia and Herzegovina.

(4) At the request of the body or legal person at which the right under Paragraph 2 of this Article is exercised, a prescribed amount for the years of service recognized under the provision of Paragraph 1 of this Article shall be paid from the budget of Bosnia and Herzegovina.

(5) The years of insurance coverage recognized by the provision in Paragraph 1 of this Article shall be added in full to the years of retirement.

CHAPTER XXXIII

PROCEDURE FOR ISSUANCE OF WARRANTS AND NOTIFICATIONS

Article 442

Searching for Address

If the permanent or temporary residence of the suspect or the accused is not known, the Prosecutor or the Court shall, if necessary under the provisions of this Code, request that the police authorities search for the suspect or the accused and inform the Prosecutor or the Court of his address.

<p style="text-align: center;">Član 443. Uvjeti za izdavanje potjernice</p> <p>(1) Izdavanje potjernice može se narediti kad se osumnjičeni, odnosno optuženi protiv kojeg je pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna nalazi u bjekstvu, a postoji naredba za njegovo dovođenje ili rješenje o određivanju pritvora.</p> <p>(2) Izdavanje potjernice naređuje Sud.</p> <p>(3) Izdavanje potjernice naredit će se i u slučaju bjekstva osuđenog iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne ili bjekstva iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu s lišenjem slobode. Naredbu u takvom slučaju izdaje upravnik ustanove.</p> <p>(4) Naredba Suda ili upravnika ustanove za izdavanje potjernice dostavlja se policijskim organima radi izvršenja.</p>	<p>Article 443 Requirements for Issuance of Warrants</p> <p>(1) Issuance of a warrant may be ordered if the suspect or the accused against whom criminal proceedings have been instigated due to a criminal offense for which it is possible to pronounce a prison sentence of three (3) years or more is on the run, and an order for his apprehension or a decision specifying his detention has been issued.</p> <p>(2) Issuance of a warrant shall be ordered by the Court.</p> <p>(3) Issuance of a warrant shall also be ordered in case a convicted person escapes from the institution in which he is serving a sentence regardless of its length, or in case of his escape from an institution in which he is serving an institutional measure related to apprehension. In such a case, the warden of the institution shall issue the order.</p> <p>(4) Order of the Court or warden for issuance of a warrant shall be submitted to the police authorities for the purpose of its execution.</p>
<p style="text-align: center;">Član 444. Izdavanje objave</p> <p>(1) Ako su potrebni podaci o pojedinim predmetima koji su u vezi s krivičnim djelom, ili ove predmete treba pronaći, a naročito ako je to potrebno radi ustanovljenja istovjetnosti pronađenog nepoznatog leša, naredit će se izdavanje objave kojom će se zatražiti da se podaci ili obavještenja dostave organu koji vodi postupak.</p> <p>(2) Policijski organi mogu objavljivati i fotografije leševa i nestalih osoba ako postoje osnovi sumnje da je do smrti, odnosno nestanka tih osoba, došlo usljed krivičnog djela.</p>	<p>Article 444 Issuance of Notification</p> <p>(1) If data are necessary on case files related to criminal offenses, or if these case files need to be identified, particularly if this is necessary for the purpose of verification of identity of an unidentified corpse, issuance of notification requesting that data or information be submitted to the body conducting the proceedings shall be ordered.</p> <p>(2) Police authorities may publish photographs of corpses and missing persons if there are grounds to suspect that the deaths or disappearance of these persons was caused by a criminal offense.</p>
<p style="text-align: center;">Član 445. Povlačenje potjernice ili objave</p> <p>Organ koji je naredio izdavanje potjernice ili objave dužan je da je odmah povuče kad se pronađe tražena osoba ili predmet ili kad nastupi zastarjelost krivičnog gonjenja ili izvršenja kazne ili drugi razlozi zbog kojih potjernica ili objava nije više potrebna.</p>	<p>Article 445 Withdrawal of Warrant or Notification</p> <p>The body that ordered the issuance of a warrant or notification is obliged to immediately withdraw it if the wanted person or item is found or if the statute of limitation for criminal prosecution or for serving the sentence applies, or for other reasons that make the warrant or notification unnecessary.</p>
<p style="text-align: center;">Član 446. Ko raspisuje potjernicu ili objavu</p> <p>(1) Potjernicu i objavu raspisuje nadležni policijski organ koga određuje Sud u svakom pojedinom slučaju, odnosno ustanova iz koje je pobjegla osoba na izdržavanju kazne ili zavodske mjere.</p> <p>(2) Ako je vjerovatno da se osoba za kojom je izdata potjernica nalazi u inozemstvu, nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine može raspisati međunarodnu potjernicu.</p>	<p>Article 446 Who is issuing a Warrant or Notification</p> <p>(1) Warrants and notifications are issued by the responsible police body designated by the Court in each individual case, or the institution from which the person has escaped where he was serving a sentence or institutional measure.</p> <p>(2) If it is likely that the person, after whom the warrant has been issued, is abroad, the competent Ministry of Bosnia and Herzegovina may issue an international warrant.</p>
<p style="text-align: center;">GLAVA XXXIV - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE</p> <p style="text-align: center;">Član 447 Nadležno ministarstvo</p> <p>U smislu ovog zakona, nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine je ministarstvo kojem je povjereno obavljanje poslova iz oblasti pravosuđa.</p> <p style="text-align: center;">Član 448. Sudska policija</p> <p>Ako do stupanja na snagu ovog zakona ne otpočne s radom sudska policija, ovlaštenja sudske policije predviđena u ovom zakonu izvršavat će policijski organi u Bosni i Hercegovini, odnosno sudska policija entiteta.</p>	<p>CHAPTER XXXIV TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS</p> <p>Article 447 Competent Ministry</p> <p>With respect to this Code, the competent ministry of Bosnia and Herzegovina shall be the Ministry entrusted with affairs in the area of justice.</p> <p>Article 448 Judicial Police</p> <p>If the judicial police is not established prior to the entry into force of this Code, the powers of the judicial police prescribed by this Code shall be exercised by the police authorities in Bosnia and Herzegovina or entity judicial police forces.</p>

Član 449.
Ustupanje predmeta iz nadležnosti Suda

- (1) Predmete iz nadležnosti Suda primljene u rad kod drugih sudova do stupanja na snagu ovog zakona, dovršit će ti sudovi ukoliko je u tim predmetima optužnica potvrđena, odnosno stupila na pravnu snagu.
- (2) Predmete iz nadležnosti Suda primljene u rad kod drugih sudova, odnosno tužilaštava, i u kojima optužnica nije stupila na pravnu snagu, odnosno nije potvrđena, dovršit će ti sudovi, osim ako Sud po službenoj dužnosti ili na obrazložen prijedlog stranaka ili branitelja, ne odluči da preuzme takav predmet.
- (3) U slučaju iz stava 2. ovog člana, nakon odluke Suda o preuzimanju predmeta, krivični postupak će se nastaviti u skladu s ovim zakonom.

Član 450.
Donošenje podzakonskih propisa

Podzakonski propisi predviđeni ovim zakonom donijet će se najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 451.
Stupanje na snagu ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu 1. marta 2003. godine.

Article 449
Ceding of Cases Falling Under the Competence of the Court

- (1) Cases falling under the competence of the Court that are pending before other courts prior to the entry into force of this Code shall be finalized by these courts if the indictment is confirmed or in legal effect in these cases.
- (2) Cases falling within the competence of the Court which are pending before other courts or prosecutor's offices and in which the indictment is not legally effective or confirmed, shall be finalized by these courts unless the Court, ex officio or upon the reasoned proposal of the parties or defense attorney, decide to take such a case.
- (3) In cases referred to in Paragraph 2 of this Article, after decision of the Court to take over the case, the criminal proceedings shall be continued in accordance with this Code.

Article 450
Adoption of Bylaws

Bylaws envisaged by this Code shall be adopted within 90 days from the date of entry into force of this Code.

Article 451
Entry into Force of the Law

This Code shall enter into force on March 1, 2003.